

DEMOKRACIJA

Nacionalka ne
privlači
gledalcev

Pred jesenskimi volitvami je opozicija na čelu s SDS in z NSi v zagonu. S svojim programom in ravnanjem nagovarja čedalje širši krog potencialnih volivcev.

Opozicija širi svoj politični prostor

SLOVENIJA
Ropova
poletna
razprodaja

FINANCE
Nerealne
vladne
obljube

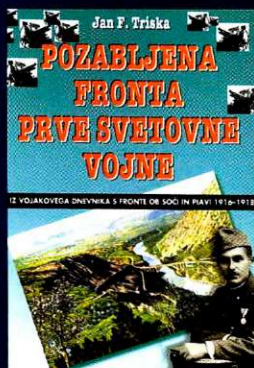

INTERVJU
Miro Petek
Razočaran sem nad
razmerami v državi

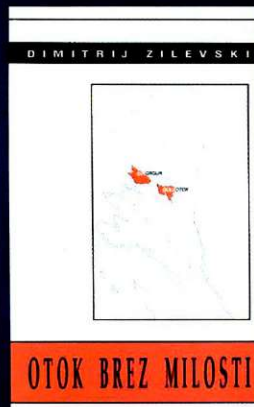
IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE

Komunistične tajne službe od njihovega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov. 519 strani, 5.000 SIT

JAN F. TRISKA POZABljena FRONTA I. SVETOVNE VOJNE

Iz dnevnika češkega vojaka, ki se je udeležil bojev ob Soči in PIAVI. 240 strani, 5.500 SIT

DIMITRIJ ŽILEVSKI OTOK BREZ MILOSTI

Informbirojevci v jugoslovanskih komunističnih zaporih Stari Gradski, na Golem otoku, Sv. Grgurju in drugje. 256 strani, 3.996 SIT

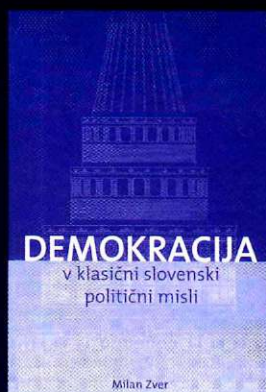
TONE KUNTNER MATI SLOVENIJA

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot. 72 strani, 2.200 SIT

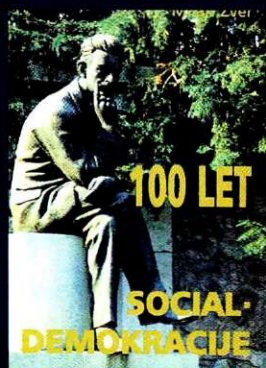
MILAN ZAJC, FRANCE KOZINA, FRANCE DEJAK UŠLI SO SMRTI

Poročila treh rešencev iz množičnega grobišča v Kočevskem rogu leta 1945. 244 strani, 3.906 SIT

MILAN ZVER DEMOKRACIJA

Avtor je razčlenil koncepte demokracije v politični misli na Slovenskem v prvi polovici 20. stoletja. 254 strani, 4.400 SIT

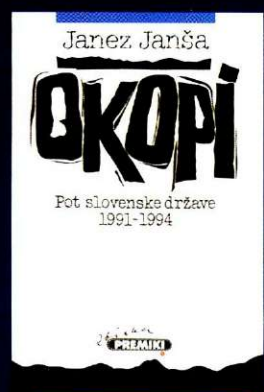

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja. 125 strani, 2.200 SIT

JANEZ JANŠA PREMIKI

Knjiga, ki je bila prodana že v več kot 61.000 izvodih. Nastajanje in obramba slovenske države 1988-1992. 363 strani, cena 2.200 SIT

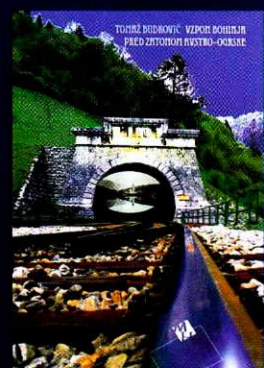
JANEZ JANŠA OKOPI

Politični razvoj slovenske države do leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih. 309 strani, 2.200 SIT

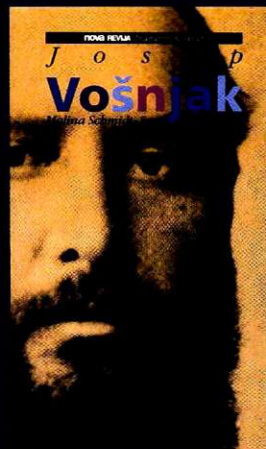
VASJA KLAVORA PREDEL 1809

Avtor je šel po sledovih vojaških spopadov Napoleona in Francozov z Avstriji na Slovenskem leta 1809. 330 strani, 6.727 SIT

TOMAŽ BUDKOVIČ VZPON BOHINJA PRED ZATONOM AVSTRO-OGRSKE

Bohinj od marčne revolucije naprej, v času graditve proge in od njenega odprtja naprej. 231 strani, 5.500 SIT

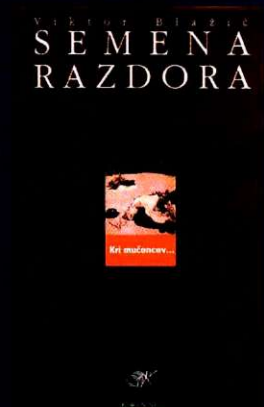
MALINA SCHMIDT-SNOJ JOSIP VOŠNJAK

Zdravnik, politik in književnik, predvsem pa rodoljub, ki je bil za svoj narod po potrebi tudi ognjevit taborski govornik. 292 strani, 11.400 SIT

PETRA SVOLTŠAK SOČA, SVETA REKA

Monografija slovenskega Posočja, ki na podlagi obsežnega arhivskega gradiva raziskuje razmere med italijansko okupacijo. 428 strani, 10.980 SIT

VIKTOR BLAŽIČ SEMENA RAZDORA

Komunistična partija je nevihtno vojno ozračje izkoristila za obračun z drugimi mislečimi in v ta okvir sodijo tudi politični tumori. 196 strani, 6.770 SIT

Odnos do naroda

V številnih razpravah, ki smo jim bili v zadnjih tednih priče v okviru zborov, forumov, strokovnih svetov in v medijih, se je jasneje pokazalo tisto, kar je bilo očitno že prej, to je povsem različen odnos do Slovenije in slovenskega naroda, ki ga gojita oba slovenska politična pola.

Za vladajočo tranzicijsko levico je slovenska država nekaj, česar so se polastili po razpadu Demosa in to sprejeli kot fevd, s katerim lahko neomejeno razpolagajo. Ker niso intimno navezani na projekt slovenske osamosvojitve, kot so bili ljudje v Demosu, slovensko državo obravnavajo predvsem kot prostor, ki ga morajo obvladovati, imeti pod nadzorom, da iz njega čim več potegnejo za svoje osebne (gmotne) interese. Če teh interesov nimajo, pa je njihov odnos do slovenske države povsem brezbrizen. Ekstremen primer takega odnosa kaže eden izmed ideologov vladajoče liberalne demokracije dr. Slavoj Žižek. V intervjuju za Mladino podarja, da ga slovenska notranja politika praktično ne zanima več, da ga dolgočasi. Dobro, bi lahko rekli. To ni nič takega, saj veliko ljudi politika prav nič ne zanima. To je njihova pravica. Njihova pravica je, da ne gredo na volitve. Žižek gre pri tem še dlje in prostodušno razlaga, da raje gleda filme, kot da bi izgubljal čas s slovenskimi volitvami. "Jaz pa si ne bi pustil vzeti gledanja filma." In brez sramu nadaljuje: "Tri minute dobrega filma mi pomenijo več kot usoda Slovenije! Če že hočete." Kaj temu dodati? Človek ostane grozen in skoraj brez besed ... No, po drugi strani pa je to razveseljivo za opozicijo, saj bodo jeseni, če smo nekoliko cinični, potencialni volivci liberalne demokracije raje gledali filme, kot šli volit Ropa in njegove "vulgoliberalce".

Odnos tranzicijske levice do slovenskega naroda se kaže tudi v tem, da njeni predstavniki govorijo predvsem o slovenskih državljanih, slovenski narod pa jim gre le stežka z jezika. Jasno jih je razkrila razprava o tako imenovanih izbrisanih in jih razkri-
vajo njihovi načrti, naj bi v prihodnje zaradi nizke rodnosti Slovencev uvažali ljudi iz nekdanjih jugo-

slovanskih republik, na kar opozarjajo v opozicijskih vrstah. Če so v prejšnjem režimu njihovi ideološki predniki podpirali priseljevanje z juga zaradi domnevnega pomanjkanja domače delovne sile in privrženosti jugoslovanski ideji, bi oni radi danes s tem nadaljevali predvsem zaradi nabiranja novih volilnih glasov. Ne zanima jih, da je v Sloveniji v primerjavi z drugimi nacionalnimi državami delež tujcev zelo velik (dvajset odstotkov, Nemčija ima na primer samo osem odstotkov tujcev). Se pravi, da smo Slovenci na tem področju skrajno ogroženi, kar kliče po ukrepih, ki bi spodbudili višjo rodnost domačega prebivalstva. To je prav gotovo ena izmed nalog prihodnje vlade.

Če bo jeseni zmagala opozicija, bo nedvomno imela več poslušalcev za slovensko narodno substanco, ki je, čeprav imamo svojo državo, čedalje bolj ogrožena. O tem je v svojih zadnjih razpravah zelo jasno govoril dr. Peter Jambrek. Nujna se mu zdi obnova slovenskega nacionalnega programa. Jambrek zavrača tezo, da se je slovenski narod, potem ko je ustanovil svojo državo, utopil in izginil v nekem nenacionalnem slovenskem ljudstvu kot skupnosti državljanov, ampak še naprej obstaja, ohranja in razvija svojo narodno samobitnost. "Vprašanje državniške modrosti slovenske vlade in vseh vej slovenske oblasti, tudi zakonodajne in sodne, je torej, kako v vsaki konkretni situaciji najti pravično ravnotežje med temeljnim narodnim poslanstvom Republike Slovenije kot nacionalne države ter vsakršnimi drugimi skupinskimi in posamičnimi interesi. Če aktualne slovenske oblasti, izvršilna, zakonodajna in sodna, tega ravnotežja ne znajo najti, če je zanje nacionalni interes Slovencev nelegitimen, če je njihovo upoštevanje in spoštovanje vnaprej diskvalificirano kot ksenofobno, nacionalistično, šovinistično, netolerantno, potem je taka oblast v težavah, ker ne razume in ne upošteva temeljnega načela demokratičnosti slovenske republike. Če in ko se zastavi vprašanje, kdo je bolj legitim, slovenski narod in slovensko ljudstvo ali njegova oblast, kdo od obeh ima pravico biti končni razsodnik v konkretnem sporu in ali naj prevladajo koristi naroda, ljudstva ali oblasti, mora biti odgovor vselej isti: vedno imata prav narod in ljudstvo. Še večjo težo pa mora imeti pravica naroda in ljudstva, da sama, neposredno ali po svojih predstavnikih, ki jim zaupata, povesta, kaj je po njunem prav in pravično."

Nedvomno se tega, o čemer govori Jambrek, sedanja vladajoča garnitura, v nekaterih primerih pa niti sedanje ustavno sodišče, ne zaveda. Zato ne preseneča, da nezadovoljstvo s stran-

Metod Berlec

Odnos tranzicijske levice do slovenskega naroda se kaže tudi v tem, da njeni predstavniki govorijo predvsem o slovenskih državljanih, slovenski narod pa jim gre le stežka z jezika.

9 Ljubezen je slepa

Vzemimo čisto hipotetično, da bi se Tito bojeval le za osvoboditev, ne pa da je okupacijo izkoristil za revolucijo.

11 Strah pred potopom

12 Opozicija širi svoj prostor

Že pred nekaj tedni smo v tedniku Demokracija napovedali uvod v novo etapo tranzicije, ki naj bi jo simboliziral vstop Slovenije v Evropsko unijo. Odstavljeni zunanji minister Dimitrij Rupel je to na drugem zasedanju Zbora za republiko označil za "novo rundo". Ta se kaže tudi v vrenju v strankah.

16 Nacionalka ne privlači gledalcev

O gledanosti nacionalne televizije – RTV Slovenija je bilo že veliko napisanega, Predvsem o tem, da je stopnja gledanosti nacionalne televizije nizka. Iskali so se odgovori na vprašanje, zakaj je tako, a kot kaže, jih še danes ni. Nacionalka ni več magnet za gledalce, kot je to bila v svojih zlatih časih.

18 Ropova poletna razprodaja

22 Nerealne obljube

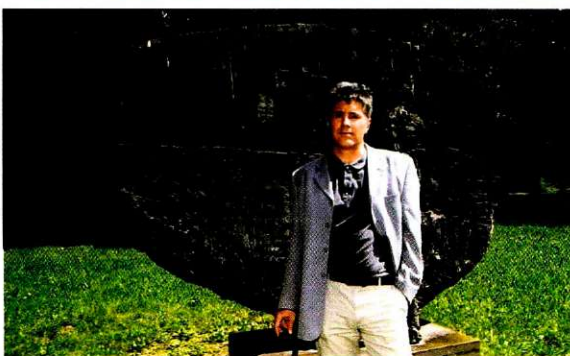
24 Ali v Izoli služijo na račun narave?

31 Konec "enostrankarske" demokracije?

Japonska kombinacija modernosti in tradicije je veljala za ekonomski zgled vsaj do devetdesetih let prejšnjega stoletja, ko je ta država zapadla v svojo najhujšo gospodarsko krizo, po kateri zdaj sicer razmeroma uspešno okreva. Manj zgleden je njen politični sistem – po formalnih kriterijih demokracija, v kateri pa je že pol stoletja na oblasti ista politična stranka.

34 Razočaran sem nad razmerami v državi

Pogovor z Mirom Petkom

Razočaran sem nad razmerami v tej državi, saj sem na lastni koži občutil, da država ne funkcionira. S samim novinarskim angažiranjem je mogoče vplivati na spremembe, vendar ne toliko kot znotraj politike. Mislim, da si Slovenija in Slovenci zaslužijo, da z državo upravljajo odgovorni ljudje.

44 Kardelj – oče zla

56 Antične olimpijske igre

Le še nekaj dni je preostalo do slovesnega odprtja 28. olimpijskih iger moderne dobe v zibelki olimpizma - vroči Grčiji.

Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Mihaela Praprotnik, Monika Maljevič, Barbara Kavtčnik, Gasper Blažič, Aleš Kocjan, Gjyle Vishaj, Mitja Volčanšek; kolumnisti: dr. Janez Juhant, dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, mag. Klemen Jaklič, Esad Babačić; stalni zunanji sodelavci: Esad Babačić, Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: Dane Kostrič (urednik), Reuters; tisk: Ma-tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Božo Predalič; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka, d. d., Maribor, poštnina plačana pri pošti 1102. Fotografija na naslovnici: Gregor Pohleven

Nenaročenih clankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Avtobusni prevozniki v začaranem krogu

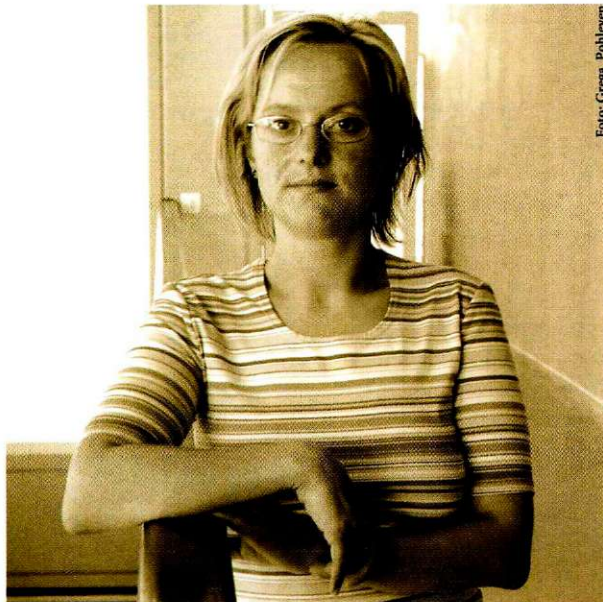

Foto: Grega Pohleven

Pogovarjali smo se z Renato Zatler, svetovalko pri GZS – Združenju za promet in zveze.

Kako so se uredili zapleti pri avtobusnih linijskih prevoznikih in kolikšna je subvencija države javnim prevoznikom?

Avtobusni prevozniki bodo glede na zagotovila vlade prejeli višjo subvencijo, in sicer naj bi ta namesto dosedanjih 16,50 SIT/km znašala 50,00 SIT/km bruto. Zdajšnja subvencija države pomeni na letni ravni približno 900 milijonov tolarjev (primer: Slovenske železnice dobijo za javni potniški promet na letni ravni 8 milijard tolarjev oziroma še dodatna sredstva v primeru izgube ...). V zadnjem času je vlada sprejela pomemben akt z naslovom Predvidljivo v skupno prihodnost – Resolucija o prometni politiki RS, s katerim se je zavezala s kratkoročnimi ukrepi reševati problematiko v javnem linijskem prevozu potnikov. Resolucija je zelo dobro zastavljena in samo upamo lahko, da bo čim prej sprejeta v državnem zboru, saj le v praksi dobi svojo veljavo. Žal dodatnih 32,5 tolarja ne zadošča za uresničitev cilja (znižanje cen mesečnih vozovnic za 30 odstotkov), vendar so prevozniki sklenili dogovor, da do konca leta ne bodo spreminjali tarifne lestvice oziroma podražili prevozov (praviloma so se do sedaj podražili 1. februarja in 1. avgusta), čeprav naj bi dodatno subvencijo dobili izplačano šele v mesecu januarju leta 2005. Vsekakor pa bodo v podražitev prisiljeni, če vlada ne bo uresničila obljub.

Kaj lahko naredite v združenju za to, da bi se državljani več vozili z avtobusi?

V združenju lahko samo uresničujemo interese članov v smislu razvoja dejavnosti in predvsem preživetja podjetij, ki se s to dejavnostjo ukvarjajo. Vsekakor s posebnimi akcijami (lani smo imeli poslovno konferenco o tem, kam gre javni prevoz potnikov) ozaveščamo javnost in apeliramo na vlado in pristojne institucije, da uvedejo sistemske ukrepe, ki jih poznajo razvite evropske države. Žal je največji prob-

lem v tem, da Slovenija še vedno nima ustrezne prometne politike (do sedaj samo graditev avtocest), ki bi bila zavezujoča za vse!

Zakaj so avtobusni prevozi za potnike tako dragi?

Gre za ekonomsko ceno, ker se javni linijski prevoz potnikov (primestni in medkrajevni) ta čas še ne izvaja v obliki gospodarske javne službe (GJS). Ko bo GJS vzpostavljena, bodo vzpostavljeni tudi ustrezni mehanizmi "oblasti" oziroma v našem primeru naročnika (to bo v skladu z zakonom o prevozih država); gre za določanje cen (in seveda subvencioniranje razlike, če bo cena nižja), določanje splošnih prevoznih pogojev, standardov kakovosti (prevozov, dostopnosti ...) in drugo. V razvitih evropskih državah poteka koncesijski sistem oziroma sistem pogodb, pri čemer gre za sodelovanje med prevozniki in oblastjo in s tem oblikovanje privlačnega, poceni in kakovostnega javnega prevoza potnikov. Da se splača voziti z osebnim vozilom, pa nikakor ni kriv samo drag javni prevoz. Če delodajalci povrnejo (praviloma 100 odstotkov) stroške prevoza (praviloma gre za prakso dveh enosmernih vozovnic, ki so drage; bolj bi bilo, da bi plačali mesečno vozovnico), se ljudje ne bodo vozili z avtobusi. Pogosto gre tudi za manipulacije, ker delodajalci ne zahtevajo ustreznih potrdil, na primer pri javnih uslužbencih, ki si na tak način umetno dvigujejo plače. Tukaj ni nikakršnega nadzora in vlada je sprejela ukrepe, ki ne vzpodbujajo rabe javnih prevozov, ampak jo zavirajo.

V kakšnem položaju so dohodkovno avtobusni prevozniki?

Ker se sistemski ukrepi za ureditev javnega prevoza niso vzpostavili pravočasno, se razmere iz dneva v dan slabšajo. Situacija je slabša tudi zaradi t. i. liberalizacije posebnega linijskega prevoza (vstop v EU). Število potnikov žal še vedno upada, vozni park se stara, nekatera podjetja so na robu preživetja (nekatera se rešujejo z dodatnimi dejavnostmi). Ponudba javnega prevoza je slaba (nekateri kraji so popolnoma prezrti), zato nikakor ni primerno, da bi ljudi silili, naj se vozijo z avtobusi. Vse skupaj se torej vrti v začaranem krogu!

Vida Kocjan

Ropovo izigravanje
(Stran 8)

Jara kača slovenske
denacionalizacije
(Stran 10)

Zakonska
pomoč Posočju
(Stran 15)

Portoroška vročica
(Stran 21)

Smrad iz novogoriške
komunale
(Stran 26)

Izbiranje otrok
(Stran 30)

Festival užitkov
(Stran 38)

Krkina likovna razstava
(Stran 40)

Iz zgodovine Brda
(Stran 44)

Vrhniške stoletnice
(Stran 46)

Mačji kralj sveta
(Stran 48)

Tek s praznino
(Stran 55)

Harmonik
zmagovalec MMS
(Stran 58)

Starogrške nečednosti
(Stran 60)

George Bernard Shaw
(Stran 62)

Bovec –
Potemkinova vas
(Stran 65)

OF drugo ime za partijo
(Stran 66)

Opij za "vulgoliberalce"

Pri enem izmed slovenskih političnih tednikov, ki so blizu vladajoči liberalni demokraciji, že nekaj časa veselo prodajajo filme. Ravna se po načelu, ki ga oznanja ideolog liberalne demokracije dr. Slavoj Žižek, ko pravi, da je pomembnejše gledanje nekaj minut filma kot pa usoda Slovenije. No, pa imajo tudi oni svoj opij.

Prohibicija

Pred tremi leti so se v Sloveniji pojavili letaki, na katerih je bila slika sedaj že nekdanjega ljubljanskega nadškofa Franca Rodeta s sončnimi očali. Na letaku je bil napis: Prohibicija slepi. Ni znano, kakšno prohibicijo so raznašalci teh letakov imeli v mislih, in ni znano, kaj je imel s to zadevo opraviti ljubljanski nadškof. Zaradi tega, ker je Cerkev pač proti uporabi kondomov in proti predzakonskim spolnim odnosom? Čisto mogoče. Močno pa se bojim, da je naše drage borce proti prohibiciji že močno povozil čas, saj očitno mislijo, da še vedno živimo v srednjem veku in je treba zato plavati proti toku. Toda v resnici plavajo s tokom, še posebej takrat, ko jim teče voda v grlo. In prav tedaj najglasneje razglasajo, da so svobodomiselni, da mislijo s svojo glavo in si ne pustijo soliti pameti. Samo da si proti RKC, pa si že glavni frajer v državi.

No, če ostanemo pri Cerkvi in prohibiciji, je treba reči, da jo je prohibicija pošteno zagodla Cerkvi na Hrvaškem, saj bo v mesecu avgustu začel veljati nov zakon o varnosti v cestnem prometu, ki brez izjeme prepoveduje voznikom pitje alkoholnih pijač, pa naj bo količina še tako majhna. To z drugimi besedami pomeni, da od avgusta naprej ne boste smeli pojesti niti enega rumovega bombona, če boste hoteli voziti po hrvaških cestah, saj bi že 0,01 promila alkohola v krvi pomenilo, da ste nič manj kot pijani, zaradi česar vas lahko pošljejo na zdravljenje k dr. Ruglju. Seveda vam kazen najmanj 30 tisoč tolarjev ne uide, pa še kazensko točko dobite. Nič čudnega torej, da so se takemu zakonu uprli duhovniki, ki morajo piti vino po službeni dolžnosti, a seveda niso mogli prepričati neomajnega hrvaškega premierja Iva Sanaderja, ki odločno vztraja pri stališču, da zakoni veljajo za vse enako in da ne bo dopustil nobenih izjem (kako zelo bi takega predsednika vlade potrebovali v Sloveniji). Tako bodo morali duhovniki najeti soferja in ga seveda tudi dobro plačati, razen če bo kdo to službo hotel opravljati zastoj in se seveda odpovedal alkoholnim pijačam.

Si predstavljate, kakšen upor bi nastal, če bi tudi v Sloveniji uzakonili popolno prepoved alkohola pri voznikih? Na to raje ne pomislimo, saj bi v tem primeru največja vladna stranka lahko celo razpadla. Tone Anderlič bi na primer na svojem poceni kupljenem zemljišču na slovenski obali organiziral shod in nanj povabil svoje tovarise, ki so nekdanj hodili na zajtrk k Viki Potočnik, ter jih obilno pogostil z refoskom in malvazijo. Nove stranke pa mu tako ali tako ne bi bilo treba ustanavljati, odkar je Rop dal Rupla na čevlji. Zmago Jelincič Plemeniti bi prav gotovo zahteval razglasitev izrednih razmer ali pa bi začel izvajati državljansko nepokorščino. Toda eno je gotovo – v primeru popolne prohibicije bi bil naš plemeniti poslanec popolnoma varen pred tabelimi ali tardecimi, saj ga ne bi mogli zriniti s ceste. Pa naj še kdo reče, da je prohibicija brezvezna ...

Gasper Blažič

Z DEMOKRACIJO NA MORJE

Demokracija tudi v hrvaških turističnih krajih

Spoštovane bralke in bralci, obveščamo vas, da boste v času poletnih počitnic **DEMOKRACIJO** lahko kupovali tudi v hrvaških obmorskih krajih (Istra, Kvarner in Dalmacija).

Uredništvo revije vam želi prijetno branje in lepe počitnice.

h-umor

diktafon

“V SLS že dolgo ni nič novega. Ta stranka je kronično zaznamovana s pomanjkanjem zanimanja za svojo usodo. Zdaj medse spuščajo volka. O njem se ve, da dlako menja, narave pa nikdar.”

(Novinarka Mateja Babič vnovično aktiviranje Marjana Podobnika v ljudski stranki vidi kot vrnitev volka, ki mu ne moremo zaupati.)

“Ponujamo amnestijo za tiste, ki niso zagrešili preveč krutih dejanj. Za vse razen morilcev, posiljevalcev in ugrabiteljev.”

(Začasni iraški predsednik Gazi Al Javier je veliko milostljivejši kot njegov predhodnik Sadam Husein, vendar je vseeno zadržal največje ribe.)

“Osebnostno ne želim sodelovati v slabih vladah.”

(Borut Pahor bi vstopil v vsako vlado, pomembno je le, da je dobra, četudi ni levosredinska. V združeni listi zato že pripravljajo grmado.)

“Dosedanji tranzicijski koncept se je izčrpal in vztrajanje pri tem konceptu bi povzročilo zaostanke v razvoju.”

(Nekdanji predsednik države Milan Kučan bo ob vstopu v novo etapo tranzicije zamenjal tak-tiko. Očitno bo še v tretje sestopal z oblasti.)

“Ruplova izvolitev za podpredsednika državnega zbora je nagrada za njegov politični prestop.”

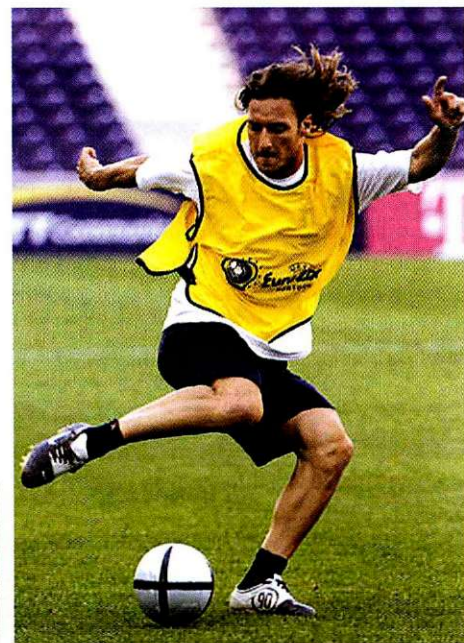
(Stari partijec in siva eminenca slovenskega parlamenta Miran Potrč pozablja, da Rupel ni odšel iz LDS sam, ampak so ga odslovili.)

“Duhovniki bi morali biti izvzeti iz zakona o popolni prepovedi alkohola v prometu.”

(Hrvaški duhovnik Živko Kustić se boji, da bodo duhovniki postali prve žrtve novega hrvaškega prometnega zakona, saj ga pijejo po službeni dolžnosti.)

“Ne bom razočaran, če me Oblak ne bo poklical.”

(Slovenski nogometni zvezdnik Zlatko Zahovič se počuti rahlo odpisanega.)

“Tri najgrša leta Francesca Tottija? Tista, ki sem jih preživel v prvem razredu osnovne šole.”

(Italijanski nogometni zvezdnik Francesco Totti se nima za najbolj inteligentnega.)

“To ne bo navaden sprejem, ampak pravi farewell s ‘špico’ ljudi in ‘špico’ kulture. Za moj denar, da ne bo spet vprašanj, kdo bo to plačal.”

(Odhajajoči direktor Krke in član Forum 21 Miloš Kovacic bo ob slovesu v Moskvi priredil prav poseben sprejem. Denar davkoplačevalcev pri tem ne bo utrpel hujšega oškodovanja.)

Zavlačevanje obnove Rimskih toplic

Čeprav je minilo že skoraj 15 let od tega, kar je zdravilišče Rimske toplice prešlo iz posesti nekdanje JLA v roke države Slovenije in kljub temu, da je vlada šele leta 2000 objavila javni razpis za izbiro vlagatelja v zdravilišče, na podlagi katerega je bila izbrana ponudba podjetja Barsos - MC iz Ljubljane, se na področju revitalizacije zdravilišča ne premakne nič. Še več; vlada je že leta 2000 z zasebnim ljubljanskim podjetjem Barsos - MC, ki ga vodi Sašo Baričević, podpisala predpogodbo, po kateri naj bi bila obnovitvena dela končana do konca leta 2003. Zasebnik je obljubljal naložbo v višini 55 milijonov mark, nato pa je vse skupaj zastalo. Premikati se je začelo spet lani poleti, po novih obljubah naj bi bila dela končana v letu 2006. Zdravilišče naj bi se po obnovi ponašalo s petimi zvezdicami, poleg nekaterih sovlagateljev pa se je Baričević zanašal tudi na denar iz evropskih strukturnih skladov, pri čemer naj bi mu izdatno pomagala ministrica Zdenka Kovač. Krajani in nekateri nekdanji zaposleni v toplih so takšnemu zavlačevanju in taktiziranju odločno nasprotovali. Prepričani so, da morajo toplice služiti širšim interesom in ne le ozkim kapitalnim interesom posameznikov. Ko je že kazalo, da bo Baričeviću uspelo, pa je bila vlada pretekli teden primorana spreminiti svojo odločitev. Sprejeli so sklep za ponovitev razpisa. Ugotovili naj bi, da izbrani vlagatelj Barsos - MC ni izpolnil pogojev za sklenitev pogodbe o oddaji nepremičnin v dolgoročni najem. Eden od razlogov naj bi bil tudi, da je bila v razpisnih pogojih iz leta 2000 predvidena oddaja nepremičnin v brezplačni najem, po novem zakonu o javnih finančah pa to ni več mogoče. Med drugim je tudi državno pravobranilstvo že dan prej zavrnilo aneks k pogodbi o najemu. Glede na to, da so bili v igri tudi drugi naložbeniki (skupaj z Barsosom), to niti ni tako velika novica. Mogoče je, da je vse skupaj le igra in da se bodo na nov razpis prijavili isti kandidati, kot so bili doslej. Le da bo vse skupaj precej zakrito in zavito v celofan. Donosnemu zdravilišču in denarju za obnovo iz evropskih strukturnih skladov se posamezniki namreč ne bodo kar tako odrekli.

Ljubljanska družba Barsos - MC, ki sicer posluje z minimalnim kapitalom, se verjetno ne bo kar tako odrekla donosnemu poslu.

V. K.

modrosti tedna

“Šolo je potrebno približati učencem, učiteljem in staršem ter jo oddaljiti od politike in strankarskega koristoljublja. Njen cilj je lahko samo dvojen: pridobivanje znanja in vzgoja za kakovostne medčloveške odnose. Vse drugo je odveč in zavira sleherni razvoj na tem področju.”

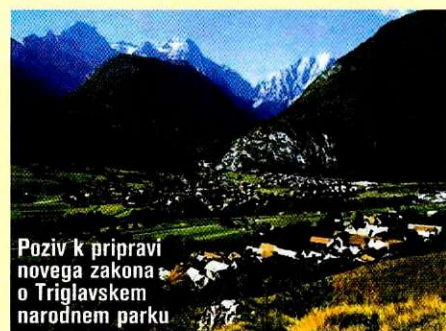
(Teolog dr. Ivan Štuhec)

“Postkomunistična era za Slovence ni bolj prijazna, kot je bila komunistična. Razlika je morda v tem, da je ona bila uničevalna in brutalna, ta pa je predvsem in v prvi vrsti žaljiva. Žaljivost je boleča in ponižujoča; danes, ko je nastopil eminentno politični čas, pa je zlasti škodljiva ...”

(Publicist Justin Stanovnik)

Civilna koalicija poziva ...

Koalicija nevladnih organizacij za ohranitev Triglavskega narodnega parka je na predsednika vlade, predsednika državnega zbora (DZ) in nekatera ministrstva pred kratkim naslovila pismo, v katerem izraža svojo strinjanje z odločitvijo, da zakon o Triglavskem narodnem parku umaknejo z junjske seje DZ, hkrati pa jih v njem tudi poziva, naj pripravijo nov, kakovostnejši predlog zakona. Kot so v protestnem pismu zapisali člani civilne koalicije, koalicija združuje številne nevladne organizacije, kot so denimo Društvo slovenskih pisateljev, Društvo za okolje, družbo, naravo in zdravje Ljubljana, Svetovni slovenski kongres in Društvo za ohranjanje naravne dediščine Slovenije. Omenjeno odločitev podpirajo zato, ker menijo, da predlog zakona kljub številnim dopolnilom, ki so jih vložili kvalificirani predlagatelji, še ni dovolj dobra podlaga za celovito zavarovanje naravne in kulturne dediščine na sedanjem območju Triglavskega narodnega parka. Glavni razlog za slednje je po njihovem mnenju v tem, da vlada in DZ pri pripravi besedila zakona nista upoštevala številnih utemeljenih predlogov in dopolnitev, ki so jih k predlogu zakona vložili udeleženci javne razprave o zakonu (razprava je potekala marca). Koalicija nevladnih organizacij tudi ugotavlja, da javnost ni obveščena o stališčih DZ glede nadaljevanja postopka sprejemanja tega oziroma o pripravi novega zakona. Ker se bližajo volitve in je usoda predloga zakona nejasna, člani koalicije vlado in DZ pozivajo, da omogočita pripravo novega, sodobnega in mednarodno

Poziv k pripravi novega zakona o Triglavskem narodnem parku

primerljivega zakona in da v priprave tokrat vključijo tudi strokovne institucije in nevladne organizacije. Celotno javno pismo bomo objavili v naslednji številki Demokracije.

A. K.

Prvega avgusta na Višarje

Nekdanji člani Akademskega kluba Straža so dali izdelati in postaviti na pročelju cerkve na Svetih Višarjah spominsko ploščo univerzitetnemu profesorju dr. Lambertu Ehrlichu, duhovnemu in političnemu voditelju katoliških izobražencev in vzgojitelju mladega slovenskega rodu, ki je umrl leta 1942, ko je komunistična Vos naredila nanj atentat, ker je bil človek družbene vesti slovenskega naroda. Brez lansiranja laži in dezinformacij v zavest polovice slovenskih kristjanov komunisti niso mogli izvesti revolucije in prevzeti oblast; zato so ga likvidirali kot nešteto drugih ozaveščenih Slovencev že v času med okupacijo. Blagoslovitev plošče bo v nedeljo, 1. avgusta 2004, pred

cerkvijo Višarske Matere Božje. Ploščo bodo odkrili in blagoslovili na tradicionalnem srečanju in romanju treh Slovenij na Svete. Višarje. Pri tem bodo recitali pesem Simona Gregorčiča Na polju znamenje stoji, sledil bo nagovor nekdanjega stražarja dr. Franceta Vrbinca in pesem Pozdravljena, mati dobrega sveta Stanka Premrla. Ob odkritju plošče in blagoslovitvi bodo zapeli še pesem Bodi zdrava, domovina Benjamina Ipavca v priredbi Sama Vremšaka in v pevski izvedbi Mešanega pevskega zbora Gregor Rihar iz Polhovega Gradca.

M. M.

QUI SI INCONTRANO
I LATINI, I GERMANICI
E GLI SLAVI, I NOSTRI
ANTENATI HANNO
COSTRUITO QUE UNA
CHIESA CHE NON DIVI-
DE HA UNICE I POPOLI.

HIER AM TREFFPUNKT
VON ROMANEN, GER-
MANEN UND SLAVEN
BAUTEN UNSERE VÄTER
EINE KIRCHE, DIE DIE
VÖLKER NICHT TRENNT,
SONDERN VERBINDET.

DR. LAMBERT EHRlich
+ 18. IX. 1878 - 1. 26. V. 1942

OB TEMELJIH TE SVETE GORE SE STIKAJO TRI POGRAVITNA
EVROPSKA PLEMENA: ROMANI, GERMANI IN SLOVANI.
NAMESTO MEJNICA SO NAŠI OČETJE POSTAVILI NA TA
OTOK CERKEV, KARIJA V ČAST, TO JE EDINI MEJNIK V
EVROPI, KI NARODOV NE LOČUJE, MARVEČ NJI ZDRUŽUJE.

Plošča v spomin dr. Lambertu Ehrlichu

Ropovo izigravanje

Varuhovo poročilo

Verjetno ni naključje, da državni zbor letos že najmanj drugič tik pred parlamentarnimi počitnicami sprejema program prodaje državnega premoženja. Medtem ko smo lani natanko ob istem času poročali o tem, da so poslanci vladajočih strank potrdili vladni predlog prodaje državnega finančnega in stvarnega premoženja za leti 2003 in 2004, letos pišemo o tem, da so poslanci potrdili dopolnitev tega programa, s tem da so dodali še leto 2005. Gre predvsem za dopolnitev prodaje prevoznih sredstev, opreme, zemljišč in zgradb. Kako velika je bila tudi letos naglica pri sestavi seznama, kažejo napake pri povsem navadni računski operaciji – seštevjanju. Na več kot sto strani dolgem seznamu lahko najdemo marsikaj; vmes so tudi zemljišča, za katera so napisane le parcelne številke, kar med drugim pomeni, da nekdo natančno ve, kaj bo nekdo kupil. Letošnji seznam pomeni tudi prodajo državnega premoženja v vrednosti slabih 10 milijard tolarjev, večina bo prodana letos. Še na lanskem za-

nja. Po zatrjevanju vladnih uradnikov naj bi bile cenvite pred prodajo še enkrat opravljene. Ker pa vemo, da cenvilci premoženje lahko ovrednotijo tako ali drugače (kakor jim je pač naročeno), je močno dvomljiva vsakršna cenitev, če to opravijo „neodvisni“ cenvilci. Gre pač za že staro zgod-

Zakonom o varuhu človekovih pravic, ki ga je decembra 1993 sprejel državni zbor RS, je bil za varovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin v razmerju do državnih organov, organov lokalne samouprave in nosilcev javnih pooblastil uveden varuh človekovih pravic. Uradno je

lahko za posameznika nemalokrat tudi usodni. Če hočemo imeti pravno državo, potem ne moremo dopustiti, da se zavlačuje pri odločanju o pomembnih zadevah. Iz ust varuha človekovih pravic je bilo slišati, da prepozne odločitve ne potrebuje nihče. V tem se lahko z njim strinjamo. Ne

Poročilo je vsako leto daljše, kršitve človekovih pravic obsežnejše; varuhu ne bo zmanjkalo dela.

bo, ki se letos ni nič spremenila. Še bolj kot to bode v oči dejstvo, da vlada še vedno nima strategije, katero premoženje država potrebuje in katerega ne, nima izdelane niti premoženjske bilance. Ta pomeni popisa premoženja, ki je v državni lasti. Na vse to že ves mandat opozarja poslanec Andrej Bajuk. Kot bob ob steno so vsa njegova vprašanja, zakaj vlada ne uredi stvari na tem področju. Že leta se Bajuk sprašuje, zakaj se vlada boji nadzora in preglednosti. Znana so tudi njegova stališča, da ni na svetu človeka, ki bi si sploh upal priti v parlament in prositi za dovoljenje, da bi prodajal premoženje brez ureditve temeljnih pogojev. Spomnimo na 2. odstavek 146.

začel delovati leta 1995 in vse do danes je pomoč pri njem iskalo veliko število oseb, ki so prepričane, da so jim kršene človekove pravice.

Kaj dela varuh človekovih pravic, je razvidno iz vsakoletnega poročila. Na zadnji redni seji zdajšnjega sklica državnega zbora so poslanci ugotavljali, da z varovanjem človekovih pravic v Sloveniji ne moremo biti zadovoljni. Pa pogledajmo, kakšna je splošna slika. Nekatere institucije se še vedno ne odzivajo na varuhove zahteve, ampak se izmikajo ali zavlačujejo s posredovanjem zahtevanih podatkov in informacij, do katerih ima varuh človekovih pravic po zakonu pravico. Po zakonu

le na področju sodstva, tudi na področju otrokovih pravic je še veliko neurejenega. Črn oblak še vedno visi nad ravnanjem policije, nad policijskimi postopki ... Na področju osebnih svobode je zgodba enaka kot pred letom dni – še vedno imamo prezašedena zapore, ogroženo je zdravje zapornikov, za varnost je slabo poskrbljeno ... Tako kot že vrsto let se varuh človekovih pravic še vedno srečuje z vprašanjem romske skupnosti, njene integracije v družbo, srečuje se s problemi na področju socialnih stanovanj, s problemom tako imenovanih izbrisanih in ne nazadnje z graditvijo džamije. Skrb pa zbujajo dejstva, da sedanji varuh potencira nekatere kršitve, druge pa zanemara in se vse prevečkrat ideološko opredeljuje.

Ko gledamo poročila varuha človekovih pravic, pa je nekaj vendarle jasno. Poročilo je iz leta v leto daljše, kršitve človekovih pravic obsežnejše. Skratka, ni se bati, da bi varuhu zmanjkalo dela.

Eden od poslancev je ob obravnavi poročila varuha človekovih pravic dejal, da so njegovo vsako leto debelejša poročila in večji grehi pravzaprav izkaznica vodenja države in vodenja sedanje koalicije. Pa še prav ima.

Vladajoča elita prodaja državno premoženje tako, kot bi bilo to njena lastnina.

sedanju državnega zbora je Anton Žunič, državni sekretar na finančnem ministrstvu, dejal, da bo država v dveh letih prodala desetino vrednosti konsolidirane premoženjske bilance države v zadnjih treh letih. Opozicija je lansko sejo obstruirala, saj poslancem ni uspelo prodreti s svojimi stališči. Že lani se je izkazalo, da vlada za prodajo nima izdelanih pravil, kar pomeni možnost izigravanja vseh pravil. Poleg vsega vlada v programu prodaje premoženja ne uporablja niti enotnih podatkov. Ob vsem tem je že ves čas sporna tudi cenitev premože-

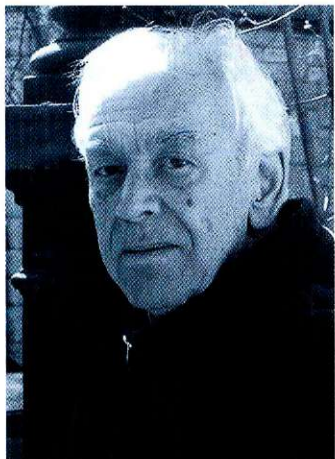
člena slovenske ustave, ki natančno ureja izkaze vrednosti državnega premoženja. Poslancu Bajuku odgovorila v vseh teh letih še ni uspelo dobiti. Kako bi tudi ga, če je ministrstvo za finance več kot desetletje v rokah vladajoče LDS, v zadnjih letih pa v rokah Toneta Ropa; najprej kot finančnega ministra, zdaj kot predsednika vlade! Tako lahko ugotovimo le, da se vladajoča elita kljub dologletnim opozorilom opozicije še vedno obnaša tako, kot da prodaja premoženje, ki je njena last. Pa še zdaleč ni tako.

Vida Kocjan

so mu dolžni posredovati podatke, pa naj se jim ti zdijo smiselni ali ne. Neodzivanje organov (med njimi so čedalje pregostejše državni pravobranilci, ministrstva za šolstvo, za delo, družino in socialne zadeve, za okolje in prostor) pomeni zavlačevanje reševanja problemov ljudi v stiski, ki se po pomoč obračajo na varuha človekovih pravic.

Tako kot marsikdo drug tudi varuh človekovih pravic ugotavlja, da se razmere na področju sodstva v Sloveniji niso izboljšale. Rakrana so še vedno veliki sodni zaostanki, ki so

Mihaela Praprotnik

Dr. Peter Starič

Ljubezen je slepa

Nekaj tednov pred zadnjim potresom sem pri izviru Soče srečal skupino starejših Novogoričanov. Ko smo se malo razgovorili, sem jih kar naravnost vprašal: "Pa kaj ga Novogoričani biksate s tistim napisom NAŠ TITO tam gori na Sabotinu?" Pojasnili so mi, da je Tito pač del naše zgodovine.

Odgovoril sem, da je tudi Hitler del nemške zgodovine, pa vendar nikjer v Nemčiji ni več kakega Adolf Hitler Platz in zama bi tam iskali kak njegov spomenik. Ker je bilo že zvečer in hladno, so odšli ...

Tudi v naših provladnih dnevnikih, npr. v pismih bralcev, sem že zasledil pohvale Titu. Enako na televiziji, ko so spraševali Novogo-

ričane o tem napisu na Sabotinu. Ni težko razumeti, da je zaradi dvajsetletnega trpljenja pod fašizmom tamkajšnje prebivalstvo močno naklonjeno tistemu, za katerega menijo, da jih je odrešil in priključil matičnemu narodu. Pa vendar je na oni strani meje ostalo še kakih 80.000 Slovencev (tako po vojni jih je bilo še precej več), ki niso imeli te sreče.

Tik preden je naš maršal moral oditi na svoje zadnje zdravljenje v ljubljanski Klinični center, je povedal nekaj podrobnosti o svojem sestanku z Winstonom Churchillom 12. avgusta 1943 v Neaplju. Tudi Churchill omenja ta sestanek, kjer je Tito privolil v vsakršno sodelovanje. Zato so ga Britanci oskrbovali z orožjem in opremo vse do konca vojne. Ko pa je maršal začutil, da mu je gospa s koso že tesno za petami, je povedal še podrobnost, da mu je takrat Churchill obljubljal staroavstrijsko mejo z Italijo. Ta je potekala tako, da sta bila Trbiž in del Kanalske doline v Avstriji. Približno od Predela naprej proti jugu tja do Brd je meja potekala enako kot danes. Od Brd proti jugu pa je na avstrijski strani zajemala Krmin, Gradišče, Ronke, Červinjan in se spustila do morja sredi Gradeškega zaliva. Gradež, Tržič (Monfalcone) in Trst so bili torej v Avstriji. Ker so na teh območjih živeli večinoma Slovenci, bi, če bi Churchill po vojni izpolnil svojo obljubo, ostalo na italijanski strani zelo malo naših rojakov.

Po sestanku se je Tito vrnil na Vis, kjer je bival pod nekakšnim "letal-skim dežnikom" zahodnih zaveznikov, potem pa je odletel v Moskvo na posvet s Stalinom. Tam se je dogovoril, da so Sovjeti preusmerili prodor južnega krila svoje vojske, ki ji je poveljeval maršal Tolbuhin, proti Beogradu namesto proti Budimpešti. Zato je bil Beograd osvobojen že oktobra 1944, Budimpešta pa šele januarja 1945. V Beogradu se je Tito "ustoličil" in Churchill je spoznal, da ima samooklicani jugoslovanski

predsednik Britance le toliko za zaveznike, kolikor mu pošiljajo orožje in opremo. (Fitzroy McLain omenja v svoji knjigi *Disputed Baricade*, kako so partizanski komisariji hvalili ZSSR, češ da bodo od tam kmalu poslali pomoč partizanom. Ti so več noči čakali na sovjetska letala, da bi pripeljala opremo in orožje, vendar zaman, kar jih je silno razočaralo.) Sedmega marca 1945 je bil sklenjen sporazum Tito-Šubasić, ki pa ga Tito že od vsega začetka ni nameraval spoštovati. Ko je Churchill ugotovil, da hoče Tito v Jugoslaviji ustanoviti nekakšno "sovjetsko (satelitsko) republiko", je sklenil, da bo zadržal ta vpliv čim bolj stran od Zahoda. Sovjeti so v zasedenih državah takoj vzpostavili svoje satelitske vlade, čeprav je Stalin na sestanku na Jalti obljubil Churchill in Rooseveltu, da bodo tam svobodne volitve. Zato je Truman, ki je nasledil Roosevelt (ta je umrl 12. aprila 1945), močno pritisnil na Molotova in terjal, naj se Stalin drži dogovora. Kakšen je bil uspeh njegove kritike, pa vemo. Vse to je vedel tudi Churchill,

Vzemimo čisto hipotetično, da bi se Tito bojeval le za osvoboditev, ne pa da je izkoristil okupacijo za revolucijo in nedemokratski prevzem oblasti. V tem primeru Churchill ne bi imel razloga, da prelomi obljubo. Tako bi številni Slovenci, ki zaradi Titove zagledanosti v ZSSR še vedno živijo v Italiji, živeli danes v matični državi.

zato je njegova obljuba o staroavstrijski meji med povojno Jugoslavijo in Slovenijo splavala po vodi.

Vzemimo čisto hipotetično, da bi se Tito bojeval le za osvoboditev, ne pa da je izkoristil okupacijo za revolucijo, nedemokratski prevzem oblasti in priključitev Jugoslavije sovjetskemu bloku (v letih 1945 do 1948). Čeprav bi po vojni jugoslovanski narodi morda sklenili, da ne maramo več kralja in velikosrbske hegemonije in da hočemo imeti (demokratskega) Tita za predsednika, tako kot npr. Francozi de Gaulle, bi Churchill ne imel razloga, da prelomi obljubo. Tako bi številni

Slovenci, ki zaradi Titove zagledanosti v ZSSR še vedno živijo v Italiji, živeli danes v matični državi. Deset let po Titovi smrti je predvsem zaradi velikosrbske hegemonije Jugoslavija razpadla in Slovenci smo se osamosvojili. Če bi imeli Trst, kot je takrat obljubljal Churchill, se danes ne bi prerekali s Hrvati zaradi izhoda na odprto morje. Še več morske obale in celotni Piranski zaliv pa bi imeli, če Kardelj polotoka Savudrije, ki spada v piranski katšaster, ne bi bil prepustil Bakariću.

Potem ko smo 5. oktobra 1954 dokončno izgubili pristanišče Trst in vse ozemlje med današnjo in staroavstrijsko mejo, smo od Angležev in Američanov dobili 25 milijonov dolarjev za zgraditev nadomestnega pristanišča Koper. Vendar je ta denar poniknil v Beogradu in številna posredovanja slovenskih predstavnikov, da bi ga dobili, so ostala brez odgovora. Zato smo morali pristanišče Koper zgraditi Slovenci iz lastnih sredstev. Podobno kot vsak diktatorski sistem je imel tudi naš piramidno struktu-

ro; na vrhu je bil maršal Tito, ki je odločal o vseh pomembnih zadevah. Zagotovo torej tudi o tistih 25 milijonih dolarjev, in če posežemo malo nazaj, tudi o usodi političnih nasprotnikov, kolaborantov, izdajalcev in njihovih družin, ki jih je Titova vojska brez sodnih procesov in dokazovanja krivde pobila po koncu vojne. Zato je danes Slovenija posejana z množičnimi grobišči, v katerih leži najmanj 200.000 trupel.

Zakaj – kljub vsemu povedanemu – na Primorskem še vedno tako častijo našega nekdanjega diktatorja Tita, bi bržkone lahko razložili le z znanim reklom: Ljubezen je slepa!

Potrdili štiri nadomestne poslance

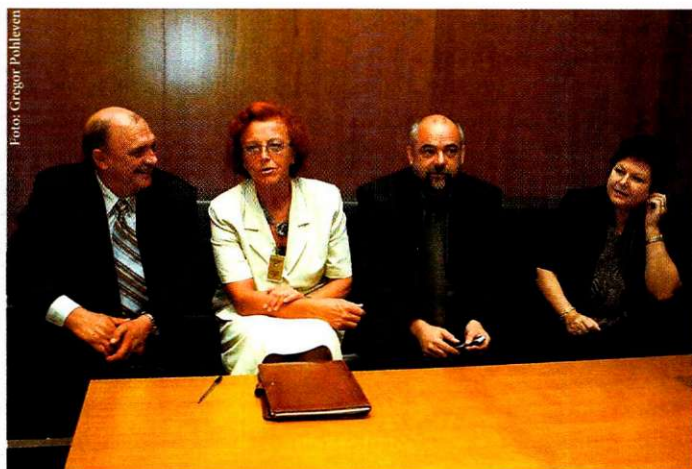
Potem ko so štirje sedaj že nekdanji poslanci državnega zbora tudi uradno nastopili funkcijo poslancev v evropskem parlamentu, je bilo treba na njihovo mesto imenovati štiri nove poslance. Zato so se morali poslanci sniti na izredni seji in potrditi četverico, ki bo nadomestila Miho Brejca, Lojzeta Peterleta, Jelka Kacina in Boruta Pahorja.

Brejčevo mesto bo zasedel nekdanji bovški župan Siniša Germovšek, ki je prejel 55 glasov poslank in poslancev, proti pa sta bila 2. Peterleta bo nasledil Matjaž Falkner, profesor strokovnih predmetov na kmetijski šoli Grm, ki je prejel 57 glasov poslank in poslancev, 2 pa sta bila proti. Darja Lavtižar Bebler, veleposlanica in voditeljica slovenske stalne misije pri Svetu Evrope, je bila s 56 glasovi za in 4 proti potrjena na mesto Jelka Kacina, izolska županja Breda Pečan pa je bila prav tako s 56 glasovi za in 4 proti potrjena na

mesto Boruta Pahorja. Nadomestni poslanci bodo svojo poslansko funkcijo opravljali do izteka tega mandata, to pomeni še tri mesece, kajti 3. oktobra so razpisane državnoborske volitve. V teh treh mesecih jim tako ne bo treba veliko sedeti v državnoborskih klopih, kajti poslanci so že odšli na počitnice. Prav na izredni seji, na kateri so bili potrjeni štirje na-

domestni poslanci, je bilo treba še po nujnem postopku obravnavati novo zakona o popotresni obnovi objektov in spodbujanju razvoja v Posočju. To je bila tako rekoč prva seja nadomestnih poslancev, naslednja pa bo verjetno šele v septembru (če ne bo razpisana še kakšna izredna seja, kar pa je malo verjetno). Še preden so bili nadomestni poslanci po-

trjeni, so morali podpisati, da se strinjajo, da bodo prevzeli funkcijo poslancev. Malo za šalo, malo za res – kdo pa tega ne bi podpisal, če bi vedel, kaj pomeni postati poslanec državnega zbora le za nekaj mesecev, in še to v počitniškem času? Čeprav je čas počitnic, bodo prejeli poslansko plačo. Ob izteku mandata je seni jim bodo pripadle enake pravice kot vsem tistim poslancem, ki so v parlamentu sedeli štiri leta. Verjetno si je vsak izračunal, koliko bo na boljšem (ali na slabšem) sedaj, ko mu je uspelo zasesti stolček poslanca, v primerjavi s svojim dosedanjim poklicem. In ko smo pri denarju, za vsakega poslanca, ki bo z jesenjo zapustil poslanske klopi, bo treba globoko seči v državno blagajno in poskrbeti za njegove pravice. Gledano s finančnega zornega kota bi bilo najbolje, da bi poslanci, ki so do sedaj gremi poslanske stolčke, to počeli še naprej. Po drugi strani pa je res, da si marsikdo od sedanjih poslancev tega mesta ne zasluži in je bolje, da se od poslanskega stolčka poslovijo. **M. P.**

Mandat štirih nadomestnih poslancev bo zelo kratek. Od leve proti desni: Matjaž Falkner, Breda Pečan, Siniša Germovšek in Darja Lavtižar Bebler

Jara kača slovenske denacionalizacije

Čeprav je slovenski parlament zakon o denacionalizaciji sprejel že leta 1991, denacionalizacija do danes ni končana. Neformalni rok, do kdaj naj bi se to zgodilo, je po novem konec leta 2005, vendar pa je slednje glede na dejstvo, da je bil ta rok že večkrat premaknjen, bolj malo verjetno.

Zakon o denacionalizaciji, ki ga je novembra 1991 sprejela Demosova vlada, naj bi popravil krivice tistim, ki jih je nekdanja komunistična oblast po drugi svetovni nasilno razlastila, vendar je uresničevanje zakona predvsem v prvih letih po sprejetju potekalo po polzevo. Zlasti v Združenju lastnikov razlaščenega premoženja so opozarjali, da skušajo upravne enote, sklad kmetijskih zemljišč in gozdov in notranje ministrstvo po navodilih vladajoče oblasti vse postopke čim bolj upočasniti in doseči, da bi upravičenci do premoženja bodisi prej pomrli, bodisi nad

svojimi zahtevki obupali. No, veliko od tega se je spremenilo, ko je naša država začela predpristopna pogajanja za polnopravno članstvo Slovenije v EU in zvezi Nato. Takrat so namreč evropski predstavniki dali naši vladajoči politiki vedeti, da bo moral proces denacionalizacije kon-

čati, še preden bo postala polnopravna članica obeh povezav. V neformalnih izjavah so ji celo namignili, da si brez končanja tega poglavja polnopravnega članstva ne more obetati.

Omenjene grožnje so pripomogle, da se je proces denacionalizacije nekoliko pospešil, a kljub vse-

mu ne toliko, kot bi si denacionalizacijski upravičenci želeli. Tako je ministrstvo za pravosodje za rok, do katerega naj bi bila končana denacionalizacija, najprej določilo leto 2002, nato ga je premaknilo na leto 2004, na zadnji tiskovni konferenci ministrstva za pravosodje pa ga je ministrica Zdenka Cerar premaknila še za eno leto, na leto 2005. Kot je na omenjeni tiskovni konferenci dejala Cerarjeva, je bilo do zdaj rešenih okoli 88 odstotkov vseh zahtevkov, preostale pa bi bilo po njenem prepričanju mogoče rešiti v enem letu, to je v drugi polovici naslednjega leta. Poznavalci so do takšne napovedi hudo skeptični, saj pravijo, slednje pa priznava tudi Cerarjeva, da so nerešene zadeve največji zahtevki (zahtevki za vračilo velikih gradbenih in zemljiških kompleksov) in so praviloma najtežje rešljivi. Tako je zelo verjetno, da se bo denacionalizacija v sramoto naši demokratični državi in tistim, ki jo že vsa leta vodi, zavlekla še za nekaj let. **A. K.**

Ministrica Cerarjeva napoveduje, da bo denacionalizacija končana do konca leta 2005, poznavalci pa pravijo, da je ta napoved zelo optimistična.

Strah pred potopom

Vladna koalicija je tik pred koncem mandata poskrbela za še zadnje kadrovske zamenjave, s katerimi si želi v primeru poraza na naslednjih volitvah na pomembnih mestih zagotoviti čimbolj lojalen kader. Skupne značilnosti večine zamenjav, ki so jih tik pred odhodom na parlamentarne počitnice oziroma koncem dela sedanje sestave državnega zbora potrdili poslanci, sta bili dve. Prva je bila, da se je vladna koalicija odločila, da jih bo z večino, ki jo ima v parlamentu, izvedla, še preden se je zamenjanim funkcionarjem iztekel mandat, druga pa, da je vlada njihovo zamenjavo predlagala praktično brez obrazložitve. Tako so poslanci tik pred koncem zasedanja po hitrem postopku in brez omembe vredne razprave (opozicija je sicer vmes večkrat protestirala) zamenjali štiri člane Državne revizijske komisije (gre za pomemben državni organ, ki opravlja javne revizije), ki bi se jim mandat iztekel šele konec letošnjega leta. Tako je predsednico Marijo Bukovec zamenjal član komisije Aleksij Mužina, tri člane - Marijo Bezovšek, Metoda Hrovata in Mužino - pa so zamenjali trije novi člani: dosedanja voditeljica sektorja za logistiko pravosodnih organov na pravosodnem ministrstvu Vesna Cukrov, svetovalka predsednika republike za socialne zadeve in notranja revizorka Metka Cerar ter direktor občinske uprave Sveti Andraž v Slovenskih goricah Jožef Kocuvan. Njihov mandat bo trajal pet let.

Foto: Dane Kostrič

Ropova vlada je ob koncu svojega mandata postala povsem "levičarska". Od velike koalicije je ostalo bore malo.

Od banke do računskega sodišča

Še bolj je vladna koalicija pohitela pri zamenjavi viceguvernerja in člana sveta Banke Slovenije. Tako so poslanci brez večje razprave, slišati je bilo le nekaj protestov opozicije, za novega viceguvernerja in člana sveta Banke Slovenije, ki bi se mu mandat iztekel šele v sredini januarja prihodnje leto, izvolili dosedanjega viceguvernerja Andreja Ranta, ki velja za preverjen kader guvernerja banke Mitje Gasparija. Po hitrem postopku so poslanci potrdili tudi predlog predsednika države, da na mesto drugega namestnika predsednika računskega sodišča imenujejo Zorana Mladenoviča, dosedanjega vrhovnega državnega revizorja na računskem sodišču, ki bi se mu mandat iztekel šele v začetku decembra letos; na tem mestu je za naslednjih devet let zamenjal dosedanja drugo namestnico vrhovnega državnega revizorja Zdenko Vidovič.

Vladna koalicija ničesar ne prepušča naključju

Ker bi mandati vsem omenjenim funkcionarjem potekali šele v času prihodnje sestave državnega zbora, ki se bo oblikoval po oktobrskih volitvah, in ker večina novih funkcionarjev velja za sedanji vladni koaliciji naklonjene ljudi, je bolj ali manj jasno, da vladna koalicija ob negotovem volilnem izidu na jesenskih državnoborskih volitvah ne želi ničesar prepustiti naključju in da želi do takrat na vsa pomembna mesta v državni upravi imenovati čim več sebi lojalnega kadra, ki bo svoje delo opravljal tudi pod okriljem morebitne drugačne vlade (če ga ta seveda ne bo zamenjala). To ob dejstvu, da bi bilo veliko bolj higiensko, če bi zamenjave po rednem postopku opravila nova vlada, in da so nekaj podobnega do zdaj storile vse vlade, niti ne preseneča, zato pa toliko bolj negativno preseneča dejstvo, da so poslanci vladajoče koalicije spremembe potrdili brez pripomb (Jaša Zlobec pri enem od glasovanj vse do zadnjega sploh ni vedel, o katerih imenih glasuje) in da nobeden od provladnih medijev zamenjave ni poskušal problematizirati, kot da bi šlo za najbolj normalno stvar, ki se lahko zgodi v parlamentu. Spomnimo se samo leta 2000, ko je nekaj zamenjav opravila takratna Bajukova vlada, zaradi česar so poslanci LDS in ZL vključno z večino provladnih medijev zagnali silen vik in krik. Govorili in pisali so o velikih kadrovskih čistkah, političnem kadrovanju in domnevnih enormnih odpravninah. Zdaj ko je to storila sedanja vladna koalicija, pa se to seveda nikomur izmed njih ne zdi sporno.

Se v LDS in ZL bojijo volitev?

Slednje seveda samo kaže na znano dvoličnost večine provladnih medijev in poslancev leve, ki delujejo po načelu, da je nekaj v redu samo takrat, kadar to počnejo oni oziroma njihovi, kadar pa to delajo drugi, ni v redu. A slednje je pač znana dolgoletna sistemska slabost slovenskega medijskega in političnega prostora in smo se je v zadnjih letih že nekako privadili, zato ji ne gre posvečati prevelike pozornosti. Bolj zanimivo je, da kadrovske menjave, ki jih je vladna koalicija izpeljala v zadnjih mesecih (nekaj jih je izpeljala prek novega zakona o javnih uslužbencih, druge pa kot redne in "izredne" menjave), več kot očitno kažejo na to, da se v vladni koaliciji bojijo, da bodo po volitvah izgubili oblast. In čedalje več je ljudi, ki mislijo, da bi bil za to že skrajni čas.

Aleš Kocjan

Kadrovske menjave, ki jih je v zadnjih mesecih izpeljala vladna koalicija, kažejo na to, da se LDS in ZL zelo bojita, da bosta jesenske volitve izgubili.

Že pred nekaj tedni smo v tedniku Demokracija napovedali uvod v novo etapo tranzicije, ki naj bi jo simboliziral vstop Slovenije v Evropsko unijo. Odstavljeni zunanji minister Dimitrij Rupel je to na drugem zasedanju Zbora za republiko označil za "novo rundo". Ta se kaže tudi v vrenju v strankah.

Pri vsem tem je po svoje najbolj zanimivo, da je "novo rundo" v slovenski politiki napovedal prav Rupel, ki je postal njeno prvo žrtevno jagnje. Obračun znotraj LDS, ki zelo spominja na partijske čistke v se-

Fotografije: Dane Kostac in Gregor Poljčev

Zbor za republiko je poživl politično dogajanje v Sloveniji. Opozicija si z njim širi politični prostor.

Opozicija širi prostor

demdesetih letih, je namreč dovolj jasno znamenje, da je deset let po aferi Depala vas in združitvi Liberalno-demokratske stranke, Demokratske stranke, zelenih in socialistov v Liberalno demokracijo Slovenije z voditeljem Janezom Drnovškom prišlo do zasuka sredinskega prostora. Če je LDS v minulem desetletju s pomočjo koalicijskega modela OF in SZDL suvereno obvladovala sredinski prostor in potiskala pomladne stranke na politično obrobje, se je situacija sedaj obrnila, saj so postale desnosredinske stranke (članice evropske zveze ljudskih in demokratskih strank) tiste, ki se

odpirajo sredini, najpomembnejšemu segmentu volivcev torej, ki s svojo odločitvijo tudi dejansko odločajo o volilni zmagi te ali one stranke.

Zoženje maneverskega prostora

Nobenega dvoma ni, da se je LDS po Drnovškovem odhodu iz njenih vrst znašla v precepu: ali nadaljevati pragmatično politiko ali pa strniti lastne vrste v monolitnejšo celoto. Antonu Ropu, ki se je pokazal kot precej manj fleksibilen politik od Drnovška, je uspelo predvsem slednje, s čimer pa si je LDS močno zmanjšala maneverski prostor. Če je Drnovšek funkcijo predsednika LDS opravljal

kot neke vrste "krizni menedžer", ki je lahko vsak trenutek zagrozil, naj ga ubogajo, če ga še želijo imeti, pri tem pa ob dogajanju v stranki in koaliciji pogosto zamižal na eno oko, se je Rop pokazal kot brezkompromisni strankarski voditelj, ki je pomanjkanje politične širine in sredinske drža pokazal tudi s tem, da se ni hotel udeležiti prvega zasedanja Zbora za republiko. Še več, za sobotno prilogo slovenskega dnevnika z največjo naklado je izrekel nekaj opazk: "To je bil pač zbor enoumnega diskvalificiranja drugače mislečih; zbor neke opozicijske stranke, ki počez in neargumentirano napada vlado in si

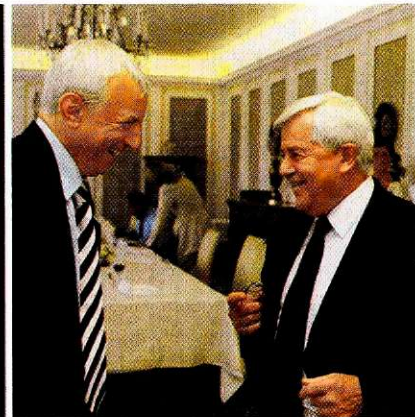
skuša podrediti drugo opozicijsko stranko." Svoj lonček je pristavil tudi predsednik DeSUS Anton Rous, ki je izjavi za TV Slovenija med vrticami dogajanje v Zboru za republiko označil za nasilje. Vrhunec je bil seveda izbris Dimitrija Rupla iz vlade, potem ko je Rop že prej iz vlade izgnal neubogljivo SLS. Najverjetneje pa je za Ropovo čedalje bolj živčno in arogantno držo kriv tudi poraz LDS na evropskih volitvah, kar je najočitneje pokazalo pomik LDS v levo. Pri tem velja omeniti tudi vse bolj partijsko kadrovske politiko vlade (ki je že ustoličila novega zunanjega ministra Iva Vajgla, za generalnega dr-

Predsednik države Janez Drnovšek je kot sredinsko usmerjen politik v času vodenja vlade in Liberalne demokracije Slovenije poskušal združevati ljudi različnih interesov, kar Tonetu Ropu nikakor ne uspeva.

Predsednik vlade Anton Rop si je z izgonom Slovenske ljudske stranke in ministra Dimitrija Rupla iz vlade močno zmanjšal maneverski prostor na jesenskih volitvah.

Nekdanji predsednik Milan Kučan zaradi čedalje večjih težav liberalne demokracije izgublja živce, kar se pozna tudi v njegovih javnih govorih.

žavnega tožilca pa predlagala Franca Mazija, ki si je v preteklosti pridobil negativen sloves preganjalca svobode tiska ter nerazčiščene afere, vključujoč korupcijo (SIB, Orion, Ultra).

Z desne v sredino

Hkrati z zoženjem manevrskega prostora pa se je povečal manevrski prostor desnosredinskih strank SDS, NSi in SLS, strank torej, ki so jim (zlasti SDS) provladna občila očitala sektaštvo ali pa sedenje na dveh stoli (SLS). Pri tem so seveda zanimivi nastopi predsednika SDS Janeza Janše, ki je pomik SDS v tranzicijsko sredino razglasil že na kongresu SDS v Celju leta 2001 (tedaj je prišlo do spora med njim in dotedanjim strankarskim gromovnikom Ivom Hvalico). Seveda do pomika v sredino ni prišlo čez noč, ampak se je sprememba zgodila najprej s podporo predsedniške kandidature Barbare Brezigar, na katero Janša na jesenskih volitvah ne bo mogel računati, vendar sta SDS in NSi s podporo Brezigarjevi v predsedniški tekmi naredili korak naprej. Naslednja poteza pri pomikanju v sredino pa je bila napoved Dimitrija Rupla in novinarja Mira Petka, da bosta na volitvah kot neodvisna kandidata kandidirala na listi SDS, medtem ko je NSi uspelo nagovoriti veliko sredinskih volivcev s pomočjo Lojzeta Peterleta kot nosilca liste. Pomemben dejavnik pomikanja v politično sredino je tudi retorika, pri čemer je v zadnjem času Janša presenetil večino medijev s trditvijo, da je treba preseči razdeljenost, pri čemer se je vsaj delno ujel

Janez Janša stavi na združevanje energij in širitev političnega prostora. Pravi, da potrebujejo zmago opozicije in relativno zmago SDS, saj bodo le tako dobili možnost za sestavo vlade. "Pa tudi skupaj v koaliciji Slovenija, torej z NSi in morda še s kakšno manjšo stranko moramo dobiti več kot 46 glasov v DZ." Na sliki na predstavitvi svoje "vlade v senci".

s prvakom SLS Janezom Podobnikom, ki je bil v svojih pogledih na spravo (graditev skupne prihodnosti, pri kateri naj bi sodelovali tako potomci partizanov kot domobrancev) konkretnější, medtem ko se Andrej Bajuk, ki so mu se leta 2000 očitali, da je kot potomec "sovražne emigracije" samo fosil preteklosti, v svojih nastopih ukvarja predvsem z gospodarsko-finančnimi temami. Poleg tega je očitno nastopil tudi čas za spravo med koalicijo Slovenija in SLS po znamenitem kratkem stiku leta 2000 v Bajukovi vladi. Janez Janša je v zadnjem intervjuju za Demokracijo zanikal, da bi se stranka kamor koli premikala. "SDS ne odhaja nikamor. Le drugi prihajajo k nam, zato se širimo v političnem prostoru. Sicer pa volilci po javnomnenjskih raziskavah SDS že dolgo uvrščajo v sredino, torej med ZLSD in LDS na tranzicijski levi in SLS in NSi na tranzicijski desnici."

Miro Petek med politiki?

Precejšnje presenečenje za medije pa je bila novica, da bo Miro Petek na jesenskih volitvah kandidiral na listi SDS kot neodvisen kandidat, pri čemer nekateri komentatorji niso mogli skriti razočaranja, da se je odločil za "napačno" stranko, ki je v sedanjem političnem kontekstu edini vzrok, zaradi katerega bi novinarji odrekli nadaljnjo podporo svojemu stanovskemu kolegu, ki je preživel atentat, češ da bo Miro Petek odslej politik. Tako rekoč hkrati s Petkom pa je svojo kandidaturo na listi LDS napovedala pravosodna ministrica Zdenka Cerar, ki bo tako za svoje delo v prid stranke nagrajen. Zanimivo bo prav soočenje Petka in Cerarjeve, saj Petek simbolno predstavlja ranljivost svobode tiska kot tudi od oblasti pozabljeno Koroško, ki je poleg Prekmurja ena najbolj problematičnih

regij glede brezposelnosti in gospodarskih razmer. Po drugi strani pa Cerarjeva predstavlja hibrid med politikom in pravosodjem, saj je bila že kot generalna državna tožilka dovolj ubogljiva, da so mnogi primeri gospodarskega kriminala ostali nerazčiščeni. Dejstvo, da je vlada za novega generalnega državnega tožilca predlagala nekdanjega preganjalca svobode tiska, pa bo ustvarilo še večjo konfrontacijo med LDS in SDS, za katero bo kandidiral Miro Petek. Napoved Petkove kandidature, še bolj pa dejstvo, da je novinarsko kariero obesil na klin, je zelo resno opozorilo oblasti, da za večjo svobodo tiska ni naredila tako rekoč nič, saj so naročniki napadali na Petka še vedno skrivnost.

Intervencija Foruma 21

Glede na čedalje očitnejšo stisko LDS se je začel tudi Forum 21 kljub Kučanovi napovedi, da forum ne bo kandidiral na volitvah, ker pač ni stranka, vse bolj strankarsko angažirani. Vse pa kaže, da bo še pred volitvami prišlo do prevzema LDS s strani Foruma 21 glede na zadnje kadrovske premike. Tako je Miloš Kovačič hkrati z napovedjo, da ne bo več predsednik uprave Krke, prevzel krmilo novomeškega odbora LDS, Janez Bohorič pa je prevzel kranjski odbor LDS in zamenjal Jelka Kacina, novega evropskega poslanca. Bržkone pa je glavna Kučanova skrb iskanje "džokerja", ki bi zamenjal Ropa, ker se ta ni posebej izkazal. V zadnjem času je mogoče celo slišati namige, da bi Kučan lahko še pred volitvami prevzel vode- »

Prvak združene liste Borut Pahor glede na svoja stališča o političnih razmerah v državi očitno ni več glavni adut nomenklature na volitvah.

Med morebitnimi aduti tranzicijske levice se omejuje tudi Igor Bavčar. Mnogi so prepričani, da se bo vrnil v politiko samo v primeru, če bo Rop pogorel.

Forum 21 je s sestankom v vili Podrožnik pokazal predvsem to, da imajo njegovi člani precej pod palcem. Mnogi menijo, da forum Kučanu škoduje.

Odstavljeni zunanji minister Dimitrij Rupel je postal žrtveno jagnje "nove runde" v slovenski notranji politiki; zunanjepolitični dosežki niso štel.

Slovenska ljudska stranka po izgonu iz vlade stavi na zmago sredinskih in desnosredinskih strank. Bo tej drži ostala zvesta tudi po volitvah?

Koalicija Slovenija v zadnjem času pokriva sredinski in desnosredinski politični prostor.

Slovenska demokratska stranka širi svoj politični prostor. K njej prihajajo novi ljudje. Jeseni bo na njeni listi nastopil novinar Miro Petek.

Zakonca Hribar sta pred leti ustavljala "desnico", sedaj predvsem Tine Hribar ustavlja "levico". Opoziciji to koristi, saj kritizirata ljudi na oblasti.

»nje LDS, vendar pa je vprašanje, koliko bi LDS s tem pridobila. Znano je namreč, da so tudi Kučanu začeli popuščati živci, kar se je izkazalo na nedavni borčevski proslavi v Baski grapi, ko je najprej posredno grobo napadel Rupla (zaradi neudeležbe Slovenije na slovesnosti ob 60. obletnici izkrcanja zaveznikov v Normandiji), nato pa je znova verbalno obračunal z domobranci, češ da so se bojevali proti lastnemu narodu. S tem se je dejansko tudi Kučan ujel v past, saj je doslej v javnosti vzdrževal po-

dobro državnika z moralno avtoriteto, ki na ljudi deluje pomirjevalno, poleg tega je vedno poudarjal prihodnost in ne preteklosti. Vprašljivo je tudi njegovo zavzemanje za socialno pravičnost, saj se na sestankih Forum 21 v glavnem družijo kapitalistična elita v dragih oblekah in avtomobilih.

Bodo še vedno stavili na Ropa?

Glede na čedalje bolj nestrpno retoriko tako Kučana kot Ropa (Gregor Golobčič se je umaknil iz javnosti) je težko pričakovati, da bi nomen-

klatura izbrala človeka, ki bi lahko bistveno odstopal od stališč LDS in Kučana. V zadnjem času se je pogosto omenjal Borut Pahor, vendar je glede na njegov nedavni intervju v Demokraciji (že zaradi tega, ker je privolil vanj, pa tudi zaradi vsebine) težko pričakovati, da bi lahko nadomestil Ropa, čeprav bi s svojo sredinsko držo lahko privabil veliko volivcev. Vendar pa ostaja njegov status znotraj ZL nedorečen, saj naj bi kot predsednik stranke popeljal ZL na volitve, čeprav je bil izvoljen za evropskega poslanca. Prav tako je vprašanje, ali bo ostal v Bruslju do konca mandata ali pa bo morda celo izstopil iz stranke. Vsekakor je njegov status odvisen predvsem od razpoloženja znotraj ZL. Nobenega dvoma pa ni, da bi njegov izstop iz ZL pomenil dodaten odmik stranke od politične sredine.

Med morebitnimi aduti tranzicijske levice se omenja tudi prvi človek Istrabenza Igor Bavčar, ki se je pred kratkim udeležil strankarskega srečanja liberalne demokracije v Zajčji dobri. Bavčar se je ob Ruplovi kritiki liberalne demokracije distancir-

al od svojega starega političnega sopotnika, s katerim sta konec jeseni leta 1991 ustanovila Demokrate in se kasneje skupaj pridružila Drnovškovi Liberalni demokraciji Slovenije. Izjavil je, da ne razume prijatelja Dimitrija Rupla. No, kljub temu obstaja prepričanje, da Bavčar ne bo šel na ladj, ki se potaplja, ampak bo na svojo priložnost še počakal. Tako meni tudi v zadnjem intervjuju za našo revijo Janez Janša, ko pravi, da bo Rop "hvala bogu ostal". Bosta pa po njegovo tako Pahor kot Bavčar v primeru volilnega poraza LDS in sedanje koalicije po volitvah imela možnost nastopiti kot rešitelja.

Očitno je torej, da bo tranzicijska levica še vedno stavila na Antona Ropa. Nedvomno opoziciji to koristi, saj Rop s svojo politično kratkovidnostjo in maščevalnostjo ni "konj", ki bi vlekel. Zato se liberalni demokraciji, kot smo že ugotovili, ozi politični prostor, tega pa spretno zapolnjuje koalicija Slovenija, še posebej SDS. Če Janša in Bajuk ne bosta naredila večjih političnih napak in če bosta vzdržala medijski pritisk, bo jesen njuna.

Gašper Blažič

GOOD VIBRATIONS

107.8 MHz

RADIO VELENJE

www.radiovelenje.com

Naš čas, d.o.o., Kidričeva 2a, Velenje
tel. 03/ 897 50 03, fax: 03/ 5869 263

Zakonska pomoč Posočju

Potres 12. julija 2004 je povzročil zelo veliko škodo na območju bovške in sosednjih občin.

Med prizadetimi občani je veliko število ljudi, ki jih je prizadel že potres 12. aprila 1998 in so se znašli na robu zmožnosti, zato je zdaj potrebna hitra, učinkovita in organizirana pomoč.

Da bo do nje res prišlo, v Slovenski demokratični stranki (SDS) opozarjajo, da je treba dopolniti zakon o popotresni obnovi Posočja iz leta 1998. To se je na izredni seji tudi zgodilo, vendar ne čisto tako, kot so si zamislili v SDS, ki so imeli na zakon iz leta 1998 kar nekaj pripomb.

Menijo, da je omenjeni zakon precej zapleten, kar se je pokazalo ob zadnjem potresu. Med drugim predvideva, da se ustanovi poseben organ, to je Svet za razvoj Posočja, ki bi skrbel za to, da se posledice potresa iz leta 1998 ustrezno sanirajo in da se tem krajem zagotovi ustrezna razvojna prihodnost. Od takrat, ko je bil zakon sprejet, pa o delovanju omenjenega organa ni bilo nič slišati, opozarjajo v SDS in dodajajo, da niti sedaj, ko so prišla na dan številna vprašanja v zvezi s popotresno obnovo, o tem organu ni ne duha ne sluha. Zato so se v SDS odločili, da na vlado in ministra za okolje, prostor in energijo Janeza Kopača, ki naj bi vodil ta svet, naslovijo prošnjo, da jim pošlje vse zapis-

nike sej tega organa, tako da bodo vedeli, ali je res, da se svet v zadnjem obdobju praktično ni sešel in da je prav zaradi tega po mnenju predstavnikov lokalne skupnosti uresničena samo polovica tistega, kar je zapisano v zakonu. "Ni čudno, da je sedaj vse polno protislovnih izjav v zvezi z odgovornostjo, kdo je kaj naredil, nihče pa ne omeni, da je zakon iz leta 1998 zelo jasno določil osebo, ki mora skrbeti za neposredno koordinacijo teh ukrepov. Zadnja štiri leta je ta oseba minister Kopač," je na tiskovni konferenci dejal prvak SDS Janez Janša.

V poslanski skupini SDS so tako v sodelovanju z občino Bovec pripravili osnutek novega zakona, vendar ga niso vložili v parlamentarni postopek, temveč so ga preoblikovali v dopolnila k vladnemu predlogu zakona, o katerem so poslanci in poslanke odločali na izredni seji.

V SDS namreč menijo, da navedene okoliščine kažejo, da problematike ne bo mogoče rešiti v okviru obstoječega zakona, temveč je treba tega spremeniti. Temeljni cilj spremembe zakona je zagotoviti dolgoročno razvojno prihodnost Posočja, ki že desetletja sodi med manj razvita območja Slovenije, in seveda kakovostno obnovo, ki bo zagotovila varnost in obstoj objektov najmanj do 9. potresne stopnje po EMS, oziroma ustrezne gradbenotehnične standarde. V SDS menijo, da je treba zagotoviti cenejšo obnovo in takšno obremenitev prizadetih, da jo bodo zmogli, ne da bi se zato znašli na ro-

bu preživetja. Dodatno skrb in ukrepe je treba nameniti gospodarstvu, katerega dejavnost je otežena in je skupaj z zaposlenimi ostalo brez vira preživetja. Tako je finančni del zakona, ki so ga kasneje prelili v dopolnila k vladnemu predlogu, predvideval opis obveznosti, ki so nastale v času moratorija, zmanjšanje vseh obveznosti za 50 odstotkov, opredelitev stroškov vnovične obnove saniranih objektov in takojšnjo zamrzitev plačevanja obveznosti iz potresa 12. aprila 1998.

Gradbenotehnični del zakona je zajemal razumno skrajšanje postopkov, dal prednost nadomestnim gradnjam pred sanacijo in spremenil način injektiranja po furlanskem zgledu.

Gospodarski del predloga zakona je predvideval, da se zagotovi vir za preživetje nosilcem dejavnosti in zaposlenim do vnovičnega zagona dejavnosti in da se omogoči gospodarski razvoj z uvedbo davčnih olajšav za širitev ali začetek gospodarske dejavnosti.

Vse te predloge so torej v SDS preoblikovali v dopolnila zakona, vendar ta niso dobila zadostne podpore med poslanci. Tako je bil sprejet vladni predlog, ki pa so ga ne glede na različne pomisleke podprle vse poslanske skupine.

Nezadovoljstvo zaposlenih v igralnicah

Poslanec Nove Slovenije (NSi) Janez Drobnič je na pogovor sprejel predstavnike igralniških delavcev, med njimi zaposlene v portoroški igralnici. Pred kratkim so namreč igralniški de-

lavci na komisijo za peticije, katere predsednik je Drobnič, naslovili pismo, s katerim so jo opozorili na čedalje bolj zaostrene razmere v tej panogi, ki se pojavljajo v zadnjem času in vplivajo tudi širše na turistično dejavnost.

Iz podatkov o poslovanju ugotavljajo, da poslovanje igralnic ni dobro in ustrezno pregledno. Zaposleni navajajo, da se povečujejo pritiski in dirigiranje iz političnega vrha. Posledica je manjši obisk in s tem tudi manjši prihodki. Pri sanaciji izgub se ne odpravljajo vzroki zanje, temveč le posledice. Zaradi zaostrene situacije vodilni v igralnicah zmanjšujejo plače zaposlenim in druge stroške, tudi na račun pospeševanja, oglaševanja in stimuliranja obiskov, zatrjujejo zaposleni v igralnicah, ki se jim postavlja tudi vprašanje smiselnosti dokapitalizacije prek SOD in KAD v višini milijarde tolarjev, in to brez jasno določene porabe in pravih namenov.

Zaposleni prav tako opozarjajo, da utegne biti vse to le priprava na izvedbo lastninjenja oziroma privatizacijo igralnic na čim ugodnejši način iz ozadja, saj je razvojna strategija igralnic le kulisa, za katero se skrivajo drugi načrti.

Drobnič je na srečanju z igralniškimi delavci poudaril, da bi moralo biti večinsko lastništvo v rokah lokalnih skupnosti, ki bi na ta način prišle do potrebnih virov za pospeševanje turističnih dejavnosti. Akumulacija bi se namenjala za razvoj in s tem za trajna delovna mesta v posameznih regijah.

Mihaela Praprotnik

Nacionalka ne privlači gledalcev

O gledanosti nacionalne televizije – RTV Slovenija je bilo že veliko napisanega. Predvsem o tem, da je stopnja gledanosti nacionalne televizije nizka. Iskali so se odgovori na vprašanje, zakaj je tako, a kot kaže, se še do danes niso našli. Nacionalka ni več magnet za gledalce, kot je bila to v svojih zlatih časih.

Tudi mi smo se spustili v te, lahko rečemo precej kalne vode gledanosti nacionalne televizije in želeli preveriti namige, ki smo jih dobili iz hiše na Kolodvorski, da je v zadnjem času zaznati upad gledanosti nekaterih oddaj na nacionalni televiziji, med katerimi naj bi izstopala gledanost t. i. enournega informativnega bloka ob 19. uri na programu Slovenija 1.

Za podatke smo se obrnili na službo RTV Slovenija za odnose z javnostmi. Sporočili smo jim, da pripravljamo članek o gledanosti nacionalne televizije in da jih prosimo, da nam pošljejo podatke o gledanosti nekaterih izbranih oddaj v maju in juniju 2004 (osrednji dnevnik ob 19. uri, Odmevi, Studio city, Tednik, Omizje in večerni tedenski program od 20. do 24. ure). Namesto zelenih podatkov smo s strani službe za stike z javnostmi dobili odgovor, da nam podatkov ne morejo posredovati, v obrazložitvi pa so zapisali, da so oddaje, po gledanosti katerih sprašujemo, tako po žanru, terminih in periodičnosti predvajanja kot tudi po vsebini med seboj neprimerljive. Poleg tega so nas tudi poučili, da je treba za pridobitev realne slike gledanosti spremljati oziroma navajati daljše časovno obdobje in upoštevati značaj gledanosti televizije. Res je, da se s podatki dveh mesecev

ne da narediti kakšnih studij o gledanosti oddaj na nacionalni televiziji, pa vendar že pogled na številko, še posebej če le-ta odstopa od povprečja, da misliti, da je nekaj narobe. Komu se ob pogledu na številko ne bi postavilo vprašanje, zakaj prihaja do nihanja v gledanosti, pa naj bo to nihanje v smeri večje ali v smeri manjše gledanosti. Kakor koli že, nad tem, da podatkov sprva nismo dobili, smo bili presenečeni, kajti RTV Slovenija je javni zavod, je izvajalec javnih služb in je po zakonu o dostopu do informacij javnega značaja dolžna posredovati želene podatke.

Trnova pot do podatkov

Poskusili smo v drugo. V vnovični prošnji za posredovanje podatkov smo jih tudi obvestili, da se bomo, če podatkov ne bomo dobili, obrnili na pooblaščenca za dostop do informacij javnega značaja. No, tega nam ni bilo treba storiti, saj smo v drugo podatke le dobili. A niti ti niso bili v celoti takšni, kot smo jih želeli. Zadeva je šla celo tako daleč, da nam ni preostalo drugega, kot

da se z vodjo programskega kontrolinga RTV Slovenija usedemo za mizo in razsistimo, kje se zatika.

Kmalu je postalo vse jasno. Kljub večkrat izrečenemu stavku, da ni namen RTV Slovenija prikrivati podatke in da ne gre za to, da jih ne želijo dati od sebe, je bilo med vrsticami povedano, da bomo dobili samo tiste podatke, za katere menijo, da so primerljivi in smiselni za objavo. Voditeljica kontrolinga je potarnala, kakšni smo novinarji, da ob poročanju na "kosti obesimo, kar pač moremo", in da tako radi premetavamo podatke sem in tja in jih primerjamo z neprimerljivim. Skratka, koliko hrupa okoli ene same prošnje za posredovanje podatkov o gledanosti nekaterih oddaj v mesecu maju in juniju letos.

In kaj smo dobili? V programskem kontrolingu so privolili, da pripravijo podatke o gledanosti oddaj, ki smo jih želeli, pod pogojem, da bodo po-

Komercialna POP TV pobira gledalce nacionalni TV Slovenija, ki očitno ne zna prislusniti pričakovanjam in potrebam uporabnikov.

Aleksu Štakulu ni uspelo, da bi RTV Slovenija opravljala svojo primarno poslanstvo: zadovoljevanje potreb publike v kar največji meri.

datki pripravljeni po njihovih kriterijih, ki se jih držijo pri svojih analizah.

A preden se posvetimo številkam, še to. Očitno nismo edini, ki smo si morali toliko prizadevati za podatke o gledanosti programov RTV Slovenija. Z zapleti glede tega so se srečali celo člani sveta RTV Slovenija. Več kot dve leti se je vlekla bitka nekaterih svetnikov, da bi dobili podatke o gledanosti TV-programov. Pristojni so se najprej izmikali z analizami, ki so jih svetnikom in svetnicam ponujali namesto podatkov. Tako so dobili primerjave s samim seboj, kar pomeni, kako so programi nacionalke gledani v primerjavi z letom poprej, od nikoder pa ni bilo podatkov, kako so programi oziroma oddaje na nacionalki gledane v primerjavi z oddajami komercialnih postaj v Sloveniji, kajti le tako bi bilo

zije. Tednik, ki je na sporedu vsak četrtek ob 20. uri, si je v obdobju od januarja do marca 2004 ogledalo 215.000, v obdobju od aprila do junija 2004 pa 186.000 gledalcev, kar pomeni, da je delež padel z 12,2 na 10,5 odstotka gledalcev televizije.

V programskem kontrolingu RTV Slovenija kot ključni razlog upada gledanosti v obdobju od aprila do junija v primerjavi z obdobjem od januarja do marca navajajo upad splošne gledanosti televizije v tem obdobju. Pa vendar primerjava številke letošnjega leta s številkami izpred dveh let kaže, da niso samo določeni meseci tisti, ki znižujejo ali zvišujejo stopnjo gledanosti. Pobrskali smo po podatkih iz leta 2002. Redna informativna oddaja TV Dnevnik je leta 2002 imela kar 47-odstotni povprečni delež gledalcev televizije v tem času,

gledalci "izborile" svoje mesto, nacionalna televizija pa kot da je v tej bitki vrgla puško v koruzo. Za komentar o gledanosti nacionalne televizije in o tem, kaj bi bilo treba narediti, da bi programi nacionalke spet postali magnet za gledalce, smo povprašali Gregorja Tomca, izrednega profesorja na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani. Pravi, da za nacionalko rejtinki ne bi smeli biti odločilni, da so sicer pomembni, vendar bi morala biti odločilna pluralnost programa in kakovost. Meni, da bi si večji poudarek na nacionalni televiziji zaslužil lasten kulturni program, ki je sedaj premalo kakovosten, nepluralen in še malo ga je. Tomcu se zdi nesmiselno predvajati posnetke elitnih kulturnih dogodkov, neprilagojenih televizijskemu mediju (po možnosti v črno-

tacije javna televizija ponuja in v kakšni meri zastopa glas manjšin, utišanih. Koširjeva meni, da bi morala javna televizija dati možnost obrobim zatajevanim glasovom, denimo revnim družinam. "Ko toliko govori o groznjah zdravniškega sindikata, naj predstavi še garanje in manj vredne položaje medicinskih sester ter vpraša bolnike o njihovem počutju v naših zdravstvenih ustanovah," pravi Koširjeva. Zdi se ji tudi, da TV Dnevnik preveč posnema tako shemo kot vsebinske poudarke komercialne televizije POP TV. "Informacij in posnetkov o različnih umorih, prometnih nesrečah in podobno, kar sodi v rubriko črna kronika, državljanji za svojo obveščenost o pomembnih dogodkih za svoje življenje (politično, družbeno, gospodarsko, kulturno)

Tudi nekateri svetniki RTV Slovenija so pred časom naleteli na težave pri pridobivanju zelenih podatkov o gledanosti programov RTV Slovenija.

Leta 2002 je TV Dnevnik gledalo 47 odstotkov vseh gledalcev, ki so v tem času pred televizijskimi zasloni, povprečje letošnjega pol leta pa znaša 36 odstotkov vseh gledalcev.

Dr. Manca Košir meni, da bi morala javna televizija biti informacijski, izobraževalni, kulturni in zabavni servis državljanov in državljanek.

mogoče presoditi, kako uspešne ali neuspešne so oddaje na nacionalni televiziji in kakšen je celoten program.

Pogled v številke

Pa pogledjmo podatke gledanosti treh izbranih oddaj, ki spadajo med najbolj gledane oddaje nacionalne televizije. To so dnevnoinformativni blok ob 19. uri, Odmevi in Tednik. Enourni dnevnoinformativni blok ob 19. uri je na SLO 1 v obdobju od januarja do marca 2004 gledalo 244.000 gledalcev, v obdobju od aprila do junija pa je ta številka padla na 175.000 gledalcev, kar pomeni s 13,8 na 9,9 odstotka gledalcev televizije. Odmeve, ki so na sporedu na SLO 1 ob 22. uri, si je v obdobju od januarja do marca 2004 ogledalo 180.000 gledalcev, v obdobju od aprila do junija pa nekoliko manj, in sicer 175.000 gledalcev, kar pomeni, da je delež padel z 10,1 na 9,9 odstotka gledalcev televi-

medtem ko letošnje povprečje informativnega bloka ob 19. uri (ki se začne s TV Dnevnikom in vključuje še šport, vreme in magnet) znaša 36 odstotkov vseh gledalcev televizije v tem času.

Odmevi so v letu 2002 imeli kar 43-odstotni povprečni letni delež vseh gledalcev televizije v tem času, medtem ko povprečje gledanosti Odmevov v letošnjem letu od januarja do junija znaša 33 odstotkov gledalcev televizije v tem času. Tednik je v letu 2002 gledala skoraj polovica vseh gledalcev televizije v času, ko je bil na programu (47 odstotkov), medtem ko je gledanost v letošnjem letu v obdobju od januarja do junija padla na 30 odstotkov vseh gledalcev televizije v tem času.

Premalo pluralnosti programa in kakovosti

Konkurenca dela svoje, bi lahko rekli. Komercialne televizije so si med

beli tehniki) samo zato, da imaš na programu umetnost. Smiselno bi se mu zdelo odpraviti kopico netelevisko narejenih poceni oddaj o kulturi, ki so vizualno nezanimive, saj gre za dolgovozne pogovore v studiu, in jih zamenjati z eno samo dražjo oddajo, ki pa bi bila za gledalce privlačnejša. Takšno stanje, kot je sedaj na nacionalni televiziji, se zdi Tomcu kulturni škandal, medtem ko tisti, ki o teh stvareh odločajo, očitno še ne vedo, da se lahko kultura dogaja na televiziji, ne le v gledališču ali filharmoniji.

Do programov, ki jih ponuja nacionalna televizija, je kritična tudi dr. Manca Košir, ki pravi, da bi morala biti javna televizija servis – informacijski, izobraževalni, kulturni, zabavni – državljanov in državljanek. Meni, da ključno vprašanje ni, koliko jo ti gledajo ali ne, temveč kako kakovostne informacije in reprezen-

te potrebujemo," dodaja Koširjeva. In ne nazadnje, o kakovosti programskih vsebin na nacionalni televiziji je tekla beseda tudi za vrati državnega zbora, in to predvsem takrat, ko je bilo v ospredju vprašanje načina plačevanja RTV-prispevka. Iz vrst poslancev opozicije je bilo slišati kritike, da je RTV Slovenija postala samozadostna in arogantna do svojih gledalcev in poslušalcev, saj ni več tržnega mehanizma, ki bi zagotavljal kakovost in raznolikost programskih vsebin ter izpolnjeval pričakovanja uporabnikov. Po drugi strani pa prav uporabniki po zakonu plačujejo RTV-prispevek ne glede na kakovost programa. In če se že mora plačevati ta nesrečni prispevek, potem bi RTV Slovenija kot javni zavod in nacionalna medijska hiša morala zadovoljiti pričakovanja in potrebe širokega kroga gledalcev – tistih torej, ki jo plačujejo.

Mihaela Praprotnik

Ropova poletna razprodaja

Oklepni osebni avtomobil mercedes benz S 500, registriran pod LJ H7-21C (že nekaj časa pa označen drugače), bolj znan kot Kucanov avtomobil, naj bi bil leta 1998 skupaj z vso opremo stal več kot 500.000 takratnih mark. Drugo leto naj bi ga prodali za vsega 5,7 milijona tolarjev.

Anton Rop želi državno blagajno napolniti z več kot 7 milijardami tolarjev, za kar pospešeno prodaja vse, kar država ta čas lahko proda. Na seznamu so stanovanja, deli bolnišnic, vojašnice, skladišča, zemljišča, na stotine avtomobilov, poslovni prostori in druga oprema. Izključne cene med seboj niso primerljive; samo eno izmed stanovanj v Ljubljani je na primer za 50 odstotkov podcenjeno.

Vlada je tik pred parlamentarnimi počitnicami v državni zbor poslala odlok o dopolnitvah programa prodaje državnega premoženja. Prodati želi za slabih 10 milijard tolarjev premoženja, od tega naj bi bila večina (7,4 milijarde) prodana še letos. Kako zelo vlada hiti z nekaterimi postopki pred jesenskimi volitvami, kažejo napake, ki jih vladne službe pošiljajo v potrditev državnemu zboru, kjer glasovalni stroj vladajoče koalicije kot po tekočem traku potrdi prav vse, kar dobi na poslanske klopi. V obrazložitvi odloka pa tudi v končnem seštevku več kot 100 strani dolgega seznama premoženja, ki ga namerava vlada prodati še letos, je vnovič prišlo do napake. Vlada namreč navaja, da bo letos prodane za 5.093.602.281 tolarjev premoženja. Ko seštejemo postavke na seznamu, ugotovimo, da prihaja do razlike v višini 5.040.000 tolarjev. Dobrih pet milijonov tolarjev razlike med navedbami in specifikacijo je v primerjavi s 10 milijardami tolarjev sicer zanemarljiva številka, po veliki. Predvsem kaže odnos

in aroganco vladnih služb do državljanov in dela poslancev državnega zbora. Spomnimo, da to ni prvič, saj se je pred tedni nekaj podobnega zgodilo pri odgovoru vlade na poslansko vprašanje poslanca Andreja Bajuka. Ta je vlado spraševal, koliko državnih pomoči je prejelo zagorsko podjetje Ultra in katera podjetja v državni lasti imajo sklenjene pogodbe o sodelovanju s tem podjetjem. Vlada je Bajuku odgovorila le delno, pri tem pa je navedla napačne podatke, očitne so bile tudi čisto na-

vadne matematične napake. Podobno je zdaj v primeru prodaje državnega premoženja, kar vzbuja dvom o verodostojnosti vladnih podatkov.

Večino predstavlja prodaja zemljišč in objektov

Poglejmo, kaj vse namerava vladajoča koalicija prodati letos in drugo leto. Letos bo prodanih največ zemljišč in objektov (za 4,9 milijarde od načrtovanih 5,09 milijarde). Podobno bo tudi drugo leto, ko bo država prodala za 2,04 milijarde tolarjev zemljišč in objektov

Pri Slovenski obveščevalno-varnostni službi želijo odprodati oziroma zamenjati številne avtomobile, prodajajo pa tudi stanovanja svojih sodelavcev.

(od načrtovane celotne prodaje v višini 2,07 milijarde). V obeh letih skupaj bo država odprodala za 6,94 milijarde tolarjev zemljišč in objektov. Hkrati načrtuje prodajo prevoznih sredstev v skupni vrednosti 45,7 milijona tolarjev, opreme pa za slabih 180 milijonov tolarjev.

Prodaja avtomobilov

V uradu predsednika države nameravajo letos in drugo leto prodati šest avtomobilov v skupni vrednosti 13,2 milijona tolarjev. Najdražji je avto mercedes benz S 500 LJ H7-21 C, letnik 1998, ki je ocenjen na 5,7 milijona tolarjev. Avtomobil ima prevoženih 71.650 kilometrov, očitno pa gre za "oklepni" mercedes, s katerim se je vozil nekdanji predsednik Milan Kučan. Zaradi dodatne opreme in ohranjenosti avtomobila je načrtovana prodajna cena izredno nizka. V uradu nameravajo prodati (in očitno zamenjati z novimi) avtomobile BMW 730 I, 3 avtomobile renault laguna in chrysler voyager. Večina avtomobilov je letnik 1999, le BMW in chrysler sta letnik 1995. Pri generalnem sekretariatu vlade (vodi ga Mirko Bandelj) nameravajo prodati avtomobil audi A 8 quattro, LJ R3-96Z, letnik 1996. Prevoženi kilometri niso navedeni, izklicna cena pa znaša milijon tolarjev. Še letos nameravajo zamenjati osebni avtomobil vodje urada za informiranje. Renault laguno, letnik 1996, želijo prodati za 680 tisoč tolarjev. Servis skupnih služb vlade prodaja čoln P1-3188 (za 80 tisoč tolarjev), kolo z motorjem in motorno kolo ter 11 osebnih avtomobilov, večinoma znamke, ki sodijo v spodnji cenovni razred. Med njimi so lada, jugo, golf iz leta 1979 in več R 5, pri nobenem pa vrednost ne presega 250.000 tolarjev. Avtomobilski park bodo temeljito prenovili tudi pri Slovenski varnostno-obveščevalni agenciji (SOVA), kjer nameravajo prodati kar 29 avtomobilov in eno motorno kolo yamaha v skupni vrednosti 7,5 milijona tolarjev. Zanimive so znamke avtomobilov, ki jih uporabljajo slovenski obveščevalci. Največ je fiatov (tipa, bravo, tempa), drugi pa so reanult megan, opel astra, hyundai accent in

Ministrstvo za notranje zadeve prodaja dva motorja za policijski čoln P-111 in menjalnik v skupni vrednosti 22 milijonov tolarjev.

volskwagen. Temeljito nameravajo spremeniti tudi vozni park sodelavcev Davčne uprave RS. Prodati nameravajo kar 27 vozil, večina je renaultov R 5 iz leta 1992 in 1993, izklicna cena pa se giblje od 70.000 do 300.000 tolarjev. Prodali bodo tudi audi 100, letnik 1995, izklicna cena je 350.000 tolarjev. Kmalu bo na licitaciji več avtomobilov, ki so v lasti ministrstev in organov v njihovi sestavi. Na ministrstvu za obrambo je na prodaj večje število avtomobilov lada niva, starejših golf, škoda favorit, nissan patrol, ford focus, mitsubishi pajero, hyundai poni. Podobno je tudi na drugih ministrstvih, kjer morda izstopata nameravani prodaji avtomobila renault safrane na ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in avtomobil iste znamke pri ministrstvu za zdravje. Prvi je letnik 1997, drugi pa 2000. Izklicna cena prvega znaša milijon, drugega pa 1,2 milijona tolarjev.

Vlada želi prodati tudi opremo

Ta je raznovrstna, na seznamu je tudi 20 strojkov za štetje denarja v vrednosti 3 milijone tolarjev, pisarniška oprema v uporabi Banke Celje, predvsem pa pisarniška oprema centrale in vseh enot nekdanje Agencije za plačilni promet (APP). Samo za primerjavo navedimo, da je oprema nekdanje APP, podružnice Ljubljana, ocenjena na 50 milijonov tolarjev. Vlada se je namenila prodati 130 zabojnikov in nadstrešnic na večini mejnih prehodov, vendar cen "zaradi oslabitve sredstev zaradi uskladitve z znižano uporabno vrednostjo" niso navedli. Cene ni nave-

dene niti pri nameravani prodaji 43 računalnikov PC 330, pisarniško pohištvo in druga pisarniška oprema pa je ocenjena na 531 tisoč tolarjev. Med zanimivejšimi je še nameravana prodaja opreme poslovnih prostorov Agrotehnika Gruda, katere izklicna cena znaša 2,15 milijona tolarjev. Sicer pa ministrstvo za notranje zadeve prodaja še bistveno zanimivejše stvari, med drugim za milijon tolarjev ponujajo motor za čoln yamaha. Na prodaj bo več strojev za tiskarski offset, stroje za zlaganje, zgibanje in rezanje papirja pa tudi dva motorja za čoln P-111. Na spisku sta oba motorja navedena pod dvema inventarnima številka, izklicna cena za vsakega pa je 8 milijonov tolarjev. Prav toliko znaša tudi izklicna cena menjalnika ZF BW 255. Drugi tovrstni menjalnik pa ponujajo za 6 milijonov tolarjev. Na ministrstvu za obrambo nameravajo prodati 15 ton tekstilne vojaške opreme, katere izklicna cena znaša 5 milijonov tolarjev. Bistveno skromnejši so na ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, kjer bodo prodali le 4 fotokopirne stroje v skupni vrednosti 40 tisoč tolarjev. Na ministrstvu za promet nameravajo prodati premičnine, prevzete na podlagi pogodbe o brezplačnem prenosu letališke infrastrukture na javnem mednarodnem letališču v Mariboru, za kar nameravajo iztržiti najmanj 22,9 milijona tolarjev. Motorni čoln m/č-3147 delfin prodajajo tudi na ministrstvu za šolstvo, za kar želijo iztržiti 4,3 milijona tolarjev. Na upravnih enotah bodo zamenjali predvsem računalniško opremo.

Od parcel do stanovanj

Posebno poglavje je nameravana prodaja zemljišč in objektov. Spisek teh presega 55 strani. Med največjimi zneski najdemo nameravano prodajo poslovnih prostorov stavbe centrale in podružnic nekdanje Agencije za plačilni promet. Tako nameravajo v Mariboru iztržiti 350 milijonov tolarjev, v Ljubljani 165 milijonov, v Tolminu 33 milijonov, na Ptuj 95 milijonov in v Brežicah 65 milijonov tolarjev, če navedemo le večje zneske. Sicer pa se je vlada odločila prodati več parcelnih števil v Goričah, za kar namerava dobiti 35 milijonov tolarjev. Po spisku sodeč prodaja parcelne številke po vsej Sloveniji. Samo za primer navedimo, da želi za stavbo, travnik in sadovnjak v skupni izmeri 1.374 kvadratnih metrov iztržiti 8 milijonov tolarjev. Med najdražjimi bo stanovanjska stavba v izmeri 392 kvadratnih metrov v katastrski občini Peče, za kar pričakujejo 10 milijonov tolarjev. Na spisku je tudi veliko stanovanj in stanovanjskih hiš na Jesenicah, v Kozini, Mariboru, Cankovi, Sežani, Šentrupertu, Celju, Ljubljani, Dravogradu, Novem mestu, Črnomlju, Ajdovščini, Brežicah, Kopru, Kozini, Kranju, Lendavi, Pivki, Podgradu, Postojni, Ilirski Bistrici, Radovljici, Sežani, Škofji Loki, Tolminu, Velikih Blokah, Vipavi in Kočevski Reki. Cene so različne, večini pa je skupna izredno nizka izklicna cena. Za primer navedimo »

FM 102.1
99.5
stereo
RDS

Radio VIVA

M. Sobota tel: 02/537-1949

Slava Kozina 2
8000 Murska Sobota
Slovenija

tel.: 02/537 1949
fax: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

» stanovanje na Glinškovi ploščadi 16 v izmeri 63,85 kvadratnega metra, katerega izklicna cena je 12 milijonov tolarjev, kar je vsaj za 50 odstotkov manj od cene, po kateri lastniki stanovanj prodajajo stanovanja v tej soseski. Garsonjero v Ljubljani pa bi lahko kupili že za 1,4 milijona tolarjev. Zanimivo pri tem je, da znaša cena stanovanja v Črnomlju v Ulici Moše Pijadeja v izmeri 64,10 kvadratnega metra s pripadajočo kletjo 7,5 milijona tolarjev, kar je glede na razmere v tem mestu dokaj pričakovana cena. Izklicne cene so torej različne in vprašanje je, ali se ne prilagajajo "potrebam in zmožnostim" kupcev. Dodajmo še, da vlada očitno prodaja večino vojaških stanovanj, pri čemer so stanovanja v Ilirski Bistrici izredno podcenjena. Cena za trisobno stanovanje v izmeri 146 kvadratnih metrov v tem mestu znaša na primer dobrih 5 milijonov tolarjev, enosobno stanovanje pa dobimo že za 1,5 milijona tolarjev. V Kopru prodajajo garsonjero v izmeri 26,25 kvadratnega metra za 1,46 milijona tolarjev, dvosobno stanovanje v Kozini pa je ocenjeno na 7,3 milijona tolarjev. Trisobno stanovanje v Kranju je ocenjeno le na 10 milijonov tolarjev. V Mariboru so stanovanja ocenjena zelo nizko, saj znaša izklicna cena za dvosobno stanovanje v izmeri 60 kvadratnih metrov že 2,8 milijona tolarjev. Izredno nizke so cene tudi za stanovanja v Postojni, kjer znaša izklicna cena za enosobno stanovanje v izmeri 33 kvadratnih metrov le 1,6 milijona tolarjev, za 50 kvadratov veliko stanovanje v tem mestu pa 2,7 milijona tolarjev.

Prodaja premoženja v letu 2004 (iz vladnega odloka o prodaji)

Prevozna sredstva	21,540.339 tolarjev
Oprema	174,396.605 tolarjev
Zemljišča in objekti	4.892,625.337 tolarjev
Skupaj:	5.088,562.281 tolarjev

Opomba: po izračunu vladnih služb je seštevek 5.093,602.281 tolarjev. Razlika je 5.040.000 tolarjev.

Prodaja premoženja v letu 2005

Prevozna sredstva	24,210.000 tolarjev
Oprema	4,720.000 tolarjev
Zemljišča in objekti	2.040,018.402 tolarjev
Skupaj:	2.068,948.402 tolarjev

Opomba: izračun vlade je enak.

Prodaja stražnic

Vlada prodaja 63 stražnic s pripadajočimi zemljišči. Med najdražje ocenjenimi je stražnica Kastelec Koper, katere izklicna cena znaša 30 milijonov tolarjev. Poleg tega prodaja vojašnice v Bovcu (za 171 milijonov), v Črnomlju (za 30 milijonov), v Hrastju Pivka (za 70 milijonov), v Ilirski Bistrici (za 180 milijonov), v Novem mestu (za 300 milijonov), v Kozini Hrpelje (za 60 milijonov), v Mariboru (Melje za 300 milijonov), v Radovljici (za 19 milijonov), v Ribnici (za 100 milijonov), v Škofji Loki (za 55 milijonov), v Tolminu (za 30 milijonov), v Ilirski Bistrici (za 50 milijonov), na Velikih Blokah (za 100 milijonov), v Brezicah (za 60 milijonov), garažo v Ljubljani (za 2 milijona), Dom Pivka (za 110 milijonov), Dom Ribnica (za 40 milijonov) in Dom Tolmin (za 70 milijonov). Poleg tega prodajajo še skladišča nekdanje JLA, in sicer skladišče v Novi vasi pri Ptuj (za 80 milijonov), skladišče na Čud-

nem selu pri Črnomlju (za 1 milijon), skladišče Gazice Brežice (za 100 milijonov), skladišče Laze - Velledrom Novo mesto (za 9 milijonov), skladišče na letališču v Bovcu (za 5 milijonov), skladišče Panovec v Novi Gorici (za 20 milijonov), skladišče Pečina - špilja v Ilirski Bistrici (za 1 milijon), skladišče Pri prečenski meji v Novem mestu (za 60 milijonov), del skladišča Ravbarkomanda v Postojni (za 20 milijonov) in del skladišča v Slovenski vasi pri Brezicah (za 30 milijonov). Samo iz prodaje vojašnic in skladišč si vlada obeta 2,086 milijarde tolarjev.

Bled in Planina povsem neprimerljivi zgodbi

Med zanimivejšimi zgradbami oziroma nepremičninami je nameravana prodaja vile Prešeren na Bledu s pripadajočim zemljiščem v izmeri 4.278 kvadratnih metrov, katere izklicna cena je 80 milijonov tolarjev, v njej pa so včasih letovali visoki oficirji nekdanje JLA. Vla-

da načrtuje tudi prodajo stavbe stare šole na Planini pri Semiču s pripadajočim stavbnim zemljiščem v izmeri 303 kvadratne metre, izklicna cena pa je 20 milijonov tolarjev. Prav pri teh dveh primerih je očitno nesorazmerje. Stavba stare šole na Planini se niti "v sanjah" ne more primerjati z vilo na Bledu, bistveno različni pa sta tudi lokaciji.

Prodajajo tudi premoženje bolnišnic

Na ministrstvu za zdravje med drugim prodajajo stanovanjsko-poslovni in gospodarsko-skladišni objekt v Mariboru (za 65 milijonov) pa tudi nepremičnine v okviru Zavoda za zdravstveno varstvo v Novi Gorici (za 158,7 milijona). Na seznamu tega ministrstva je več delov poslovnih objektov bolnišničnih zgradb, prodajajo pa tudi stanovanja. Klinični center na primer prodaja nepremičnine na Stržarjevi 12 B za 25 milijonov tolarjev. Velike prodaje so načrtovane tudi v Novem mestu, kjer splošna bolnišnica načrtuje prodaje parcel v skupni vrednosti 500 milijonov tolarjev.

Za konec

Razprodaja državnega premoženja je torej na višku, cene nepremičnin pa niso primerljive med seboj. Sicer pa naj bi bilo v vseh primerih za izklicne cene. Ali bodo končne cene višje od teh, je odvisno od načina prodaje. Objava prodaje naj bi bila sicer javna in pregledna z objavami v uradnem listu in nekaterih občilih, vendar je vprašanje, kako se bo vse skupaj v resnici izteklo. **Vida Kocjan**

Vlada pospešeno prodaja opremo in poslovne prostore centrale in podružnic nekdanje Agencije za plačilni promet (APP).

Vlada se je odločila, da bo precej pod realno ceno prodala vse zabojnike in stražnice na svojih mejnih prehodih z Italijo, Avstrijo in Madžarsko.

Vodstvo igralnice Casino Portorož si prizadeva za dokapitalizacijo družbe, kar pomeni prenos lastništva v roke tretjih oseb.

Člani portoroške enote Sindikata igralniških delavcev Slovenije so pretekli teden na zboru sindikata soglasno podprli pobudo, da morajo slovenske igralnice preiti v last občin, v katerih poslujejo, in v last zaposlenih, ki so bili pri procesu lastninskega preoblikovanja igralnic popolnoma izigrani.

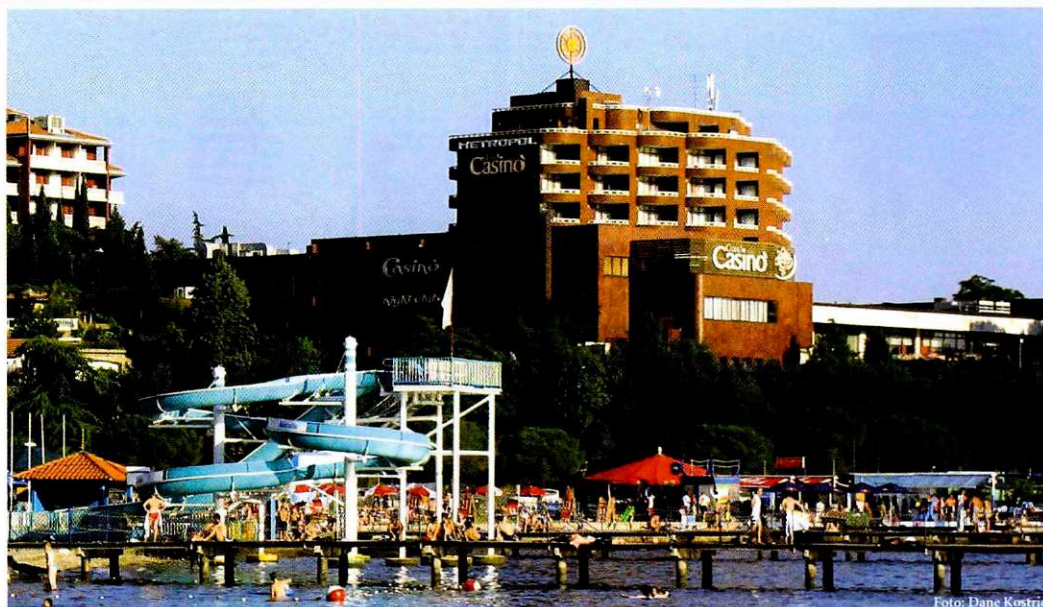

Foto: Dane Kostrič

Portoroška vročica

Temeljni razlog za to je negospodarno in neodgovorno ter politično dirigirano upravljanje igralnic, ki so posredno last države. Zaposleni v družbi Casino Portorož so namreč prepričani, da sta Kapitalska družba (KAD) in Slovenska odškodninska družba (SOD) kot večinska lastnika navadnih upravljaljskih delnic koncesionarjev podvržena političnim pritiskom lobija, ki se želi polastiti igralnic na podlagi spremembe zakonodaje, ki je bila sprejeta po hitrem postopku in brez pravih argumentov.

Scenarije pišejo politiki in lobisti

Člani sindikata so v izjavi za javnost zapisali, "da so povod za pobudo neznosne razmere, ki so jih v družbi Casino Portorož povzročili politično nastavljeni kadri brez izkušenj v dejavnosti". "Čiljev in namer nadzornega sveta in uprave ne poznamo, prav tako uprava še ni predstavila nobenega dolgoročnega plana razvoja, zato smo upravičeno zaskrbljeni za svojo bodočnost." Spomnimo, da je zdajšnja uprava enostransko pretrgala vse dogovore s sindikati, po pripovedovanju zaposlenih pa ni izpolnila nobene bistvene obljube iz programa sanacije podjetja. "Tega, da se kljub padcu obiska in realizacije z zmanjševanjem plač prikazuje večja uspešnost, zaposleni v podjetju ne štejemo za korekten prikaz stanja," zatrjujejo zaposleni in dodajajo, "da portoroške

igralnice doslej še ni vodil nihče, ki bi imel poštene namene in izkušnje v dejavnosti. Posledice so vidne". Zaposleni zatrjujejo, da že več let životarijo, zdaj pa so zaradi napačnih poslovnih odločitev uprave in nadzornega sveta tik pred propadom. Ogrožena so delovna mesta in plače. Namesto s pridobivanjem novih gostov se uprava ukvarja s kreativnim računovodstvom in s sprevačanjem podatkov, zatrjujejo zaposleni. Portoroška igralnica naj bi popolnoma izgubila stik z okoljem, saj jo vodijo politiki iz Ljubljane. Postali so tujek v lastni sredini, ki ga upravljajo zunanji interesi. Tako kot je pretrgan dialog z lokalno skupnostjo, tako imajo pretrgano komunikacijo tudi znotraj podjetja. Scenarije pišejo politiki in lobiji, ki se želijo polastiti te dejavnosti. Lastniki igralnice, ki jo je ustanovila država, bi morali zato delovati v interesu vseh državljanov Slovenije in upravljati z njo kot dober gospodar, ne pa da se podreajo interesom dnevne politike. Zaposleni menijo, da imajo zadnjo možnost, da tok obrnejo v pravo smer. Prepričani so, da morajo doseči to, da lastnik družbe postane tisti, ki mu je v največjem interesu, da bo podjetje čim bolj poslovalo, to pa sta občina in zaposleni.

Vodstvo si želi dokapitalizacijo

Skoraj sočasno, kot so predstavniki sindikata predstavili svojo pobudo, je vodstvo družbe Casino

Portorož na tiskovni konferenci, ki so jo pripravili v Ljubljani, predstavilo poslovanje družbe. Člani uprave, vodi jo Rudi Brce, so prepričani, da se izvajanje sanacijskega programa že odraža v boljšem poslovanju družbe, še zlasti v zadnjih treh mesecih, ko so poslovni izidi nad načrtovanimi. V igralnici so za prvo polletje načrtovali 116,3 milijona tolarjev čiste izgube, vendar je ta ob koncu polletja znašala 30,5 milijona tolarjev. Na negativni poslovni izid pa naj bi še vedno vplivala visoka zadolženost, saj ima družba okoli tri milijarde tolarjev posojil. Čeprav se je obisk gostov v prvi polovici leta zmanjšal za 18 odstotkov, pa je uprava z izidi povsem zadovoljna. Po prepričanju vodstva naj bi pridobivali zlasti goste, ki trošijo občutno

več. Zmanjšanje števila gostov pa naj bi bilo predvsem posledica manjšega turističnega obiska v Portorožu.

Vložene tožbe

Čeprav je Rudi Brce, vršilec dolžnosti predsednika uprave, na tiskovni konferenci dejal, da je uprava izpolnila obljubo in zaposlenim za dva odstotka zvišala plače, ki jim jih je znižala s sanacijskim programom, pa so zaposleni pretekli teden vložili tožbo, s katero zahtevajo okoli 30 milijonov tolarjev neizplačanih plač. Brce, ki je novico zvedel od predstavnikov medijev, je dejal, da je bil ta korak zaposlenih pričakovan, saj so ga napovedovali že od napovedi sanacijskega programa. Sicer pa naj bi se v upravi zavedali, da samo s sanacijo in krčenjem stroškov ne bodo mogli preživeti. Vodstvo je skupaj z nadzornim svetom, ki ga vodi Marjana Kanduti, "desna roka" Antona Ropa, prepričano, da vir sredstev lahko predstavlja le dokapitalizacija. Prav v dokapitalizaciji oziroma povečanju lastništva ali pridobitvi novih lastnikov pa je zanka, ki lahko pomeni olastnitvenje igralnice, čemur zaposleni nasprotujejo. V Portorožu bo torej v naslednjih tednih zelo vroče. Bitka za lastništvo zelo donosne igralnice bo zanimiva. Očitno so apetiti posameznikov iz vrst vladajoče elite pred volitvami zelo veliki, priganja pa jih tudi čas. Načrte jim skušajo prekriti zaposleni. Že vedno zakaj!

Vida Kocjan

Miran Lipovec, ki je v igralnici zaposlen že vrsto let, je že zdavnaj ugotovil, kaj vodstvo namerava, zato javnost sproti obvešča o vseh nepravilnostih in načrtih tistih, ki si prizadevajo priti do lastništva zelo donosne igralnice.

Nerealne obljube

Čeprav večina obljub iz prejšnjih vladnih gospodarskih strategij še vedno ostaja neuresničena, je vlada napisala novo predvolilno strategijo s še bolj nerealnimi obljubami.

V Sloveniji je bilo doslej napisanih že kar nekaj ne prav poceni gospodarskih in drugih strategij, ki so jih plačali davkoplačevalci. Vse so vključevale množico visokoletečih ciljev, vsehni volilcem. Vendar kljub številnim strategijam in precejšnjim proračunskim sredstvom, ki smo jih porabili zanje, doslej ni bilo še nobene resne analize doseganja postavljenih ciljev oziroma prever-

janja, ali je pisanje tovrstnih strategij sploh potrebno. Že bežen pregled razlike med v preteklosti postavljenimi cilji in njihovim dejanskim doseganjem kaže, da so te strategije v veliki meri nepomembne crke na papirju, ki navadno ne pripomorejo k hitrejšemu in uspešnejšemu razvoju.

Vrsta neuresničenih ciljev

Obdobje 2001–2006, za katero je bila napisana zadnja veljavna strategija gospodarskega razvoja, se še ni izteklo, vendar kljub temu lahko pregledamo uspešnost doseganja nekaterih njenih najpomembnejših ciljev.

Vlada je tako na primer v še veljavni strategiji za leto 2001 predvidela 4,4-odstotno gospodarsko rast, za leto 2002 4,2-odstotno in za leto

2003 4,5-odstotno. Dejanska rast gospodarstva je bila v letu 2001 nižja skoraj za 40 odstotkov (2,7-odstotna gospodarska rast), leta 2002 je bila od predvidene nižja za petino (3,4-odstotna), leta 2003 pa je dosežena gospodarska rast dosegla le polovico zapisane v strategiji (2,3-odstotna). Tudi glede rasti zaposlenosti (in preostalih makroekonomskih kazalcev) je bila strategija mnogo preveč optimistična. V letu 2001 se je tako zaposlenost povečala za 30 odstotkov manj, kot je bilo predvideno (le 0,5-odstotna rast zaposlenosti), leta 2002 je namesto predvidene rasti celo upadla (0,4-odstotni upad zaposlenosti), podobno pa je bilo tudi v lanskem letu, ko je zaposlenost namesto predvidene rasti znova upadla

(0,3-odstotni upad zaposlenosti). Ob tem dodajmo domnevo, da bi bili rezultati verjetno še slabši, če ne bi prihajalo do raznih metodoloških in drugih olepševanj podatkov. Poleg tega, da vladi ni uspelo uresničiti postavljenih ciljev, je marsikje ravnala tudi v nasprotju z lastno strategijo. Najočitnejša področja takšnega delovanja so zdravstvo in urejanje zdravstvenih zavarovanj ter širše področje socialne politike nasploh.

Kot torej lahko vidimo na primeru doslej veljavne gospodarske strategije, ki jo lahko posplošimo tudi na druge, so v strategijah postavljeni cilji nerealni in ostajajo tudi nedoseženi, usmeritev, zapisanih v strategijah, pa se ne drži niti njihova snovka vlada. Zato se

Šolski sistem pogosto podaja znanje, ki je neuporabno za doseganje zahtevnejših ciljev.

Za resnično povečanje zaposlenosti bi bilo treba zmanjšati davke in odpraviti preštevilne delovne predpise.

poraja velik dvom o upravičenosti financiranja teh dokumentov.

Predvolilna propaganda?

Še bolj nenavadno je, da je vlada, čeprav se sedanja strategija gospodarskega razvoja izteče šele čez poltretje leto, že plačala izdelavo nove strategije. Vlada torej s tem, ko piše novo strategijo, čeprav se prejšnja še ni iztekla, pravzaprav priznava, da je bila zdaj veljavna strategija, na kateri je slo-nela vladna gospodarska politika, ne-uspešna oziroma da sledenje v strate-giji zapisanim ciljem ni bilo dosled-no. Po drugi stran pa gre v veliki meri tudi za predvolilno propagando vla-dajoče stranke, ki se spet kiti s številni-mi nerealnimi obljubami. Največja te-žava je v tem, da je ta prikrita oblika propagande za vladajočo stranko plačana s proračunskim denarjem.

Čeprav obstaja velik in upravičen dvom o uresničljivosti vseh v novi strategiji postavljenih ciljev, si vseeno pogledimo nekaj najopaznejših obljub.

Nasprotujoči si cilji

Najpomembnejša je seveda načrtovana gospodarska rast. Le-ta naj bi bila po novi strategiji v obdobju do leta 2013 povprečju od 4,8- do 5,1-odstotna. Pri tem je najbolj za-nimivo, da je doslej veljavna strate-gija predvidevala 3,6-odstotno rast. A kot smo že dejali, dejansko ni bil dosežen niti ta cilj, zato se zdi seda-nja napoved še toliko bolj neverjet-na, še posebej ker pisci strategije ni-so znali prepričljivo utemeljiti, kako bomo prišli do tolikšne rasti. Nova strategija ob močnem povečanju gospodarske rasti na eni predvideva tudi hkratno odpravo javnofinanč-nega primanjkljaja in zmanjšanje jav-

nih izdatkov na drugi strani. Vsako-mur, ki se nekoliko spozna na mak-roekonomske zakonitosti, je seveda jasno, da je to zelo težko združljivo, še posebej v razmerah, kjer ni priprav-ljenosti na nujne strukturne reforme.

Tehnologija in znanstveni lobiji

Eno od področij, ki ga poudarja strategija in s katerim naj bi pripo-mogli k povečanju gospodarske rasti, so raziskave, inovacije in tehnolo-gija. Tako naj bi močno povečali vlaganja v raziskave in razvoj (na 3 odstotke BDP do leta 2010). To se sicer lepo sliši, toda glede na to, da javnofi-nančna situacija že sedaj ni rožnata, se upravičeno postavlja vprašanje, kje vzeti ta sredstva. Toda še pomemb-nejša kot delež denarja, namenjenega za raziskave, je izkoriščenost tega de-narja, česar pa se vlada nikakor ne želi resno lotiti, saj je v vrstah najvišjih po-litikov veliko predstavnikov lobija univerzitetnih profesorjev. Še vedno se večina denarja, namenjenega zna-nosti, namenja za raziskave, ki so edi-nole same sebi namen. Dokler razis-kovalcev ne bodo prisilili v izdelova-nje uporabnih raziskav, je vsakršno povečanje sredstev celo škodljivo. Strategija govori tudi o financiranju tehnoloških parkov in lažjem pridobivanju začetnega kapitala za visoko-tehnološka podjetja. Vse to se sicer na papirju zelo lepo bere, vendar je bilo o tem veliko govora že v pretek-losti, težava je le v tem, da je bilo de-jansko uresničenega bore malo.

Težave z izobraževanjem

Strategija sicer govori o izmenja-vah vsebin učnih programov med tehničnimi in družboslovnimi fa-kultetami ter o obvezi, da morata

biti v vsebinah učnih programov vsaj dva odstotka namenjena pre-davanjem ljudi z izkušnjami iz gos-podarstva. Vendar je to premalo, da bi odpravili velike težave zaradi ne-uporabnosti med šolanjem pridob-ljenega znanja, ki so močno navzo-če v naši državi. Poleg tega ostaja ve-lik problem dejstvo, da vsi bruci ri-nejo na družboslovne fakultete, gos-podarstvu pa močno primanjkuje strokovnih tehničnih kadrov.

V zvezi z izobraževanjem je ome-njeno tudi pospeševanje končevanja izobraževanja in zaposlovanja mla-dih. Vendar tega cilja ne bo mogo-če doseči brez večjega prepiha in konkurence na področju izobraže-vanja, to pa je zaradi poprej nave-denih razlogov le malo verjetno.

Brez potrebnih ukrepov za zaposlovanje

Pri cloveških virih je veliko besed namenjenih zaposlovanju. Splošno stopnjo zaposlenosti naj bi do leta 2013 povečali na 70 odstotkov, med-tem ko naj bi stopnjo zaposlenosti starejših, starih od 55 do 64 let, po-večali na 50 odstotkov. Tudi to se zelo lepo sliši, vendar smo od oblasti še pred vsakimi volitvami slišali obeta-vne napovedi povečanja zaposlenosti oziroma zmanjšanja brezposel-nosti, a se z izjemo načina ugotavl-janja števila brezposelnih (ki sedaj daje malce lepšo sliko) ni izboljšalo praktično nič. Za resnično poveča-nje zaposlenosti in še posebej za pri-dobivanje kakovostnih novih delov-nih mest bi bilo treba najprej znižati neverjetno visoko obdavčitev plač oziroma dela, zmanjšati obseg števil-nih predpisov in omejitev, ki urejajo zaposlovanje (in odvrčajo deloda-

jalce od zaposlovanja) ter načrtno podpirati nove naložbene projekte. Vendar sedanje stanje kaže, da vlada tega očitno ni zmožna izpeljati.

Nepremičnine predrage zaradi politikov

Veliko lepo zvenceh obljub je namenjenih tudi prostorskemu raz-voju in nepremičninam. Zapisana je splošna usmeritev, da je treba znižati cene gospodarskih stavbnih zem-ljišč. Te so tudi v primerjavi z mnogi-mi razvitejšimi državami zelo viso-ke. Toda dvomimo, da ima vlada res-nično močno željo po znižanju cen zemljišč. Če bi želela, bi to lahko storila že doslej. Vendar z nepremičnin-skimi posli zelo bogato služijo neka-teri močni lobiji, ki so tesno preple-teni z vladajočo stranko, poleg tega pa velik del premožnejših Slovencev (med njimi mnogi politiki) svoj ka-pital nalagajo v nepremičnine. Zato ni iskrenega interesa po znižanju cen nepremičnin, četudi previsoke cene one-mogočajo nove naložbe in nova delov-na mesta, predraga stanovanja pa zni-žujejo že tako katastrofalno nizko rod-nost. Strategija vsebuje tudi zavezo o uvedbi davka na nepremičnine.

V dokumentu je še kar nekaj dru-gih ciljev, vendar je žal poudarek pred-vsem na obljubah in ne na poteh za njihovo uresničevanje. Slovenija naj bi se s to strategijo do konca leta 2013 uvrstila med najuspešnejše članice Ev-ropske unije. Vendar za kaj takega le-po napisana predvolilna strategija ni dovolj. Potrebna je predvsem priprav-ljenost za nujne ukrepe in spremem-be. Kot kažejo dosedanje izkušnje, ta pripravljenost po volitvah zelo hitro ponikne neznano kam. Le zakaj bi bi-lo tokrat drugače? **Denis Vengust**

Oblastniki nimajo prave volje, da bi zni-žali cene nepremičnin.

Novih naložb v slovensko gospodarstvo je občutno premalo.

Onesnaževanje okolja ostaja velik problem.

Vprašanje gradbenih (urejevalnih?) del na območju izolskega Svetilnika je med poletno sezono še posebej žgoče. Dela so zdaj ustavljena, spori pa se še kar nadaljujejo.

V nasprotovanju "vzdrževalnim" načrtom občinske uprave in izolske Komunalne je najopaznejša civilna pobuda Gibanje za Izolo. Vendar med slovensko levico civilna združenja ta čas niso na najboljšem glasu, saj si celo domnevno vodilni slovenski filozof upa razlagati, da tovrstno aktiviranje državljanov kaže na nenormalno stanje demokracije v naši državi. Tako zlahka razumemo, da je izolski levici, ki jo pooseblja dolgotrajna županja iz vrst združene liste

Fotografije: Dane Kostrič

Služijo na račun narave?

Breda Pečan, gibanje resen trn v peti. Še posebej v času pred državnoborskiimi volitvami, na katerih Pečanova računa na poslanski stolček.

Navzven izolska občina sicer kaže prelepo podobo, saj je bilo investicij v urejevalna in obnovitvena dela ter v graditev novih objektov v zadnjih letih veliko. Toda vprašanje je, ali so vsi ti načrti izpeljani v skladu z interesi domačinov po kakovostnem življenju in ohranitvi naravne in kulturne raznovrstnosti mesta. Gre za nekaj posegov, ki so se je lotili občina in različni investitorji, ki pa, kot kaže, nameravajo v prvi vrsti iz naložb v turistično nedvomno izjemno vabljive lokacije pospraviti čim več v lastne žepce.

Nič več mestna plaža?

Po odločbi okoljskega ministrstva iz konca junija mora Komunalna v roku 45 dni odstraniti sprehajalne poti na Svetilniku, v 60 dneh pa še montažne objekte. Gre za objekte, ki jih je Komunalna postavila že lansko poletje in za katere je gradbeni inšpektor v začetku letošnjega leta ugotovil, da nimajo ustreznih dovoljenj.

Znova se je zapletlo spomladi, ko je Komunalna na Svetilniku začela

urejati sprehajalne poti. Dela so sprožila veliko nezadovoljstvo občanov, ki so menili, da Komunalna in občina na tak način prikrito izvajata zazidalni načrt, ki so ga slednji na referendumu leta 2000 odločno zavrnili. Svetilnik naj bi s tako velikimi gradbenimi posegi izgubil status kopališča in postal samo mestni park, kar pa je županja Breda Pečan zavrnila. Gradbeni inšpektor na zadevo ni gledal tako ravnodušno kot županja in je z odločbo ustavil tudi ta dela. Na obe odločbi se je Komunalna pritožila na ministrstvo, to pa je te dni obe njihovi pritožbi zavrnilo in odredi-

lo, da morajo vzpostaviti prvotno stanje. Zdaj je Komunalna zadevo dala v presojo še upravnemu sodišču v Novi Gorici, saj so prepričani, da so delali v skladu z zakoni in predpisi.

Strokovnjaki z ministrstva za okolje in prostor so, kar je razumljivo, posege na Svetilniku razumeli kot gradbena in ne vzdrževalna dela, zato jih ni mogoče izvajati brez ustreznih dovoljenj. Slednjih pa Komunalna ni imela. Dela so opravljali le na podlagi urbanistične informacije. Ministrstvo, ki je v tem primeru drugostopenjski organ, je ugotovilo, da izvajalec in investitor nista imela

ustreznih dovoljenj, saj je bilo na podlagi dokumenta, s katerim sta razpolagala, predvideno le zagotavljanje sedanjega stanja na obravnavanem območju. Na koga naj bodo jezni najemniki novozgrajenih lokalov, ki jim bodo (so jim že) na pol opravljena dela uničila sezono, na inšpektorje ali na županjo, najbrž ni treba posebej pojasnjevati. Gre namreč v glavnem za najemnike lokalov, ki so bili jeseni odstranjeni z obljubo, da bodo letos poslovali v novih prostorih.

Po mnenju Pečanove je edina kratkoročna rešitev, ki lahko vsaj delno reši sezono, da upravn enota izda grad-

Izolska županja Breda Pečan je za tri mesece zapolnila prazen sedež v parlamentu, jeseni pa računa ohraniti oba stolčka, županskega in poslanskega.

Ali si bo po "uspehih" na občinski ravni kot posledice naklonjenosti vrha ZLSD županja pridobila še mesto v državnem zboru?

beno dovoljenje za omenjene posege, kot naj bi naredila za postavitev ograje ob bližnjem domu Dva topola. Županja torej implicitno izvaja precejšen pritisk na pristojne osebe, da bi popravile njene napake.

Zadolžena Komunalna

Izolska Komunalna se je pod vodstvom Marina Domia znašla v finančnih škripcih. Očitke o prezdolženosti in nelikvidnosti, ki so leteli na Domia tudi v občinskem sve-

Brkljače sploh ni med člani inženirske zbornice, torej ni usposobljen za nadzor nad tovrstnimi deli. Zakaj je Domio izbral Brkljačevo podjetje, lahko le ugibamo. Glede na nepravilno finančno stanje Komunalne pa je ta poteza vsaj sumljiva.

Nerazumni posegi

Kot že rečeno, Svetilnik ni edino jabolko spora med domačini in občinsko oblastjo, ki je računala na vseplošno apatijo za svoje nebrzdane

in da z gradnjo ni začel samo zaradi županije prošnje, naj počaka na sprememb družbenega plana, da bi s tem lahko zavarovali park v soseščini zdravstvenega doma in nekoliko zmanjšali obseg pozidav. Sicer pa ima Krumpak težave tudi pri graditvi objekta upravne enote Izola, saj je Servis skupnih služb vlade RS ponudbo zavrnil zaradi nepopolne prijave in previsoke ponujene cene.

V Gibanju za Izolo trdijo, da v času podpisa urbanistične pogodbe med

Še en vroč kostanj pa je načrt za Argolino, t. j. preureditev nekdanjih prostorov tovarne Argo v neposredni bližini marine. Pred dnevi je pritisk občanov pripomogel k ustavitvi načrta, po katerem bi omenjeno območje dobesedno prekrili s turističnimi stanovanji. Pri glasovanju so bili občinski svetniki tokrat precej enotni.

Kaj je Gibanje za Izolo?

Člani civilne iniciative Gibanje za Izolo izhajajo iz različnih idejnih in

Gradbišče na Svetilniku kopalcem sredi poletne sezone kaže dokaj klavarno podobo.

Novi lokali na območju Svetilnika, ki so najemnike drago stali, so sredi sezone postali neuporabni.

Izolska občina je navzven zelo uspešna, županja Breda Pečan pa v širši javnosti kot tudi v vrhu svoje stranke ZLSD zelo priljubljena.

tu, zlahka razumemo ob naslednjih podatkih: 200 milijonov kratkoročnih posojil, 160 dolgoročnih, 158,5 milijona odprtih terjatev in 28,5 milijona lizinskih posojil skupaj zneso 547 milijonov tolarjev plačilnih obveznosti, medtem pa znaša letni promet podjetja komaj 534 milijonov. Domio kljub tem dejstvom ne namerava razglasiti slabe likvidnosti podjetja, nasprotno, pohvalil se je, da imajo povprečno nižje stroške storitev v primerjavi z drugimi komunalnimi podjetji, pa še zaračunane cene so nižje kot pri piranskem ali koprskem javnem podjetju. Zato naj bi bila slika kljub dolgovom pozitivna. Najbrž je Domio iskren optimist, saj si je kljub težavam svojega podjetja privoščil bolniški dopust in ga uporabil za posedanje po lokalih, po nekaterih informacijah pa celo za izlet na Kubo. Morda pa ima Domio vendarle prav, saj je občinska koalicija na čelu z županjo potrdila lansko poslovno poročilo Komunalne in letošnji poslovni načrt.

Pomenljivo je tudi dejstvo, da je Komunalna gradbena dela zaupala izolskemu podjetju Interval - A, d. o. o., katerega glavnega moža Željka

visokoprofitne načrte. Zgodba o Svetilniku žal ni osamljena, na kar opozarjajo člani Gibanja za Izolo. Ostro kritiko so naslovili tudi na zazidalni načrt Prešernova ulica - Drevo red 1. maja, ki predvideva pozidavo zemljišča ob starem zdravstvenem domu (sedanje parkirišče). V kratkem času so v ta namen zbrali 691 podpisov občanov, kar bi že moralo biti jasan signal občinskim veljakom, naj upoštevajo tudi domačine.

Investitor v omenjeni zazidalni načrt je lastnik podjetja IGT Iztok Krumpak, ki je leta 2002 za objekt starega doma in za zemljišče odštél 180 milijonov. V občini se denarja seveda niso branili, zdaj pa se zatika pri novem zazidalnem načrtu, saj bi bila v interesu občanov ureditev zelenih površin. Že ob prodaji zemljišča je bilo jasno, da bo črtanje parka iz zazidalnega načrta zelo težko. Realizacija novih predlogov po novem zazidalnem načrtu pa bi pomenila prav to, kar bi bil hud poseg v prostor. A investitor je vložil že veliko denarja v objekt, penali za občino pa bi bili izredno visoki. Krumpak je mnenja, da je zemljišče kupil s starim zazidalnim načrtom iz leta 1994 vred

občino in gradbenim podjetjem območje ob starem zdravstvenem domu ni bilo opredeljeno za stanovanjsko pozidavo in je šele zdaj v sprejemanju. Investitor je vedel, da stanovanj ne more zgraditi po veljavnih urbanističnih dokumentih. Občina pa je kljub temu podpisala pogodbo za graditev 2.700 kvadratnih metrov stanovanjsko-poslovnega objekta (ob starem ZD) in plačan je bil tudi komunalni prispevek za omenjeno površino. Kljub nasprotovanju prebivalcev se je županja na seji občinskega sveta zavzela za "kompromis", s čimer bi uvedli predlagane spremembe, se pravi stanovanjsko pozidavo območja. Domačini so opozorili predvsem na "mamutsko" velikost in neusklajeno višino objekta. Poleg tega je le-ta delno postavljen v park, katerega predvidena površina se je drastično zmanjšala, objekt pa naj bi bil med drugim postavljen nad dvema vodnima viroma. Pravi kompromis, s katerim se želi Pečanova rešiti iz zagate z investitorjem, bi moral po mnenju civilne iniciative biti takšen: območje nameniti parkovnim površinam, gradbenemu izvajalcu pa poiskati nadomestno parcelo.

političnih prepričanj, med njimi je precej mladih pa tudi izkušenih strokovnjakov z različnih področij. Razlogi za nastanek gibanja so bile številne sporne odločitve občinske uprave glede upravljanja prostora (tiste, ki najbolj bodejo v oči, smo poskušali predstaviti v tem članku), nikakor pa se noče gibanje dokopati do oblasti. Izolski politiki, ki jim gre neposredno angažiranje občanov v nos, so skušali civilno iniciativo prikazati kot predvolilno mahinacijo. Dejstvo pa je, da gre članom Gibanja za Izolo za njihovo mesto, zato nobenega ne zavračajo in so odprti do vseh, ki želijo biti aktivno vključeni v urejanje občine.

V gibanju ne nasprotujejo argumentom županje, da želijo Svetilnik "le malce urediti, saj vsi vemo, v kakšnem slabem stanju je bil do zdaj", nikakor pa se ne morejo strinjati z načinom. V resnici je investitor meni nič tebi nič povlekel cestni križ čez park, in to brez soglasja občanov. Leti so že leta 2000 na referendumu odločno zavrnilo možnost spreminjanja zelenega območja v mestnem jedru v gradbišče, očitno pa se je to poskušalo zdaj na prikrit način navsezadnje le izpeljati. **Mitja Volčanšek**

Nova Gorica

Računsko sodišče je pri pregledu poslovanja javnega podjetja Vodovodi in kanalizacija Nova Gorica za leto 2001 in 2002 odkrilo vrsto nepravilnosti. Med drugim je podjetje občini Nova Gorica nezakonito izdajalo fiktivne račune, večkrat kršilo zakon o javnih razpisih in svojim uporabnikom nepravilno zaračunavalo davek, ki ga v internih aktih občine ni.

Smrad iz komunale

Nepravilnosti, ki so jih pri pregledu poslovanja novogoriške komunale ugotovili revizorji računskega sodišča, je dolga vrsta, predvsem pa so hude. Tako so revizorji pri pregledu ugotovili, da je podjetje (gre za javno podjetje, ki je v lasti štirih primorskih občin – Mestne občine Nova Gorica, občine Šempeter - Vrtojba, občine Brda in občine Miren - Kostanjevica, dveodstotni delež v podjetju pa imajo tudi Gorški vodovodi) v več primerih ravnalo v nasprotju z zakonom o javnih naročilih. Tako je nezakonito ravnalo v primeru dveh javnih naročil, ki jih je uvrstilo med manjša javna naročila (da jim ne bi bilo treba objaviti javnega razpisa), čeprav bi jih po vrednosti morale uvrstiti med večja. Prav tako nezakonito je ravnalo v primeru javnega razpisa, po katerem je z na njem zbranim izvajalcem sklenilo za 26,4 milijona tolarjev podizvajalskih pogodb, čeprav bi ta dela po razpisu morale opraviti samo. Podobno nezakonito je podjetje ravnalo pri razpisu, pri katerem je najprej izbralo izvajalca, nato pa z njim sklenilo pogodbo, katere skupna vrednost je bila 29,5 milijona tolarjev večja od vrednosti, kot jo je izbrani izvajalec navedel v ponudbi.

Lažni računi in nepravilno zaračunavanje davka

Revizorji so ugotovili tudi druge nepravilnosti in nezakonitosti. Tako so ugotovili, da je podjetje v letih 2001 in 2002 občini Nova Gorica izdalo za 42 milijonov tolarjev lažnih (fiktivnih) računov, za katere dobava blaga in zaračunane storitve niso bile opravljene v istem letu (po zakonu morajo biti). Prav tako so revizorji ugotovili, da je podjetje uporabnikom vodovoda, ki nimajo vgrajenih vo-

domerov, nepravilno obračunalo 3,1 milijona tolarjev davka na vodarino - priključnino, čeprav tega ni v nobenem od občinskih aktov. Na koncu so revizorji dodali še ugotovitev, da je podjetje okoli 20 milijonov sredstev, ki ji je pridobilo iz priključnin, porabilo nenaменно, za pokrivanje izgube.

Negativno mnenje in poziv k ukrepanju

Zaradi vseh omenjenih hudih kršitev so revizorji podjetju na koncu

izrekli negativno mnenje, vodstvu pa naložili, da pripravi obširno poročilo, v katerem mora poročati o ukrepih, ki jih je podjetje izvedlo za odpravo teh nepravilnosti. Hkrati so revizorji vodstvu podjetja naročili, da mora čim prej izpeljati nekatere postopke, ki bodo preprečili, da se kršitve poslovanja ne bodo ponavljale. Tako mora podjetje z občinami ustanoviteljicami v čim krajšem času začeti vse postopke za sklenitev pogodbe o upravljanju s sredstvi. Prav tako mora podjetje čim prej prav-

Župan občine Nova Gorica Mirko Brulc se kot član nadzornega sveta in človek, ki je sodeloval pri nepravilnostih, ne čuti moralno odgovornega, da bi ukrepal.

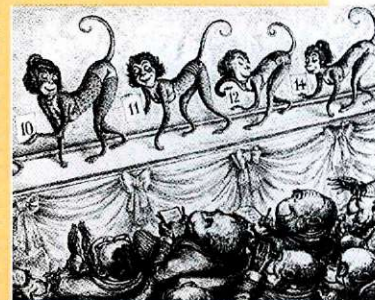
Revizorji so med drugim ugotovili, da je novogoriška komunala novomeški občini nezakonito izstavila za skoraj 42 milijonov tolarjev lažnih računov.

Mesečnik

Več let sem se tedensko trudil, da bi v zasavskih glosah opisal svoj pogled na politično in tudi drugo dogajanje v Zasavju. Ne vem, koliko let se bom še, vem pa, da po novem enkrat mesečno, dvanaajstkrat na leto. O Zasavju, zasavskih politikih, gospodarstvenikih, športnikih, kulturnikih in čisto navadnih ljudeh se je namreč v zadnjih letih preveč pisalo. Potem je prišla še hobotnica, ki je nisem napisal spodaj podpisani, kar mi nekateri očitajo, nekateri pa me za to hvalijo – in Zasavje je bilo še bolj polno Demokracije. Ko se je hobotnica plazila po osrednjih straneh našega tednika, so se zasavske glose začasno umaknile, ker bi bilo objavljjanje obojega hkrati res preveč za preostali del deželice. Mogoče preveč tudi za Zasavčane. Sedaj ko je na hobotnico bolj kot ne ostal le za nekatere boleč spomin, za druge grenak priokus, da ni šla do konca, so zasavske glose znova dobile svoj prostor. Postale so mesečnik. Tudi prav glede na to, da njihov avtor opaža, da na vse več Zasavčanov pogosto vpliva mesec in postajajo že pravi mesečniki.

No, ker so glose postale mesečnik, bo treba vsakokrat pogledati malce bolj nazaj. Tokrat na pred tedni opravljeni uradni obisk ministrice Zdenke Cerar v Trbovljah. Med drugim si je ministrica ogledala poslopje Okrajnega sodišča in tožilstva v Trbovljah. Baje tam delajo v nemogočih razmerah, v nemogočih razmerah pa so tudi vse njihove "stranke", ki na telnih hodnikih čakajo, da pridejo na vrsto. Lepo in prav, da se ministrica zanima za zasavske razmere, ki vladajo v pravosodju, ni pa tako prav – vsaj po moje –, da se za vabilo in organizacijo obiska javno po valovih Radia Trbovlje Kum zahvali kar lokalnemu politiku, poslancu Zoranu Gračnerju. Le zakaj pravosodno ministrico vabi politik?

V tem primeru politik, ki je pred časom kot član vladajoče stranke prispeval svoj glas k njenemu imenovanju za ministrico. Res ni v pravosodju nihče sposoben organizirati njenega obiska v neki regiji? Ali pa je, pa ministrica zasluge pripisuje drugemu? A zakaj prav politiku? Nedavno sem v medijih zasledil članek o razpravi na sodišču v Ljubljani, ki je bila prestavljena zaradi banalnega razloga. S pojasnilom namreč, da se razprava ni mogla opraviti, ker na sodišču ne premorejo nobenega delujočega kasetofona (!!!), s pomočjo katerega bi lahko zavrteli in prisluhnili kaseti, ki je v tem primeru dokazni material, pomemben za razsodbo. Bo ministrica čakala na povabilo politika, da si bo ogledala razmere, v katerih delajo njeni "podrejeni" v omenjenem primeru, ali pa bo ukrepala tako kot ji nalaga zakon? A to bi že morala. Kajti če drži, kar je bilo napisano v članku, da na sodišču ne dela noben kasetofon, potem se človek sprašuje, kako to, da ima slovenska država denar za letala, za astronomsko visoke plače v javnih ustanovah in podobno, za en samcat kasetofon pa ne.

Nogomet

Le nekaj dni zatem, ko je zagorski župan Matjaž Švagan na lokalni televiziji ETV dejal, da si NK Zagorje s tretjim mestom v 2. ligi ni zaslužil napredovanja v 1. ligo, je v javnost pricurljala novica, da bo Zagorje vendarle imelo poleg košarkarskih, malonogometnih tudi velikonogometne prvoligaše. Mesto v 1. ligi se je sprostilo, ker se je napredovanju vanjo odpovedal prvak 2. lige Rudar Velenje in ker je iz prvoligaške družine izstopilo Šmartno. Oba kluba zaradi pomanjkanja denarja. Tega pa je očitno v Zagorju dovolj tudi po kasnejših zagotovilih župana, ki je medtem že postal častni predsednik kluba. Da ga (denarja) bo le kaj ostalo za preostale, neprvoligaške klube.

Igor Gošče

Revizorji so ugotovili, da je komunalna 255 uporabnikom neupravičeno zaračunala 3 milijone posebnega davka na vodarino - priključnino. Preplačani denar naj bi bila uporabnikom že vrnila.

no urediti področje preskrbe z vodo, pri čemer morajo biti obveznosti upravljavca, priključne moči in priključnine natančneje določene. Začetni mora tudi s sprejemanjem internih aktov, ki bodo urejali področje plač, in akta, ki bo določal, kateri zaposleni imajo status delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.

Kdo ob odgovarjal?

Ob vsem tem se seveda upravičeno postavlja vprašanje, kdo od odgovornih tako v podjetju kot na občini bo odgovarjal za ugotovljene nepravilnosti. Slednje smo hoteli povprašati direktorja Vodovo-

Neupravičeno zaračunavanje

Nadzorni odbor podjetja Vodovodi in kanalizacija Nova Gorica je na seji v začetku julija ugotovil, da je podjetje 255 uporabnikom neupravičeno zaračunalo priključnino, prav tako pa je neupravičeno sklepalo anekse k pogodbam, ki jih je podpisalo s podjetji, izbranimi na javnem natečaju, kar je bistveno zvišalo njihovo prvotno ponudbo. Kljub temu so člani nadzornega odbora menili, da ni dovolj razlogov, da bi ukrepali zoper vodstvo podjetja.

dov in kanalizacije Nova Gorica Mirana Lovriča, vendar je že skoraj ves mesec na dopustu, njegov namestnik pa za nas ni našel časa. Nekaj več časa je imel predsednik nadzornega sveta v komunalni in novogoriški župan Mirko Brulc (član ZLSD), ki smo ga povprašali, kako bosta nadzorni odbor in občina ukrepala in kdo bo za ugotovljene nepravilnosti odgovarjal. Najprej nam je zatrdil, da v tem primeru ni šlo za nikakršno korupcijo, kot so pisali nekateri mediji, ampak le za nepravilno poslovanje. Kot je dejal, so fiktivne račune komunalni plačevali zato, ker se je proračunsko leto iztekalo in ker je bilo treba denar porabiti, zato so komunalni denar za nekatere storitve plačali vnaprej. Na vprašanje, ali se zaveda, da je to nezakonito, je dejal, da je bila to res napačna odločitev, vendar pa zaradi tega ne namerava ukrepati. Še zanimivejši so sklepi, ki jih je v začetku julija sprejel nadzorni svet podjetja, ki ga vodi Brulc (ob tem se postavlja vprašanje, ali je smiselno, da nepravilno poslovanje podjetja preverja nekdo, ki je bil vanj vpleten). Njegovi člani so namreč na seji poleg nekaterih sklepov, ki jih je zahtevalo računsko sodišče, sprejeli tudi sklep, da ugotovitve računskega sodišča niso takšne, da bi bilo treba zoper vodstvo podjetja sprejeti kakšne ukrepe. Menili so namreč, da je za zdaj dovolj, da so direktorju podjetja znižali plačo (ta se je znižala na raven plače župana) in da so vse štiri občine ustanoviteljice pozvali, da preučijo poročilo računskega sodišča in na podlagi teh ugotovitev primerno ukrepajo. Ob tem se seveda postavlja vprašanje, čemu je treba poročilo računskega sodišča sploh preučevati (župan pravi da zato, ker so lahko njegove interpretacije različne), če pa so ugotovljene nepravilnosti nedvoumne, poročilo računskega sodišča pa dokončno.

Morebiti pa bo o odgovornosti župana in direktorja kaj konkretnjšega sklenil mestni svet, ki bo poročilo računskega sodišča obravnaval te dni, vendar o tem dvomimo. Večino v mestnem svetu imata namreč županova koalicija ZL in LDS.

Aleš Kocjan

Onesnažena obala

Iz poročila organizacije za varovanje okolja Greenpeace je razvidno, da je že skoraj 90 odstotkov španske obale opustošene zaradi turistične dejavnosti in posledičnega onesnaženja okolja, enaka usoda pa grozi tudi drugim obalnim predelom, če ne bodo sprejeli takojšnjih ukrepov. Veliko rano so španski obali zadali nenadzorovana graditev hotelov, pristanišč in urbanih naselij, k temu pa je v veliki meri pripomoglo tudi onesnaževanje s strani turistov. Sicer pa ima le 0,3 odstotka obalnih občin zadovoljive čistilne naprave za čiščenje odpadnih voda. Španija je med najbolj priljubljenimi turističnimi deželami, saj jo letno obišče več kot 50 milijonov turistov.

Poplavljenja Azija

Južno Azijo, vzhodno Indijo in Bangladeš so sredi poletja zajele velike poplave, narasle vode pa so zahte-

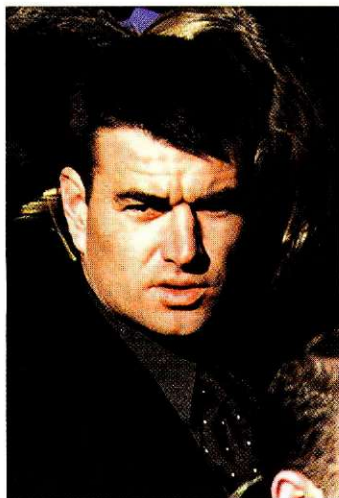

vale tudi večji smrtni davek. Umrlo je več kot 200 ljudi, na milijone pa jih je ostalo brez strehe nad glavo. Posebej kritično naj bi bilo v vzhodno-indijski zvezni državi Assam, kjer je bilo poplavljenih kar 26 od 27 okrožij, pretrgana pa je bila tudi večina prometnih povezav. Tako so oblasti nujno potrebno pomoč na ogrožena območja vozila le s helikopterji, pri reševanju pa je pomagala tudi vojska.

Sojenje preloženo

Na posebnem sodišču za organizirani kriminal so do 4. oktobra preložili sojenje veliki skupini pripadnikov kriminalne združbe iz beogradske občine Zemun (zemunski klan), ki jih obtožnica bremeni

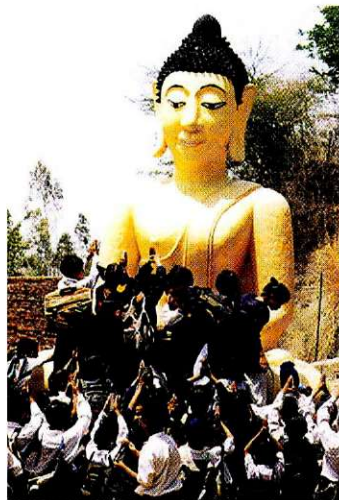
15 likvidacij v podzemlju srbske prestolnice, treh ugrabitev in drugih hudih zločinov. Začetek sodnega postopka so preložili, ker na sojenje ni prišel odvetnik enega od trinidesetih obtožencev. Tudi na tem sojenju je med obtoženimi – kot organizator zločinske združbe – nekdanji poveljnik posebne policijske enote (ISO) oziroma rdečih baretk Milorad Ulemek (Luković) – Legija. Na zatožni klopi naj bi bilo 21 obtožencev, drugim, ki so na begu, pa bodo sodili v odsotnosti. Vsi obtoženci so bili sprva tudi na seznamu skupne obtožnice za umor srbskega pre-

mierja Zorana Đinđića, ki je vsebovala 36 imen, vendar je sodišče na predlog posebnega tožilca februarja ločilo postopek in zanje napovedalo posebno sojenje. Nekaterim obtožencem, vključno z Legijo in Bagzijem, sodijo tudi v postopku za Đinđićev umor, ki so ga začeli 22. decembra, a so ga pretrgali, nadaljevali pa naj bi ga 6. septembra.

Najvišji kip

V mestu Kušinagar v severnoindijski državi Utar Pradeš bodo postavili najvišji kip na svetu. Kip sedečega Bude, narejen iz bron in jekla, bo visok kar 152 metrov in bo trikrat višji od Kipa svobode v

New Yorku, v njem pa bo budistično svetišče, ki se bo raztezalo v sedemnajstih nadstropjih. Zamisel o postavitvi kipa, ki ga bodo zgradili v petih letih, sta dala vlada Utar Pradeša in japonski sklad Maitreja.

Satelita v vesolju

Nosilna raketa Ariane-5 je v orbito ponesla največji telekomunikacijski satelit na svetu, skoraj šest ton težki Anik-F2 kanadskega operaterja Telesat. Raketo so izstrelili iz vesoljskega centra Kourou v Francoski Gvajani. Satelit tehta 5.950 kilogramov in ima 48 metrov široke plošče s sončnimi celicami, ki zagotavljajo energijo. Satelit bo iz orbite 36.000 kilometrov nad Zemljo 15 let zagotavljal dostop do hitrega interneta in druge digitalne telekomunikacijske storitve.

Poleg tega je NASA izstrelila tudi raziskovalni satelit Aura, ki je namenjen raziskovanju Zemljine atmosfere, še posebej njenega ozonskega plašča. Aura, 785 milijonov dolarjev vreden projekt, naj bi zbiral podatke, ki bi pripomogli k boljšemu razumevanju vpliva sestave atmosfere na podnebne spremembe, sprememb v ozonskem plašču ter povezanosti kakovosti zraka na nekem območju z zrakom v drugem delu sveta. To je sicer prvi satelit v sklopu projekta NASA za preučevanje Zemlje. V kratkem naj bi v vesolje izstrelili še satelita Terra in Aqua, ki bosta preučevala predvsem vodne tokove na planetu.

Škodljiva TV

Znanstveniki z Nove Zelandije so dokazali, da otroci in najstniki, ki gledajo televizijo po dve uri in več na dan, tvegajo, da bodo postali predebili in da bodo začeli kaditi. To pomeni tudi zvišanje ravni holesterola, kar lahko postane dolgoročen zdravstveni problem. Zdravniki z novozelandske univerze Otago so v raziskavi izprašali okoli tisoč oseb, rojenih med letoma 1972 in 1973. Preučevali so, ali je pogosto gledanje televizije povezano s povečano telesno težo, povišanim holesterolom, kajenjem in boleznimi srca in ožilja. Ugotovili so, da je povezava med temi zdravstvenimi težavami zaznav-

na že pri dveh urah gledanja televizije na dan, vsaka dodatna ura pa nevarnost razvoja bolezni, povezanih s povišano telesno težo, še poveča.

Princ za las ušel nesreči

Letalo, s katerim je angleški prestolonaslednik princ Charles poto-

val v Madrid, je za las ušlo trčenju s potniškim letalom zahodno od Londona. Princ Charles o incidentu, ki se je zgodil 24. marca na poti v špansko prestolnico na obred, posvečen žrtvam terorističnega napada na vlak, ni bil seznanjen. Oba pilota sta podala poročilo o dogodku,

Condoleezza Rice in glavni politični svetovalec Karl Rove. Tudi povprečna plača uslužbencev Bele hiše v primerjavi s plačo povprečnega Američana, ki znaša 36.764 dolarjev, s 67.075 dolarji ni slaba. Najnižje plačani člani administracije pa letno prejmejo po 30.000 dolarjev. Vendar bi večina svetovalcev in pomočnikov ameriškega predsednika v gospodarstvu ali odvetništvu zaslužila precej več.

Najzanimivejša Italija

Potem ko je Organizacija združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (Unesco) na seznam svetovne kulturne dediščine umestila tudi etruščanska grobišča iz 9. stoletja pr. Kr. in precejšen del toskanske pokrajine, je Italija postala država z največ vpisanimi primerki kulturne dediščine na seznamu Unesca. Gre za znamenite etruščanske grobnice iz Cerveterija in Tarquinije na severu Rima in valovito

državna služba za letalski promet pa je izjavila, da varnost letal v nobenem trenutku ni bila ogrožena, saj sta bili ves čas oddaljeni okoli 300 metrov drugo od drugega. Incident se je zgodil ob 8.30 zjutraj na višini približno 3.500 metrov nad Newburyjem v Berkshiru. Preiskava dogodka še poteka.

Visoke plače

V Beli hiši najvišjo plačo, ki znaša 157.000 dolarjev letno, prejema 17 zaposlenih. Med njimi so vodja predsednikovega kabineta Andrew Card, svetovalka za nacionalno varnost

toskansko gričevje ter slikovite vasi Val d'Orcie. Z njihovo vključitvijo ima zdaj Italija na seznamu skupaj 39 znamenitosti od 788 kulturnih in naravnih znamenitosti, kolikor jih je na seznamu Unesca.

Lastnik otoka

Hollywoodski igralec George Clooney, ki ta čas snema film v Italiji, si je ob obrežju italijanskega jezera Como kupil dve novi posesti, ki mejita na njegovo graščino iz osemnajstega stoletja. Zemljišči z

Italijansko jezero Como

vilama na obeh straneh njegove Vile Oleandre, ki ju je Clooney kupil po za javnost tajni ceni, mu bosta omogočili zasebnost pred nadležnimi oboževalci, prav tako pa tudi možnost, da na svoji posesti gosti nekaj deset gostov več.

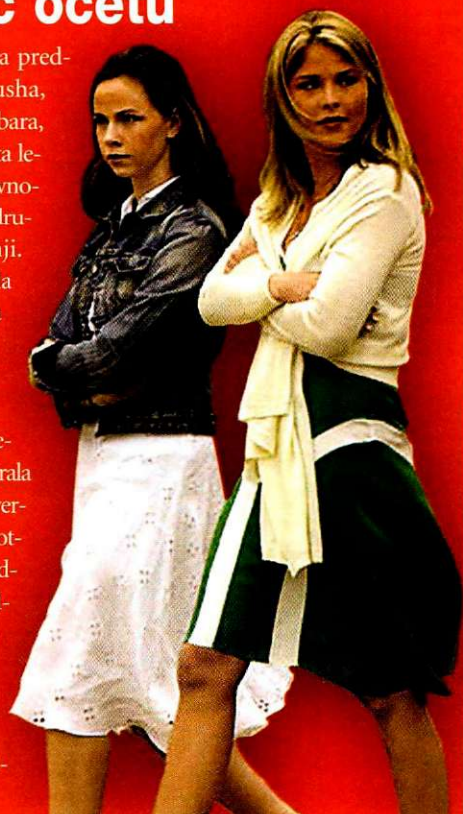
Tutankamonovi zakladi

Razstavišče Kunsthalle v Bonnu bo gostilo veliko razstavo zakladov egiptovskega faraona Tutankamona. Razstavo 3500 let starih zakladov in artefaktov iz faraonove grobnice bodo odprli 5. novembra, na ogled pa bo sedem mesecev. Razstava zakladov iz Tutankamonovega zadnjega počivališča je ta čas v švi-

carskem Baslu, kjer je v preteklih dveh mesecih pritegnila več kot 250.000 obiskovalcev. Tutankamonove dragocenosti, ki pripadajo Narodnemu muzeju v Egiptu, so v Evropi razstavljene prvič po letu 1980, ko so bile na ogled v Parizu, Londonu in Kölnu. Tutankamon je postal znan kot deški kralj, faraon, ki je umrl v mladosti. K počitku so ga položili v egiptovski Dolini kraljev. Njegovo grobnico je leta 1922 odkril britanski egiptolog Howard Carter. Razstava vključuje 50 najpomembnejših zakladov iz njegove grobnice pa tudi 70 drugih predmetov iz templjev v Dolini kraljev, ki datirajo iz 18. dinastije – 1555–1305 pr. Kr.

V pomoč očetu

Hčerki ameriškega predsednika Georgea Busha, 22-letni Jenna in Barbara, sta se odločili, da bosta letos pomagali očetu k vnovični izvolitvi, in se pridružili njegovi kampanji. Jenna je letos končala študij angleščine na Univerzi v Teksasu in se bo preselila v New York, kjer naj bi delala kot učiteljica v Harlemu. Barbara je diplomirala iz humanistike na Univerzi Yale in želi pomagati otrokom, obolelim za aidsom, v Afriki ali Vzhodni Evropi. Jenna je očeta že spremljala v Pensilvaniji, Barbara pa na turneji po ameriškem srednjem zahodu.

Zdrava hrana

Kaže, da so prav moški največji porabniki čokolade, ženske pa imajo raje kakšno bolj koristno hrano. Britanska marketinška družba Mintel je naredila raziskavo, katere izsledki kažejo, da trije od petih moških radi jedo čokolado v nasprotju s 50 odstotki žensk, ki imajo namesto čip-sa, piskotov in čokolade raje sadje, zelenjavo in različne oreščke. Glede na to tendenco so začeli priporočati uživanje sadja, zelenjave in oreščkov po petkrat na dan. Kljub temu Britanci še vedno potrošijo 9,2 milijardi funtov za najrazličnejšo nezdravo hrano, ki jo je mogoče pojesti spotoma, kar je za pet odstotkov več kot pred petimi leti. Dolgo časa je veljalo, da največ čokolade pojedjo ženske tudi zato, ker delajo iz uživanja čokolade cel obred, saj jo imajo za zelo kalorično hrano. Moški pa tablico čokolade preprosto vzamejo in pojedjo. Toda tudi priporočila o zdravi hrani so obrodila sadove: priljubljenost sadja je zrasla in skoraj 60 odstotkov odraslih trdi, da redno jedo sadje, pred dvema letoma pa je bila takih le slaba polovica.

Boljša metoda

Tudi najboljše psihoterapevtske metode za pomoč nesrečnim pacientom so pogosto brez pomena, pacient zavzame obrambno pozicijo ali je preveč razrvan, da bi lahko sodeloval s psihoterapevtom. Zato psihoterapevti preizkušajo novo metodo: terapijo dialektičnega vedenja. Metodo je utemeljila Mary Linnehan z Univerze v Washingtonu. Njena metoda je pokazala uspehe tudi v najtežjih primerih. Uspelo ji je rešiti celo vrsto ljudi z močnim samomorilskim sindromom, ki so bili v procesu zdravljenja nagnjeni k manipulaciji. Druge psihoterapevtske metode imajo podlago v tem, da je nekaj narobe s pacientom, ki se lahko spremeni, če to želi, podlaga nove metode pa je drugačna. Ne predpisuje zdravljenja in se ne ukvarja s fiziološkim vidikom sindromov. Za začetek morajo pacienti sprejeti, da so to, kar so, in ne tisto, kar si želijo biti, in da se ne morejo vrniti v otroštvo in popraviti vseh grozot, ki so se zgodile. Taki pacienti čutijo bes, obup in praznino intenzivneje kot drugi ljudje.

Izbiranje otrok

Britanska komisija za nadzor nad umetnimi oploditvami je izpostavljena kritikam, saj je pred dnevi razglasila bolj blaga pravila, ki urejajo uporabo zarodkov. Zdaj bodo starši popolnoma zakonito izbirali zarodek na podlagi koristnih značilnosti in ne samo v primerih, ko bi se morda izognili hudi dedni bolezni. Kritiki so že povzdignili glasove in trdijo, da se na tak način človeški zarodki obravnavajo kot stvari. Pravila za uporabo zarodkov je komisija ublažila zaradi pritiska velikega števila zdravnikov in staršev in dovoljujejo izbiro zarodka "le v interesu bodočega otroka". Ena prvih družin, ki bo na tak način izbrala svojega otroka, bo družina iz Severne Irske. Njihov dveletni sin trpi zaradi redke bolezni krvi, rešijo pa ga lahko celice mozga bližnjega sorodnika. Toda takšnega, ki bi ustrezal, med sorodniki ne morejo najti, zato bodo poskušali darovalca najti z izborom zarodka, ki se bo razvil v otroka s krvno skupino, ki se bo ujemala s krvno skupino bratca.

Esemes roman

Življenje gre naprej, čeprav se zdi, da so bile o njem in o ljubezni napisane že vse zgodbe. Smisel novega je ne nazadnje prav v tem: odkrito je v trenutku, ko je že konec upanja. Tudi glede literarnih žanrov je tako. Kitajski pisatelj je sestavil roman, ki ga je mogoče prebrati na mobilnem telefonu, potem ko dobite vrsto sporočil SMS. Roman, ki pripoveduje o zakonski nezvestobi, je razdeljen na šestdeset poglavij, vsako od njih pa ima po sedemdeset znakov. Literarni kritiki te tehnološke novosti niso razglasili za potegavščino in je niso raztrgali, nekateri so jo označili za pravo literarno delo. Novi roman je na trgu in kroži med bralci s sporočili SMS že dobro leto. Samo zaradi njega so Kitajci drug drugemu poslali 220 milijard tekstovnih sporočil SMS, kar je več kot polovica vseh SMS na svetu v lanskem letu. Morda se bo tudi med evropskimi literarnimi ustvarjalci našel kdo, ki jih bo posnemal. S povečanim prometom sporočil SMS bodo najbolj zadovoljne družbe, ki skrbijo za mobilno telefonijo.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s poloznico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum rojstva: _____

datum: _____

ulica: _____

podpis naročnika: _____

kraj, poštna št.: _____

Davčni zavezanec: ☐ da ☐ ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: ☐ upokojenec ☐ invalid ☐ brezposeln ☐ študent ali dijak

S to naročilnico se zavezujem,
da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!
cena: 550 SIT

Značilen
prizor iz Tokia
ali drugega
večjega
japonskega
mesta

Fotografije: Reuters

Konec japonske posebnosti?

Japonska kombinacija modernosti in tradicije je veljala za ekonomski zgled vsaj do devetdesetih let prejšnjega stoletja, ko je ta država zapadla v svojo najhujšo gospodarsko krizo, po kateri zdaj razmeroma uspešno okreva. Manj zgleden je njen politični sistem – po formalnih kriterijih demokracija, v kateri pa je že pol stoletja na oblasti ista politična stranka. Ta mesec so volitve v zgornji dom japonskega parlamenta pokazale, da se ta japonska posebnost morda končuje.

Japonski premier Juničiro Koizumi v ponedeljek, 12. julija letos, ko so bili objavljeni končni izidi volitev v zgornji dom japonskega parlamenta, ni imel razlogov za zadovoljstvo. Vladajoča koalicija, ki jo sestavlja njegova Liberalnodemokratska stranka (Jiyu Minshu-to oziroma JMt) in budistična stranka Komei-to, je ohranila večino, ki jo ima tudi v politično pomembnejšem spodnjem domu parlamenta. S takim izidom bi bil lahko marsikateri Koizumijev evropski kolega zadovoljen, za japonsko JMt pa je to eden najhujših porazov.

Šele drugič v njeni zgodovini – prvič je bilo leta 1989 – se je namreč zgodilo, da je ta stranka na volitvah ostala brez relativne večine. Kot posamična stranka je največje število voljenih sedežev osvojila opozicijska Demokratska stranka (Minshu-to oziroma Mt), skupno 50. JMt je dobila enega manj in hkrati tudi enega manj od (skromnega) cilja, ki ga je pred volitvami postavil Koizumi. Kako impresiven je bil izid opozicijskih demokratov, pa pove dejstvo, da so dobili kar 12 mest več kot na prejšnjih volitvah.

Pol stoletja na oblasti

Če političnih porazov ni navajena slovenska LDS, so jih japonski liberalni demokrati navajeni še toliko manj. JMt je bila ustanovljena leta 1955, le tri leta potem, ko je bila v drugi svetovni vojni poraženi Japonski povrnjena suverenost. Od svoje ustanovitve do danes je bila ta stranka v opoziciji le enkrat, in to komaj enajst mesecev. Komentatorji radi opozorijo, da so japonski liberalni demokrati na oblasti dalj časa kot kitajski komunisti.

Japonska nagnjenost k tradiciji, želja po stabilnosti in strah pred velikimi spremembami so vsekakor bistveno pripomogli k dolgoletni vladavini JMt. Opozicija je bila običajno razdrobljena, največje opozicijske

stranke – večino časa so bili to socialisti – pa volivci niso mogli prepoznati kot resne alternative. JMt so bile v veliko oporo tudi močne interesne skupine, ki jim je stranka s pomočjo države zagotavljala ugoden položaj. Značilni primeri so zdravniki, kmetje, poštni uslužbenci in drugi državni uradniki pa tudi poslovni krogi, predvsem vezani na gradbeništvo. JMt je tradicionalno varovala te skupine pred tržno konkurenco in si tako zagotavljala njihovo podporo.

Do edine izjeme je prišlo leta 1993, ko je začelo japonsko gospodarstvo prvič resneje slabeti, hkrati pa se je pred volitvami zvrstila še množica korupcijskih afer, v katere se bili vpleteni vodilni predstavniki vladajoče stranke. Po volitvah leta 1993 je tako prvič in zadnjič v zadnjih petdesetih letih prevzela oblast koalicija sedmih strank, med katerimi liberalnih demokratov ni bilo. Toda preživela ni niti eno leto, tako da v zadnjih desetih letih na Japonskem kljub hudi gospodarski krizi v drugi polovici devetdesetih let spet vse poteka po starem – z vladanjem JMt.

• Juničiro Koizumi, premier, ki je obljubljal precej več, kot mu je uspelo narediti

• Vladajoča Liberalnodemokratska stranka je letos drugič v svoji zgodovini ostala brez relativne večine na volitvah.

• Državni uradniki, zdravniki in kmetje so predstavljali tradicionalno podporno bazo vladajoče stranke.

• Zaradi hitrega staranja prebivalstva je neprikljubljena pokojninska reforma postala nujna.

» Šibki predsedniki vlad

Toda kot je stranka JMt močna, tako so njeni predsedniki vlad, politično šibki. Njihova "življenjska doba" na čelu stranke in vlade je kratka. Sedanji premier Koizumi, ki ima za sabo tri leta vladanja, je že med najtrdnjšimi. Od 27 japonskih poveljnih premierjev so poleg njega le še štirje vladali dlje kot tri leta. "Rekorder" je bil Eisaku Sato, ki mu je uspelo vladati celih osem let. Velika večina drugih se mu ni niti približala, saj je bil povprečen čas vladanja poveljnega japonskega premierja le okrog dve leti.

Yoel Sano v svojem kritičnem komentarju za Asia Times ugotavlja, da je imel na primer nekdanji ameriški predsednik Bill Clinton v svojih dveh mandatih opravka s kar sedmimi japonskimi premierji. Po številu zamenjav na vrhu oblasti je Japonska med državami G 8 primerljiva samo še z Italijo: v devetdesetih letih prejšnjega stoletja so Italijani sedemkrat zamenjali premierja, Japonci pa so to storili osemkrat. Posledica tako pogostih zamenjav je, kot je prepričan Sano, da japonskih voditeljev drugi državniki ne jemljejo posebno resno. To pa je tudi eden od vzrokov, da je politični vpliv Japonske v svetu manjši, kot bi izhajalo iz njene gospodarske moči.

Hitro menjavanje premierjev pa je v japonskem primeru v veliki meri povezano prav z odsotnostjo menjavanja strank na oblasti. Vladajoča stranka JMt je namreč razdeljena na več frakcij, ki delujejo kot stranke znotraj stranke. Predsednik stranke, ki avtomatično postane predsednik vlade, je lahko na svoj položaj izvoljen največ dvakrat, vsakokrat za tri leta (prejšnja omejitev je bila celo samo dve leti). S hitrim menjavanjem predsednikov naj bi zagotavljali ravnotežje in soglasje med strankinimi frakcijami. Poleg

tega ima vsak premier le malo manevrskega prostora, saj mora za svoje poteze iskati soglasje različnih strankin frakcij, še posebno pa mora ubogati navodila voditelja najmočnejše frakcije (danes je to Hašimotova frakcija), ki dejansko deluje kot nekakšen dodaten premier iz ozadja.

Koizumi obljublja svežino

Premier Juničiro Koizumi je na začetku svojega mandata ponujal spremembe in novo politično svežino. Premier naj bi bil manj v službi vladajoče stranke in bolj v službi države in volivcev. Koizumi je tako pred časom obljubljal tudi ustavne spremembe, po katerih bi predsednika vlade neposredno izbirali volivci, s čimer bi postala ta funkcija močnejša tako na nacionalni kot na mednarodni ravni, hkrati pa tudi bolj odvisna od volivcev in manj od notranjih razmerij v vladajoči stranki. Zagovarjal je privatizacijo in liberalizacijo sektorjev, ki so tradicionalno uživali monopolen položaj pod državnim pokroviteljstvom.

Po eni strani je s tem sebi in vladajoči stranki nakopal sovražnike med nekdanjimi tradicionalnimi zavezniki. Zdravniki so mu zamerili zdrav-

stveno reformo, poštni uslužbenci načrt privatizacije poštne storitve, z zagovarjanjem liberalizacije se je zameril tudi delu poslovne elite, ki je prej uživala posebno pokroviteljstvo države.

Toda negativne politične učinke teh zamer je vsaj v začetku zasenčila Koizumijeva karizmatičnost in priljubljenost med volivci. V začetku svojega mandata je po raziskavah javnega mnenja dosegal tudi do 80-odstotno podporo. Potem pa mu je začelo zmanjkovati zaleta, zamere pa so se kopičile. Čeprav mu je uspelo nekoliko zmanjšati vpliv frakcij in razcepiti največjo od njih, se ni mogel popolnoma izogniti vplivom močnih botrov iz strankinega zakulisja. Tako se je moral na primer odreči javno zelo priljubljeni zunanji ministrici Makiko Tanaka, ker se je ta zamerila vplivnim krogom v vladajoči stranki. Tudi ideja o neposrednih volitvah premierja je razvodenela in se skoraj porazgubila v razpravah na različnih odborih in komisijah, Koizumi pa je ne poudarja več.

Pokojninska afera

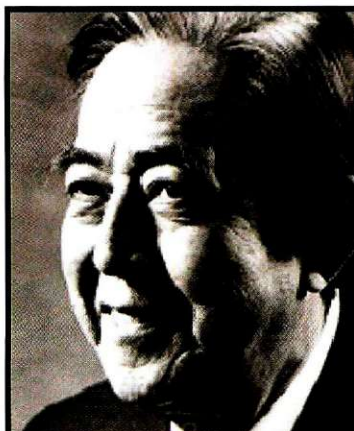
K relativnemu volilnemu neuspehu Koizumijeve stranke pa sta po mnenju večine komentatorjev še največ

pripomogli dve politični temi: pokojninska reforma in politika do Iraka.

Pokojninska reforma je bila za Japonsko seveda neizogibna. Pričakovana življenjska doba 78 let za moške in 85 za ženske v kombinaciji z upadajočo stopnjo rodnosti, ki je lani padla na 1,29 otroka na žensko, vodijo podobno kot v večini evropskih držav v izrazito staranje prebivalstva. Prav tako neizogibno je, da je reforma, po kateri bodo morali ljudje več plačevati, dobivali pa bodo manj, med volivci neprikljubljena. Vendar se problem s tem še ni končal. Razpravo o pokojninski reformi je namreč spremljala afeta, ko se je kljub trudu vlade, da bi to prikrili, razkrilo, da mnogi funkcionarji vladajoče stranke vključno s samim Koizumijem nekaj časa niso plačevali obveznih pokojninskih prispevkov. Precej dvoma o dobrih namenih vlade je sprožil tudi sum, da je vlada namenoma zadržala objavo lanskih podatkov o rodosti, ki so vplivali na finančne posledice reforme, do časa, ko je bila reforma že sprejeta.

Japonci v Iraku

Podobno kot drugod po svetu je bil Irak tudi na Japonskem ena glavnih zunanjepolitičnih tem. Koizumi

• Eisaku Sato je bil v letih 1964–1972 japonski premier z najdaljšim stažem; njegovi kolegi so na premierskem mestu ostali povprečno komaj dve leti.

• Bill Clinton se je v času, ki je bil predsednik Združenih držav Amerike, pogovarjal s kar sedmimi različnimi japonskimi premierji.

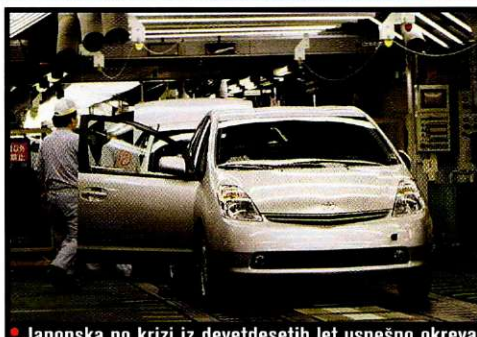
• Makiko Tanaka, nekdanja Koizumijeva zunanja ministrica, je morala kljub svoji priljubljenosti zapustiti vlado; premierjevi strankarski botri v ozadju so bili močnejši.

je obljubil japonsko podporo ameriskemu predsedniku Bushu in v Irak napotil japonske vojake, čeprav ne z bojnimi nalogami. Dileme glede Iraka imajo za Japonce še posebno razsežnost, saj povojna japonska ustava prepoveduje sodelovanje te države v kolektivni obrambi in v vojaških operacijah v tujini. To načelo je očitno že v imenu japonske vojske, ki je izrecno označena kot samoobrambna.

Na Japonskem sicer danes vlada kar široko soglasje, ki vključuje tako vladajočo Liberalnodemokratsko stranko kot največjo opozicijsko Demokrasko stranko, naj bi ustavo glede tega spremenili in se vključili v mednarodne mirovne operacije, podobno kot je storila že Nemčija, ki je imela prej

nih mirovnih misijah odstopa prav pri tako kontroverznem projektu, kot je Irak, kjer je javnost precej razdeljena, vojaške operacije pa so se začele brez mandata varnostnega sveta Združenih narodov.

Sicer pa je Koizumi jeva zunanja politika mešanica potez, ki sosednje države vznemirjajo, in potez, ki iščejo spravo v razmerah, ki so še vedno deloma obremenjene z zgodovino. Njegovi letni obiski spomenika v Yasukuni, ki je postavljen v čast padlim v vojni, med katerimi so tudi vojni zločinci, jezijo sosednje države, ki so bile med drugo svetovno vojno žrtev japonske agresije. Po drugi strani pa se je Koizumi leta 2001 opravi-

• Japonska po krizi iz devetdesetih let uspešno okreva.

tih. Toda velik del volivcev pa tudi strokovnjakov te spremembe bolj pripiše večji dinamičnosti in prilagodljivosti japonskih podjetij kot pa vladi. Nekateri komentatorji so celo prepričani, da do gospodarskega okrevanja ni prišlo zaradi dobre vladne politike, ampak kljub slabi vladni politiki.

Medtem ko je največja opozicijska Demokratska stranka največji zmago-

Koizumi se dovolj samozavesten in ne razmišlja o odstopu. Toda prav mogoče je, da se v japonski politiki v bližnji prihodnosti obetajo premiki. Najpomembnejši bi lahko bil prehod iz demokracije z eno samo resnično močno stranko v dvostrankarski sistem. Tako bi postala bolj podobna ne le zahodnim demokracijam, ampak tudi mladim demokracijam v svoji najbližji sosesčini, kot sta Tajvan in Južna Koreja, ki sta v nasprotju z Japonsko dosegli precej boljše ravnotežje med oblastjo in opozicijo.

Prihodnja leta bi lahko japonsko državo prisilila v še dve veliki spremembi. Najprej v zamenjavo stranke na oblasti. Kdaj kasneje pa bi lahko

• Japonski premier in ameriški predsednik Bush: Koizumiju so mnogi zamerili, da je odstopil od načela nesodelovanja v mirovnih operacijah.

• Premier Koizumi in severnokorejski diktator Kim Jong-il: Koizumi je septembra 2002 postal prvi japonski premier, ki je obiskal Severno Korejo.

• Japonski prestolonaslednik Naruhito in princesa Masako sta leta 2001 dobila hčerko, ostajata pa brez moškega potomca: bo japonski monarhiji v nasprotju z njeno patriarhalno tradicijo kdaj vladala cesarica?

enake zgodovinske zadržke kot Japonska. Težava pa je v tem, da je premier Koizumi najprej obljubil podporo predsedniku Bushu, šele potem pa iskal za to širše soglasje doma. Prav tako je nerodno, da Japonska od svoje tradicije nesodelovanja v mednarod-

čil Južni Koreji za trpljenje pod japonsko okupacijo. Naslednje leto je postal prvi japonski premier, ki je obiskal Severno Korejo. Če mu nekateri očitajo preostro zunanjo politiko, mu drugi očitajo, da je bil pri iskanju otoplitve s severnokorejskim režimom celo nekoliko prehiter in je premalo izpostavil problem vseh izginulih Japoncev, ki jih je v preteklosti ugrabila Severna Koreja.

valec zadnjih volitev, pa so hudo porazene tudi manjše opozicijske stranke: komunisti in še posebno socialdemokrati. Prvi so se morali zadovoljiti s štirimi mesti, socialdemokrati pa so se z le dvema poslancema komaj prebili v zgornji dom parlamenta, tako da ta stranka že razmišlja o pridružitvi Demokratski stranki. Za zdaj je premier

dočakali še žensko na čelu monarhije – če princesa Masako ne bo poleg hčere rodila še sina prestolonaslednika, kar ji patriarhalna dvorna tradicija nalaga kot glavno dolžnost. In Japonska – z liberalnimi demokrati v opoziciji in cesarico na čelu monarhije – ne bi bila nikoli več takšna, kot je bila.

Gjyle Vishaj

Politične spremembe?

Vztrajno gospodarsko okrevanje Japonske v zadnjih letih bi sicer lahko govorilo v prid Koizumiju in vladajoče stranke. Produktivnost narašča, brezposelnost pa je padla na 4,6 odstotka, kar je najnižja stopnja v zadnjih štirih le-

RUMENE STRANI

SLOVENIJA-TEL

INTER
MARKETING

www.rumenestrani.com

intervju

Fotografije: Dane Kostić

Že več kot dvajset let opravlja poklic novinarja. Pred kratkim pa se je odločil, da se bo podal v politiko. Na letošnjih državnoborskih volitvah bo kot neodvisni kandidat kandidiral na listi Slovenske demokratske stranke. Snubila ga je tudi liberalne demokracija, a kot pravi sam, nikoli ne bi mogel kandidirati na listi stranke, do katere je bil v svojih člankih kritičen. Kot pravi, je dovolj zgodaj spoznal, da bi ga liberalna demokracija dala na svojo listo ne zaradi simpatije do njega, temveč zaradi lastnih interesov, ker je pač presodila, da bi ji na Koroškem koristil.

Poslanci in poslanke so sprejeli končno poročilo preiskovalne komisije, ki je bila ustanovljena z namenom, da ugotovi ozadje in vzroke napade na vas ter morebitno vpletenost in politično odgovornost nosilcev javnih funkcij. V poročilu jasno piše, da je bil napad posledica vašega novinarskega pisanja. Bi lahko iz vseh svojih objavljenih člankov izluščili tiste, ki bi lahko bili ključni?

V mesecih pred napadom se je zgostilo nekaj člankov, ki so raziskovali sumljive posle koroških tajkunov in sumljivo prodajo državnega premoženja. Tu gre v prvi vrsti za sum pranja denarja v koroški podružnici Nove KBM v Dravogradu, kar sta kasneje preiskovala tudi policija in tožilstvo, vpleteni pa sta bili dve osebi: takratni direktor Andrej Skutnik in koroški podjetnik Janko Zakeršnik. Nekaj dni pred napadom sem v luči tega primera in še nekaterih drugih zadev, v katere je bil vpleten Zakeršnik, v enem od zapisov problematiziral tudi podelitev nagrade slovenske gospodarske zbornice. Sam sem že mesec dni pred tem vedel, da bo Zakeršnik dobil to nagrado, saj so me s koroške gospodarske zbornice zaprosili, da jim pošljem tekste, ki sem jih napisal o tem podjetniku. Očitno so bili v dilemi, ali naj mu podelijo to prestižno nagrado slovenskega gospodarstva ali ne. Kot veste, mu je za to nagrado osebno čestital tudi takratni predsednik države Milan Kučan.

Precej odmeva je zbudilo moje pisanje o pro-

pri 3,6 milijona mark, za kolikor je železarsko Croning livarno kupila železarska družba Armature Muta. Prav do zadnjega pa je pri dražbi vztrajalo tudi slovenjgraško podjetje Prevent. Ob upoštevanju prej omenjenih števil, da so Armature Muta kupile Croning livarno za 3,6 milijona mark, je seveda bodlo v oči, da je nemški Krombach za tem kupil Armature, ki so bile dolga leta paradni konj v sistemu Slovenskih železarn, skupaj s Croning livarno za 4 milijone mark. Poznavalci pa pravijo, da bi bilo mogoče same Armature prodati vsaj za 12 milijonov mark. Takratni pogajalec s slovenske strani je bil dr. Boris Šuštar. Teh zgodb je bilo še veliko, na primer čudne prodaje zemljišča Hmezdovega kmetijstva v Radljah ob Dravi, kjer so se posamezniki krepko okoristili, podjetje pa spravili na kant.

Očitno so bili ti vaši članki zelo ostri. Ste nanje kdaj dobili kakšne demantije? Je kateri od akterjev, ki ste jih omenjali v člankih, zahteval objavo popravkov, mogoče pisno opravičilo?

Bilo je nekaj polemike, Nova KBM je odgovarjala preko svojih služb za stike z javnostmi in pri tem niso podpisali nobenega imena. Kakšnega demantija ni bilo, saj je vse držalo: za vsem so bili trdni dokumenti, v primeru Nove KBM izredno interno revizijsko poročilo, v primeru prodaje Armatur Muta pa sem imel pri pisanju na voljo originalno pogodbo in gradivo držav-

s pisanjem oziroma objavljenimi članki?

Nekaj tožb zaradi pisanja sem imel in vse so bile rešene meni v prid. Tudi zadnja, ki sicer še ni pravomočna, ko me koroški podjetnik Janko Zakeršnik toži za vse, kar sem o njem domnevno slabega napisal. Nekaj posameznikov je tožbe napovedovalo, a ne vem, ali so bile to le grožnje ali pa je bilo v njih tudi kaj resne namere.

Poznamo vas kot raziskovalnega novinarja. V enem od pogovorov ste dejali, da ste se spuščali v razkrivanje tranzicijskih zgodb iz Koroške. Da lahko "prodreš" tako daleč, kot je to v veliko primerih uspelo vam, potrebujete dober vir informacij. Kdo so ljudje, ki si dandanes še upajo kaj povedati?

Teh je čedalje manj. Seveda mora vir imeti nekakšen motiv, da pride k novinarju: ali je to razočaranje ali je bil pri nečem izigran, oškodovan ali pa si želi najti pot do resnice in pravice. Najbolj previden je treba biti pri virih, ki se želijo komu maščevati. Zato je vire in informacije treba nadvse skrbno preverjati, kajti hitro se lahko znajdeš na ledu, in če zgodba ne drži, lahko komu povzročiš veliko krivico, lahko se znajdeš v sodnem postopku in novinar izgubi kredibilnost. Zato sem s tem skušal vselej ravnati nadvse previdno. Toda nekdo, ki je novinarjev vir ali ga nekdo za vir razglasi, se lahko znajde pod velikimi pritiski, ostane brez službe, lahko se mu tudi kaj zgodi. Konec koncev lahko umre v nenavadni prometni nesreči. Poglejte samo tajne priče v mojem sodnem procesu; njihovo življenje je ogroženo, ker so se odločile spregovoriti.

To sem vas vprašala zato, ker je znan zaplet, povezan z vašim pisanjem o podružnici Nove KBM v Dravogradu. Enega tamkajšnjih bančnih uslužbencev, Bogdana Ribiča, so pre-

Razočaran sem nad razmerami v državi

**Pogovor z
Mirom
Petkom**

daji državnega premoženja, to je železarske družbe Armature Muta. Družba SŽ Armature Muta je od stečajnega upravitelja železarske družbe Jeklo livarna najela tako imenovano Croning livarno. Že v času, ko je bila objavljena prodaja Armatur, je stečajni upravitelj Jeklo livarne na dražbi prodajal Croning livarno. Dražba se je na sodišču v Slovenj Gradcu začela pri 1,7 milijona mark, ustavila pa

negazbora, ki je o prodaji tega podjetja razpravljala na zaprti seji. Nerazumljivo je, da se o prodaji državnega premoženja govori na zaprtih sejah, in nerazumljivo je, da še vedno niso znane podrobnosti prodaje nekaterih železarskih podjetij.

Kaj pa tožbe zoper vaše pisanje? Je v vašem predalu kakšen poziv na sodišče, povezan

ganjali, ker naj bi vam bil izdal poslovno skrivnost. Tako vi kot Ribič sta to zanikala, pa vendar se je takšna in drugačna gonja zoper Ribiča nadaljevala, po drugi strani pa se ni nič zgodilo s tistimi, ki so bili dejansko vključeni v pranje denarja v Novi KBM v Dravogradu ...

Konec te zgodbe je res zanimiv, veselilo bi me, če bi kdaj glede tega prišlo do kakšne revizi-

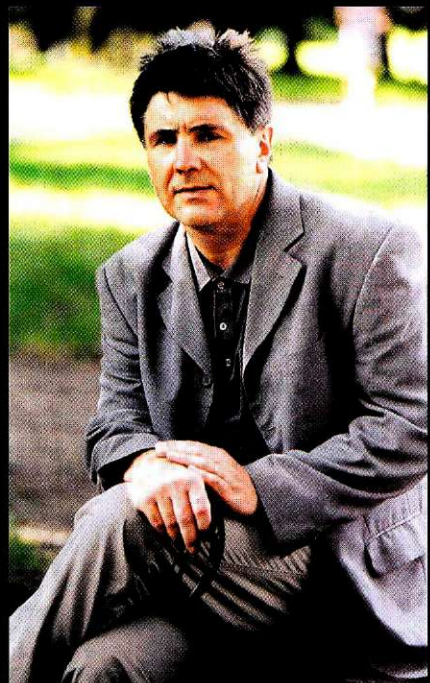
» je tega primera. Ker niti slovenjgraški kriminalisti niti urad za preprečevanje pranja denarja v kazenski ovadbi niso navajali izvora Zakersnikovega denarja, je tožilka izrazila sklep, da ni dokazov, da bi ta denar izviral iz kaznivega dejanja. Tožilka se je pri svojem odločanju zadovoljila s policijskim poročilom in tudi ni zahtevala preiskave, le predlagateljica ovadbe je poučila, da lahko sam pri Okrožnem sodišču v Slovenj Gradcu vložijo ustrezno obtožnico ali zahtevek za preiskavo. Značilno za pranje denarja pa je prav to, da je izvor denarja velikokrat prikrit in ga lahko odkrije šele temeljita preiskava. Za to pa mora obstajati volja.

Okrožni državni tožilki Branki Čas, ki je zavrnila sum pranja denarja, je bil dodeljen tudi pregon neznanega storilca, ki nam je posredoval podatke o poslih državne Nove KBM. Za morebitnega izdajalca poslovne skrivnosti so si izbrali Bogdana Ribiča, ki se je kmalu po tem, ko je tudi vrh banke v Mariboru opozarjal na opisane nepravilnosti, znašel pred disciplinsko komisijo in pred kriminalisti zaradi obtožbe, da je prejemal podkupnino, česar ga bremeni koroški podjetniški krog nad vse sumljivega izvora. Ribič je še danes brez službe, delo izgubi povsod, kjer se pojavi, saj ga hočejo na ta način eksistenčno pokončati. Državna tožilka Branka Čas pa je Ribiča glede suma izdaje poslovne bančne skrivnosti preganjala vse do preiskovalnega sodnika.

Navedla bom enega vaših stavkov: "Poskušali so me utišati, morda ne zaradi tega, kar sem napisal, ampak kar bi se lahko napisal." To pomeni, da ste imeli oziroma imate kaj "zanimivega" povedati o krogu potencialnih naročnikov napada na vas?

Teh zgodb je še precej in sem jih deloma v svojem pisanju kasneje tudi načel. Sporen je stečaj podjetja TRO Prevalje, ko so se med kupci pojavili ljudje, ki po zakonu to ne bi smeli biti, ker so bili v nadzornem svetu ali so bili v času pred stečajem direktorji. Zakon so izigrali, premier Rop oziroma njegov urad je glede tega sicer naročil, da pristojna ministrstva pripravijo poročilo, vendar ne moremo pričakovati kakšnega rezultata. Kot se je dogajalo v primeru železarske družbe Sistemka tehnika, ki je bila prodana družbi Viator & Vektor za skromen drobiž, revizija posla pa je seveda ugotovila, da je bilo vse v najlepšem redu. Kot veste, so v vrhu te družbe in večina njenih nadzornikov pomembni člani LDS.

Vrniva se k delu preiskovalne komisije. Slednja je bila med drugim ustanovljena z namenom, da ugotovi morebitno vpletenost in politično odgovornost nosilcev javnih funkcij. Kljub trudu komisiji ni uspelo

Dobro se zavedam, da za vladajočo politiko nisem primeren človek: LDS bi me na volitvah dala na svojo listo ne zaradi simpatije do mene, temveč zaradi lastnih interesov, ker je pač presodila, da bi ji na Koroškem koristil.

niti potrditi niti ovreči vpletenosti politike. Kdaj bo po vaše mogoče reči ali dokazati, da je bila v ozadju politika, politični botri? Pričakujete razkritje imen?

Pri kriminalcih, ki so izvedli napad, seveda ne gre iskati političnega ozadja. Oni opravijo tis-

Prepričan sem, da je večina Slovencev sila korumpirane in v sumljivih okoliščinah obogatele elite in si želi bolj socialno državo.

to, za kar so plačani, vprašanje je le, kako grobo in brutalno. Pri naročnikih se bo seveda hitro pokazalo, ali in koliko je v ozadju politika. Že preprosta analiza, kdo plačuje kakšno politično opcijo in volilno kampanjo, lahko hitro pokaže, kdo so si bratje po denarju in drugih koristih. Politični botri so, s tem ko so zastavili ves svoj vpliv, da naročniki doslej niso bili kaznovani, naročnikom le vračali usluge. Gre preprosto za vezano trgovino med kleptomanskim koroškim gospodarskim podzemljem in delom slovenske politične elite. Sramotno je za državo, da skoraj po štirih letih organom pregona ni uspelo spraviti za zapahe naročnikov: sramotno je, če bi to bila posledica nesposobnosti, še bolj škandalozno in zaskrbljivo pa je, če je to res posledica dolge roke tovarišev iz ozadja.

Kako komentirate ločeno mnenje podpredsednika komisije Leopolda Kremžarja, poslanca Liberalne demokracije Slovenije, ki je zapisal: "... komisija, kljub temu da se je zelo trudila v to smer, ni zaznala nobenega po-

litičnega ozadja. Nismo naleteli niti na najmanjšo politično sled!" Kremžar končno poročilo v tistem delu, ki govori, da politike ni mogoče izključiti, označi celo kot "namigovanje, ki pušča prosto pot domisljiji ..."

Če bi bili prijeti naročniki, bi bilo politično ozadje povsem transparentno. Politika jih je doslej po svojih močeh pokrivala, da bi se primer prekril s patino pozabe. Kot sem že omenil, treba je le pretresti financiranje posameznih političnih strank in v končni fazi se bomo ustavili pri nekaterih podjetjih in posameznikih. Zadeve so še bolj zanimive: podjetja, ki dobivajo državno subvencijo, nato precej zvesto plačujejo volitve vladajoči eliti. To niso namigovanja, o tem obstajajo papirji, datumi, številke.

No, svojo pot pa ste očitno ubrali tudi vi. Vodi vas v politiko. Kot neodvisni kandidat boste kandidirali na letošnjih državnoborskih volitvah na listi največje opozicijske stranke – Slovenske demokratske stranke. "Snubili" naj bi vas bili tudi v liberalni demokraciji. Zakaj ste sprejeli ponudbo Janševih slovenskih demokratov oziroma zakaj ste zavrnili ponudbo Ropovih liberalnih demokratov?

Mislím, da so spremembe nujne. Če bi šel na listo LDS, potem bi dal priznanje obstoječi oblasti, do katere sem bil v svojem pisanju kritičen. Predolgo vladanje ene opcije se je povsod izkazalo za slabo; pri tem je mogoče izjema Šved-

ska, kjer pa imajo vgrajene mehanizme, da ne prihaja do zlorab oblasti. Zdi se mi, da SDS ta čas kljub vsemu ponuja alternativo.

Ste dobili poleg omenjenih strank povabilo še katere druge stranke?

"Da, pred časom sva se dogovarjala z Borisom Popovičem, na svojo listo pa me je vabila tudi dr. Manca Košir.

Niste edini novinar, ki se je odločil za politično pot. Ali to pomeni, da boste povsem in za vedno opustili novinarsko delo?

Neposredno novinarsko delo sem s tem končal, publicistika pa je menda dovoljena tudi takrat, če je človek v politiki ali iz politike izstopi. Razprave o tem, kako je s prehodi iz novinarstva v politiko in obratno, so že stare. Z vso intenzivnostjo pa so se odprle v mojem primeru, čeprav je pred tem Mojca Drčar Murko brez vsakega problematiziranja nastopila na evropskih volitvah na listo LDS. To seveda kaže, da ni bistveno

vprašanje prestopa iz novinarstva v politiko, temveč v tem, na katero listo se novinar zapiše.

Kaj je bila pika na i, ko ste si rekli: Čas je, da zajadram v politične vode?

Razočaran sem nad razmerami v tej državi, saj sem na lastni koži občutil, da država ne funkcionira. S samim novinarskim angažiranjem je mogoče vplivati na spremembe, vendar ne toliko kot znotraj politike. Mislim, da si Slovenija in Slovenci zaslužijo, da z državo upravljajo odgovorni ljudje. Prepričan sem, da je večina Slovencev sita korumpirane in v sumljivih okoliščinah obogatele elite in si želi bolj socialno državo. Sam sem sprejel to odgovornost, da bi k temu prispeval svoj delež. V zadnjih letih sem igral vlogo rezervnega ombudsmana: prejemal sem pisma in telefonske klice iz vse Slovenije, ko so ljudje razlagali svoje težave in klavrne izkušnje ob prepričanju, da jim je zadnja možnost ali rešitev, da se njihov primer objavi v časopisu.

Ali drži podatek, da vas je še bolj kot vstop v politiko zanimalo mesto glavnega in odgovornega urednika Večera, da pa so vam že pred razpisom namignili, da za ta položaj nimate možnosti? Zakaj naj jih ne bi imeli oziroma kaj naj bi drugi kandidati imeli, česar vi nimate?

Prejšnji direktor mi je v enem od pogovorov ponudil to možnost, ki pa se mi res ni zdela verjetna, saj je bila takrat na položaju še Majda Struc. Predvsem pa zaradi tega, ker se je po pogovoru direktorja Nove KBM Črtomirja Mesariča z Dejanom Pušenjakom potrdila teza, da ima glavno besedo pri nastavitvi urednika državna banka. Ker je banka državna in ker direktorja banke nastavlja država, direktor banke pa predseduje nadzornemu svetu naše časopisne hiše in tako odloča o direktorju časopisa, se v končni izpeltavi najdemo pred tem, da odgovornega urednika postavlja politika. Dobro se zavedam, da za vladajočo politiko nisem primeren človek: LDS bi me na volitvah dala na svojo listo ne zaradi simpatije do mene, temveč zaradi lastnih interesov, ker je pač presodila, da bi ji na Koroškem koristil.

Tako rekoč vsa Koroška vas pozna. Prvič zaradi vašega novinarskega pisanja, drugič pa zaradi nesrečnega dogodka izpred treh let in pol. Tudi sama prihajam z vašega konca, zato imam občutek, da vsa Koroška "diha" z vami, da so vam sokrajanji v oporo ... Prav zato predvidevam, da računate na uspeh na državnozborskih volitvah ...

Seveda, to so nakazale tudi ankete, ljudje pa v meni ne vidijo kakšnega zagrenjenega strankarskega vojsčaka, temveč preprosto Mira Petka. Dve desetletji so me brali in vsi poznajo mo-

jo držo. Vstop v politiko mojega značaja in moje drže ne more spremeniti. Vselej sem bil in ostajam Korošec, za nas pa je značilna izjemna trma, delavnost, velikokrat tudi melanholičnost.

Volivci in volivke smo pač takšni, da od svojih izvoljenih pričakujemo, da bodo kaj naredili za nas. Kaj bo lahko Miro Petek, če bo izvoljen za poslanca, naredil za Koroško?

Mnogo Korošcev, ki so zajadrali v politiko, je kmalu pozabilo na Koroško, veliko jih je ostalo kar v Ljubljani. Danes je ta pokrajina na gospodarskem in socialnem dnu. Na začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja je bila po plačah takoj za Ljubljano, danes se izmenjuje na zadnjih mes-

Politični botri so, s tem ko so zastavili ves svoj vpliv, da naročniki doslej niso bili kaznovani, naročnikom le vračali usluge.

tih. Koroški je treba vrniti nasme, to pa se lahko naredi le s kakovostnimi delovnimi mesti in s tem povezanim višjim standardom, da bodo mladi ostajali v regiji in da ne bomo zapirali vrtcev, gradili pa domove za ostarele, ker se prebivalstvo stara, mladih pa je čedalje manj. Novih programov na Koroško ne bo, če bodo ostale prometne povezave tako katastrofalne: iz Ljubljane je mogoče prej pripotovati z letalom do Londona kot z avtom do Črne na Koroškem. Koroška mora v prihodnji regijski členitvi dobiti status pokrajine ne glede na svojo velikost. Pri tem mora odločilno vlogo igrati zgodovinska pogojenost in njena odmaknjenost od središča. Koroška mora dobiti tiste visoke šole, ki bodo v oporo tamkajšnjemu gospodarstvu, ekološko degradirani Zgornji Mežiški dolini pa zagotoviti ekološko rento ali drugo obliko pomoči, s katero bi prebivalcem zagotovili prijaznejše življenje. Nesprejemljivo je, da Koroška ne premore lastne klavnice in koroški kmetje vozijo živino v Maribor ali Celje.

Če pomisliva na nekoliko bolj črn scenarij, kaj boste, če ne boste izvoljeni za poslanca? Boste še naprej opravljali novinarski poklic?

O tem ta čas ne razmišljam. S političnim in preiskovalnim novinarstvom sem končal, navajen pa sem delati in bom vsekakor preživel.

Očitno bo jesen zelo vroča za vas. Ne samo zaradi volitev, temveč tudi zaradi nadaljevanja sojenja zoper obtožene napada na vas, ki teče na sodišču v Murski Soboti. Kakšni so bili vaši prvi vtisi na začetku sojenja in kakšni so sedaj, ko so se zvrstila številna zaslišanja?

Obtožnica je pravnomočna, prešla je skozi različne faze, da je pridobila status pravnomočnosti. Vidi se, da nekateri alibiji padajo, vidijo se razni poskusi, kako bi proces zrušili, ti poskusi

prihajajo tudi iz novinarskih vrst. V ozadju je velikanska finančna injekcija. Čakam na epilog.

Sedela sem v sodni dvorani v Murski Soboti, ko je mariborska tožilka Elizabeta Györköš prebrala obtožnico. Povejte, kako je, ko morate poslušati vse te tragične opise dogodkov, ki ste jih na žalost občutili na svoji koži?

Težko. Na eni strani vsi ti napadi, fizični in psihični poskusi likvidacije človeka seveda utrdijo. Na drugi strani pa se to vleče že tri leta in pol in še ni videti konca. Vse to je utrujajoče in naporno. In pri tem nismo niti na polovici. Zakaj menite, da posiljene ženske posilstev ne prijavijo? Ker morajo na sodišču doživljati svojo dru-

go dramo, ko skušajo odvetniki posiljevalca izposiljene ženske narediti kurbo, posiljevalca pa spraviti izza rešetk, da bi lahko še naprej posiljeval.

Ali so bili trenutki, ko vas je pričanje katerega od osumljenih ali pa pričanje katere od prič tako prizadele, da bi najraje ...

Maščevalnost zavračam, želim si pravično sojenje in pravično sodbo. Pravična sodba pa je zame najvišja zagrožena kazen. Pa saj ne gre le za besednjak, ki ga mora človek poslušati v sodni dvorani in se med tistimi, ki so končali neke šole, in drugimi, ki si kruh služijo z nasiljem, sploh ne razlikuje. Sicer pa, v čem se razlikuje sporočilnost znanih besed Jerce Mrzel, ki je prevzela izrazje ulice in kriminalcev, od nagovorov poslancev Geze Džubana in Mirana Potrča?

Sodni proces spremljajo številni zapleti, o katerih bi govorili kdaj drugič. Mogoče ob koncu le še to, kdaj se vam zdi realno pričakovati, da bo sojenje osumljenim napada na vas končano?

Težko rečem, upam da čim prej. Vse skupaj bi moralo biti že zdavnaj končano. Že sedaj sem izgubili tri leta in pol svojega življenja: najprej sem se bojeval za preživetje, nato čakal na prve aretacije in sedaj na konec sojenja. Pa je to šele prva faza.

In kdaj pričakujete začetek sojenja naročnikom napada?

Že nekaj časa ponavljam, da se to pred volitvami ne bo zgodilo, in imel sem prav. Z oblasti morajo sestopiti tisti, ki so vseskozi ščitili to pohlepno gospodarsko elito, ki pri uresničevanju svojih ciljev ne izbira sredstev. Ne kaže se samo sprijenost tistih, ki na poti do svojega cilja uporabijo tudi fizične likvidacije, temveč tudi tistih, ki ob tem zamizijo ali jim dajejo pokritje in alibi.

Mihaela Praprotnik

Ljubljansko poletje je po tradiciji zaznamovano z velikim festivalom, ki v vročih dneh skrbi za bolj ali manj zahtevne kulturne okuse. Ljubljanski poletni festival v prestolnici letos poteka že dvainpetdesetič.

Ljubljanski poletni festival so pod budnim očesom direktorja in umetniškega vodje Festivala Ljubljana Darka Brleka odprli v četrtek, 8. julija, ob 21. uri na odru letnega gledališča Križanke. Kot prvi dogodek je zadonela Bizetova opera *Carmen* v moderni režiji Dmitrija Bertmana in v izvedbi Opere Helikon Državnega gledališča

Festival užitkov

iz Moskve pod taktirko Vladimirja Ponkina. Uvodna predstava in petkova ponovitev sta bili že nekaj dni pred začetkom razprodani. "Verjetno bi razprodali še tretjo, če bi bila na programu," je na tiskovni konferenci uvodno predstavo komentiral Brlek.

Sicer pa bodo na festivalu do 19. avgusta 2004 nastopajoči iz 28 držav na različnih prizoriščih izvedli vsega skupaj 45 glasbenih, baletnih, opernih in gledaliških predstav. V spremljevalnem programu pa poteka še vrsta drugih prireditev. V pred-

prodaji so prodali skoraj polovico vstopnic, kar je skoraj še enkrat več kot lani. Za posamezne prireditve pa so na voljo tudi tako imenovane vroče vstopnice s 40-odstotnim popustom. Prireditve potekajo v Križankah, na ljubljanskem gradu, v Cankarjevem domu, v SNG Drama Ljubljana, v Slovenski filharmoniji in franciškanski cerkvi. Pred začetkom 52. LPF je izšel festivalski bilten pod uredniškim vodstvom Janje Rozman. V spremljevalnem programu bo odprtih pet razstav, v koproduk-

ciji s Café teatrom bodo v okviru Dnevov šansonov trije koncerti, trem koncertom bo mogoče prisluhniti v okviru festivala Spectrum 2004, v produkciji z RTV Slovenija pa bodo izpeljali Slovensko popevko 2004.

Julij

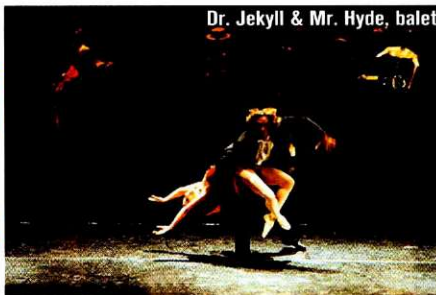
Po tretjem koncertu v produkciji Braneta Rončela, koncertu Bobbyja McFerrina z mednarodnim zborom okrog 35 pevcev pod vodstvom Nade Žgur v Križankah, je v juliju na sporedu še nekaj velikih glasbenih in glas-

beno-scenskih dogodkov, med 15. in 24. julijem je letos prvič na ljubljanskem gradu "kino pod zvezdami", med 17. in 22. julijem pa poteka sedma mednarodna likovna kolonija.

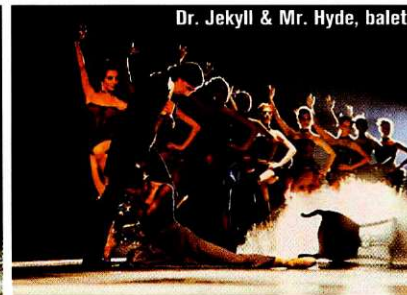
Doživeli smo lahko tudi tri izjema gostovanja. 12. julija se je predstavil najstarejši japonski poklicni orkester, Simfonični orkester NHK iz Tokia z dirigentom Vladimirjem Aškenazijem in solistom violinistom Julianom Rachlinom. 13. julija je na koncertu opernih arij nastopila ena vodilnih svetovnih sopranistk Angela

Opera *Carmen* v moderni različici

Dr. Jekyll & Mr. Hyde, balet

Dr. Jekyll & Mr. Hyde, balet

Muziciranje Glasbenih julijcev

Florentinski komorni orkester

Concilium musicum, Dunaj

Gheorghiu. Poslušalci in kritiki jo radi primerjajo z Mario Callas. Simfonike RTV Slovenija je vodil Nicolae Moldoveanu. 14. julija je z orkestrom Slovenske filharmonije nasto-

sveta v režiji Krešimirja Dolencića stalnim gostom ljubljanskega festivala tenoristom Janezom Lotričem v naslovni vlogi. Dolencić je na LPF že režiral pred kakšnim desetletjem, ko je na oder postavil Sneguljico Bojana Adamiča.

Balet Narodnega gledališča iz Beograda se je 26. julija predstavil z delom Dr. Jekyll in Mr. Hyde, ki sta ga po romanu Roberta Louisa Stevensona priredila Elgar in Đuričić; v koreografiji in režiji Vladimirja Logunova je v dvojni naslovni vlogi plesal Konstantin Kostjukov.

Iz Beograda je prišla tudi Beograjska filharmonija z umetniškim vodjem in dirigentom Urošem Lajovcem ter solistko Ksenijo Janković na violončelu; na koncertu 28. julija so izvajali dela Kozine, Dvoržaka, Kodályja in Petroia.

Ob številnih komornih koncertih, ki potekajo predvsem na ljubljanskem gradu, je zbudilo pozornost gostovanje Wyntona Marsalisa, letošnjega glasbenika leta, z Lincoln Center Jazz Bandom, ki je nastopil 21. julija v Krizankah. Med stalnicami je tu Vlado Kreslin, ki je v poletnem gledališču nastopil 27. julija.

Avgust

Med avgustovskimi dogodki je ob predstavitvi festivala direktor Br-

Lincoln Center
Jazz Orchestra
in Wynton
Marsalis

pil pianist in prvo-nagrajenec tekmovanja Čajkovski Denis Macujev, igral je Čajkovskega in Rahmaninova. Brlek je ob napovedi dogodek označil za "pravi praznik za ljubitelje klavirske glasbe". Vsi trije omenjeni koncerti so bili v Galusovi dvorani Cankarjevega doma.

LPF se je nato spet preselil v Krizanke, kjer je 15. julija gostoval Balet Hrvaškega narodnega gledališča (HNK) iz Zagreba z Vragom na vasi, baletom Frana Lhotke, narejenim po scenariju, koreografiji in režiji Pie in Pina Mlakarja. V vlogi Vraga je plesal George Stanciu, Vražica je bila Edina Plićanić, Jela Mihaela Deva, Mirko pa Jaš Otrin. Zagrebško gledališče je 19. julija v Krizankah izvedlo še Gotovčevega Era z onega

Festival Ljubljana - avgust

Pierre Hommage, violina

1. 8. 2004, ljubljanski grad, Peterokotni stolp

Komorni orkester Accademia i Filarmonici iz Verone

2. 8. 2004, ljubljanski grad, Palacij

Komorni orkester Letni časi iz Moskve

4. 8. 2004, ljubljanski grad, Palacij

Sto minut

5. 8. 2004, Krizanke

Nemški komorni orkester

5. 8. 2004, ljubljanski grad, Palacij

Mladinski orkester Evropske unije

6. 8. 2004, Cankarjev dom

Portret Vinka Globokarja

7. 8. 2004, SNG Drama, Ljubljana

Kvartet Kodály

8. 8. 2004, ljubljanski grad, Stanovska dvorana

Salzburški komorni solisti

9. 8. 2004, ljubljanski grad, Palacij

Orkester Marijinskega gledališča iz St. Peterburga

10. 8. 2004, Cankarjev dom

E. Clug: Tango, balet

11. 8. 2004, Krizanke

Komorni orkester iz Mannheima

12. 8. 2004, ljubljanski grad, Palacij

Maurizio Baglini, klavir

13. 8. 2004, ljubljanski grad, Stanovska dvorana

New Swing Quartet & The Ladies Of Song

15. 8. 2004, Krizanke

Moskovski solisti

16. 8. 2004, ljubljanski grad, Palacij

W. A. Mozart: Čarobna piščal, opera

17. 8. 2004, Cankarjev dom

M. Teodorakis: Grk Zorba, balet

18. 8. 2004 Krizanke

Sklepni del 52. ljubljanskega poletnega festivala:

L. Bernstein: Candide, komična opera

19. 8. 2004, Cankarjev dom, Ljubljanski poletni festival

Slovenska popevka 2004

5. 9. 2004, Krizanke v sodelovanju s Festivalom Ljubljana

lek posebej opozoril na Portret Vinka Globokarja, ki je 7. julija proslavljal 70. rojstni dan; na koncertu 7. avgusta v SNG Drama Ljubljana bo Globokar nastopil z ansamblom Aleph. Na ogled bodo še balet Tango Edwarda Cluga, Grk Zorba Mikisa Teodorakisa, komična opera Candide in Mozartova Čarobna piščal, vse v izvedbi mariborske operno-baletne hiše. V Krizankah bo znova na ogled predstava Sto minut Tomaža Pandurja.

7. mednarodna likovna kolonija

Dosedanjim 52 delom se je festivalski zbirki letos pridružilo še osem umetniških del. V okolju Plečnikovih Krizank, na ljubljanskem gradu in še v kakem drugem kotičku Ljubljane so od tujcev ustvarjali Veronika Zyzik, profesorica iz Nemčije, slovaška vzpenjajoča se likovna zvezda

Josef Baus, italijanski pesnik, glasbenik in likovnik Alessandro Cadamurra, ki v muranskem steklu ustvarja "glasbene skulpture", danski slikar

Piran v glasbi

Henrik Andersen, znan predvsem v Skandinaviji in ob Baltiku. Slovensko četverico so sestavljali videastka Nataša Prosenc, leta 1999 udeleženka Beneškega bienala, Jure Ciharž, pesnik marin, kraj in solin, kipar Darko Golija, ki ustvarja v železu, ter likovnik in novinar Boštjan Jurečič Vega. Njihove stvaritve si lahko ogledate na razstavi, ki bo do 19. avgusta odprta v Palacijo na gradu.

Barbara Kavtčnik

10 let Radia Ognjišče

Majhni, a opazni.
Radio Ognjišče.
Že 10 let.

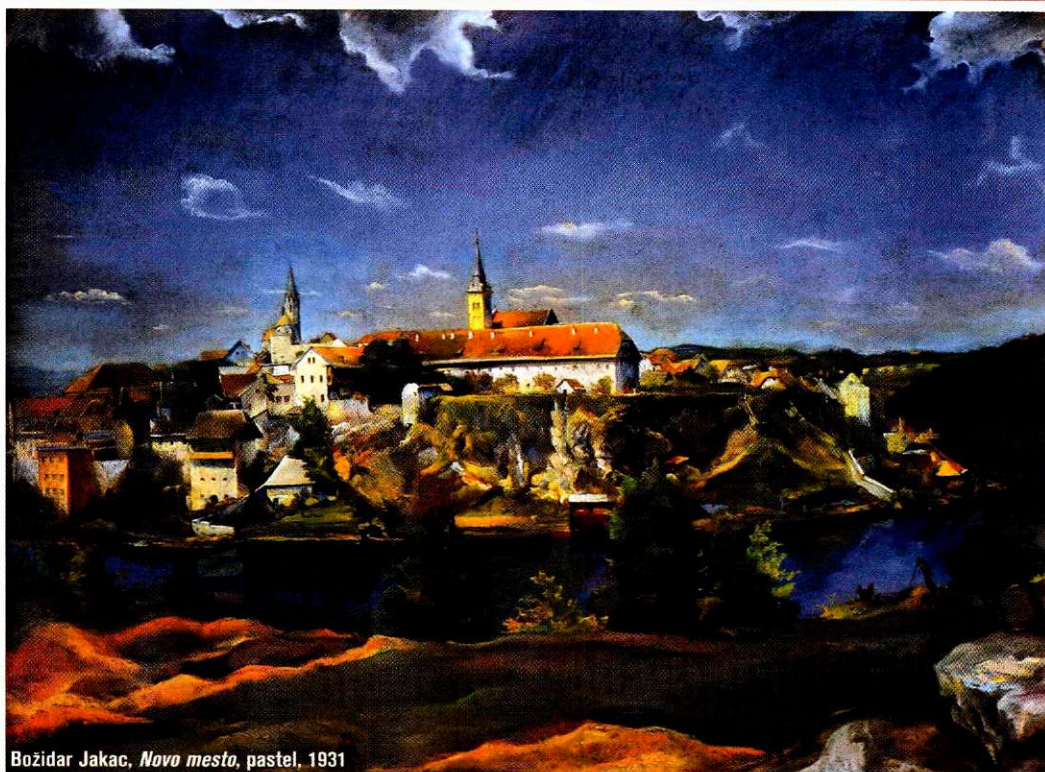
P.S. Vroč štampiljka
za majčke: 01/512-11-26

<http://radio.ognjisce.si>

Radio Ognjišče, Trg Brolo 11, Koper

V Narodni galeriji, tem našem osrednjem likovnem hramu, je na ogled Krkina likovna zbirka. Dopolnjevala se je pet desetletij, njeno bogastvo pa si vse-kakor zasluži, da si ga lahko ogleda tudi širša javnost. Razstava bo odprta do 17. oktobra, mimo nje pa ne bo mogel noben ljubitelj likovne umetnosti.

Vsaka umetniška zbirka, naj bo zasebna, državna ali družbena, ima krajšo ali daljšo zgodovino. Tudi Krkina zbirka. Nastajala in rasla je od leta 1954, torej petdeset let. Zbirko je ta naša velika tovarna

Božidar Jakac, *Novo mesto*, pastel, 1931

Krkina likovna zbirka

zdravil sprva dopolnjevala bolj pri-ložnostno, to je z odkupi del s slikarskih kolonij, ki so vsako leto na Krkino pobudo združevale umet-nike v skupnem slikanju dolenske krajine. Pozneje pa je prevladala že-lja po sistematičnem in profesional-nem zbiranju slik – od del začetni-kov slovenske moderne vse do stva-ritev naše umetniške sedanjosti.

Krkina likovna zbirka je danes tako velika in kakovostna, da si je zaslužila samostojno razstavo v osrednjem nacionalnem razsta-viščem prostoru, v Narodni ga-leriji. Občudujemo lahko dela slovenskih impresionistov, do-lenjske krajine Božidarja Jakca iz tridesetih let, olja tragično umr-lega rojaka Vladimirja Lamuta in dela ustvarjalcev iz obdobja med obema vojnoma pa tudi zad-nje že povojne grafike.

Krkina zbirka se ponaša s kar nekaj vrhunskimi eksponati naših impresionistov, tako z Jakopičevi-mi sugestivnimi krajinami in tiho-žitji, z Jamovim *Pastirjem* in s *Kra-vami na Kolpi* pa s Sternenovimi čustvenimi ženskimi portreti.

Po manj izstopajočih ustvarjal-

cih secesionističnega kroga in po velikih imenih ekspresionistov je zbirka s spoštljivo pieteto predsta-vila Božidarja Jakca, poeta Dolenj-ske, in njegove zgodnje pastelev. Enakovredno je prikazala tudi dru-gega dolenskega slikarja Vladimirja Lamuta. Motivi iz holandskih in francoskih mest veljajo za vrhunske

stvaritve izpod njegovega čopiča.

Novo osvežitev tako na kolo-rističnem področju kakor tudi v sodobnejšem pojmovanju slikar-ske risbe so prinesli naši slikarji iz obdobja med obema vojnoma. Zbirka se lahko pohvali z lirično vaško krajino Franceta Pavlovca, s poetiziranimi figurami Maksima

Sedeja in Sta neta Kregarja, s kolo-ristično razživeto zimsko Ljubljano Nikolaja Omersa. Tudi Gojmir An-

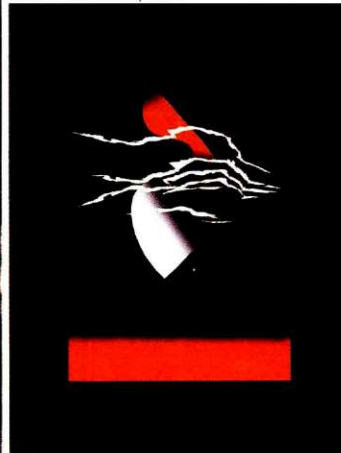
ton Kos nas z bohinjsko krajino *Ob Savici* prepriča o svojem po-membnem prispevku k sloven-skemu slikarstvu. S socialno ljud-sko poanto se srečamo v oljni sli-ki *Božič na Ptujski gori* Franceta Miheliča. Obsežen del likovne zbirke so grafični listi. Z njimi so sicer opremljeni upravni prostori Bežigradskega dvora v Ljubljani in nova tovarna zdravil v Šentjerneju.

Krkina likovna zbirka pomeni občudovanja vredno bero sloven-ske umetnosti. Razstavo spremlja izčrpen katalog z reprodukcijami razstavljenih del. Umetnine je za raz-stavo izbral in krajši uvod v katalog na-pisal Lojze Gostiša. V uvodu kataloga beremo tudi na-slednje besede Mi-loša Kovačiča, ge-neralnega direktor-ja Krke: "Ko je bila Krka dovolj velika, je zbiranje umet-niških del njena sa-moumevna dol-žnost." **V. M.**

Ivana Kobilca, *Portret mladenke*, olje, 1895

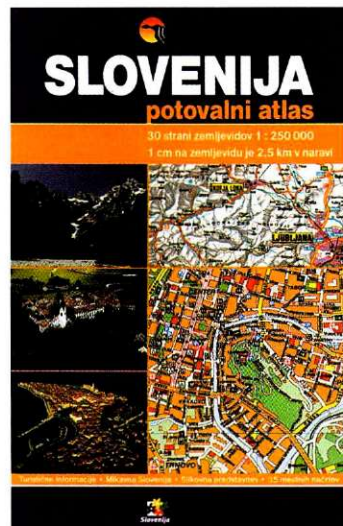
Riko Debeljak, *Magična dimenzija*, barvna akvatinta, 1974

Slovenija - Potovalni atlas

Založba Mladinska knjiga

Slovenska izdaja knjige *Slovenija, A Compact Travel Atlas* je strnjena kombinacija vodnika (54 strani besedil in preglednic), turističnih zemljevidov (30 strani), mestnih načrtov (35) in imenskih kazal. Slovenija je predstavljena v zelo preglednem merilu 1 : 250.000, večina mestnih načrtov pa v merilu 1 : 12.500. Atlas se razpoznav-

no razlikuje od drugih tudi po vsebinski urejenosti. Glavni sestavni deli so: strnjeno predstavitevno besedilo *Mikavna Slovenija* s fotografijami, pogosto iskani turistični podatki v 44 preglednicah s fotografijami, 15 dvostranskih zemljevidov in 35 mestnih načrtov s številnimi posebnimi znaki ter izčrpna, po abecedi urejena kazala imen na zemljevidih in mestnih načrtih.

Povsod vidim Tebe

Založba Ognjišče

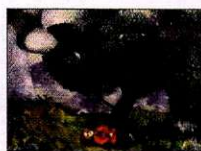
Betka Vrbovšek nam v zbirki *Gospod, povsod vidim Tebe* razgrinja pogled na svet in stvari, v katerem nastajajo pesmi. Zelo razgiban svet, z globokimi zajedami potokov, ki se včasih spustijo v slap ali brzice, svet z mogočnimi drevesi, s prostranimi travniki in z bujnim rastlinjem. Pokaže nam prepletanje pespoti, kjer ni prostora za moped, kaj šele za avto, kjer ima narava še prvobitni, neokrnjeni, lahko bi rekli deviški videz. Živeti v takem okolju danes je velika radost in bogastvo, kjer nehote tudi človek oblikuje svoje srce in dušo po

teh naravnih prvinah, ki so tu od nekdaj. Življenje v takem okolju človeku neprestano govori o Stvarniku ...

Jaz in arhetip

Študentska založba

Jaz in arhetip je delo, izšlo je v zbirki *Claritas*, s področja globinske psihologije. Obravnava posameznikovo napredovanje k psihološki celoti, v analitični psihologiji znano kot proces individualizacije. To napredovanje omogočajo arhetipske podobe kolektivnega nezavednega, ki so skupne vsemu človeštvu. **Edvard F. Edinger** (1922–1998) sledi stadijem v procesu individualizacije in jih povezuje z iskanjem pomena oziroma smisla skozi navezovanje na simbolizem v religiji, mitu, sanjah in umetnosti. Uporabljajoč reli-

EDWARD F. EDINGER

Jaz in arhetip

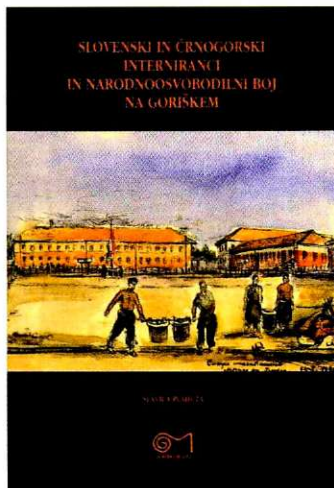
Individualizacija in religijska funkcija psihe

giozne in alkeimijske tekste, mitologijo, sanje in pojme globinske psihologije poskuša avtor artikulirati nov svetovni nazor, ki temelji na ustvarjalnem sodelovanju med znanstvenim iskanjem znanja in religioznim iskanjem smisla.

Interniranci

Goriški muzej

V knjigi *Slovenski in črnogorski interniranci in narodnoosvobodilni boj na Goriškem* **Slavica Plahuta** opisuje in razčlenjuje prispevek nekdanjih slovenskih in drugih internirancev, ki so se po begu iz taborišč po kapitulaciji Italije septembra 1943 usmerili proti severu in vzhodu proti Sloveniji in se na Goriškem vključevali v partizane. V Italiji je bilo kar 400 koncentracij-

skih taborišč in drugih krajev, kamor so Italijani nasilno odvažali Slovence, Črnogorce in druge. Interniranih je bilo skupaj 36.200 Slovencev, konfiniranih pa 800. Že pred letom 1941 so odvedli v konfinacijo 1.266 primorskih Slovencev. Po dosedanjih podatkih je v italijanskih taboriščih umrlo 2.178 Slovencev. Še hujši smrtni davki med interniranimi pa so plačali Črnogorci. Izmed 26.387 interniranih naj bi jih bilo umrlo kar 10.000.

Rimski triptih

Mohorjeva družba Celje

V *Rimskem triptihu* papež **Janez Pavel II.** govori v pesniškem jeziku. Ta pesniška meditacija, objavljena je bila lani, je papežev prvo leposlovno delo, ki ga je napisal v času svojega pontifikata. Triptih je sestavljen iz treh, v globljem pomenu povezanih delov. Po Božjem izrazu se ozira najprej v naravo (*Potok*), potem v človeško umetniško stvaritev (*Meditacije o Genezi na pragu Sikstinske kapele*) in nazadnje v globine človekove poklicnosti k verovanju in žrtvovanju samega sebe (*Gora v deželi Morija*). Uvod je napisal kardinal Tomaž Špidlik, spremno besedo pa Giovanni Reale, dve ugledni osebnosti, povezani s papežem.

Medicina in kazensko pravo

Cankarjeva založba

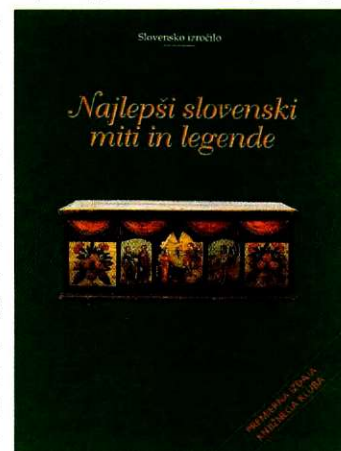
Marko Bošnjak v knjigi *Razvoj sodobne biomedicine in kazensko pravo*, izšla je v zbirki *Scientia iustitia*, preučuje razmerje med sodobno biomedicino in kazenskimi pravom. Ugotavlja, da je stranpoti razvoja mogoče preprečevati z različnimi mehanizmi, npr. z medicinsko-etičnimi in pravnimi pravili. Med konkretnimi bio-

medicinskimi vprašanji se ukvarja s kazenskopravnimi vidiki medicinskih posegov nasploh, posebej pa še s transplantacijskimi posegi, biomedicinskimi poskusi na človeku, z ravnanjem z zarodki in s posegi v okviru sodobne genetike, predvsem s kloniranjem, gensko preiskavo, gensko manipulacijo sploh in telesnih celic itn. Obravnava tudi uporabo biomedicinskih tehnologij pri pregonu storilcev, predvsem pomen in dopustnost genetskega dokaza v kazenskem postopku, preučuje pa tudi prispevek sodobne biomedicine k teorijam o vzrokih kriminalnega vedenja ter k vprašanju svobodne volje pri kaznivih dejanjih in posledično k ideji kazenske odgovornosti.

Miti in legende

Svet knjige

Ob 30-letnici se je Knjižni klub Svet knjige odločil, da bo samo za svoje naročnike izdal niz jubilejnih knjig. Prvima dvema *Najlepši slovenski pregovori in reki* in *101 slovenska pesem* se je zdaj pridružila že tretja *Najlepši*

slovenski miti in legende. Naj spomnimo, da so naše gore v davnih dneh zgradili velikani – ajdi. Tam so živeli škrti, divji možje, pehte babe, v belih meglicah so plesale bele žene, v tolmunih so domovali povodni možje ... Po hribih in ravninah so "sekla jelka" Atile in Turkov ... V tej knjigi so zbrane najlepše slovenske pripovedi (skupaj z zamejskimi), ki so se ohranile v ljudskem izročilu v različnih krajih na Slovenskem kot spomin na davne dogodke in verovanja. Odsevajo tudi pogled preprostih ljudi na skrivnostne sile narave in upanje, da bo nekega dne zmagala pravica ... **I. Ž.**

“Illegalček” pred notranjim ministrstvom v Ljubljani. Kip je posvečen medvojnemu vosovskemu morilcem.

22. oktobra 1942 je Edvard Kardelj pisal Alešu Beblerju in mu dal navodila pred njegovim odhodom na Primorsko: “Nujno potrebno je, da na oni strani čimprej organizirate Obveščevalno službo. Primorje bo gnezdo vseh mogočih zarot proti nam, kakor hitro bo tam začel italijanski aparat razpadati. Zato moramo pravočasno organizirati nekaj takega, da jih bomo imeli pošteno na dlani. Sestavi jo samo iz partijcev oziroma izključno pod vodstvom Partije. /.../ Če bodo brigade čistile okrog Ljubljane, potem smo na konju.”

9. del

li 24 talcev, petindvajsetemu pa se je omračil um in ga niso ustrelili. Streljanje talcev je komunistom zelo škodovalo, zato so morali z vosovskimi atentati po Ljubljani prenehati. Celo Metod Mikuz je glede na reakcije po atentatu na Natlačena moral v svojem *Pregledu zgodovine NOB* ugotoviti: “Razumljivo je, da je združena slovenska reakcija zagnala velikanski hrup”. Učinek tega hrupa in krvava morija s talci bi lahko bila za komuniste, če bi se ponovila, pogubna. *Slovenec* je 14. oktobra zapisal, da se je hotela Natlačena KPS “znebiti kot pomembnega nasprotnika, ki bi utegnil mešati račune Komunistične stranke”. Članek je sklenil s pozivom Ljubljancem, naj pomagajo z razkrinkavanjem zločinca. Na Natlačenovem pogrebu je ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman pozval slovenski narod, naj od sebe odvrne vsako brezboštvo. Prepovedal je vsako sodelovanje in zveze z brezboštvom “in tistimi, ki jim je brezboštvo vodilni nazor”, in dejal: “Združite se vsi, ki verujete v Boga ter sebi in potomcem želite življenje, lepše in boljše, kakor ga ponuja brezbožni komunizem, združite se in preprečite, da tisti, ki so z vami sicer iste kr-

Kardelj – oče zla

13. oktobra 1942, na dan vosovskega umora dr. Marka Natlačena, se je Kardelj iz bunkerja nad Podlipoglavom pretihotopil v Ljubljano, v hišni bunker pri dr. Mavriciju Neubergerju na Vilharjevi cesti 21. Še isti dan je pisal Kidriču in Leskošku v partizanski glavni štab: “Kakor ste že gotovo na svoje veliko veselje izvedeli, je danes naša VOS likvidirala Natlačena star./ejšega/, a mlajši je bil lažje ranjen /Marko Natlačen, študent/. Lahko si mislite, da sem prav pošteno razveseljen, ko so me nekaj ur po mojem prihodu obvestili o tem dogodku. Naš je bil preoblečen v duhovnika in jo je s pomočnikom vred cel in živ pobrisal. Tudi /Kazimir/ Kukovič je v bolnici poginil do kraja, tako da ima naša VOS v kratkem

času dva pomembna uspeha. Obakrat je opravil delo neki novinec, ki je pred nekaj dnevi prišel iz okolice. Novinec - toda napravil je pošteno! Izgleda da bomo v njem dobili drugega Štefana /Eda Brajnika/. Ljubljana je popolnoma pod vtisom tega dogodka. Seveda kaj podrobnejšega danes še ne morem sporočiti. Bom prihodnjič. - V zvezi z likvidacijo Kukoviča se je sedaj ‘Slovenec’ spet spraval na Kardelja kot povzročitelja vsega tega zla in zlasti - da je osebno ‘kazal’ Kukovičevo likvidacijo. Pošteno so nas torej vzeli v paco. /.../ Izredno važno je, da izvršite tisti načrt glede b. g., v katerem smo nazadnje govorili. Ta sektor je zares sedaj odločilne važnosti in - najmanj zaseden po Italijanih!!!”

Umor izbil sodu dno

Dr. Marka Natlačena, prvaka SLS, nekdanjega bana dravske banovine in od začetka vojne najvišjega slovenskega politika v okupirani Sloveniji, je 13. oktobra 1942 na njegovem domu v Ulici stare pravde v Ljubljani ustrelil član Vosa Franc Stadler-Pepe. O umoru dr. Natlačena je kolegij Vosa 13. oktobra izdal komunike, ki ga je *Slovenski poročevalec* objavil 24. oktobra. Policijskega komisarja Kazimirja Kukoviča sta smrtno ranila člana Vosa 8. oktobra 1942 v Medvedovi ulici v Šiški. Zaradi hudih ran je umrl v ljubljanski bolnišnici. Italijani so zato 14. oktobra v Gramozni jami pri Ljubljani ustrelili 8 talcev.

Italijani so že na dan atentata na Natlačena pred njegovo hišo ustrelili

vi, a s tujo blodno miselnostjo zaslepljeni, ne bodo mogli več pokončevati najplemenitejših bratov in sestra.” (*Slovenec*, 18. 10. 1942) Mesec dni kasneje, 19. novembra, je *Slovenec* zapisal: “Nočemo se tukaj spuščati v debato, koliko je pokojnik res imel kakšno vlogo pri zatiranju partizanstva. Moremo reči le to, da je kot pošten Slovenec in zaveden katoličan gotovo pri tej akciji sodeloval. Če je torej pokojni dr. Natlačen sodeloval pri organiziranju protikomunistične akcije, je storil le svojo splošno človečansko in zlasti versko dolžnost, kar mu je škodovalo samo v dobro.”

Liberalno *Jutro* je ob Natlačenovi smrti zapisalo, da to, kar počnejo komunisti, ni več politični boj, temveč le še izzivljanje najnižjih zločin-

skih nagonov. Z umorom dr. Natlačena je mera polna. Minil je čas ne-interesiranosti, vsak, kdor hoče dobro sebi in svojemu narodu, se mora pridružiti neizprosni boju proti komunizmu. Mera je polna. Podli umor dr. Natlačena je izbil sodu dno.

Ne samo fizično uničevanje

Na dan Natlačenovega umora (13. oktobra) je Kardelj napisal pismo komandantu partizanskega glavnega poveljstva: "V Ljubljani izredno žele, da bi pogledali tudi nekoliko v Kleče. Govori torej o tem s Stjenko /Bojanom Polakom/, ko pride k Tebi, če ni že tam. Tudi meni se - zlasti iz tukajšnje perspektive - zdi to izredno važno. Seveda, treba je videti, kako tam izgleda. Delajte pa hitro! Našemu zadnjemu načrtu /boj proti protirevoluciji/ vso pozornost! /.../ Hiter udar s težiščem po beli gardi in hiter premik na drug sektor." Kardelj je mislil na postojanko vaške straže v Klečah in tudi na druge postojanke v okolici Ljubljane, ki naj bi jih izvedla zlasti Šerčerjeva brigada, katere komandant je bil Bojan Polak-Stjenka.

14. oktobra 1942 je Kardelj v imenu CK KPS pisal Lojzetu Kebeu, sekretarju PK KPS za Gorenjsko: "Partijski delci naj istočasno posvete vso pozornost tudi političnemu delu v partizanih. Naj se zavedajo, da so tudi partiji pri partizanih - njihovi. Kolikor se partijski delavci mude pri partizanih, naj gredo od čete do čete in tam vrše tako splošno politično delo (agitprop itd.) kakor tudi notranje-partijsko delo v smislu utrjevanja naših organizacij in kadrov v partizanskih četah. Razvijajte zlasti v našem komandnem in politkomisarskem kadru avtoriteto Partije do skrajnosti, da se vam ne razvijejo taki 'vojvode', kakršni so se razvili deloma v Ljubljanski pokrajini, ki so se menili za Partijo kot za lanskega snega, gledali na partijske politične delavce kot na nadležne civiliste, a so ga končno tudi v vojaškem pogledu seveda pošteno polomili. Dvignite torej avtoriteto Partije v vojski. /.../

Ponovno vas opozarjam na belo gardo. Ne zatiskajte si očesa pred njeno nevarnostjo, da vas jutri ne izne-

nadi. Dobro jo opazujte in iščite njene centre ter raziskujte metode njene rovarjenja. Zavedajte se, da bo jutri izredno nevaren sovražnik, ker ga bodo podprle tudi vse sedaj kolebljive skupine iz sredine. Čim bolj jo boste sedaj uničevali, tem slabotnejša bo kasneje. Pri tem pa ne gre zgolj za fizično uničevanje. Ne! V prvi vrsti gre za njeno politično razkrinkovanje /najprej jo je treba politično oblatiti, da jo potem lažje "tolčeš", op. I. Ž./ Pokažite masam njen pravi obraz na primeru njene vloge v Ljubljanski pokrajini. Čim več literature, čim več ustne agitacije! Pri tem bodite konkretni! Navajajte konkretne ljudi, da bodo ljudje točno vedeli, za katero belo gardo gre."

Kontinuiteta monopoliranja

15. oktobra 1942 sta Kardelju pisala Kidrič in Leskošek, politkomisar partizanskega glavnega poveljstva in sekretar CK KPS: "Marjeto /Zdenko Kidrič/ prav lepo pozdravi. Čestitam celotnemu VOS! /Misli na umor dr. Marka Natlačena./ Tistim, ki imajo pri tem neposredne zasluge, pa najbolj. Krasno!"

15. oktobra je štab prve grupe odredov izdal odlok "o prepovedi nošenja okupatorskega orožja", podpisana sta bila Stane Kersnik in Lojze Kebe, v njem pa je pisalo: "Vaškim stražam je prepovedano nositi orožje. Vsakega oborožene-

ga Slovenca v službi okupatorja se bo smatralo za narodnega izdajalca, če se pravočasno ne preda z orožjem partizanskim četam."

Gre za nadaljevanje izražanja monopola pri oboroženem organiziranju. Komunisti so lahko svoje enote organizirali, kakor so hoteli, nihče drug pa ni smel tako rekoč nič. Prilastili so si celo pravico presojanja, kdo kaj sme in kdo ne. Nikakršne legitimnosti za to niso imeli, ne takrat in ne kasneje.

Isti dan je štab Vzhodnodolenjskega odreda poslal poročilo partizanskemu glavnemu štabu, v katerem je med drugim zapisal: "ad vaše 2 (borba proti BG): 9. 10. 42 napad 12 mož bataljona V.D.O. na belogardiste v cerkvi v Slinovcih /nad Kostonjico/. Po jurišu bombašev je bilo c. 15 mrtvih BG."

11. 10. 42 napad pri Guntih pri Kostonjici: 2 BG mrtva, 2 ranjena.

14. 10. 42 spopad pri Prekopi: 19 Bg mrtvih, 27 ranjenih. Zaplenjena 1 puška. žrtve: 1 naš tovariš mrtev, 1 ranjen (pri Jezernicah)."

"Požig vsake hiše ..."

20. oktobra 1942 sta Lado Ambrožič in Viktor Avbelj, komandant in politkomisar Gubčeve brigade, poročala glavnemu partizanskemu poveljstvu o napadih na vaške stražarje na Polici, v Spodnjem Brezovem, v Dednem Dolu in na Blečjem

Vrhu (pismo so nato poslali tudi Kardelju): "Prvi del akcije smo izvršili (Polica, Sp. Brezovo, Dedni dol in Blečji vrh). Dobili tri puške, požgali dve hiši v Brezovem, od koder so streljali, istotam mrtev en belogardist, požgali na Polici dve hiši izdajalcev in rekvirirali voditeljema na Blečjem vrhu in v Dednem dolu." Napad na omenjene vaške straže je bil 18. in 19. oktobra 1942. Poročilo štaba Gubčeve brigade z dne 12. novembra 1942 pravi o njem naslednje: "18. X. Akcija na Sp. Brezovo, Blečji vrh in Dedni dol. Sp. Brezovo: belogardisti so streljali iz več hiš, nazadnje so se zabarikadirali v eno. Naši dobili 3 puške; en belogardist ubit, 2 poslopji zažgani. Imeli smo napačne informacije, ki so nam jih dali terenski delavci."

Dedni dol. Begovci so nas pričakovali, ker so bili opozorjeni na nas zaradi streljanja v Sp. Brezovem. Po nekaj streljih so se umaknili in nas pričakovali po različnih zasedah. Izvedli smo rekvizicijo pri glavnem organizatorju Skloropu. 19. X. Napad na Polico. Vdor v vas. Hiša, iz katere so streljali, je bila požgana in skozi okno vržena bomba."

Ambrožič in Avbelj sta poročilo končala: "Pripravljamo naprej! Upamo, da bo bolj uspešno. /Najbrž mislita na napad na Primskovo, ki se je nato zgodil 22. oktobra in 1. novembra./ P. S. Terenski delavci so mnenja, da bi bilo nujno izdati odlok Glav. pov., kjer bi zagrozili s požigom vsake hiše, iz katere bi streljali na partizane."

22. oktobra 1942 je Kardelj pisal Alešu Beblerju in mu dal navodila pred njegovim odhodom na Primorsko: "Nujno potrebno je, da na oni strani čimprej organizirate Obveščevalno službo. Primorje bo gnezdo vseh mogočih zarot proti nam, kakor hitro bo tam začel italijanski aparat razpadati. Zato moramo pravočasno organizirati nekaj takega, da jih bomo imeli pošteno na dlani. Sestavi jo samo iz partijcev oziroma izključno pod vodstvom Partije. /.../ Če bodo brigade čistile /protirevolucijo, op. I. Ž./ okrog Ljubljane, potem smo na konju."

Nadaljevanje prihodnjica
Ivo Žajdela

Vodstvo revolucije na Bazi 20 v Kočevskem rogu. Od leve: Pepca Kardelj, Franc Leskošek, Edvard Kardelj, Boris Kidrič, Božidar Jakac

Brdo pri Kranju

Kronika, časopis za krajevno zgodovino, z zadnjo številko nadaljuje z izdajanjem tematskih števil, ki govorijo o preteklosti posameznega kraja ali ustanove.

Tokrat je na vrsti graščina in gospodstvo Brdo pri Kranju. To je že drugi državni protokolarni objekt, ki mu je *Kronika* namenila celotno številko. Pred štirimi leti je uredništvo izdalo tematsko številko *Iz zgodovine snežniške graščine*, ki je medtem že posla in v uredništvu razmišljajo o ponatisu.

Iz zgodovine Brda

Kronika, ki izhaja že 52 let, izdaja Zveza zgodovinskih društev Slovenije, uredništvo in uprava je na oddelku za zgodovino Filozofske fakultete v Ljubljani, njen odgovorni urednik pa je dr. Aleš Gabrič. S tematskimi številkami je uredništvo (če povzamemo urednika Aleša Gabriča iz uvodnika) poseglo v vse konce naše domovine, od Primorske (s primorsko številko leta 1989 in tolminsko številko leta 1994), prek Gorenjske (Bled leta 1984), Dolenjske (Ribnica leta 1982 in Kočevska leta 1995), Štajerske (Maribor leta 1983 in Ptuj leta 1992), do Prekmurja (iz zgodovine Pomurja leta 1991). Dvakrat je tematska številka pogledala v preteklost Ljubljane, v letih 1981 in 2002. Številni krajevno obarvani zborniki, ki izhajajo v zadnjih letih, so postali *Kroniki* neke vrste konkurenca, pri tem pa je treba dodati, da so prispevki v *Kroniki* vendarle visoko strokovni.

Tematska številka o gradu Brdo je bila za uredništvo, kot beremo v uvodniku, "kar precejšen zalogaj", saj obsega kar 181 strani besedila na velikem formatu. Poleg zgodovinarjev

in strokovnjakov njim sorodnih strok so se tokrat pridružili tudi naravoslovci in ljudje, ki so povezani z Brdom, kar zagotavlja vsebinsko zelo raznovrstno številko.

Grad Brdo se, kot je uvodoma zapisal Iztok Purič, direktor javnega zavoda Protokolarne storitve RS, danes uvršča med najpomembnejše reprezentančne objekte v državi. Temeljno polanstvo javnega zavoda, ki z njim upravlja, je organiziranje in izvajanje gostinskih in nastanitvenih storitev za potrebe protokolarnih in reprezentančnih dogodkov. Zavod mora poleg

gospodarnosti, racionalnosti in funkcionalnosti skrbeti tudi za ohranjanje naravnih in kulturnih znamenitosti tega obsežnega kompleksa.

Danes zavod upravlja z okoli 70 večjimi in manjšimi objekti na skupni površini 520 hektarjev na sedmih lokacijah. Od tega so trije prvega ranga: grad Brdo, grad Strmol in vila Podrožnik. Ena od nalog zavoda je, da objekte predstavi tudi javnosti, da bi njihovo zgodovinsko vrednost približal najširšemu krogu obiskovalcev.

Lastniki skozi zgodovino

Kompleks gradu Brdo je v tej številki predstavljen dokaj izčrпно, saj je objavljenih kar 20 različnih prispevkov. Uvodni članek *Utrinki iz zgodovine Brda* je napisala Lidija Slana. V njem prikazuje kratek pregled lastnikov gradu in gosposčine Brdo pri Kranju od začetka, ko je bila prvič omenjena družina Egkh, ki je zgradila grad, pa vse do konca druge svetovne vojne, ko je bil grad s posestvom nacionaliziran in je postal protokolarni objekt nove države.

Volja po moči, časti in slavi je bila vedno značilna sestavina plemiške zavesti. Na primeru nekaterih članov sorodstveno povezanih rodbin Brd-

Grb baronov Egkh iz leta 1577

skih in Gallengergov, ki sta v 16. in 17. stoletju imeli v lasti grad Brdo, je Maja Žvanut v članku pod naslovom "Čast in hvala vselej dala njim se vaša gnada bo ..." prikazala, na kakšne načine so dosegli družbeno moč in s katerimi sredstvi so vzdrževali videz ter skrbeli za slavo. V času renesanse je moč prinašalo premoženje, pridobljeno na način, ki mu pravimo zgodnjekapitalistični, slavo pa junaštvo v vojni in gradbeni podvigi. Dvesto let pozneje so bili gradbeni podvigi še vedno zelo pomembni za plemičevo (samo)podobo, moč pa so pomenile različne službe v deželi in na dvoru. Velik pomen dobi tudi mecenstvo, zlasti podpora avtorjem pri tiskanju njihovih del, ki so potem v predgo-

2 KRONIKA 52

IZ ZGODOVINE
BRDA PRI KRANJU

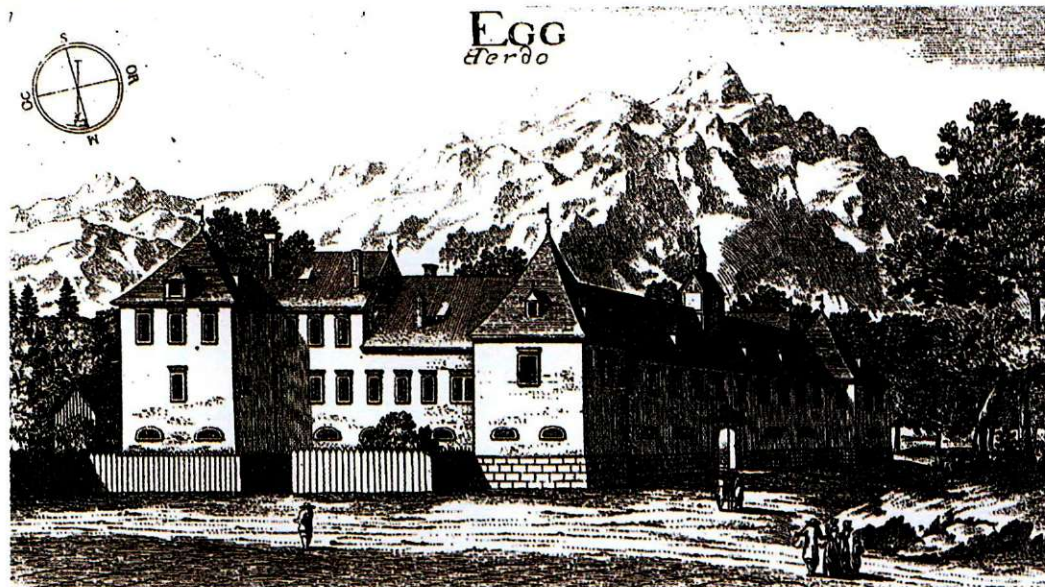
vorih slavili svoje pokrovitelje. Gospodstvo Brdo je sredi 18. stoletja prešlo v roke baronov Zoisov. Baroni so večinoma živeli v Ljubljani, gospodstvo pa so v njihovi odstotnosti upravljali oskrbniki. Iz korespondence med oskrbnikom Martinom Urbančičem in Žigo Zoisom ter iz Urbančičevih navodil za ostarele uslužbenke gospodstva je Miha Preinfalk pod naslovom "To in nič drugega je volja gospode" izbral nekaj drobcev, ki prikazujejo vsakdanje življenje na Brdu in v okolici ob koncu 18. stoletja.

Žiga Zois na Brdu

Prispevek Alenke Kolšek Razsvetljenska krajina Žige Zoisa na Brdu obravnava začetke oblikovane krajine za časa Žige barona Zoisa pl. Edelsteina in njegovega brata Karla v osemdesetih in devetdesetih letih 18. stoletja. Besedilo razčlenjuje ukvarjanje Žige Zoisa z vrtno umetnostjo in krajinskimi izboljšavami posesti. Raziskuje zglede, ki so ga vodili v razmišljanju o krajini in vrtovih. Nekatere nove razsežnosti vrtno zgodovine Brda odpira dodatna preučitev Zoisove korespondence, knjižnice in drugih arhivskih virov, še posebej zemljevida brdske posesti iz leta 1797. V sklepu komentira kasnejše delne spremembe krajinske kompozicije v 19. stoletju ter v času Pavla Karađorđevića pred drugo svetovno vojno, doda pa še pogled na prihodnje urejanje Brda.

Prispevek Nade Praprotnik Botanični vrt Karla Zoisa na Brdu obravnava parkovne nasade na Brdu, ki so nastajali v času Žige in Karla Zoisa. Karel Zois je v obdobju od leta 1785 do 1790 na posestvu zasadil tudi alpske rastline, ki jih je prinašal s svojih izletov po gorah. Pomagali so mu najeti domačini. Vrste je dobival tudi iz drugih botaničnih vrtov po Evropi. Njegov botanični vrt velja za prvi alpinum na ozemlju Slovenije.

Na podlagi zapisov v cenilnih elaboratih franciscejskega katastra je želela Alenka Kacičnik Gabrič v svojem prispevku *Gospodstvo Brdo v luči franciscejskega katastra* osvetliti kmečko življenje in gospodarsko stanje v prvi polovici 19. stoletja v katastrskih občinah Predoslje, Kokrica

in Kokra, kjer je imelo gospodstvo Brdo svoja dominikalna zemljišča. Zapisovalci razmer so kmečko prebivalstvo ocenili kot marljivo, primerjava z nekaterimi drugimi deli Kranjske pa pove, da so Gorenjci v 19. stoletju živeli enako dobro oziroma enako slabo kot drugod.

Rezidenca Josipa Broza Tita

Lidija Slana v prispevku *Vrt v kraljevskem slogu – neuresničene sanje nekega princa* prikazuje najnovejšo odkritje načrtov za neobaročno ureditev brdskega parka v času lastništva kneza Pavla Karađorđevića, ki jih je izdelal Georg Potente, znani nemški načrtovalec in uredilec zgodovinskih parkov in vrtov. Ohranjene so štiri kopije načrtov, ki pa niso bili nikoli uresničeni.

Grad Brdo je bil skupaj s pripadajočim posestvom leta 1947 nacionaliziran in je prešel v last države. Pri-

padel je tedanjemu predsedniku Josipu Brozu Titu, ki ga je vse do smrti uporabljal za svojo letno in protokolarno rezidenco. Tito je na Brdu sprejemal številne tuje državnike in diplomate, slovenske in zvezne funkcionarje in različne delegacije. S številnimi zelenimi površinami in lastnim loviščem mu je posestvo Brdo ponujalo tudi obilo možnosti za sprostitve, zato je tu preživel tudi del prostih dni. Bil je njegova zadnja rezidenca, saj je od tam januarja 1980 odšel v ljubljanski Klinični center. Andreja Burja je v prispevku *Obiski Josipa Broza Tita v Sloveniji (1945–1980)* naredila analizo obiskov in prikazala njihovo povezanost in soodvisnost od tedanjega notranje- in zunanje-političnega dogajanja.

V besedilu *Arhitektura dvorca Brdo pri Kranju* Gojko Zupan predstavlja stavbni razvoj renesančnega dvorca Brdo od znanih začetkov v 15. in 16. stoletju skozi baročno obdobje in lastnino družine Zois do konca 19. stoletja. Posebej in enakovredno je obravnaval čas velikih prezidav v obdobju kneza Pavla Karađorđevića.

Pod varstvom 496 hektarjev

V prispevku Vesne Bučič *Brdski interijerji v preteklosti in sedanjosti* sta predstavljena baročna in klasicistična notranja oprema Brda v lasti baronov Zoisov od druge polovice 18. stoletja do leta 1929. V nadaljevanju so obravnavani arhivsko-dokumentarni interijerji kneza Pavla od 1935–1941.

Za časa nemške okupacije o notranjosti gradu ni nobenih podatkov. Po letu 1947 je bilo Brdo opremljeno s stilno opremo iz različnih obdobji.

Slike in plastike v protokolarni rezidenzi Brdo tvorijo eno večjih likovnih zbirk pri nas. Predstavil jih je Damiir Globočnik. O zbirki kipov na Brdu piše Gojko Zupan, o grajskih prepogah pa Gregor Moder. Tkano in vezeno stensko preprogo v dvorcu Brdo je predstavila Marjeta Ciglenečki.

Gozdove posestva Brdo je prikazal Franci Jagodic. Od 496 hektarjev velikega kompleksa Brdo, ki je v današnji podobi oblikovan leta 1972, je 380 hektarjev gozda. Z njimi na podlagi odloka upravlja Javni gospodarski zavod protokolarne storitve Republike Slovenije. Za gozdove Brda je značilna izjemna poudarjenost estetske, biotopske, turistične, raziskovalne in lovogospodarske funkcije ter bogata sestava drevesnih vrst. Isti avtor je predstavil tudi ribogojstvo, ribištvo, lovstvo in konjerejo na Brdu.

Popis rastlin in živali na Brdu je prikazal Iztok Geister. V večletni raziskavi je bilo ugotovljeno 782 vrst rastlin in 989 vrst živali. Od teh so na slovenske rdeče sezname kot močno ogrožene uvrščene ena rastlina in 24 živali. Na koncu Silvester Gaberšček piše o neuresničenem Muzeju na prostem na Brdu, Ida Gnilšak o čebelnjaku na Brdu, Roman Nahtigal pa o hotelu Kokra. Kot vidimo, je tematska številka *Kronike*, ki je namenjena predstavitvi zgodovine Brda pri Kranju, res raznolika in izčrpna.

I. Ž.

Karl Zois

Vrhniške stoletnice

Vrhnika na
začetku
20. stoletja

Leto 2004 je za Vrhniko jubilejno leto. Pred stoletjem je mesto z zavzetostjo razgledanih, podjetnih in pogumnih ljudi doživljalo hiter gospodarski in družbeni vzpon. V duhu zadružništva so zgradili mlekarno, kmečko hranilnico, eno najsoodobnejših šol v takratni Avstro-Ogrski, vodovod in več stavb, ki še danes dajejo prepoznavnost kraju. Ves ta bliskoviti vzpon je potekal pod vodstvom župana Gabrijela Jelovška.

Gabrijel Jelovšek se je rodil leta 1858 na Vrhniki v veleposestniški družini. Šolal se je na Vrhniki in v Ljubljani, kjer je obiskoval realko in Mahrovo trgovsko šolo. Po študiju se je za nekaj časa zaposlil v pisarni trgovine A. Krisper v Ljubljani, dokler ni prevzel posestva na Vrhniki.

Kot posestnik in trgovec se je Jelovšek zgodaj pojavil v vrhniškem javnem življenju. Že v začetku 80. let 19. stoletja je bil med usta-

novitelji vrhniške Kmetске posojilnice (1881), kjer je bil več kot 40 let tudi namestnik načelnika. Kmetška posojilnica je v letih 1903/1904 zgradila ob Trzaški cesti stavbo, kjer je danes sedež vrhniške občinske uprave. Proti koncu 80. let je soustanovil Društvo za olepšavo trga Vrhnika in njegove okolice, kjer si je kot član in kasneje kot predsednik do konca življenja prizadeval za lep in urejen videz domačega kraja.

Vrhniški župan

Poleti 1889 je bil Gabrijel Jelovšek izvoljen za vrhniškega župana. Na volitvah je dobil glasove vseh 33 navzočih odbor-nikov. Vrhniki je županoval do leta 1908, ko je odstopil. Leta 1889 so na Vrh-

niki dogradili most čez Ljubljani-co. Promet do Borovnice se je povečeval. Po cesti Vrhnika—Borov-nica so na železniško postajo v Borovnici prepeljali veliko blaga: les iz vrhniških gozdov, deske in opeko iz številnih žag in opekarn v okolici Vrhnike, parket iz parketarne na Verdu, moko iz Galetovega mlina. Cesto so uporabljale tudi druge ob-čine, njeno vzdrževanje pa je bilo drago. Kakšne so bile razmere na Vrhniki na začetku 90. let 19.

stoletja, ko je županova-nje prevzel Jelovšek, iz-vemo iz podatkov iz predloga na delitev občine. Takrat je bi-lo zapisano, da deli-tev premoženja ne bo težka, saj občina Vrhnika, razen opre-me za zasilno bolnišni-co za koleru, ocenjeno na 100 goldinarjev, ni pre-

mogla ničesar. Z drugimi besedami, Vrhnika je bil takrat majhen, reven in gospodarsko nerazvit kraj.

Poslanec v deželnem zboru

Vsestransko dejaven je bil Jelovšek leta 1895, ko je kandidiral za po-slanc v kranjskem deželnem zboru. Bil je že predsednik krajevnega in okrajnega šolskega sveta, pred-sednik zastopstva zdravstvenega okrožja in načelnik okrajnega cest-nega odbora na Vrhniki. Na volit-vah novembra 1895 je bil izvoljen za predstavnika kmečkih občin v volilnem okraju Ljubljana - Vrhni-ka na listi Katoliške narodne stran-ke. Ves čas svojega poslanskega mandata, od leta 1895 do 1901, je bil član upravnega odseka v dežel-nem zboru. Tako je bil na zaseda-njih pogosto poročevalec za vpraša-nja, ki jih je pripravljala upravni od-sek. To so bile prometne poti, njiho-va graditev, prestavljanje, preimeno-

Gabrijel
Jelovšek

Vrhniški razgledi

Muzejsko društvo na Vrhnikih je bilo ustanovljeno leta 1992 in predvsem njemu se imajo Vrhničani zahvaliti, da se bodo poslej lahko veliko bolje zavedali svojih korenin. Tudi več stoletnic, ki jih v letošnjem letu praznuje Vrhnik, temelji na delu in dognanjih članov muzejskega društva.

Da je delo društva uspešno, kaže pet zbornikov *Vrhniški razgledi*, ki so jih v tem času izdali, uspešno pa jih ureja Marija Oblak Čarni. Še posebej zadnji dve številki prinašata številne prispevke o zgodovini Vrhnik in okolice. Naj ju zato na kratko predstavimo.

Številka 4, ki je izšla lani, prinaša 17 prispevkov. Med njimi so pomembnejši: *Umetnostnozgodovinska dediščina na Vrhniškem* (Mojca Arh Kos), *Etnološka dediščina na Vrhniškem* (Damjana Pediček Tersglav), *Kulturna dediščina - vrednote današnjega časa* (Petra Jernejec Babič), *Claustra Alpium Iuliarum* (Janez Kos), *Iz pravne zgodovine Vrhnik* (Bojan Kukec), *Veliki ljudje v malem kraju* (Nataša Oblak), *Vrhniška lokalna železnica* (Karol Rustja), *Marijan Marolt kot pripovednik* (Darinka Koderman Patačko), *Mikelčevi spomini na Petkovška* (Marijan Marolt), *Francis Jager - duhovnik in čebelar* (Franci Dovč), *Ivan (John) Jager - arhitekt* (Pavel Mrak), *Kje so arhivi vrhniške občine* (Marija Oblak Čarni).

VRHNIŠKI RAZGLEDI 5

Obsežna in vsebinsko bogata je 5. številka *Vrhniških razgledov*, ki je izšla v sklopu letošnjih praznovanj več stoletnic na Vrhnikih in je posvečena znamenitemu rojaku, med letoma 1889 in 1908 županu Vrhnik Gabrijelu Jelovšku. Objavljenih je 13 prispevkov: *Gabrijel Jelovšek - vrhniški župan v letih 1889—1908* (Marija Oblak Čarni), *Stoletnica pomembnih arheoloških odkritij na Vrhnikih* (Ivanka Kurinčič), *Cesta Podlipa—Smrečje* (Aleksandra Serše), *Hranilnice in posojilnice na Vrhnikih* (Olga Pivk), *Iz kronike ljudske šole na Vrhnikih 1900—1920* (Janez Kos), *Vrhniško učiteljstvo v strokovnih organizacijah* (Tatjana Hojan), *Ob stoletnici vrhniškega vodovoda* (Aleksandra Serše), *Kakšno vodo pijemo na Vrhnikih danes* (Stojan Jakin), *Izboljševanje kmetijskih zemljišč na barju in združna dejavnost kmetov v preteklosti* (Franci Dovč), *Kmetijstvo na Vrhnikih danes* (Janez Drašler, Tomaž Cunder), *Prebivalstvo občine Vrhnik na prelomu 19. in 20. stoletja* (Sonja Anžič), *Amerika, obljudljena dežela* (Angela Noč Kržič), *Matej Sternen (1870—1949)* (Andrej Smrekar). V drugem delu zbornika so na več kot sto straneh objavljeni popisi prebivalcev iz leta 1900 za kraje Mirke, Verd, Bistra, Podlipa in Zaplana, ki se bodo za druge vasi nadaljevali v naslednji številki.

sredstev podeljene tudi razne štipendije in podpore. Dobil jo je Matej Sternen za šolanje na dunajski slikarski akademiji, učitelj Anton Arko za obisk tečaja za deška ročna dela na Dunaju in v Gradcu, učitelj Jernej Černe pa je dobil podporo za natis svojega spisa *Umno čebelarstvo*.

Poleg vsega naštetega je Gabrijel Jelovšek opravljal funkcije še v vrsti drugih organizacij in društev. Bil je med ustanovitelji Narodne banke v Ljubljani in Ljubljanske kreditne banke, predsedoval je Ciril-Metodo-

vi družbi, bil je poverjenik Slovenske matice in Vodnikove družbe, predsednik Olepševalnega društva na Vrhnikih, odbornik Društva za pospeševanje obdelovanja barja, predsednik Lovskega društva in podpornik Jamarskega društva.

Iz tega kratkega zapisa lahko vidimo, da je Vrhnik lahko resnično ponosna na ljudi in dogodke pred sto leti. Prav je, da se mesto odslej spominja tudi bolj veselih in uspešnih tem in ne samo pisatelja s klanca siromakov.

I. Ž.

vanje iz občinskih v okrajne ali državne, spremembe občinskih meja, melioracije zemljišč, pripravljanje letnih poročil o delu deželnega zbora ipd. Za svoje delo je prejel državno odlikovanje zlati križ s krono.

Že na začetku poslanskega delovanja je bil Jelovšek med podpisniki zanimivega predloga Josipa Lenarčiča za pospeševanje industrije in trgovine po deželi Kranjski. V njem so predlagali, naj deželni odbor ustanovi poseben urad pri Kranjski trgovinski in obrtni zbornici, ki bo v povezavi z ustreznim uradom na Dunaju dajal nepristranske strokovne podatke vsem tistim, ki se za kako vrsto trgovine ali industrije zanimajo. Preučil naj bi industrijo na Kranjskem in njene zastopnike seznanjal s potrebami v državi in v tujini ter preučeval naravne in finančne razmere na Kranjskem, koliko so lahko temelj za nova podjetja.

Vrhniška proga

Leta 1896 sta občini Preserje in Borovnica deželni zbor zaprosili za namestitev živinozdravnika. Prošnji je vlada ugodila in leta 1899 je na Vrhnikih začela delovati živinozdravniška služba. Leta 1897 se je začela razprava za preimenovanje občinske ceste skozi obe Ligojni v okrajno.

Leta 1895 je deželni zbor sprejel sklep o graditvi železniške proge do Vrhnik. Načelnik odbora za graditev je postal župan Jelovšek. Graditev 11,5 kilometra dolge proge se je nekoliko zavlekla, vendar je promet po njej stekel julija 1899. Jelovšek si je kot član uprave sveta vrhniške proge še vnaprej prizadeval za njen uspeh.

Po zgraditvi vrhniške lokalne železnice so se razmere močno spremenile in treba je bilo graditi nove ceste, ki jih bo uporabljal velik del prebivalstva. Jelovšek je opozoril na

veliko izseljevanje ljudi in se zavzel, da se jim da dovolj dela. Zato so leta 1901 pripravili načrte za cesto Podlipa—Smrečje in cesta je bila leta 1904 že zgrajena. Na predlog vrhniškega županstva se je leta 1898 vas Hrib združila s trgov Vrhnik.

Epidemija kolere leta 1886 je Vrhničane prisilila k ukrepanju in pripravi za zagotovitev zdrave pitne vode. Na podlagi analiz so ugotovili, da je vzrok epidemij oporečna voda. Toda šele leta 1899, ko je na Vrhniko pripeljala železnica in so pričakovali tudi večji obisk turistov, so nastopile ugodnejše razmere za napeljavo vodovoda. Leta 1903 so na razpisu izbrali dunajsko podjetje Wagenführer in to je leta 1904 napeljalo vodovod na Vrhnik in Stari Vrhnik.

Uspešno leto 1904

Po zamisli in prizadevanjih župana Jelovška je Vrhnik leta 1904 dobila tudi novo moderno ljudsko šolo. Župan si je v ta namen ogledal več šol v okolici Dunaja, preden se je krajevni šolski svet odločil, kakšna naj bo nova vrhniška šola. Tudi kasneje je župan gradnjo zavzeto spremljal.

Leto 1904 je bilo res izredno uspešno za Vrhnik. Tega leta je namreč na Vrhnikih začela delovati tudi mlekarška zadruga, ki je naslednje leto začela graditi velik, sodoben mlekarški obrat. Zgrajen je bil leta 1907 in hkrati je glavni odbor Kmetijske družbe začel organizirati mlekarške tečaje, s čimer je Vrhnik kmalu postala celo središče slovenskega mlekarstva. Vrhniška mlekarica se je hitro razvila v eno naših najmočnejših mlekarških zadrug. Z obsegom svojega poslovanja se je trdno uveljavila v slovenskem mlekarškem združenstvu in tako postala močan steber v gospodarstvu svojega okoliša. V obravnavanem času so bile iz deželnih

Želite postati naročnik tednika

DEMOKRACIJA

Pokličite nas na telefon 01/434-54-63

Mačji kralj sveta

Svet ne bi mogel biti lepši za Garfielda, najbolj priljubljenega mačkona na svetu. Ob udobnem ležanju na stolu pred televizijo, svoji najljubši hrani – lazanji – in stresanju žaljivk na svojega lastnika Jona je Garfield kralj sveta.

Ko Jon, igra ga Breckin Meyer, odpelje Garfielda k lepi veterinar-ki Liz Wilson (Jennifer Love Hewitt), Liz da Jonu razvajeno, sopeče, z repom mahajoče scene, ki predstavlja vse, kar Garfield prezira. Garfield spozna Odieja, ljubkega psička, in prvič v vseh svojih devetih

življenjih ostane brez besed. Lahkoverni Odie vedno lovi svoj rep, dokler se mu že pošteno ne vrti v glavi, vedno laja brez pravega vzroka, vse, kar počne, pa Jona, ki sprejme Odieja v svoj dom, zelo zabava.

Odie postavi Garfieldov popolni svet na glavo. Garfieldov načrt je zato tak: znebiti se presnetega psa! Ko pa Odieja ujame strah in trepet vse okolice, Happy Chapman (Stephen Tobolowsky), bi morda mislili, da bo Garfield presrečen, pa vendar ni. Počuti se krivega za njegovo usodo. Z zanj neznatno energijo, pogumom in nesebičnostjo mu uspe dvigniti zadnjico z udobnega življenja in stopiti v akcijo.

Režija: Pete Hewitt
Producent: John Davis
Scenarista: Joel Cohen, Alec Sokolow
Igrajo: Bill Murray, Breckin Meyer, Jennifer Love Hewitt, Stephen Tobolowski
Premiera: 5. 8. 2004
Distribucija: Continental film, Film je sinhroniziran v slovenščino.

GARFIELD: THE MOVIE

Spremeni načrt in njegova velika misija postane – rešiti Odieja. Ta dogodivščina zbliža Jona in Liz in prav tako Garfielda z njegovima ljubkima prijateljicama, muckoma Nermalom in Arlene. Predvsem pa zbliža Garfielda in Odieja, ki, čeprav Garfield tega najbrž ne bo nikoli priznal, postane njegov najboljši prijatelj.

Prvič na velikem platnu

Garfield, najbolj priljubljeni muc na svetu, postaja tudi zvezda velikega platna. Mačkona, katerega slavni stavki so "Jutra bi imel rad, če bi se začela malo kasneje" in "Raje gnojari, kot telovadim", ima glavno vlogo v animirano-igranem filmu, ki je nastal po stripu, objavljenem v 2.600 časopisih,

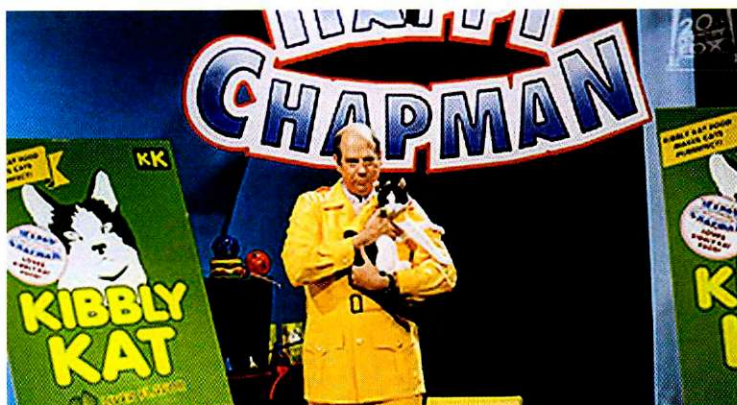
Za vedno Lilja

16-letna Lilja živi v revnem in mračnem predmestju v nekdanji Sovjetski zvezi. O boljšem življenju lahko le sanja. Nekega dne se njena mati s svojim novim partnerjem preseli v Ameriko. Lilja naj bi se jima kmalu pridružila.

Toda zaman čaka na pismo, saj je očitno, da jo je mati zapustila. Vseliti se mora v majhno, razdejanostanovanje brez elektrike in ogrevanja. Edini prijatelj povsem strtega in obubožanega dekleta je 11-letni fant Volodja. Skupaj pohajkujeta in sanjarita o boljšem življenju. Končno posije žarek upanja, ko se Lilja zaljubi v Andreja. Ta ji obljubi no-

vo življenje na Švedskem. Mali Volodja je ljubosumen in nezaupljiv, toda Lilja je odločena. Kmalu pa se znajde na poti v neznano ...

Režiser Lukas Moodysson je idejo za film dobil ob smrti 16-letnega dekleta Dangoule Rasalaite, ki je jeseni leta 1999 odšla na Švedsko iskat boljše življenje. Končala je kot prostitutka v stanovanju v Arlövu, v pred-

in ga bere 260 milijonov ljudi po svetu. Garfield je tako končno predstavljen na velikem platnu, ki se komajda lahko kosa z velikostjo njegovega ega.

Producent filma je John Davis, ki je znan po svojih filmih Doktor Dolittle in Očkov vrtec. Rekel je, da je čas, da tudi Garfield oživi na velikem platnu in postane zvezda. "Je len, zabaven in je sploh car. Ni pomembno, ali imate 5 ali 50 let, vsakdo se na neki način lahko poistoveti z njim."

Kar nekaj let sta Davis in koproducent Brian Manis prepričevala Garfieldovega avtorja Jima Davisa (ki ni v sorodu s producentom), naj jima do-

voli posneti film o Garfieldu. Jim Davis se je po petindvajsetih letih risanja stripov o priljubljen mačkonu končno le odločil, da je čas, da zaprede še na velikem platnu. "Vedno sem menil, da je Garfield pravi mačkon," pravi Davis. "Zame resnično obstaja in zdaj ga lahko nova računalniška tehnologija končno predstavi na pristen način."

Jim Davis in John Davis sta hoteli Garfielda predstaviti prav takšnega, kot so ga ljudje vajeni že vsa leta. Jim Davis pravi: "Z Garfieldom se lahko poistovetimo vsi. Otroci, ki se zabavajo ob njegovih šalah, najstniki, ki razumejo Garfieldov večni upor proti avtoriteti, in ne nazadnje tudi odrasli, kajti Garfield ima prenekatere težave odraslih, na primer poležavanje, prenažiranje, preziranje telovadbe in pomanjkanje motivacije. Ima pa tudi pogum reči marsikatero stvar, ki si je mi, ljudje, ne upamo. Zato se mi zdi, da govori v imenu vseh nas."

Monika Maljevič

mestju Malmöja. Januarja 2000 je skočila z mostu in si vzela življenje. Po režiserjevih besedah naj bi film prikazoval božjo dobroto, toda realnost je bila premočna in zgodba je šla svojo pot. Govori o dveh otrocih, Lilji in Volodji, o razpadajoči deželi, ki je bila nekoč del mogočne Sovjetske zveze. O hrepenenju po novi deželi, spremembi življenja, o osamljenosti, odločnosti, o bogatih, ki verjamejo, da je

mogoče kupiti kar koli, o revnih, ki so prisiljeni prodati vso svojo lastnino. Ostane jim samo srce. O rečeh, ki se dogajajo na domačih ulicah in daleč stran, o košarki, Britney Spears, o vrezu lastnega imena v klop in s tem potrditvi obstajanja, o posmehovanju, smrti, večnem prijateljstvu, o večnem optimizmu. In morda o božji dobroti, čeprav Liljine prošnje niso nikoli uslišane.

LILJA 4-EVER

Režija:	Lukas Moodysson
Scenarist:	Lukas Moodysson
Igrajo:	Oksana Akinpina, Artjom Bogučarski, Ljubov Agapova, Lilija Šinkarjova, Elina Benenson, Pavel Ponomarjov
Premiera:	29. 7. 2004
Distribucija:	Creativa

na kratko

Za ameriške televizijske nagrade emmy, ki jih bodo letos podelili 19. septembra v avditoriju Shrine v Los Angelesu, se bodo za nagrado za najboljšo TV-nanizanko poleg Sopranovih potegovali še 24. Na kraju zločina, Zahodno krilo in Joan of Arcadia. Za najboljšega igralca v dramski nanizanki so poleg Jamesa Gandolfinija iz Sopranovih in Sheena iz Zahodnega krila nominirani še James Spader za vlogo v Praksi, Kiefer Sutherland za 24 in Anthony LaPaglia za Without a Trace. Za najboljše ženske vloge v dramski seriji so nominirane Edie Falco iz Sopranovih, Allison Janney za Zahodno krilo, Jennifer Alias, Mariska Hargitay za Law & Order: Special Victims Unit in Amber Tamblyn za Joan of Arcadia. Med komičnimi nanizankami je 11 nominacij prejela nanizanka Seks v mestu, za najboljšo tovrstno serijo pa so predlagane še Arrested Development, Will & Grace, Curb Your Enthusiasm in Vsi imajo radi Raymonda. V kategoriji najboljših igralcev v komičnih nanizankah so nominirani pokojni John Ritter za vlogo v 8 Simple Rules for Dating My Teenage Daughter, Kelsey Grammer za Fraiserja, Matt LeBlanc za Joieyja v Prijateljih, Larry David za vlogo v Curb Your Enthusiasm in Tony Shalhoub za Monka. Za nagrado za najboljšo igralko v komični nanizanki pa se bodo potegovali Bonnie Hunt iz Life with Bonnie, Sarah Jessica Parker iz Seksa v mestu, Jane Kaczmarek iz Malcolm in the Middle, Jennifer Aniston iz Prijateljev in Patricia Heaton iz Raymonda. Prireditve bo povezoval Garry Shandling.

Zaradi stalnih zahtev hollywoodske igralka **Julie Roberts** po novičnem snemanju že posnete scene so stroški snemanja filma Ocean's Twelve znatno večji od predvidenih. "Čedno dekle" je vedno znova vztrajalo, da znova posnamejo scene, saj v njih ni bila zadovoljna s svojim videzom. Na opravljeni strani New York Posta Page-Six.com je bilo zapisano, da so producentje ogorčeni, saj je proračun filma znatno presežen. Robertsova je pretekli teden celotno filmsko ekipo in igralce nagovorila, da z zasebnim letalom odletijo v Chicago, kjer so nato znova posneli nekatere prizore, v katerih je sama nosila dražja oblačila kot na prvotnih snemanjih.

John Malkovich bo v svojem naslednjem filmu upodobil avstrijskega slikarja Gustava Klimta, pod režijo pa se bo podpisal cilski režiser Raoul Ruiz. Ob Malkovichu bo igrala francoska manekenka Lelita Casta (videli smo jo že v filmu Asterix in Obelix) ter Nemca Veronica Ferres in Otto Sander, ki je priznan nemški gledališki igralec. Gustav Klimt, znan je po svojih senzualnih upodobitvah žensk, je leta 1897 utemeljil dunajsko secesijo kot reakcijo na norme strogega akademizma, ki ga je utrdila umetniška elita s konca 19. stoletja.

Oče priljubljene televizijske serije Dosjeji X, scenarist **Chris Carter**, bo začel s samostojnim raziskovanjem nenavadnih dogodkov, povezanih z genetskimi preizkusi. Znanstvenofantastični triler A Philosophical Investigation britanskega pisatelja Philipa Kerra bo dobil svojo filmsko inačico, ker bo Carter, ki bo zgodbo priredil za film, nato prevzel tudi režijo. Doslej se je v vlogi režiserja preizkusil v nekaj epizodah Dosjejev X, omenjeni film pa bo njegov dolgometažni prvenec. Zgodba filma je postavljena v bližnjo prihodnost in spremlja skupino znanstvenikov, ki jih je angažirala vlada. Izvesti morajo gensko testiranje, ki bi policiji in drugim organom oblasti pomagalo najti in evidentirati potencialne zločince in nasilneže.

Radio Krka
106.6 MHz

PETEK,

30.7.2004

Slovenija 1

7.20	TEDENSKI IZBOR
7.20	KULTURA
7.30	ODMEVI
8.00	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 25/45
8.25	RAZJARNIKOVI V PROMETU, IGRANA NANIZANKA, 9/10
8.45	SKIP IN SKIT, RISANA NANIZANKA, 4/26
9.00	IGRAJMO SE, DOKUMENTARNA NANIZANKA, 4/13
9.15	RISANKA
9.25	VESELA HIŠICA: NEUMNI PRINC, LUTKOVNA NANIZANKA, 5/23
9.45	BRATOVŠČINA SINJEGA GALEBA, MLADINSKA NADALJEVANKA, 5/8
10.10	ENAJSTA ŠOLA: GIMNASTIKA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE
10.40	ŠTAFETA MLADOSTI
11.20	ZENIT: BIOMETRIJA
11.55	OSMI DAN
12.25	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 18/24
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.25	GLEDALIŠKA PREDSTAVA, PONOVITEV
14.55	VSAKANJIK IN PRAZNIK, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	VRNITEV SREBRNE SENCE, AVSTRALSKA NANIZANKA, 4/13 (VPS 16.50)
17.10	IZ POPOTNE TORBE: BREZ VODE NE GRE (VPS 17.10)
17.35	NATIONAL GEOGRAPHIC, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 18., ZADNJI DEL (VPS 17.35)
18.30	ZREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	SAGA O FORSYTH, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 4/10 (VPS 20.00)
21.10	SLAČENJE, NOVOZELANDSKA NADALJEVANKA, 13/20 (VPS 21.10)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	POLNOČNI KLUB (VPS 22.50)
0.05	NOČNI IZBOR
0.05	DNEVNIK, ŠPORT
0.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.55)
1.15	NATIONAL GEOGRAPHIC, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 18., ZADNJI DEL
2.10	REGENERACIJA, KANADSKI KOPRODUKCIJSKI FILM (VPS 02.10)
3.45	POLNOČNI KLUB
4.55	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	VIDEOSPOTNICE: VROČE
9.35	MOSTOVI - HIDAK
10.05	POTEPANJA - BARANGOLŠOK
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 132/158
10.30	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
13.00	TV PRODAJA
13.30	ZABAVNI INFOKANAL
16.35	TV PRODAJA
17.05	VIDEOSPOTNICE: VROČE, PONOVITEV
17.45	SKOZI ČAS (VPS 17.45)
17.55	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 133/158 (VPS 18.00)
18.20	ŽUPAN CASTERBRIDGEA, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 2., ZADNJI DEL, PONOVITEV (VPS 18.25)
20.00	NAJSTAREJŠE MUMIJE NA SVETU, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 20.05)
20.50	CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST: OSLO, PONOVITEV (VPS 21.00)
21.20	NOVA SCENA, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 21.30)
22.30	V NEW ORLEANSU, AMERIŠKI FILM (VPS 22.40)
0.10	SLOVENSKA JAZZ SCENA: SIMFONIKI JAZZ - BIG BAND, SIMFONIKI RTV SLOVENIJA
	IN MICHAEL ABENE, 1. DEL (VPS 00.20)
0.55	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Odvetnik z ulice, 2. sezona, ponovitev 16. dela ameriške nanizanke
10.10	Tajni agenti, 2. sezona, ponovitev 5. dela angleške nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Odvetnik z ulice, 2. sezona, 17. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 199. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 94. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Tajni agenti, 2. sezona, 6. del angleške nani.
16.55	Hal: Otroci ne lažejo, humoristična oddaja
17.25	Moj srček 2. sezona, 20. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Moja najstnica, 7. del. am. nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Romantični film: Prijatelj z neba, ameriški film
21.50	Midve z mamo, 2. sezona, 10. del ameriške nanizanke
22.45	Dekleta iz Jerseyja, ameriški film

Pop TV

7.15	Dragonball Z, risana serija
7.40	Beyblade, risana serija
8.05	Ricki Lake, pogovorna oddaja
8.55	Masčevanje ljubezni, ponovitev 134. dela španske nadaljevanke
9.50	Klon, ponovitev 78. dela brazilске nadaljevanke
10.40	TV prodaja
11.10	Moja Sofija, ponovitev 73. dela španske nadaljevanke
12.00	Vrtinarjeva hči, ponovitev 6. dela mehiške nad.
12.55	Pravi seks v mestu
13.50	Real Sex in the City LA, ponovitev 4. dela ameriške dokumentarne serije
14.20	TV prodaja
15.00	Triki Jamieja Oliverja, 1. sezona, angleška dokumentarna oddaja
15.55	Vrtinarjeva hči, 7. del mehiške nadaljevanke
16.55	Moja Sofija, 74. del španske nadaljevanke
17.55	Klon, 79. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Masčevanje ljubezni, 135. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Akcija: Patriot, ameriški film
21.40	Teksaški mož postave, 6. sezona, zadnji del ameriške nanizanke
22.30	XXL premiere
22.35	Dominijon, ameriški film
0.20	24UR, ponovitev
1.20	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Neskončna modrina, pon
10.00	A to je to!, ponučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
10.30	Koncert Jana Plestenjaka, pon
12.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
12.30	Glasbeni mozaik
17.00	Kdor zna pozdraviti kožo, zna pozdraviti celo telo, prvič
18.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, 5 del, pon
18.30	Ziveti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
19.00	Avto šok, rally Koper in CHD Maribor, prvič
19.30	V harmoniji z naravo, pon
20.00	Predah v gibanju, gostja: Nada Rotovnik - Kozjek, vodi: Jana Debeljak
21.00	Kulinarika 4 del, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Znani in zanimivi, gost: Taiji Tokohisa, pon
23.00	Trenja, POP TV, prvič
00.00	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Automobile

08.50	TV prodaja
09.10	Lisice, 16. del jugoslovanske serije
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Odbojka na mivki Siemens Mobile Masters 2004, reportaža
15.00	Supernova Multi Talents
17.00	Sijaj, ponovitev
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 239. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika - turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Postenjak, angleška komedija, 2000
21.55	Mož iz hrastovega gozda, jugoslovanski vojni film, 1964
23.30	Popotovanja z Janinom, ponovitev
00.00	TV prodaja
00.30	Videostrani

SOBOTA,

31.7.2004

Slovenija 1

6.50	TEDENSKI IZBOR
6.50	KULTURA
7.00	ODMEVI
7.25	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
8.00	MALE SIVE CELICE, KVIZ
8.55	KINO KEKEC: TSATSISI, PRIJATELJSTVO BREZ MEJA, DANSKI FILM (VPS 09.00)
10.15	TEDENSKI IZBOR
10.15	DIVJI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 6/13
10.45	POLNOČNI KLUB
11.55	TEDNIK
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.25	TEDENSKI IZBOR
13.25	KO ULICE SPREGOVORJO - GOSPOSKA RAD IMAM LUCY, AMERIŠKA ČB NANIZANKA, 174.EPIZODA (VPS 13.35)
14.00	KO JE BILLIE PREMAGALA BOBBYJA, AMERIŠKI FILM (VPS 14.00)
15.30	O ZIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 15.30)
15.55	SLOVENCI V ITALIJI (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 16.50)
17.15	OZARE (VPS 17.15)
17.20	ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 4/21 (VPS 17.20)
17.50	SLOVENSKEGA MAGAZIN - SPREHOD OB LJUBLJANICI (VPS 17.50)
18.15	COFKO COF, RISANA NANIZANKA, 21/26 (VPS 18.15)
18.40	RISANKA (VPS 18.45)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	UTRIP
19.40	VREME
19.45	SPORT
20.00	POZABLJENI ZAKLAD, MLADINSKA NADALJEVANKA, 3., ZADNJI DEL (VPS 20.00)
20.35	ČEZ PLANKE: DUBAI (VPS 20.35)
21.35	TV SMO LJUDJE: MOJSTRI SLIKE (VPS 21.35)
22.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.30	UJETNIK, ANGLEŠKA NANIZANKA, 8/17 (VPS 22.30)
23.25	NOČNI IZBOR
23.25	DNEVNIK, ŠPORT
0.05	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.05)
0.25	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
0.50	ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 4/21
1.20	SLOVENSKEGA MAGAZIN - SPREHOD OB LJUBLJANICI
1.45	RITEM ZLOČIN, JUGOSLOVANSKI ČB FILM (VPS 01.45)
3.15	TV SMO LJUDJE: MOJSTRI SLIKE
3.35	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.35	MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV

10.05	INFOKANAL
10.50	TV PRODAJA
11.20	INFOKANAL
12.05	TV PRODAJA
12.35	MAURIZIO GERI SWINGTET, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 12.55)
13.30	ZGODBA Z ZAHODNE STRANI S ŠTUDENTI AGRFT, PONOVITEV (VPS 13.50)
14.00	SVETOVNI POKAL V GORSKEM KOLESARSTVU (VPS 14.15)
15.35	VASKO ATANASOVSKI QUARTET, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 15.35)
16.15	DAMIR FEIGEL: SUPERVITALIN, TV FILM (VPS 16.15)
17.45	SKOZI ČAS (VPS 17.45)
17.55	LEGENDA Z IMENOM 1900, ITALIJANSKI FILM, PONOVITEV (VPS 17.55)
20.00	VELIKANI KIPARSTVA 20. STOLETJA: ANTHONY CARO, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 20.05)
20.55	THIBAUTTOVI, FRANCOŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 5/8 (VPS 21.00)
21.50	KRATKA SMRT, AMERIŠKI FILM (VPS 22.00)
23.20	POLETNA SOBOTNA NOČ (VPS 23.25)
1.30	INFOKANAL

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Vsi moji otroci, ponovitev 90. dela am. nad.
10.40	Vsi moji otroci, ponovitev 91. dela am. nad.
11.30	Vsi moji otroci, ponovitev 92. dela am. nad.
12.20	Vsi moji otroci, ponovitev 93. dela am. nad.
13.10	Vsi moji otroci, ponovitev 94. dela ameriške nadaljevanke
14.00	Dannyjeve zvezde
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.50	Oprah Show, pogovorna oddaja
16.40	Guinnessova knjiga rekordov, angleška dokumentarna serija
17.35	Felicity, 4. sezona, 15. del ameriške nanizanke
18.30	Non Stop Music
20.00	Kriminalika: Trikotnik, ameriški film
21.40	Škandal med vojaki, ameriška nadaljevanke, 1/4
22.35	Živalski nagoni 2, ameriški film
0.15	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Naš mali svet, sinhronizirana risana serija
8.05	Mala Kitty, sinhronizirana risana serija
8.15	Doktor Oto, sinhronizirana risana serija
8.25	Bucke, sinhronizirana risana serija
8.35	Hikarian, sinhronizirana risana serija
9.00	Katka in Orbi
9.10	Katie and Orbie, sinhronizirana risana serija
9.10	Obuti maček
9.35	Puss'n Boots, sinhronizirana risana serija
9.35	Sandokan, sinhronizirani risani film
10.55	Beyblade, risana serija
11.25	Lepo je biti milijonar, ponovitev
12.30	Odlučna tekma, ameriški film
14.00	Nedolžne žrtve, ameriška nadaljevanke, 3/4
15.00	Diagnoza: umor, 6. sezona, 9. del ameriške nanizanke
16.00	Bolnišnica Presidio, 6. del ameriške nanizanke
17.00	24UR - vreme
17.05	Zbogom, sinko, ameriški film
19.00	24UR
20.00	Filmski hit: Izvirni strah, ameriški film
22.20	Polica pod nadzorom, ameriški film
0.25	Seks z medmrežja, dokumentarna oddaja
1.20	24UR, ponovitev
2.20	Nočna panorama

TevePika

09.30	Do zdravja tudi tako, gost: Maxim Krylov, pon
10.00	Avto šok, rally Koper in CHD Maribor, pon
10.30	Kulinarika 4 del, pon
11.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, tema: alkoholizem, 4 del, pon
11.30	V harmoniji z naravo, pon
12.00	Pazi kamera, POP TV
12.30	Bogracijada, 1 del, pon
13.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
13.30	Glasbeni mozaik
18.30	Neskončna modrina, pon
19.00	Iz Lenta 2004
20.00	Kdor zna pozdraviti kožo, zna pozdraviti celo telo, pon

21.00	Sanjska poroka, 6 del
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
23.00	Ekstra magazin, Kanal A, pon
23.40	Odbojka na mivki, Koper 2004, prvič
00.00	Glasbeni mozaik

Kanal III

07.00	Videostрани
08.00	TV prodaja
09.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 235. dela
09.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 236. dela
09.50	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 237. dela
10.10	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 238. dela
10.35	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 239. dela
11.00	Risanke
11.30	Za vas in mesto, ponovitev
12.30	Risanke
13.00	TV prodaja
13.30	Vse o Adamu, irska komedija, 2000
15.30	Vroči veter, 3. del jugoslovanske nanizanke
16.30	Blaženi papež Janez XXIII, 4. del italijan. miniserije
17.30	Ilirika - turistična TV prodaja
18.00	Znani in zanimivi - Vid Kavtčnik, ponovitev
18.30	Automobile
18.45	Risanke
19.15	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Ples morilcev, am. akcijska komedija, 1999
21.50	Beli krokro, ameriški triler, 1998
23.30	Dokumentarni film
00.15	TV prodaja
00.45	Videostрани

NEDELJA,

1.8.2004

Slovenija 1

7.30	ŽIV ŽAV: METKA IN ZVERINKO ZVER, RISANA NANIZANKA, 15/26; MARCELINO KRUH IN VINO, RISANA NANIZANKA, 22/26; PIKA NOGAČIČKA, RISANA NANIZANKA, 20/26 (VPS 07.30)
9.25	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, PONOVITEV NEDELJSKA MAŠA, PRENOS IZ STARE LOKE (VPS 09.55)
11.00	SVET DIVJIH ŽIVALI, ANGLEŠKA POLJUDNOZNAŠT. SERIJA, 10., ZADNJI DEL (VPS 11.00)
11.30	PRAVOSLAVNA GLASBA SKOZI STOLETJA (VPS 11.30)
12.00	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 12.00)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.20	POLJE, KDO BO TEBE LJUBIL 2001, 1. DEL, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 13.20)
14.10	ČARI ZAČIMB: HOBOTNICA V SOLATI (VPS 14.10)
14.35	FESTIVAL VURBERK 2004 (VPS 14.35)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	NOVE ZVEZDE EVROPE, 2/8 (VPS 16.50)
17.15	VSADKANJIK IN PRAZNIK (VPS 17.25)
18.25	ŽREBANJE LOTA (VPS 18.25)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	ŠPORT
19.35	ZRCALO TEDNA
19.50	VREME
20.00	FOYLOVA VOJNA, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 4/8 (VPS 20.00)
21.40	INTERVIJU (VPS 21.40)
22.35	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.35)
23.10	VELIKI NOŽ, AMERIŠKI ČB FILM (VPS 23.10)
1.00	NOČNI IZBOR
1.00	DNEVNIK, ŠPORT
1.40	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.40)
2.05	POLJE, KDO BO TEBE LJUBIL 2001, 1. DEL, ODDAJA TV MARIBOR
2.55	ČARI ZAČIMB: HOBOTNICA V SOLATI
3.20	FESTIVAL VURBERK 2004
5.05	NOVE ZVEZDE EVROPE, 2/8
5.35	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
10.00	TV PRODAJA
10.30	INFOKANAL

12.10	TV PRODAJA
12.40	7. MEDNARODNO ZBOROVSKO TEKMOVANJE MARIBOR 2004 - LJUDSKA PESEM, 3., ZADNJA ODDAJA (VPS 12.40)
13.20	TEDENSKI IZBOR
13.20	ZORAN HOČEVAR: BONBONIERA, IZVIRNA TV IGRA (VPS 13.20)
14.00	BORUT BLAŽIČ: KONJICEK, KRATKI IGRANI FILM AGRFT (VPS 14.00)
14.20	INFOKANAL
16.10	SKOZI ČAS (VPS 16.10)
16.20	BRATSCH, 1. DEL, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 16.20)
17.05	TEDENSKI IZBOR
17.05	SVETOVNI IZZIVI: MANJŠINE (VPS 17.05)
17.35	POLNOČNI KLUB: DRUGI O NAS (VPS 17.35)
18.45	FRAN ŽIŽEK: IPAVCI - GUSTAV, TV NADALJEVANKA, 4/5 (VPS 18.45)
20.00	POTOVANJA NA KONEC SVETA, AVSTRALSKA DOKUMENTARNA SERIJA, 9/13 (VPS 20.05)
20.55	NAŠE SKRIVNO ŽIVLJENJE, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 22., ZADNJI DEL (VPS 21.00)
21.45	MEDNARODNO OPERNO TEKMOVANJE NORVEŠKE KRALJICE SONJE (VPS 21.55)
23.10	INFOKANAL

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 195. dela ameriške nadaljevanke
10.40	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 196. dela ameriške nadaljevanke
11.30	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 197. dela ameriške nadaljevanke
12.20	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 198. dela ameriške nadaljevanke
13.10	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 199. dela ameriške nadaljevanke
14.00	Dannyjeve zvezde
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.50	Oprah Show, pogovorna oddaja
16.40	Guinnessova knjiga rekordov, angleška dokumentarna serija
17.35	Felicity, 4. sezona, 16. del ameriške nanizanke
18.30	Non Stop Music
20.00	Družinski film: Sneženi dan, ameriški film
21.35	Ljubezni v laseh, angleška nadaljevanke, 3/6
22.40	Zaščitniški oče, ameriški film
0.20	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Naš mali svet, sinhronizirana risana serija
8.05	Mjav! Mjav!, sinhronizirana risana serija
8.15	Doktor Oto, sinhronizirana risana serija
8.25	Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
8.45	Hikarian, sinhronizirana risana serija
9.10	Katika in Orbi
9.20	Katie and Orbie, sinhronizirana risana serija
9.45	Obuti maček, sinhronizirana risana serija
9.45	Pocahontas, sinhronizirani risani film
10.35	Beyblade, risana serija
11.05	Zenki, sinhronizirana risana serija
11.35	Lepo je biti milijonar, ponovitev
13.00	Resnični svet, dokumentarna oddaja
13.30	Umor po vseh pravilih, ameriški film
14.55	Oh, ta osemdeseta, ameriška humoristična naniz.
15.25	Diagnoza: umor, 6. sezona, 10. del am. naniz.
16.20	Bolnišnica Presidio, 7. del ameriške nanizanke
17.10	24UR - vreme
17.15	Greh iz preteklosti, ameriški film
19.00	24UR
20.00	Nedeljski film: Ogenj z neba, ameriški film
21.45	18. luknja, oddaja o golfu
22.00	Rob Roy, ameriški film
0.30	Zgodba o latinski tolpi, dokumentarna oddaja
1.55	24UR, ponovitev
2.55	Nočna panorama

TevePika

9.20	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi, pon
9.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
10.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
10.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
11.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
11.30	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, 6 del, pon
12.00	V harmoniji z naravo, pon
12.30	Koncert Jana Plestenjaka, pon
14.00	Tam kjer je veselje doma, narodno zabavni program z turističnimi informacijami

16.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, tema: bistvo faliranosti, pon
17.00	Neskončna modrina, pon
17.30	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, priprčanost v slovenski uspeh, pon
18.30	The Kwashen Retashy, glasbeni show
20.00	Koncert Željka Joksimovića
21.15	Greh s Tabuji
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
23.00	Preverjeno, POP TV, pon
00.00	Predah v gibanju, gostja: Nada Rotovnik - Kozjek, vodi Jana Debeljak, pon
01.00	Glasbeni mozaik

Kanal III

07.00	Videostрани
08.00	TV prodaja
09.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
11.00	Popotovanja z Janinom
11.30	Za vas in mesto, oddaja o kmetijstvu in turizmu
12.30	Risanke
13.00	TV prodaja
13.15	Automobile
13.30	TV prodaja
14.00	Pari, ameriška romantična komedija, 2000
15.50	Originali, 3. del jugoslovanske serije
17.00	Sijaj, ponovitev
17.30	Ilirika - turistična TV prodaja
18.00	Ekskluzivni magazin
18.30	Štiri tačke
19.00	Risanke
19.30	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Drugi prihod, ameriški ZF film, 1998
21.50	Reporter X
22.20	K1, športni program
23.20	Odbojka na mivki Siemens Mobile Masters 2004, reportaža
23.50	TV prodaja
00.20	Videostрани

PONEDELJEK,

2.8.2004

Slovenija 1

7.30	TEDENSKI IZBOR
7.30	UTRIP
7.45	ZRCALO TEDNA
8.00	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 26/45
8.20	RAZJARNIKOVI V PROMETU, IGRANA NANIZANKA, 9/10
8.45	IZ POPOTNE TORBE: BREZ VODE NE GRE
9.00	DEKLICA IN PLEŠOČI KONJI, KRATKI IGRANI FILM ZA OTROKE
9.15	AFNA FRIKI, MLADINSKA ODDAJA, 7/12
9.40	POZABLJENI ZAKLAD, MLADINSKA NADALJEVANKA, 3., ZADNJI DEL
10.10	VARNITEV SREBRNE SENCE, AVSTRALSKA NANIZANKA, 4/13
10.35	PRIJATELJI, OŠTANIMO PRIJATELJI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
11.40	WALK ON BY: ZGODBA O POPULARNI GLASBI, ANGLEŠKA GLASBENO-DOKUMENTARNA SERIJA, 5.DEL
12.30	TV SMO LJUDJE: MOJSTRI SLIKE
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.25	TEDENSKI IZBOR
13.25	PRAVOSLAVNA GLASBA SKOZI STOLETJA
13.55	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR
14.50	VSADKANJIK IN PRAZNIK, PONOVITEV
15.55	DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	RADOVEDNI TAČEK: PEČ (VPS 16.50)
17.05	OTOK ŽIVALI, RISANA NANIZANKA, 6/13 (VPS 17.00)
17.35	AFRIŠKA VISOKA DRUŽBA, NEMŠKA POLJUDNOZNAŠTVENA ODDAJA (VPS 17.35)
18.25	ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
18.35	ŽREBANJE ASTRA (VPS 18.35)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	KLINIKA POD PALMAMI, NEMŠKA NADALJEVANKA, 8/10 (VPS 20.00)
20.55	DUŠNI PASTIRJI, ANGLEŠKA NANIZANKA, 5/10 (VPS 20.55)
21.20	UMETNOST IGRE - "LA FENICE" (VPS 21.25)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)

22.50	SMRT V SVETEM REDU, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 1/2 (VPS 22.50)
0.20	NOČNI IZBOR
0.20	DNEVNIK, ŠPORT
1.10	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.10)
1.35	AFRIŠKA VISOKA DRUŽBA, NEMŠKA POLJUDNOZNAŠTVENA ODDAJA
2.30	UMETNOST IGRE - "LA FENICE"
2.55	SEKS, LAŽI IN VIDEOTRAKOVI, AMERIŠKI FILM (VPS 02.50)
4.30	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	PRIMORSKI MOZAIK, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	SLOVENCI V ITALIJI
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZ., 133/158
10.25	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
12.20	TV PRODAJA
12.50	ZABAVNI INFOKANAL
13.25	TV PRODAJA
13.55	TEDENSKI IZBOR
13.55	POLJE, KDO BO TEBE LJUBIL 2001, 1. DEL, ODDAJA TV MARIBOR
14.45	ČARI ZAČIMB: HOBOTNICA V SOLATI
15.10	FESTIVAL VURBERK 2004
16.55	NOVE ZVEZDE EVROPE, 2/8
17.30	SKOZI ČAS (VPS 17.30)
17.45	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 134/ 158 (VPS 17.45)
18.10	SEDMI KRIŽ, AMERIŠKI ČB FILM, PONOVITEV (VPS 18.10)
20.00	KONČNICA (VPS 20.05)
20.55	ANDREA IN MARIE, NEMŠKI FILM (VPS 21.00)
22.25	OLIMPIJSKI DUH, KOPRODUKCIJSKI MAGAZIN, 5., ZADNJI DEL (VPS 22.25)
22.55	VIDEOSPOTNICE (VPS 22.55)
23.30	BRANE RONČEL IZZA ODRU (VPS 23.25)
0.55	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Odvetnik z ulice, 2. sezona, ponovitev 17. dela ameriške nanizanke
10.10	Tajni agenti, 2. sezona, ponovitev 6. dela angleške nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Odvetnik z ulice, 2. sezona, 18. del am. naniz.
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 200. del am. nad.
14.40	Vsi moji otroci, 95. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Tajni agenti, 2. sezona, 7. del angleške naniz.
16.55	Hal!
17.25	Otroci ne lažejo, humoristična oddaja
17.55	Moj srček, 2. sezona, 21. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Super film: Ozek prehod, ameriški film
21.45	Mikser: Raymonda imajo vsi radi, 6. sezona, 5. del ameriške humoristične nanizanke
22.15	Radijska postaja, 3. sezona, 2. del ameriške humoristične nanizanke
22.45	Osbournovi, 2. sezona, 9. del dokument. sserije
23.15	Moške zadeve, 2. sezona, 5. del ameriške nanizanke

Pop TV

7.15	Dragonball Z, risana serija
7.40	Beyblade, risana serija
8.05	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.55	Maščevanje ljubezni, ponovitev 135. dela španske nadaljevanke
9.50	Klon, ponovitev 79. dela brazilске nadaljevanke
10.40	TV prodaja
11.10	Moja Sofija, ponovitev 74. dela španske nad.
12.00	Vrtnarjeva hči, ponovitev 7. dela mehiške nad.
12.55	Diagnoza: umor, 6. sezona, ponovitev 10. del ameriške nanizanke
13.50	TV prodaja
14.20	Triki Jamieja Oliverja, 1. sezona, angleška dokumentarna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 8. del mehiške nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 75. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 80. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme

18.00	Maševanje ljubezni, 136. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	XXL komedija: Policaj s TV ekrana, ameriški film
21.40	Samo ljubezen, ameriška nadaljevalka, 1/4
22.35	XXL premiere
22.40	Urgenca, 9. sezona, 6. del ameriške nanizanke
23.35	Prijatelji, 8. sezona, 5. del ameriške humoristične nanizanke
0.05	24UR, ponovitev
1.05	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	The Kwashen Retashy, glasbeni show, pon
11.00	Koncert Željka Joksimovića, pon
12.15	Greh s Tabuji, pon
12.30	Predah v gibanju, gostja: Nada Rotovnik - Kozjek, vodi Jana Debeljak, pon
13.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
14.00	Razgledovanja, potpisna reportaža, pon
14.30	V harmoniji z naravo, pon
15.00	Trenja, POP TV, pon
16.30	Glasbeni mozaik
17.30	Klepet z jasnovidko Maručo, živo
18.00	Znani in zanimivi, gost: Taiji Tokohisa, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, tema: alkoholizem, 4 del, pon
19.30	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, 6 del, pon
20.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, ali znamo ohraniti Slovenijo?
21.00	A to je to!, poučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Pazi kamera, POP TV, pon
23.30	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostрани
07.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Automobile
09.25	Risanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Videalisti, glasbene lestvice
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
14.45	Koncert
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 240. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika - turistična TV prodaja
18.30	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
19.30	Cvetje v jeseni na Studencu, reportaža
20.00	K-PAX, ameriška fantastična drama, 2001
22.00	Najboljši gol angleške Premier lige
23.00	K1, športni program
00.00	TV prodaja
00.30	Videostрани

TOREK,

3.8.2004

Slovenija 1

7.20	TEDENSKI IZBOR
7.20	KULTURA
7.30	ODMEVI
8.00	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 27/45
8.25	OSCAR CHARLIE, ANGLEŠKA NAD., 1/13
8.45	RADOVEDNI TAČEK: PEČ
9.00	ŽELVI OTOK, RISANA NANIZANKA, 1/26
9.25	OTOK ŽIVALI, RISANA NANIZANKA, 6/13
9.50	ZLATKO ZAKLADKO: ČAJ PRI IZVIRU LAHINJE
10.05	IZ ŽIVLJENJA METULJČNICE, DOKUMENTARNA ODĐAJA

10.25	AFRIŠKA VISOKA DRUŽBA, NEMŠKA POLJUDNOZNANSTVENA ODĐAJA
11.15	ČEZ PLANKE: DUBAI
12.20	SLOVENSKI MAGAZIN - SPREHODI OB LJUBLJANICI
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.25	TEDENSKI IZBOR
13.25	UMETNOST IGRE - "LA FENICE"
13.50	INTERVIJU
14.40	DUŠNI PASTIRJI, ANGLEŠKA NANIZANKA, 5/10
15.05	KLINIKA POD PALMAMI, NEMŠKA NADALJEVALKA, 8/10, PONOVI TEV
15.55	DOBER DAN, EVROPA: ŽIVLJENJE OB MEJI, ODĐAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	MARCELINO KRUI IN VINO, RISANA NANIZANKA, 6/26 (VPS 16.50)
17.10	ZGODBE STAREGA MEDVEDKA, RISANKA (VPS 17.10)
17.20	SPREHODI V NARAVO: ŽLAHTNE DALIJE (VPS 17.15)
17.40	SONČNICA NA RAMI: ZLATO V BLATNI VASI, ODPE TE PESMI OTONA ŽUPANČIČA (VPS 17.35)
17.50	ŽIVLJENJE JE CESTA, IGRANO-DOKUMENTARNI FILM, 2., ZADNI DEL (VPS 17.45)
18.20	DUHOVNI UTRIP: CENTER ZA DUHOVNO POMOČ ZAGREB (VPS 18.15)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	DŽUNGELSKI NOMADI HIMALAJE, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODĐAJA (VPS 20.00)
20.55	POD ŽAROMETOM (VPS 21.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	SKRIVNOSTI VOJNE, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/13 (VPS 22.50)
23.40	RAJE OBE MRTVI, FRANC. DRAMA (VPS 23.40)
1.50	NOČNI IZBOR
2.40	DNEVNIK, ŠPORT
3.30	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.45)
4.00	ŽIVLJENJE JE CESTA, IGRANO-DOKUMENTARNI FILM, 2., ZADNI DEL
4.25	DUHOVNI UTRIP: CENTER ZA DUHOVNO POMOČ ZAGREB
4.25	DŽUNGELSKI NOMADI HIMALAJE, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODĐAJA
5.20	POD ŽAROMETOM
6.15	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
8.35	VIDEOSPOTNICE, PONOVI TEV
9.05	GLASNIK, ODĐAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	DOBER DAN, KOROŠKA
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 134/158
10.30	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
14.05	TV PRODAJA
14.35	ZABAVNI INFOKANAL
17.20	TV PRODAJA
17.50	VIDEOSPOTNICE, PONOVI TEV
18.25	SKOZI ČAS (VPS 18.25)
18.35	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 135/158 (VPS 18.45)
19.00	THIBAUTTOVI, FRANCOŠKA LITERARNA NADALJEVALKA, 5/8, PONOVI TEV (VPS 19.00)
20.00	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 19/24 (VPS 20.05)
20.25	BECKETT NA FILMU: ČAKAJOČ GODOTA, IRSKA DRAMA, PONOVI TEV (VPS 20.30)
22.20	LEOLO, KANADSKI FILM (VPS 22.25)
0.10	VIDEOSPOTNICE: MONO (VPS 00.10)
0.40	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Odvetni k z ulice, 2. sezona, ponovitev 18. dela ameriške nanizanke
10.10	Tajni agenti, 2. sezona, ponovitev 7. dela angleške nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Odvetni k z ulice, 2. sezona, 19. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 201. del ameriške nadaljevalke
14.40	Vsi moji otroci, 96. del ameriške nadaljevalke
15.30	TV prodaja
16.00	Tajni agenti, 2. sezona, 8. del angleške naniz.

16.55	Hal: Otroci ne lažejo, humoristična oddaja
17.25	Moj srček, 2. sezona, zadnji del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Moja najstnica, 9. del. am. nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Akcija: Kickboksar 4, ameriški film
21.40	Mikser: Raymonda imajo vsi radi, 6. sezona, 6. del ameriške humoristične nanizanke
22.10	Radijska postaja, 3. sezona, 3. del ameriške humoristične nanizanke
22.40	Osournovi, 2. sezona, 10. del dokument. serije
23.10	Moške zadeve, 2. sezona, 6. del ameriške nanizanke

Pop TV

7.15	Dragonball Z, risana serija
7.40	Beyblade, risana serija
8.05	Ricki Lake, ponovitev pogovorna oddaja
8.55	Maševanje, ponovitev 136. dela španske nadaljevalke
9.50	Klon, ponovitev 80. dela brazilске nadaljevalke
10.40	TV prodaja
11.10	Moja Sofija, ponovitev 75. dela španske nadaljevalke
12.00	Vrtinarjeva hči, ponovitev 8. dela mehiške nadaljevalke
12.55	Samo ljubezen, ponovitev ameriške nadaljevalke, 1/4
13.50	TV prodaja
14.20	Triki Jamieja Oliverja, 1. sezona, angleška dokumentarna oddaja
15.00	Vrtinarjeva hči, 9. del mehiške nadaljevalke
15.55	Moja Sofija, 76. del španske nadaljevalke
16.55	Klon, 81. del brazilске nadaljevalke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 137. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Preverjeno
20.45	Življenjska zgodba: Vse o Henryju, ameriški film
22.40	XXL premiere
22.45	Urgenca, 9. sezona, 7. del ameriške nanizanke
23.40	Prijatelji, 8. sezona, 6. del ameriške humoristične nanizanke
0.10	24UR, ponovitev
1.10	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, tema: bistvo faliranosti, pon
10.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, prvič
10.30	The Kwashen Retashy, glasbeni show, pon
12.00	Znani in zanimivi, gost: Taiji Tokohisa, pon
12.30	Kulinarika 4 del, pon
13.00	Pazi kamera, POP TV
13.30	Kdor zna pozdraviti kožo, zna pozdraviti celo telo, pon
14.30	Glasbeni mozaik
16.45	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi
17.00	Glasbeni gostje IDOLA 2004
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja
19.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, ali znamo ohraniti Slovenijo?, pon
20.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, 7 del
20.30	V harmoniji z naravo
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, bivši psihični bolniki
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Koncert Željka Joksimovića, pon
00.15	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostрани
07.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Blazeni papež Janez XXIII, 3. del italijanske miniserije
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
11.00	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija

14.30	MTV Video Music Awards 2003
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 241. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika - turistična TV prodaja
18.30	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Ekzkluzivni magazin, ponovitev
19.30	Štiri tačke
20.00	Pepel iz raja, argentinska kriminalna drama, 1997
22.00	Orli letijo zgodaj, jugoslovska vojna otroška komedija, 1966
23.40	Automobile
23.55	TV prodaja
00.25	Videostрани

SREDA,

4.8.2004

Slovenija 1

7.20	TEDENSKI IZBOR
7.20	KULTURA
7.30	ODMEVI
8.00	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 28/45
8.20	OSCAR CHARLIE, ANGLEŠKA NADALJEVALKA, 2/13
8.45	PIPSI, RISANA NANIZANKA, 25/26
9.10	SMER VESOLJE, RISANA NANIZANKA, 24/26
9.35	RISANKA
9.45	ZGODBE STAREGA MEDVEDKA, RISANKA
9.55	SPREHODI V NARAVO: ŽLAHTNE DALIJE
10.10	S. PREGI: ODPRAVA ZELENEGA ZMAJA, MLADINSKA TV NADALJEVALKA, 6., ZADNI DEL
10.40	SONČNICA NA RAMI: ZLATO V BLATNI VASI, ODPE TE PESMI OTONA ŽUPANČIČA
10.45	KIPAR, KIPARKA IN KOS LEŠA, DOKUMENTARNA ODĐAJA
11.05	ŽIVLJENJE JE CESTA, IGRANO-DOKUMENTARNI FILM, 2., ZADNI DEL
11.35	DUHOVNI UTRIP: CENTER ZA DUHOVNO POMOČ ZAGREB
12.00	BARAGOVA AMERIKA
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	NA VRTU, ODĐAJA TV MARIBOR
13.40	ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 4/21
14.10	DŽUNGELSKI NOMADI HIMALAJE, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODĐAJA
15.00	POD ŽAROMETOM, PONOVI TEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: MOJ GOST, MOJA GOSTJA ... - VEND...GEM... (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	POD KLOBUKOM (VPS 16.50)
17.25	VOLKOVI, ČAROVNICE IN VELIKANI, RISANA NANIZANKA, 23/39 (VPS 17.25)
17.35	RISANKA
17.50	TISTI, S KATERIMI STE NAS STRAŠILI, DOKUMENTARNA ODĐAJA (VPS 17.45)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	SEDMI PEČAT: UM, AMERIŠKI FILM (VPS 20.00)
21.35	DVE KORAČNICI, SLOVENSKI DOKUMENTARNI ČB FILM (VPS 21.35)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.55	ALENKA GOLJEVŠČEK: DOPUST, IZVIRNA TV IGRA (VPS 22.55)
0.10	NOČNI IZBOR
0.10	DNEVNIK, ŠPORT
1.00	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.00)
1.20	TISTI, S KATERIMI STE NAS STRAŠILI, DOKUMENTARNA ODĐAJA
2.10	HLADNE KAPLJE NA VROČE KAMNE, FRANCOŠKI FILM (VPS 02.10)
3.35	ALENKA GOLJEVŠČEK: DOPUST, IZVIRNA TV IGRA
4.50	INFOKANAL

Slovenija 2

8.30	INFOKANAL
8.35	TEDENSKI IZBOR
8.35	VIDEOSPOTNICE: MONO
9.05	CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST: OSLO
9.35	DOBER DAN, EVROPA: ŽIVLJENJE OB MEJI, ODĐAJA TV KOPER-CAPODISTRIA

10.00	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 135/158
10.25	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
13.35	TV PRODAJA
14.05	ZABAVNI INFOKANAL
16.20	TV PRODAJA
16.55	NAJSTAREJŠE MUMIJE NA SVETU, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVITEV
17.50	VIDEOSPOTNICE: MONO, PONOVITEV
18.25	SKOZI ČAS (VPS 18.25)
18.40	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 136/158 (VPS 18.30)
19.05	KONČNICA, PONOVITEV
20.05	ŠPORT (VPS 20.05)
22.00	VIDEOSPOTNICE: STEREO (VPS 23.00)
22.35	BRANE RONČEL IZZA ODRU, PONOVITEV (VPS 23.30)
0.00	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Odvetnik z ulice, 2. sezona, ponovitev 19. dela ameriške nizanke
10.10	Tajni agenti, 2. sezona, ponovitev 8. dela angleške nizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Odvetnik z ulice, 2. sezona, 20. del am. nanz.
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 202. del am. nad.
14.40	Vsi moji otroci, 97. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Tajni agenti, 2. sezona, 9. del angleške nanz.
16.55	Hal!
17.25	Otroci ne lažejo, humoristična oddaja
17.55	Vprašaj Harriet, 1. del am. humoristične nanz.
18.25	Moja najstnica, 10. del am. nanzanke
18.50	XXL premiere
19.30	Non Stop Music
20.00	Parada navihancev, zabavna oddaja
20.50	Najboljše reklame, ki jih nikoli niste videli, zabavna oddaja
21.40	Mikser: Raymond ima vsi radi, 6. sezona, 7. del ameriške humoristične nanzanke
22.10	Radjska postaja, 3. sezona, 4. del ameriške humoristične nanzanke
22.40	Osbournovi, 2. sezona, 11. del dokument. serije
23.10	Moske zadeve, 2. sezona, 7. del ameriške nanzanke

Pop TV

7.15	Dragonball Z, risana serija
7.40	Beyblade, risana serija
8.05	Ricki Lake, pogovorna oddaja
8.55	Maševanje ljubezni, ponovitev 137. dela španske nadaljevanke
9.50	Klon, ponovitev 81. dela brazilске nadaljevanke
10.40	TV prodaja
11.10	Moja Sofija, ponovitev 76. dela španske nad.
12.00	Vrtnarjeva hči, ponovitev 9. dela mehiške nad.
12.55	Preverjeno, ponovitev
13.50	TV prodaja
14.20	Triki Jamieja Oliverja, 1. sezona, angleška dokumentarna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 10. del mehiške nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 77. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 82. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 138. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Ugrabljeni soljarji, ameriški film
21.45	Divje palme, ameriška nadaljevanke, 2/6
22.35	XXL premiere
22.40	Urgenca, 9. sezona, 8. del ameriške nanzanke
23.35	Prijatelji, 8. sezona, 7. del ameriške humoristične nanzanke
0.05	24UR, ponovitev
1.05	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Klepet z jasnovidko Maručo, pon
10.00	Znani in zanimivi, gost: Taiji Tokohisa, pon
10.30	Srečanje harmonikarjev v Starem Velenju - posnetek 1 del
12.00	A to je to!, ponučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
12.30	Kulinarika 4 del, pon
13.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, 7 del, pon

13.30	NSM KANAL A
14.30	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi
14.45	Glasbeni mozaik
17.00	Kdor zna pozdraviti kožo, zna pozdraviti celo telo, pon
18.00	Klepet z jasnovidko Maručo, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, prvič
19.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, bivši psihični bolniki, pon
20.00	Neskončna modrina
20.30	Odbojka na mivki, Koper 2004
21.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Preverjeno, POP TV, prvič
0.00	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Ekskluzivni magazin, ponovitev
08.50	TV prodaja
09.10	Agencija, 18. del ameriške nanzanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
11.15	Ekskluzivni magazin, ponovitev
11.45	Automobile
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
15.30	Orli letijo zgodaj, jugoslovska vojna otroška komedija
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 242. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika - turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
19.30	Odbojka na mivki Siemens Mobile Masters 2004, reportaža
20.00	Vroci veter, 5. del jugoslovske serije
21.00	Sijaj
21.30	Reporter X
22.00	Rdeči udar, jugoslovske vojni film, 1974
23.50	Dokumentarni film
00.20	TV prodaja
00.50	Videostrani

ČETRTEK,

5.8.2004

Slovenija 1

7.20	TEDENSKI IZBOR
7.20	KULTURA
7.30	ODMEVI
8.00	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 29/45
8.25	OSCAR CHARLIE, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 3/13
8.50	RISANKA
8.55	VOLKOVI, ČAROVNICE IN VELIKANI, RISANA NANIZANKA, 23/39
9.05	K. KOVIČ: MOJ PRIJATELJ PIKI JAKOB, OTROŠKA NANIZANKA, 3/7
9.20	POD KLOBUKOM
9.55	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.30	TISTI, S KATERIMI STE NAS STRAŠILI, DOKUMENTARNA ODDAJA
11.20	SVET DIVJIH ŽIVALI, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 10., ZADNJI DEL
11.50	HUDIČEV IZBOLJŠEVALEK SVETA, PORTRET RADKA POLIČA RACA
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.25	TEDENSKI IZBOR
13.25	KRALJIČIN NOS, ANGLEŠKI FILM, 1. DEL (VPS 13.25)
15.05	SKRIVNOSTI VOJNE, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/13
15.55	MOSTOVI - HIDAK: POTEPAJANJE - BARANGOLŠOK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE (VPS 16.50)
17.25	JASNO IN GLASNO, KONTAKTNA ODDAJA (VPS 17.25)

18.10	HUMANISTIKA: NAJSTAREJŠI VOZ NA SVETU (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	ZGODBE LEGENDARNIH STVARI, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/4 (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	KNJIGA MENE BRIGA - MOJCA KUMERDEJ: FRAGMA, PONOVITEV (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLASBENI VEČER
22.50	GLASBENI JULIJ NA OBALI 2003 - ODER NAJOBETAVNEJŠIH, 2. DEL (VPS 22.50)
23.25	PIRANSKI GLASBENI VEČERI - OBALNI KOMORNI ORKESTER, 1. DEL (VPS 23.25)
0.00	NOČNI IZBOR
0.00	DNEVNIK, ŠPORT
0.50	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.55)
1.10	JASNO IN GLASNO, KONTAKTNA ODDAJA
1.50	HUMANISTIKA: NAJSTAREJŠI VOZ NA SVETU
2.20	ZGODBE LEGENDARNIH STVARI, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/4
3.15	OSMI DAN
3.45	PRIJATELJI, OSTANIMO PRIJATELJI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
4.40	FARAONI, KONCERT
6.00	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
8.35	VIDEOSPOTNICE: STEREO, PONOVITEV
9.05	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	MOSTOVI - HIDAK: MOJ GOST, MOJA GOSTJA ... - VEND...GEM ...
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 136/158
10.30	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
15.20	TV PRODAJA
15.55	POTOVANJA NA KONEC SVETA, AVSTRALSKA DOKUMENTARNA SERIJA, 9/13, PONOVITEV
16.45	VIDEOSPOTNICE: STEREO, PONOVITEV
17.15	SKOZI ČAS (VPS 17.15)
17.30	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 137/158 (VPS 17.30)
17.55	SELENA, AMERIŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 18.00)
20.00	OPERNO POLETJE: C. SAINT-SAENS: SAMSON IN DALILA, POSNETEK OPERE IZ MILANSKE SCALE (VPS 20.05)
22.15	POSEBEN POGLED: EKSALIBUR - MEČ KRALJA ARTURJA, AMERIŠKI FILM (VPS 22.20)
0.30	VIDEOSPOTNICE: VROČE (VPS 00.35)
1.05	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Odvetnik z ulice, 2. sezona, ponovitev 20. dela ameriške nanzanke
10.10	Tajni agenti, 2. sezona, ponovitev 9. dela angleške nanzanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Odvetnik z ulice, 2. sezona, 21. del ameriške nanzanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 203. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 98. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Tajni agenti, 2. sezona, zadnji del angleške nanzanke
16.55	Hal!
17.25	Otroci ne lažejo, humoristična oddaja
17.55	Vprašaj Harriet, 2. del ameriške humoristične nanzanke
18.25	Moja najstnica, 11. del am. nanzanke
18.50	XXL premiere
19.30	Non Stop Music
20.00	Krimic: Najeti morilec, ameriški film
21.40	Zadnje poglavje, kanadska nadaljevanke, 2/6
22.35	Samo bedaki in konji, 4. sezona, 5. del angleške humoristične nanzanke
23.15	Moske zadeve, 2. sezona, 8. del ameriške nanzanke

Pop TV

7.15	Dragonball Z, risana serija
7.40	Beyblade, risana serija
8.05	Ricki Lake, pogovorna oddaja
8.55	Maševanje ljubezni, ponovitev 138. dela španske nadaljevanke
9.50	Klon, ponovitev 82. dela brazilске nad.
10.40	TV prodaja
11.10	Moja Sofija, ponovitev 77. dela španske nadaljevanke
12.00	Vrtnarjeva hči, ponovitev 10. dela mehiške nadaljevanke
12.55	Divje palme, ponovitev ameriške nad., 2/6
13.50	TV prodaja
14.20	Triki Jamieja Oliverja, 1. sezona, angleška dokumentarna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 11. del mehiške nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 78. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 83. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 139. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	V bogastvu in bedi, ameriški film
22.05	Pravi seks v pravem mestu, 5. del ameriške dokumentarne serije
23.00	XXL premiere
23.05	Urgenca, 9. sezona, 9. del ameriške nanzanke
0.00	Prijatelji, 8. sezona, 8. del ameriške humoristične nanzanke
0.30	24UR, ponovitev
1.30	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Neskončna modrina, pon
10.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, ali znamo ohraniti Slovenijo
11.00	Glasbeni gostje IDOLA 2004, pon
12.30	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, pon
13.00	Predah v gibanju, gostja: Nada Rotovnik - Kožek, vodi: Jana Debeljak, pon
14.00	Preverjeno, POP TV, pon
15.00	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi
15.15	Glasbeni mozaik
17.30	Bogračijada, 2 del, prvič
18.00	Štiri tacke, oddaja o hišnih ljubljencih, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja
19.00	Poslomatane citre, Johannes Rohrer in Janja Brlc, posnetek koncerta
20.00	Srečanje harmonikarjev v Starem Velenju - posnetek 2 del
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, erektivna disfunkcija
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Ekstra magazin, Kanal A, prvič
23.40	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Enzo Ferrari, 3. del miniserije
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Cvetje v jeseni na Studencu, reportaža
11.25	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
15.30	K-PAX, ameriška fantazijska drama, 2001
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 243. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika - turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
19.30	Popotovanja z Janinom
20.00	Dirka, ameriški akcijski triler, 2001
22.00	Originalni, 5. del jugoslovske serije
23.00	Anikino obdobje, jugoslovska drama, 1954
00.30	Automobile
00.45	TV prodaja
01.15	Videostrani

PETEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	Ob petkih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	2. in 4. Skriti zaklad
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasična glasba
	Ponovitve:
23.00	Doživljaj gora in narave
24.00	Srečno na poti
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Besede mičejo
	2. Zakonci 3. Svet oblikuje mlade 4. Betanija
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Glasbena voščila

15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov govor pred nedeljo
21.15	1. Gospod kliče 2.-4. Vodnik po Sv. pismu 3. Jezus živi
	Ponovitve:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Škofov govor za nedeljo (ponov.)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. maše
10.00	Oznanila
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Za otroke
19.45	Škofov govor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitve:
22.00	Naš gost
23.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
23.30	Sobota ob 21.15
00.30	Graditelji
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Iz založbe TDO
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi

13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	1. Zdravstvena 2. O solstvu 3. Pravne zagate 4. Za streho nad glavo
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. Zanimivosti nočnega neba
	Ponovitve:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	1. Luč v temi, 3. Vstani in hodi
	2. 4. in 5. Juretov večer
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. in 3. Sončna pesem, 2. 4. in 5. Svetloba in sence
	Ponovitve:
23.00	Ponedeljek ob 17.00
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Aktualna tema
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znamko
	Ponovitve:
23.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
09.30	Zalozba Družina
10.00	Poročila
10.15	Doživljaj gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Glasbena voščila
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	1.-3. Dijaška oddaja 2.-4. Skavtski potep
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitve:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Tek s praznino

Bližajo se olimpijske igre in z njimi neke povsem druge vrednote. Temeljno vodilo iger "pomembno je sodelovati, ne zmagati" se počasi budi iz štiriletnega sna, kot otrok, ki ni prepričan v ljubezen svojih staršev. Na vrsto prihajajo športi, ki niso tako priljubljeni kot nogomet, a zato toliko bolj srčni.

Na prvem mestu bo spet atletika, ki je nekakšna zaščitnica olimpijskih iger. Tek na kratke in dolge razdalje bo spet prevzel primat. Tek je kralj športov, tako kot je atletika kraljica športov. Tek je podlaga za kljubovanje, je esenca bežanja skozi življenje. Kdor si ni vsaj enkrat priznal, da v bistvu beži pred samim seboj in okolico, ni mogel začutiti pravega vetra v prsi. Tistega vetra, ki te spomni, da revolucije še ni konec. Prazna glava se mora z nečim zaposliti in tek je edina metafora, ki lahko zapolni to praznino. Hvala Branku Gradišniku, ki je dejal, da je skoraj vse v genih. Sam sem namreč eden tistih, ki niso talentirani za tek, kar pomeni, da veliko teže napredujem od talentov. Doslej sem bil prepričan, da je vzrok v astmi, ki sem si jo nakopal skozi življenje, toda to očitno ne drži. Celotna konstitucija, ki sem jo podedoval, je cepljena proti eksplozivnosti, višek okornosti pa je prav v nogah, ki so tako podobne nogam mojega očeta. S takšnimi koleno preprosto ni mogoče teči z lahkoto. Zdaj ko to vem, bom tempo še bolj upočasnil in začel poslušati, kaj mi govorijo glasovi mojih bosenških prednikov. Verjetno bom najprej slišal tistega modreca, ki komentira džoging z besedami: "Kam tečeš, če pa je vsemogočni vsakemu od nas preštel korake?" Namesto da bi se smilil sam sebi, se mu bom nasmeh-

nil in odhitel naprej. Vse je v glavi, bo najpogostejši stavek tistih, ki so šli skozi življenje s skrajnimi napori in na koncu ostali brez cilja. Res je vse v glavi, samo poslušati moraš, ne pa drveti za drugimi. Tekmovanje je slabost, če pozabiš namen. To je vodilo, temelj. Brez tega ostaneš sam s časom in takrat se ti slabo piše. Maratonci niso nikdar sami, navajeni so, da jih kolegi hrabrijo, in v tej zavezi tiči smisel teka na dolge proge. Osebnost imam težavo s poslušanjem samega sebe, vse prevečkrat sem površen takrat, ko je najpomembnejše. Preprosto me odnese na drugo stran reke, ne da bi si dobro ogledal breg, na katerem stojim. To imam verjetno iz otroštva. Včasih pomaga pri

obračali na raznjū ...” Pa vendarle si ne more kaj, da ne bi tvegaj, da ne bi izzival usode in hkrati užival v poslanstvu. Vse pod pogojem, da si sposoben sprejeti poraz. Če nisi, potem je bolje, da velike igre prepustiš drugim. Prehitevanje samega sebe je povsem nova bolezen, ki zajema ogromno množico ljudi. Tisti, ki jih je doletela ta bolezen, so obsojeni na dosmrtni lov za pravim občutkom. Žal ne vedo, da tega pravega občutka preprosto ni več, da je zapečaten nekje v otroštvu. Privilegij, ki te v nekem trenutku pač zapusti. Premalo za resno skrb. Zdravilo za to je tek. Verjamem ljudem, ki pravijo, da so z maratonom prebrodili emocionalne krize. Tudi sam sem jih že kar nekaj, čeprav mor-

Verjetno bom najprej slišal tistega modreca, ki komentira džoging z besedami: "Kam tečeš, če pa je vsemogočni vsakemu od nas preštel korake?" Namesto da bi se smilil sam sebi, se mu bom nasmehnil in odhitel naprej.

poeziji, v resničnem življenju pa pogosto ne. Tavanje je podobno teku, v katerem prehitevaš samega sebe. Sam se tega sicer zavedaš, a te neka globlja sila vleče v še večji prepad. Nekaj podobnega se dogaja pri igri Black Jack, ki je, roko na srce, že dolgo nisem igral. Morda zato, ker me je strah izgubljanja. Ali pa zato, ker sem začel uživati v tem, da izgubljam. Sem se zbal samega sebe? Tudi to imam očitno v genih. Ali kot je rekel Brane Oblak: "Vem, da me boste novinarji

da nisem niti vedel, da so obstajale. Jasno mi je bilo le to, da se po teku človek počuti odrešene, tako kot po poletu z balonom zelo zgodaj zjutraj. Ko se po uri leta spustiš na trdna tla, dobiš tisti krasni občutek, da je že vse za teboj in da ti ni treba absolutno ničesar narediti zase in skupnost. Naredil si vse, geni so zadovoljni in prihodnost se zdi povsem verjetna, pa čeprav njene vsebine ne poznaš. Praznina je edina vladarica duš in tisti, ki jo ujame v past, lahko pije vodo iz izvira.

Le še nekaj dni je preostalo do slovesnega odprtja 28. olimpijskih iger moderne dobe. Današnja olimpijada je sicer že povsem podlegla izjavi više, hitreje, močnejše (*citius, altius, fortius*), doseganju in podiranju rekordov (tudi na nedovoljen način) in je tako docela razvrednotila Coubertinovo misel: Pomembno je sodelovati, ne zmagati!

Na žalost pa moderna olimpijska institucija (ki bo svoj pravi obraz kazala od 13. do 29. avgusta) pozablja na popkovino, ki jo vleče še iz antičnih časov, ko je bilo športno udeleževanje moralni in estetski privilegij. Danes je splošno znano, da se olimpijske igre imenujejo po kraju Olimpija, ki leži na zahodni strani grškega polotoka Peloponeza. Aristotel je trdil, da sta olimpijska tekmovalna zasnova kralj Ifit iz Flisa in Likurg iz Špate. Ifit naj bi bil ob-

til nikakršnih razlik med duhovnim in telesnim, razvil pa je nazor, ki se je skozi stoletja potrjeval v palaestri (trenažni in pripravljalni prostor) ter gymnasiumu – mestu, na katerem so vadili nagi (*gymnos*) ljudje.

Sveti mir

Olimpijade so potekale večinoma v juliju in avgustu. Ugled iger, vsegrškega svetišča v Olimpiji in hkrati Ilije je zasnovan na panhelenskem, popolnoma prostovoljnem čaščenju in spoštovanju svetega miru. V tem smislu se ekehejrija (sveti mir v času olimpijskih iger) lahko razume tudi kot eden prvih, morda pa tudi kot eden najdlje spoštovanih mednarodnih pravnih zakonov. Mir je bil prav tako odvisen od nevtralnosti peloponeške pokrajine Ilije v trenutnih medgrških sporih. Ta mirovniški status je bil dosežen s posebnimi sporazumi med posameznimi mesti. Sveti mir je bil pravzaprav ustavev vseh sovražnosti. Pokrajina Ilija je zatorej v času olimpijskih iger pomenila nevtrarno ozemlje oziroma posvečena tla, na katerih je bil prepovedan vstop oboroženim. Vsem športnikom, njihovim spremljevalcem in

Antične olimpijske igre

novil olimpijske igre, ker je želel s tem ustaviti nalezljive bolezni tako v peloponeški Iliji kakor tudi po celotni Grčiji. Z obnovitvijo iger je uvedel – najbrž v dogovoru s sovražnim Likurgom – tudi sveto premirje, ki je moralo biti v času olimpijskih iger.

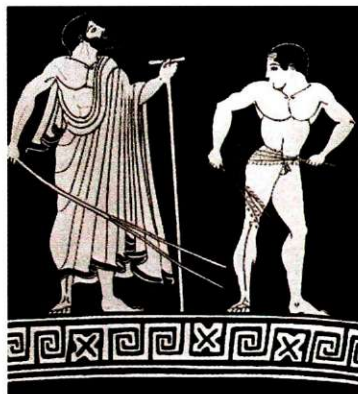
Zgodovinsko dejstvo

Prve igre so bile tako spočete leta 776 pr. Kr.; po nekaterih trditvah so zamrle po letu 395, ko je rimski cesar Teodozij I. prepovedal vse poganske kulte. Vsekakor pa lahko razpravljamo o zgodovinskem dejstvu, ki je trajalo kar 1171 let. To "dejstvo" se je začelo, še preden so v Grčiji uvedli abecedo, trajalo pa je skozi najrazličnejša obdobja kolonizacij obal Sredozemlja in Črnega morja, ustoličevanj in sestopanj najrazličnejših tiranov, nastajanja in vzpona polisov, grško-perzijskih vojn, Aleksandrovega osvajanja sveta, rimske republike in imperija ter

na koncu njegovega razpada oziroma razdelitve. V zgodovini civilizacij ni bilo veliko podobnih institucij. Ne le zaradi tega, ker je atletska zmaga prinesla slavo, ki je bila na las podobna slavljenju mitskih junakov in božanstev, marveč zato, ker je bila tako dolgo trajajoča institucija zgrajena na precej

kratkotrajnejšem in tudi precej negotovem temelju: ljudski duhovni in telesni potrebi po igri, tekmovalnosti in zmagi. Tudi Homer v mnogočem enači vojne in atletske zmagovalstva, iz tovrstnega odnosa pa se je razvil tudi edinstven starogrški vzgojno-etični sistem (*olimpizem*), ki ni ne-

tudi popotnikom je bilo omogočeno varovanje, čeprav so potovali tudi prek ozemelj, kjer je divjala vojna vihra. Sveto premirje je prepovedovalo tudi izvrševanje smrtnih kazni in nadaljevanje sodnih sporov. Pokrajina Ilija je bila (tudi zaradi iger) v vsesplošnem razcvetu in kot taka tarča tatov, vendar so bili ti najstrože kaznovani.

Največji rokoborec vseh časov je bil Milon iz Krotona v južni Italiji, ki je v Olimpiji zmagal kar petkrat (od 62. do 66. olimpijade).

Teagen s Tasosa, eden najslavnejših borcev v pankratiju. Na 75. olimpijadi je zmagal v boks, na 76. pa v pankratiju.

Palaestra

Olimpijska tekmovališča so prvi odkrili francoski arheologi leta 1829. Znamenito tekmovališče, imenovano Palaestra, naj bi bilo zgrajeno leta 323 pr. Kr., na njem pa so tekmovali rokoborci. Stadion, imenovan Gymnasium, je imel pokrito tekaško stezo in je lahko sprejel okoli 45.000 športnih navdušencev. Teren (poligon) je bil dolg 213, širok pa 29 m. Tekška steza je bila dolga 192 m. Ob stadionu je bil navadno zgrajen še hipodrom, ki je bil v obli-

Oče modernega olimpiizma Coubertin je uresničil idejo, ki je bila do leta 1896 videti skrajno utopična.

ki podkve; dolg je bil 425 in širok 213 m. Pravico do nastopa na olimpijadi so imeli izključno svobodni Grki, po rimskih osvajanjih pa so do te pravice prišli tudi prebivalci Rima. Kot zanimivost lahko navedemo, da so že tedaj olimpijske igre zahtevale precejšen finančni vložek. Tako naj bi leta 246 pr. Kr. samo za uvodni ceremonijal odšteli vsaj 1.800 drahem, kar bi danes nanese več kot 43.000 ameriških dolarjev.

Panoge

Najstarejša in tudi najbolj čaščena olimpijska panoga je bil tek na kratko, navadno dva stadija (en stadij je znašal 192,28 m) dolgo progo. Po njenem zmagovalcu so Grki v svojem koledarju pozneje poimenovali celotno olimpijado. V štirinajsti

olimpijadi so uvedli dvojni tek (dioulos), ki je obsegal dvojno dolžino steze, takoj zatem pa še dolgega (dolichos), pri katerem so en stadij pretekli 24-krat. Obstajali so tekmovalci, kakor Polites, ki so osvojili vse tri discipline hkrati, kar je bil izjemen dosežek, če vemo, da so vse potekale v istem popoldnevu. Leonidas z Rodosa, najodličnejši tekač vseh časov, pa je med letoma 164 in 152 pr. Kr. osvojil zmago v vseh treh disciplinah kar na štirih olimpijadah zapored. Maraton v antiki ni nikoli spadal med olimpijske discipline. Ime je dobil v spomin na tekača, ki naj bi bil po zmagi Atencev nad Perzijci na Maratonskem polju v Atene tekel sporočit veselo novice. Med starejše olimpijske panoge so spadali še peterboj (tedaj zelo priljubljena rokoborska disciplina, pri kateri so prvaka okitili z oljčnim vencom šele po eliminacijskem sistemu), rokoborba in boks. Leta 648 pr. Kr. se jim je pridružil t. i. pankratij, kar dobesedno pomeni skupno borjenje, saj je šlo za povezavo rokoborbe z metanjem. To je bila najsurovejša disciplina, kjer so bili dovoljeni prav vsi udarci – tudi z glavo in s kolenom. Borba je bila ustavljena, šele ko se je eden od borcev vdal, pogosto pa so tekmovalci po boju ostali brez očesa ali ušesa. Med mlajšimi tekmovalnimi disciplinami je bil tudi tek z orožjem. Nekatere olimpijske igre pa

Program tekmovanja na antinčnih olimpijskih igrah

Prvi dan	Dopoldne – častna prisega tekmovalcev in sodnikov pred Zevsovim oltarjem; nastop trobentačev in glasnikov; deske tekme v teku, rokoborbi, boks; Popoldne – govori znamenitih filozofov, pesnikov in zgodovinarjev
Drugi dan	Dopoldne – dirke s konji in vozovi Popoldne – peterboj (disk, kopje, skok v daljino, tek, rokoborba) Zvečer – raznorazni obredi, povorke ter slavljenja zmagovalcev
Tretji dan	Dopoldne – veličastno žrtvovanje stotih volov Popoldne – tekmovanja v tekih Zvečer – javni banket
Četrti dan	Dopoldne – rokoborba Opoldne – boks in pankratij Popoldne – tek v bojni opravi
Peti dan	Procesija zmagovalcev do Zevsovega templja ter kronanje z oljčnimi venci.

so se začele s tako imenovano lampadedromio, tekom šest- do deset-clanskih ekip z baklami. Zmagovalci so bili tisti, ki jim je uspelo na cilj priteči s prižganim ognjem. Njim je pripadla čast, da so ob žrtvovanju živine prižgali ogenj na Zevsovem oltarju. S spominom na ta dogodek se začnajo tudi moderne olimpijske igre ...

Danes v drugačni dimenziji

Vse do leta 680 pr. Kr. so olimpijske igre trajale le en dan. Sprva je bil to samo tek na en stadij, potem pa so olimpijski urnik dopolnili še s preostalimi tekaškimi disciplinami

in rokoborbo. Leta 472 pr. Kr. pa so igre dobile dokončen obris – petdnevno tekmovanje (glej tabelo). Danes olimpijske igre potekajo v povsem drugačni razsežnosti. Gre za sprenevedanje in zakrivanje oči pred tradicijo. Ko smo na začetku omenili 1171 let fantastičnega obdobja, pa ne smemo pozabiti na 1501 leto popolnega zatišja, ki je napočilo po odpravi olimpijskih iger antične dobe. Ves današnji pohlep, gonja, necimrnost, pozabljivost, nesolidarnost in druge civilizacijske slabe lastnosti lahko namreč kmalu pripeljejo v novo zatišje.

Lovro Kastelic

na kratko

IAAF ZAHTEVA SANKCIJE

Mednarodna atletska zveza (IAAF) je ob robu mladinskega svetovnega prvenstva (MSP) v italijanskem Grossetu na nedavnem izrednem sestanku Mednarodnemu olimpijskemu komiteju (MOK) priporočila, naj ameriški štafeti 4 X 100 metrov odvzame zlato medaljo, ki jo je osvojila na olimpijskih igrah leta 2000 v Sydneyju.

Bo Young s sotekmovalci ostal brez zlote medalje?

Štafeta naj bi ostala brez zlatega odličja zaradi pozitivnega dopinskega testa lanskega svetovnega prvaka na 400 metrov Jeroma Younga, ki je tekel le v kvalifikacijah in polfinalu.

REAL BO ZASLUŽIL NAJVEČ

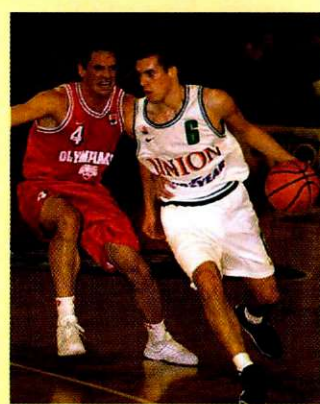
Predsednik Real Madrida Florentino Perez je nedavno razglasil, da bo najuspešnejši evropski nogometni klub v letošnjem letu s trženjem zaslužil 138 milijonov evrov. Slednje pomeni, da bo Real klub z največjim zaslužkom v Evropi in da bo na lestvici klubov z največjim zaslužkom prehitel tudi doslej vodilni klub Manchester United.

“Pred nekaj leti je bil Manchester najbolj prodajana športna znamka na

svetu. Vzrok je v tem, da so bili marketinško vsaj deset let pred drugimi. No, zdaj ni več tako. Real je postal največji ne samo v nogometu, ampak naploh v vsem športu. Letos bomo s trženjem dobili 138 milijonov evrov. Še pred štirimi leti smo toliko zaslužili z vsemi svojimi aktivnostmi. Dokazali smo, da se splača vlagati v igralce, in tako smo ustvarili proizvod, ki se dobro prodaja,” je ob tem dejal Perez.

UDRIH K SAN ANTONIU

Slovenski košarkar Beno Udrih je nedavno tudi uradno postal član moštva v severnoameriški košarkarski ligi NBA San Antonio Spurs. Udriha so kot 28. na naboru NBA izbrali v prvem krogu. Po merilih kolektivne pogodbe NBA bo 22-letni košarkar kot novinec v ligi v treh

Beno Udrih v San Antoniu

letih zaslužil okrog 2,4 milijona dolarjev. V prvenstvu NBA že vrsto let uspešno igra slovenski košarkar Radoslav Nesterović, zadnjo sezono prav v dresu San Antonia, tako da bosta skupaj z Udrihom prvi slovenski igralci par v NBA.

Občinstvo je najbolj navdušila domača turbofolk skupina Atomik Harmonik.

Minil je še en MMS

V portoroškem Avditoriju je bil sredi julija v dveh polfinalnih večerih že 27. festival Melodij morja in sonca (MMS).

Med 28 pesmimi oziroma izvajalci je gledalce s svojim nastopom najbolj prepričala skupina Atomik Harmonik s pesmijo Brizgalna brizga, strokovno žirijo pa Alenka Godec, ki ji je pripadel naslov žirije za najboljšo celostno izved-

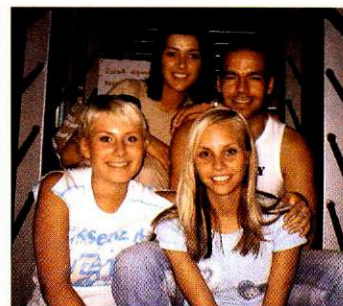
bo. Strokovna žirija je poleg tega podelila še nagrade za najboljšo skladbo, melodijo in priredbo. Nagrado za najboljšo besedilo je dobil Drago Mislej Mef za skladbo Z mano ti ne gre v izvedbi Slavka Ivanciča, z najboljšo melodijo je žirijo prepri-

čal Rok Kosmač s pesmijo Biseri v očeh, najboljša priredba pa je skladba Iz orbite, ki jo je zapela Maja Slatinšek. Svojega drugega in tretjega je izbralo tudi občinstvo, ki je za drugo najboljšo skladbo ocenilo skladbo Roka Kosmača, za tretjo pa skladbo Petra Januša.

Posebnost letošnjega festivala je bila, da je bil zaradi želje organizatorjev, da bi ga čim bolj približati italijanskemu festivalu San Remo, razdeljen na tri večere. V prvih dveh sta bila polfinala, na katerih so gledalci pred televizijskimi zasloni in poslušalci 14 slovenskih radijskih postaj izbrali 14 skladb, ki so se uvarstile v finale. Sicer pa je bilo zanimanje izvajalcev za letošnji festival, katerega posebnost je bila tudi to, da ga prvič ni prenašala nacionalna televizija, ampak televizija NET TV (vodi jo Stojan Auer), zelo veliko, saj je nanj prispelo kar 95 prijav.

Tudi Bepop na MTV

Bepop, četverica, ki je tik pred izidom svojega tretjega studijskega albuma, ki bo na prodajne police prišel 23. avgusta, z letošnjo uspešnico Komaj čakam navdušuje na vseh radijskih postajah pri nas in posega po vrhovih najrazličnejših lestvic. Pred kratkim je na TV prišel tudi videospot za letošnjo poletno uspešnico, ki ga

bo od prihajajoče sobote naprej mogoče videti ne le znotraj meja Slovenije, temveč tudi na lestvici MTV World Chart Express, na kateri se je skupina predstavila že lani z uspešnico Zaplesi z nami. Če ste navdušeni bepo-

Napoved dogodka

KREDARICA 2004

TRI
PESNIŠKE OBLETNICE
pod TRIGLAVOM

V Triglavskem domu na
Kredarici, 5. avgusta 2004

Rudolf MAISTER (1874–1934)

Srečko KOSOVEL (1904–1926)

Edvard KOCBEK (1904–1981)

V kulturnem večeru,
ki se bo začel ob sončnem
zahodu oz. po prihodu planincev
v dom, to je okoli 21. ure,
bodo sodelovali:

igralca
JERNEJ in TONE KUNTNER
in
citarar
TOMAŽ PLAHUTNIK

PRISRČNO VABLJENI!

DEMOKRACIJA

K sodelovanju vabimo
inovativne zunanje
sodelavce za samostojno

TRŽENJE
OGLASNEGA
PROSTORA

in

PRIDOBIVANJE
NOVIH
NAROČNIKOV

za revijo **Demokracija**.

Ponujamo stimulativno
nagrajevanje.

Podrobnejše informacije
na tel.: 01/43 45 463 ali
na elektronskem naslovu
obzorja.direktor@siol.net.

Karitas

Škofijska karitas Koper

5250 SOLKAN, Skalniška 1, tel. 05 33 00 233

POMAGAJMO LJUDEM V STISKI!

ŠKOFIJSKA KARITAS KOPER je tudi tokrat pripravljena pomagati ljudem v Posočju, ki jih je prizadel potres. Zavedati se moramo dejstva, da se prebivalci še vedno soočajo s posledicami potresa, ki jih je prizadel pred šestimi leti. Karitas zaradi odplačevanja visokih anuitet pomaga družinam in posameznikom s hrano, vključitvijo otrok v program 'posvojitev na razdaljo' in odplačilom zapadlih položnic.

Potres, ki je prizadel Posočje 12. 7. 2004, ni povzročil samo gmotne škode na objektih, temveč in predvsem zmanjšal možnost zaslužka vsem prebivalcem, kar bo njihovo gmotno stisko še povečalo. Nedvomno lahko računamo tudi z izpadom turizma. Pomembno je, da ljudje tudi tokrat čutijo, da smo jim pripravljeni moralno in materialno pomagati.

Svoj prispevek lahko nakažete na TRR Škofijske Karitas Koper
24500-9004155438 s pripisom: Posočje 2004.

Pregled dosedanje pomoči Karitas prebivalcem v Posočju je na spletni strani <http://www.karitas.si/akcije/posocje.htm>.

Jožica Ličen,
namestnica ravnateljice Škofijske karitas Koper,
gsm 041 429 713

Brezplačni oglas

povci, potem ne zamudite lestvice WCE, ki jo vsako soboto, nedeljo in ponedeljek predvajajo na angleški glasbeni televiziji MTV Europe.

Seattle – pred 12 leti ...

Skupina Pearl Jam je za MTV izvedla enega redkih akustičnih nastopov, in čeprav ta izvedba ni bila nikoli uradno izdana, je vedno veljala za enega največkrat piratiziranih posnetkov. Vendar pa bodo vsi fani Pearl Jamov kmalu lahko potešili svoje apetite, saj bo letos izšel dvojni CD Live at Benaroya Hall October 22, 2003 kot prvi obsežni in po večini le akustični nastop skupine.

Album predstavlja več kot dveurni koncert 22. oktobra 2003, kjer se je v intimnem ozračju zbralo 2.500 ljudi in ga je zaznamovala prva živa izvedba pesmi Man of the Hour, ki je bila nominirana tudi za Golden Globe, kot tudi akustične predelave pesmi Master of War Boba Dylana, I Believe in Mi-

je dejal: "To je bil eden posebnih koncertov, ki ni bil del serije bootleg izdaj iz leta 2003, a so oboževalci veliko povpraševali po njem in glede na to, da je to prvi tako obsežen akustični koncert banda nasploh, smo menili, da je to stvar, ki jo moramo ponuditi tudi oboževalcem."

Se No Doubt razhajajo?

Neka avstrijska spletna stran trdi, da se No Doubt razhajajo. Neimenovani vir, ki naj bi bil tesno povezan s

skupino, je dejal, da je bil njihov nastop pred kratkim v Kaliforniji zadnji.

Pevka Gwen Stefani se pripravlja na izid svojega prvega soloalbuma, ki bo izšel to jesen. Na njem se bodo pojavili tudi Outkast, Missy Elliott, the Neptunes, Tim Armstrong, Linda Perry in The Matrix team. Gwen je samostojen uspeh že okusila, ko je leta 2001 nastopila v duetu z Eve v skladbi Let Me Blow Ya Mind, poleg tega pa je začela tudi z igralsko kariero. Po zadnjih podatkih bo igrala v biografskem filmu The Aviator. No Doubt so začeli svojo kariero leta 1987 v Kaliforniji. Doslej so izdali 4 albume: No Doubt, Tragic Kingdom, Return Of Saturn and Rock Steady.

racles skupine Ramones in 25 Minutes to Go Johnnija Casha. Kelly Curtis, menedžer skupine Pearl Jam,

horoskop

Lev (22. julij – 21. avgust)

Kar koli že počnete, deluje. Skušajte si zapomniti, kaj natanko delate, saj vam utegne ista formula priti nadvse prav. Kaj vas v resnici vznemirja, je skrito pod preprogo vaše podzavesti. Poskušajte kaj izbrskati na plan.

Devica (22. avgust – 21. september)

Zadnje dni ste bili malce nabriti, če se ne motim. Seveda je dobro, če ste izmuzljivi kot jegulja, vendar bi se morali kdaj pa kdaj tudi pokazati. Bodite pripravljeni na kakšno presenečenje s strani svojih prijateljev.

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

Plavate na mehkih oblakih upanja, kar niti ni tako zelo običajno za vas. Svoje sanje zelo običajno skrbno ločite od realnih pričakovanj. Tudi tokrat boste dobili tisto, kar zahtevate. Ne bo vam slabo, občutili boste še nekaj nevoščljivosti.

Škorpion (23. oktober – 21. november)

Vi proti šefu. Morda bo iz tega nastalo kaj koristnega za vas. Dobro je, da pokažete, kdo ste. Za naslednje dni se bo splačalo narediti kakšen dober načrt za prihodnost. Ne bo lahko narediti dramatičnih sprememb, pa vendar.

Strelec (22. november – 20. december)

Potrudite se nadgraditi svoje sodelovanje. Veliko dobrega ste sposobni narediti, poleg tega pa ste tak človek, da vas drugi radi poslušajo. Uporabite to za korist vseh. Utegne se zgoditi, da bodo nekateri mislili, da jih izkoriščate.

Kozorog (21. december – 19. januar)

Dobro veste, kaj pomeni biti zelo odkrit in ljubezniv. Bodite zdaj malo pokrita rihta in naredite kaj zase. Nobenih kompromisov vam ni treba sklepati, saj se niste zavezali. Bodite čim bolj optimistični, saj vam ne bo nič škodilo.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Zdravje je vaša prva skrb ta teden in ni čudno, saj se takšne ali drugačne težave pojavljajo že ves teden. Dobra volja vam bo pomagala veliko prebroditi. Otroci, če jih imate, vam bodo v veselje in zabavo. Ne bodo vam torej povzročali skrbi.

Ribi (19. februar – 20. marec)

Razveselil vas bo razvoj dogodkov, kakršnega nikakor niste pričakovali. Zelo dobro se boste odrezali na poskusnem delu. Ne bo slabo, če boste poskusili narediti še kaj več za družino. Potrudite se zanje, to bodo zelo cenili in vam bodo hvalježni.

Oven (21. marec – 20. april)

Pripravljeni ste na romantiko in pravi čas je za to. Če ste čakali, da pride pravi čas, ne čakajte več. Če ste že v zvezi z nekom, potem je to čas, da popravite vse netaktnosti med vama. Osredinite se torej na odnose.

Bik (21. april – 21. maj)

Vi želite narediti po svoje, drugi pa po svoje. Ni pa to konec sveta. Je pač običajen boj za svoj prav in svoj ego. Da bi se izognili večjim sporom, se z dotično osebo ne srečujte več, kot je to potrebno. V nedeljo boste nadvse presenečeni.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Danes in jutri bosta zares čudovita dneva. Kljub temu se boste v nadaljevanju tedna morali soočiti z nekoliko zapletenimi sorodstvenimi težavami. Velika verjetnost je, da vas bodo pri neki stvari napačno razumeli in zmeda bo tu.

Rak (22. junij – 21. julij)

Seveda lahko kupite nov avto, toda ali imate garažo, kjer bi ga lahko parkirali? Kaj pa vsi drugi stroški? Na to pomislite, kadar boste imeli kakšne skušnjave po novotarijah. Na določeni točki se morate vendarle ustaviti pri svojem nakupovanju.

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.

Loke 22

1412 KISOVEC

tel.: 03 56 57 150

fax: 03 56 71 488

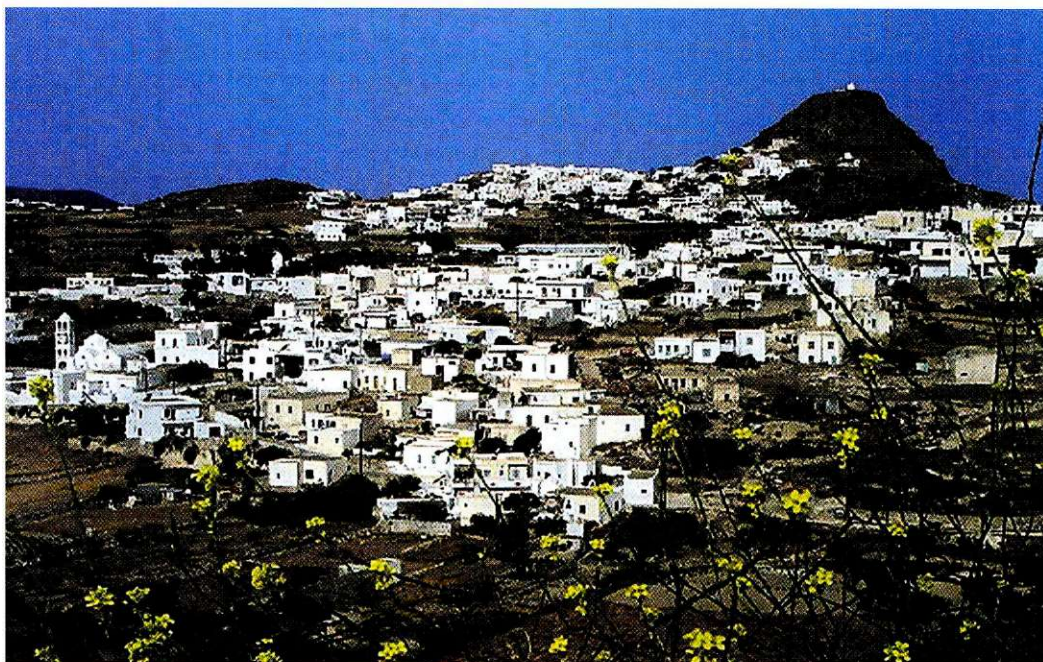
www.elektroprom.si

- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ bar sedmica
- ♦ lokalna televizija ETV

- ♦ trgovina EVJ Center
- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ tiskana vezja
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje

v Grčiji so se znali
veseliti že pred tisočletji.

Trdno zgodovinsko zakoreninjena zgodba ima lahko tudi nasprotno plat. O tem je prepričan David Gilman Romano z Univerze Pennsylvania, ki trdi, da so bile antične olimpijske igre bučne, občasno škandalozne, zelo politične, izjemno grobe večinoma podobne današnjim.

Starogrške nečednosti

Olimpijske igre so bile sprva del narodnega festivala v čast Zeusa, vrhovnega grškega boga. Čeprav je bila v prvi vrsti religioznost, pa je bilo vseeno vselej dovolj pijače, hrane in preostalega, kar je pritegnilo številne obiskovalce. Razmere so bile grozne: peklenska vročina, neprijeten smrad in mrčes, kar pa vseeno ni preprečilo izjemnega obiska. Ljudje so v trumah prihajali od Iberskega polotoka pa do Črnega morja.

Antične aferice

Današnji doping je bil tedaj razumljen nekoliko drugače. Veljalo

je, da meso daje moč ... In bili naj bi posamezniki, ki naj bi bili pojedli čellega vola! Bile so tudi manjše prevare, predvsem ko so ugibali o letih prenekaterega športnika. Marsikdo je namreč želel na goljufiv način priti v višjo starostno skupino, kjer je lahko šele pokazal svojo "pravo" vrednost. Večje prevare pa so strože obravnavali. Prevara je namreč pomenila prevarati bogove. Tako so bili za napačen start kaznovani z nekajkratnim bičanjem; tisti rokoborci, ki so bili po telesu naoljeni, so morali za kazen v popolnosti financirati izdelavo Zeusovega kipa.

Zelo zanimiv je tudi začetek tradicionalnega nastopanja brez vsakršne krpice na telesu. Oblečeni so kljub vsemu nastopali do leta 720 pred Kr., ko naj bi tekačema Orsiposu in Megari med tekom spolzele tekmovalne hlačke. Nova moda se je s tem nenadejanim dogodkom precej hitro prijela, saj so mnogi razmišljali, da so brez oblačil hitrejši.

Zmagovalci so sicer dobili oljčni venec, vendar pa so jih potem bogastvo, ugled in številni privilegiji pričakali v domačih mestih. Atene so denimo svojim zmagovalcem omogočile dosmrtno brezplačno prehrano in oprostile plačila davkov. Poleg tega so dobili denarno nagrado 500 drahem, kar naj bi bila povprečna

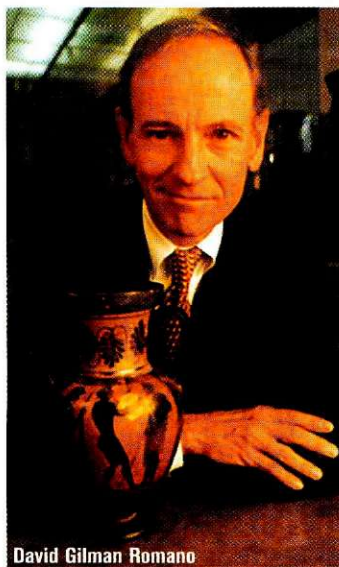
plača v dveh letih. Omenjena darila so bila vzrok prvim "športnim prestopom", saj so mnogi športniki zapuščali svoje rodne kraje in odhajali v druge. S tem so razjezili svoje rojake, da jim niso več dovolili vrnitve. Iz rodnih mest pa so izgnali tudi številne poražence – nekateri so odšli zaradi sramu, drugi pa zaradi nadležne okolice. Poraze na olimpijadah so opevali tudi številni pesniki, med drugimi znameniti Pindar.

Kampanjska olimpijada

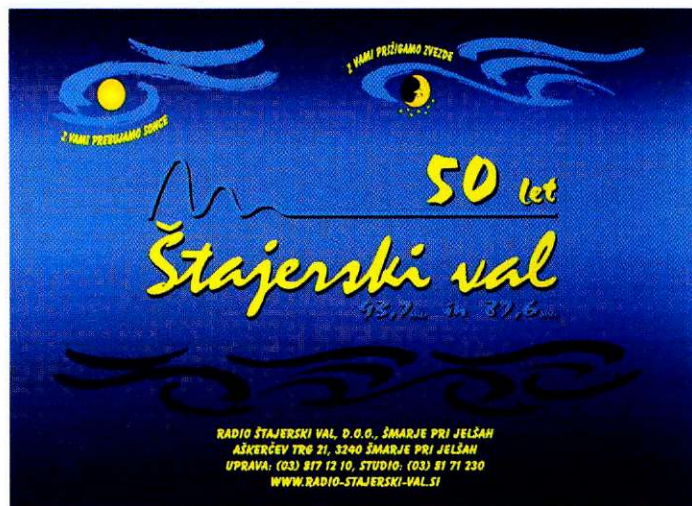
Atenski meščan z izrazitimi političnimi ambicijami Alkibijad je za olimpijske igre kupil kar šest konjskih vpreg in na koncu zmagal v

dirki, kjer le ena vprega ni bila njegova. V Atene se je vrnil kot junak, svojo olimpijsko zmago slavje pa je nemudoma izkoristil za politično kampanjo; vse svoje govore je od tedaj vselej začel z besedami: "Jaz, olimpijski zmagovalec ..."

David Gilman Romano se je očitno lotil razblinjanja zakoreninjenih tabujev, ki plapolajo s patine antičnih olimpijad. Izbral si je tudi pravi čas za tovrstno početje – nekaj dni pred začetkom olimpijskih iger 13. avgusta v Atenah. Zaželimu mu uspešno razbijanje tabujev še naprej v upanju, da bo s svojim raziskovanjem nadaljeval tudi po 29. avgustu (konec olimpijskih iger). **Lovro Kastelic**

David Gilman Romano

KNJIŽNI KLUB SAMOROG

Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana

**ČLANSTVO V KLUBU SAMOROG
VAS NE OBVEZUJE K NAKUPU**

**CENEJŠE VSTOPNICE V GLEDALIŠČIH
IN DRUGIH KULTURNIH USTANOVAH**

**POPUSTI PRI NAKUPU KNJIG
IN CD PLOŠČ OD 10 - 50%**

telefon: 01 433 40 74, e-mail: info@samorog.com, www: samorog.com

DEMOKRACIJA	IZBRANO BRANJE	ŽENSKA KI KOLESARI	PLAČILO ZA STANOVANJE	ANGLEŠKI PISATELJ FLEMING	KEMIJSKI ZNAK ZA STRONCIJ	DEMOKRACIJA	SLOVENSKI KNJIŽEVNIK (DOMINIK)	VRHNE OBLAČILO	GESLO	ANGLEŠKI NOGOMETNI KLUB	ŠAHISTKA GROSARJEVA	STARO- RIMSKI MECEN (IZ ČRK KITA)	NEMŠKA POP PEVKA	KRAJ PRI OPATIJ
JELN V INDIJ IN NA SRILANKI						HROŠČ, LIČINKA ŽIVI V SLANINI								
NEKDANJI JAVNI PISAR						SOPROG ČEŠKI ŠAHIST (LUBOMIR)								
AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC LADD					MORSKI OŽIGALKAR									
BRITANSKI PISATELJ DEIGHTON				PLAČILNO SREDSTVO	PLAZILEC IZ REDA KROKODILOV							ANCONA RUSKI BIO- KEMIK (ALE- KSANDER)		
PESNIK IN NOVINAR BABAČIČ					ŽILA DOVODNICA ZNAK ZA TITAN								PISATELJICA NOVAKOVA	PRISTANIŠČE V IZRAELU
MORSKA ŽELVA (IZ ČRK RAKETA)						DESNI PRITOK VOLGE		SORTA ZELENJA- VNICE						
AMERIŠKI PEVEC												VODNA ŽIVAL MIHA AVANZO		
MOZO- LJAVOST					VEDA O GOSPO- DARSTVU									
DEMOKRACIJA	REKA AARE (KRAJŠE)				POTUJOČA SKUPINA LJUDI									DEMOKRACIJA

rešitev prejšnje križanke

DANAJA, OVITEK, LENORA,
ENOSOD, NT, JIM, MK,
ASKAR, SLANIKAR,
STANISLAV, LATA, KARI,
PARAMECIJ, ANALI, TAST,
JI, RAVIOLI, VAN, IRAN,
ANATOMIJA, DIN,
AKADEMIJA, ANKETAR,
SALAMA, AETIJ, TROKAR

nagrajenci 29. številke

- 1. nagrada:** **IVANKA KOKALJ**,
Krašnova 20, 4000 Kranj
 - 2. nagrada:** **NUŠA ČUK**,
Zbiljska 15,
1215 Medvode
 - 3. nagrada:** **BRANKA ROPRET**,
Rudija Papeža 12, 4000 Kranj
- Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do
5. 8. 2004 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

- **26. 7. 1847** je postala Liberija kot prva država svobodnih črncev neodvisna država.
- **26. 7. 1894** se je rodil angleški pisatelj Aldous Huxley. Rekel je: "Kako veste, da Zemlja ni pekel kakega drugega planeta?"
- **26. 7. 1943** je bila v Ljubljani plenarna seja Slovenske zaveze. Sklenili so, da se četrtina moštva vaških straž oziroma protikomunistične milice priključi četnikom, to je pripadnikom vojske jugoslovanskega obrambnega ministra Draže Mihailovića.
- **27. 7. 1851** sta kaplan Andrej Einspieler in slavist Anton Janežič javno naznanila ustanovitve Mohorjeve družbe, družbe za izdajanje dobrih knjig.
- **27. 7. 1928** je postal dr. Anton Korošec prvi nestrbski predsednik vlade v Kraljevini SHS.
- **27. 7. 1929** so v New Yorku prikazali prvo barvno televizijsko oddajo.
- **28. 7. 1913** je dobila Štajerska elektrodružba (STEG) od avstrijske vlade koncesijo za graditev prve elektrarne na Dravi, in sicer na Fali pri Mariboru.
- **28. 7. 1947** se je začel v Ljubljani t. i. Nagodetov proces. Sodi med najbolj znane politične procese na Slovenskem. Med 15 obsojenimi so prevladovali izobraženci in predvojni politiki, ki so bili s stališča oblasti potencialni opozicijski voditelji. Zanimivo je, da so jih obtoževali sodelovanja z Angleži – z zavezniki toorej.
- **29. 7. 1921** so iz društev različnih imen ustanovili Društvo Rdečega križa Kraljevine SHS.
- **30. 7. 1863** se je rodil ameriški industrialec Henry Ford, prvi množični izdelovalec avtomobilov.
- **30. 7. 1898** se je rodil britanski kipar Henry Moor, ki so ga kritiki imenovali "največji kipar po Michelangelu".
- **30. 7. 1909** se je rodil britanski zgodovinar in pisatelj Cyril Northcote Parkinson. S svojim zakonom je opozoril, da skušajo biti upravne službe namenjene same sebi.
- **31. 7. 1860** so v tržaškem pristanišču kapitanu Ivanu Visini podelili najvišje avstrijsko odlikovanje, ker je kot šesti za Magellanom s svojo ladjo Splendid objadral svet.
- **1. 8. 1291** so odposlanci švicarskih pokrajin Uri, Schwyz in Unterwalden prisegli večno zvestobo v obrambi svojih sodnih in drugih svoboščin.
- **1. 8. 1863** se je rodil francoski politik Gaston Doumerque, predsednik republike med letoma 1924 in 1931. Ko so ga vprašali, kako to, da je vedno tako vesel, je pojasnil: "Če sem dobre volje, se smehljam, ker imam takšno navedo. Če se razjezim, se tudi smehljam, zato da jezim druge. Njihova jeza me spet razveseli in tako sem spet dobre volje in se smehljam."

George Bernard Shaw

George Bernard Shaw je bil eden od najbolj duhovitih ljudi 20. stoletja. Rodil se je **26. julija 1856**. Živel je v literarni družini, ki je na srečo zapisovala njegove domislice in zbadljivke.

* Mlada pisateljica je vprašala Bernarda Shawa, kakšne možnosti ima za poroko. Duhoviti Irec ji je odgovoril: "Raje ne mislite na to."

"Zakaj ne," je bila radovedna pisateljica. "Ker vas imam za preveč inteligentno, da bi bili zadovoljni z možem, ki bi bil tako neumen, da bi vas vzel."

* Slaven pisatelj ni mogel trpeti domisljave aristokracije. Ko je dobil vabilo, na katerem je med drugim pisalo: "Lord bo doma v torek med četrto in peto uro," ga je vrnil s pripisom: "George Bernard Shaw tudi."

* Nekoč je Shaw takole nagovoril znanca: "Zdi se mi, da le redko mislite. Le redki so, ki mislijo trikrat ali štirikrat na leto. Jaz sem slaven zato, ker mislim enkrat ali dvakrat na teden."

* Shaw je nekoč rekel: "Človek je žalitev za opico."

Izseljevanje Slovencev

Bleiweisove Novice so **27. julija 1856** objavile pismo dopisnika iz Konjic, v katerem se je dopisnik odzval na poziv, naj se Slovenci namesto v Ameriko raje izseljujejo v Banat in Srbijo.

Konjiški dopisnik je opozoril na trdo življenje v domači okolici, zlasti med hribovskim prebivalstvom, kjer je razsajala lakota in so ljudje trpeli zaradi pomanjkanja oblačil. Bremenili so jih davki, dolгови, suše in kronično prazni možnjiki. Zato je med drugim zapisal: "Sila kola lomi! Take nam tukaj godi, da nam drugega skoraj ne ostane kot zapustiti milo domovino ... Ne žene nas hrepenenje po izselitvi, ampak prisila, da ohranimo sebe in svoje družine." Ljudje so prodajali živino in sekali gozdove, cene vina in žita so padale, davki so odirali, dolгови so naraščali in dražbe so bile čedalje številnejše.

Temeljno vprašanje o vzrokih izseljevanja Slovencev na vse konce sveta je ostalo vse 19. stoletje stalna tema polemičnih razprav. Razplamenelo pa se je v začetku 20. stoletja, ko že sledimo množičnemu izseljevanju s slovenskega ozemlja. Nedvomno so bili glavno ozadje tega procesa slab

socialni položaj pretežno podeželskega prebivalstva. Večinoma mlajša slovenska populacija se je odločila za pot v tujino.

Ljudje dobrega srca

Ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar se je **29. julija 1914** obrnil na ustanove in ljudi dobrega srca, da bi pomagali z darovi v denarju in blagu prebroditi težke čase družinam, katerih očetje in možje so bili vpoklicani v vojsko.

Kmalu po začetku 1. svetovne vojne je postala Ljubljana velika etapna vojaška postaja, zaradi vojnih razmer pa se je razpasla revščina. Pomanjkanje je bilo čedalje večje, zato je mestna uprava organizirala "aprovizacijo", ki naj bi preskrbovala prebivalce z živili. Pred njenim skladiščem so se vile vrste mater in otrok. Kljub preprosti je naraščalo romanje mestnega prebivalstva na podeželje, kjer so poskušali zamenjati blago za blago ali pa kupiti živila.

Vojna je posebej prizadela mladino. Oblasti so zato za predšolske in šolske otroke ustanovile posebna zavetišča. Mnogi otroci so osiroteli, veliko žena je ovdovelo. Zato so 24. maja 1917 ustanovili Vdovski in sirotinski sklad, ki naj bi pomagal siromašnim vdovam in vojnim sirotam.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja pism, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepiranje.

Kdo razvaja Slovence?

Nekdanji predsednik Slovenije in predsednik slovenskih komunistov Milan Kučan je udaril po vseh, ki mislijo drugače kot on in njegovi "tovariši".

Izkoristil je srečanje "borcev" 7. korpusa na Primorskem. Jadikoval je, ker niso bili povabljeni na 60. obletnico izkrcanja v Normandiji, in za to kot glavnega krivca obtožil zunanje ministrstvo in posredno dr. Dimitrija Rupla. Seveda je udaril tudi po domobranstvu. Ni pa omenil krvavih pobojev in genocida po končani vojni v maju in juniju 1945. Nič ga ne zanima resničnost dogodkov. Povzdigoval je NOB, čeprav imajo mnogi med njimi roke krvave do komolcev. Pozival je k množični udeležbi na volitve v oktobru. Seveda ni nič omenil tega, kam nas je pripeljala vladavina postkomunizma in anarholiberalizma. Ohranjanje vladavine privilegirancev, zbranih v organizaciji ZB, in drugih prisklednikov je njegov glavni cilj. Zmagati hočejo za vsako ceno, vendar menim, da se nekdanji predsednik bridko moti.

Res imamo Slovence in Slovenci oprane možgane, vendar niti slep človek ne more več mimo dejstev. Čas Kučana in njegovih privržencev se nezadržno izteka. Kučan je človek preteklosti! Preteklost pa, čeprav jo še tako pacijo, je grozljiva. Najprej je bila krvava, pozneje so jo izropali ozi-

roma nacionalizirali vse, kar so mogli. Po letu 1992 pa so ustvarili kasto tajkunov oziroma rdečih baronov. Njihov kolovodja je Milan Kučan kot predsednik Foruma 21. Prav nič jih ne zanima množica revežev, nič jih ne zanima, kako vidno umira slovenski narod. Propada jo cele vasi in naselja. Število prebivalstva ohranja jo z množičnim priseljevanjem tujcev – Albancev, muslimanov in drugih.

Glavni moto zbranih v Forumu 21 je ohranjanje privilegijev, vladavine pogoltnežev, ohranjanje socialne neenakosti, zmanjševanje pokojnin in siromašenje delavcev, zaviranje zdravega podjetništva in ohranjanje državnih in paradržavnih podjetij. Tako imajo zagotovljeno kapitalsko podlago, hkrati pa nadzor nad javnimi mediji. Zadnji Kučanov izbruh je tipičen primer razdvajanja Slovencev in Sloenk. Povzdigovanje vrednot tistih, ki so povzročili največjo narodovo tragedijo, in pozivanje državljanov samo ene strani, je podlost. Vse to je dokazoval tudi v svoji desetletni vladavini, ko je bil predsednik države. Nikdar ni bil predsednik vseh Slovencev! To dokazuje tudi sedaj, ker se ni odrekel privilegijem kot nekdanji predsednik. Tako imamo kar dva predsednika. Svojo oblastnost dokazuje tudi s tem, da mu država vzdržuje kabinet. Kot nekdanji predsednik mini države bi se moral zadovoljiti s svojo veliko pokojnino. Toda ne, on hoče vplivati na dnevno politiko. Menim, da se niti ne zaveda, da je moč za mnoge Slovence in Slovence. Tudi borce izkorišča. Mnogi med njimi so res bi-

li borci za osvoboditev, žal pa so jih vse povojno obdobje vodili komunisti. Na čelu ZB ni bil nikdar

nekomunist, čeprav je bilo 90 odstotkov pravih borcev nekomunistov.

Slovenski narod bo na jesenskih volitvah pokazal svojo zrelost. Upajmo le, da ne bo znova prišel pod vpliv tistih, ki mu ne želijo dobro.

Alojz Dragoš, Ljubljana

Kako se ideologije spreminjajo!

Ideologija Karla Marxa je ustvarila kasto privilegirancev že v nekdanji Sovjetski zvezi, ko je bil govor o desetisočih, ki so živeli v izobilju, na milijone ljudi pa je pod Stalinom umrlo od lakote. V čistkah, ki jih je izvedel, je "dobrotnik" človeštva dal pobiti milijone kulakov, gospodarstvenikov in celo generalov, posestva kmečkih kulakov pa so prevzeli kolhozi, ki se zdalec niso ustvarili takšnega pridelka kot prej zasebni lastniki, česar pa seveda nikoli niso priznali.

Spomnim se, da je bil po vojni tudi v Sloveniji čas pomanjkanja, ko smo otepali slabo zapečen koruzni kruh, ki je pri razrezovanju razpadel tako, kot da bi jedli žgance. To pa, razumljivo, ni veljalo za privilegirani sloj prebivalstva. Oficirji, tako vojaški kot oznovski, so imeli pravico nakupovati v določenih trgovinah, kjer so dobili vse dobrine, o kakršnih se navadni raji še sanjati ni smelo. Zdaj pa so se časi rdeče ideologije temeljito spremenili in nikoli več ne poudarjajo, kaj pomeni lik komunista. Medtem ko so po vojni razlastili (in še kaj več!) poleg trgovcev in industrijskih mogotcev tudi majhne in revne trgovčice, so se sedaj, kot kaže, povsem odrekli svoji ideologiji in namesto socializma izoblikovali trdo različico brutalnega kapitalizma. To je dojel tudi nekdanji komunistični šef Ku-

čan in zato v svoj Forum 21 združuje predvsem gospodarstvenike in kapitalistične mogotce, med katerimi so tudi znani izkoriščevalci slabo plačane delovne sile. S tem ohranja tako kapitalsko kot politično moč. Če se spomnimo dobrih 70 let nazaj, so tudi nemškega firerja Hitlerja spravili na oblast industrijski mogotci (predvsem Krupp) s svojim ogromnim kapitalom, na srečo človeštva pa ga je ameriški kapital s svojo gromozansko oboroževalno industrijo uničil.

Jasno je, da se Forum 21 zaveda, da ima skoraj popoln nadzor nad mediji; povsem lahko računajo na tisk in še posebej na RTVS pa tudi na "solidarnost" sodstva in policije. Pri vsakem "nedotakljivem" režimu, ki že tako dolgo vlada tudi pri nas, je vsakršno ukrepanje proti korupciji ena sama farsa, saj pravih krivcev (tako tudi v primeru Petek) nikoli ne bodo odkrili. Zato ostaja samo upanje, da bodo poštene jesenske volitve prinesle vsaj malo osvežitve, kar pa je seveda odvisno od razgledanosti volilcev in njihove udeležbe na volitvah.

Roman Kralj, Maribor

LDS izgublja ugled

Celo prejšnji režim je branil svoje člane zveze komunistov, LDS pa udarja po lastnih ljudeh.

Primer je dr. Rupel. Predsedniku vlade g. Ropu so njegovi člani pritrdjevali kot poskusni zajčki in čedalje glasneje dokazovali, da ne znajo misliti s svojo glavo. Menim, da s takim načinom Rop le zapravlja svoj ugled, saj takšno vedenje kaže na to, da kdor bo hotel postati član LDS, ne bo smel misliti drugače kot Rop. Za g. Kacina bi dejala, da je koristno, ker odhaja, saj se tudi spretne govorca človek naveliča, če venomer ponavlja eno in isto. Gospod Gaber ima veliko dela z zgrešeno devetletko. Sama sem začela hoditi v osnovno šolo leta 1947. Imela sem dva do štiri zvezke in berilo. Učitelji sprva res niso imeli

» vsi ustrezne izobrazbe, imeli pa so veliko srčne kulture. Naučili smo se več kot sedanji otroci, ki imajo po deset knjig in delovnih ter drugih zvezkov. Splošnega znanja nimajo toliko, kot smo ga osvojili mi. Moji vnuki se dostikrat čudijo, odkod starejšim tolikšna splošna razgledanost. Odgovor je preprosto. To, kar smo poslušali pri pouku in si zapisovali, smo tudi utrjevali. Učili smo se lepega pisanja, da ne govorim o kulturi, ki smo jo pridobivali z branjem knjig, s spoštovanjem ustvarjalcev kulture, pisateljev, pesnikov, slikarjev. H kulturi sodi tudi ljubezen do domovine, ki so nam jo privzgjajali, kultura je ljubiti svoje starše, sosede, starejše ljudi, odstopanje sedeža v vlaku, avtobusu ali kjer koli. H kulturi sodi pozdravljanje, besedice hvala, prosim, oprostite. Šola gospoda Gabra vsega tega ne daje otrokom in zato toliko neznanja, nasilja, nenehnega boja in histere pri pridobivanju točk, namesto da bi šola gradila, dograjevala in oblikovala učenca, dijaka in na koncu študenta v celega človeka, osebnost, ki bo sebi in drugim v korist in zadovoljstvo. Naj povem, da se mi ob poslušanju prenosov iz državnega zbora včasih zdi, da je po odhodu dr. Drnovška z mesta predsednika LDS ta stranka postala celo slabša od nekdanje ZK.

Ljudje se bodo morali odločiti, ali bodo na letošnjih volitvah končno izvolili druge ljudi, saj bodo sicer dokazali, da le stokajo čez oblast, ko pa pride trenutek odločitve, se umaknejo, kot bi se bali dati možnost drugim, boljšim, poštenjšim. Upam, da bomo upokojeanci trezno ravnali. Pomisliti je treba na podrazitve Vzajemne in se zamisliti nad tem, kakšno škodo je povzročal DeSUS vsa ta leta, ko ni hotel preprečiti oškodovanja upokojeencev pri njihovih pokojninah. Zgodila se je velika kraja!

Tig osvobodilne 5, 2230 Lendava, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-sg.si, INTERNET STRAN: www.radio-sg.si

Lepo je, da smo v Evropski skupnosti, vendar bi bilo prav, da bi tudi živeli bolje, ne pa z nenehnimi podrazitvami. Gospod Rop naj se nikar ne hvali, da nas je on popeljal v EU. Seveda ste to storili "po službeni dolžnosti", vse drugo se je zgodilo na referendumu, kjer je odločalo ljudstvo. Pa se v njegovi stranki in v ZL vendarle teh glasov ljudstva vedno tako zelo bojijo in preprosto prezrejo našo voljo, ko gre za razpisani referendum. Mar menijo, da smo ljudje slepi? Gospodu Ruplu marsikaj očitajo, pozabljajo pa, da je prav on veliko storil za osamosvojitve Slovenije in za vstop v EU.

Gospodje iz LDS in ZL, vas zagotovo ne bom volila!

Marija Zupancič, Višnja Gora

In memoriam

Prijateljci Pavli! "Ena se Tebi je želja spolnila, v zemlji domači da truplo leži." Nismo se poznali dolgo, pa je bilo dovolj teh nekaj kratkih let našega prijateljstva, da smo Te vzljubili in spoznali Tvoje duševno bogastvo. Pol stoletja si živel v izgnanstvu v daljni Argentini. Tam si z Ivanom ustvarila družino, dva otroke, ki si ju vzgojila v slovenskem duhu, da sta tudi onadva vzljubila domovino svojih staršev. Po osamosvojitvi Slovenije je vzniknilo trdno upanje, ki niti v preteklosti ni nikoli umrlo, da se bo družina vrnila v nekdanje zgubljeno domovino, ki ji po vseh človeških in naravnih zakonih

pripada. Prišla si, preživela nekaj srečnih let skupaj z zvestim spremljevalcem, možem Ivanom, otrokoma, njihovima družinama in z iskrenimi prijatelji, ki Te bodo, verjemi, zelo pogrešali. Prezgodaj si odšla za Tvoje drage in za prijatelje. V spomin naj nam vsem ostane Tvoj tako prisrčni smeh! Take se Te bomo spominjali. V imenu vseh, ki Te imajo radi.

Marija Vodišek, Ljubljana

Nič jim ni svetega, niti mrtvi ne (4)

V intervjuju v Demokraciji (24. junija 2004) dr. Hribar predlaga "desnici", naj ne gre na vse ali nič.

V življenju so situacije, ko je treba iti na vse ali nič, in take, kjer je bolje vrabec v roki kot golob na strehi. Upam, da "desnica" spozna, da je odprava gospodarskega kriminala in korupcije situacija, kjer je treba iti na vse ali nič. Če sprejmemo vrabca, smo se s tem odpovedali golobu. S predpostavko, da obeh ne moremo imeti. Če nismo šli na vse ali nič in nismo šli na popolno odpravo korupcije, ampak samo na zmanjšanje, potem smo privolili v zmanjšano korupcijo, zato ne moremo zahtevati odprave tistega, v kar smo privolili. Zato oblast korupcije niti ne skriva, celo ustanavlja urade za preprečevanje korupcije in odgovarja: Res smo korumpirani, ampak volivci so nas takšne volili. Ob ugodnih ekonomskih

rezultatih je korupcija pač naša sibekjša stran. Kot takšno jo volivci sprejmejo, ko nas volijo. In podobno. Korupcija je torej z volivci neka dogovorjena. Je nekaj legalnega. To je politika, rečejo. In ker politika mora biti, tudi korupcija mora biti.

Iz intervjuja z dr. Hribarjem diši predlog: Kučan bo iz nas naredil veliko zmagovito "desno" vladno koalicijo, mi bomo pa v zameno sprejeli njegovo neformalno moč. Če bo veliko zmagovito "desno" koalicijo (prek Hribarjev, Podobnikov, Katoliške cerkve) ustanavljal Kučan, bo gotovo zmagovita. Mene pa zanima, ali bo odpravila gospodarski kriminal in korupcijo. Sledeč Hribarjevemu priporočilu, naj ne gre na vse ali nič (naj torej v nekaj malega korupcije privoli), ju ne bo.

V Zboru za republiko bi raje videl hudega mačka z ostrimi kremplji kot pa velikega zdresiranega leva s poreznimi kremplji in poruvanimi zobmi.

Dr. Hribar prinaša meglo prav zdaj, ko se politični prostor jasni.

Dr. Hribar v intervjuju vseprek priznava, obžaluje svoje zmote. Motiti se je človeško, ampak on, doktor filozofije, se je motil v zelo preprostih, jasnih stvareh!? Ali bi verjeli recimo diplomiranemu veterinarju, da se je zmotil, ko je osemnil bika namesto krave?

Dr. Hribar vidi sebe v politični sredini, torej je "levičar" in "desničar" le toliko, kolikor "levičarstva" in "desničarstva" vsebuje sredina. Zato, kot pravi, nasprotuje premočnemu zasuku v levo oz. desno. Ali torej v našem bloku potrebujemo nekoga, ki nas bo opozoril oz. ustavil, če bomo zašli preveč v "desno"? Zasuk v "desno" bo najbrž premočan takrat, ko bo ogrozil gospodarski kriminal in korupcijo.

V življenju so situacije, kjer je mogoča sredinska drža (zmernost, ravnotežje itd.), kjer je prostor za sodelovanje in kompromise, in so situacije, kjer sredinskost ni mogoča. Tako

kot ženska je ali pa ni noseča, si lahko samo za korupcijo ali proti njej. Tu ni sredinskega prostora, ker se nasprotji stikata v točki, kar pomeni: v trenutku, ko nisi za, si proti. Dr. Hribar pa nas napeljuje: če ste za sredino (kar seveda ste, saj ste za zmernost, uravnoteženost, neizključevanje), potem zavzemite sredinsko, nevtralno (beri: brezbrizno) stališče do korupcije.

"Desnica" vleče s seboj SLS. Pusite revico, da se do konca prebudi iz dolgoletne dremavosti. Neprebuje na SLS bo namreč še naprej sanjala o mostogradnji, s tem pa pri odpravljanju korupcije nimaš kaj početi.

Danilo Papič, Ljubljana

Komentar k intervjuju

Osvoboditelji in osamosvojitelji, v pokoj! Gospa doktorica Spomenka Hribar, strinjam se z vami, a z majhnim zadržkom. Vaš klic naj bi veljal predvsem tistim, ki svojo sedanost gradijo na zamolčanju oziroma napacnem prikazovanjem preteklosti. V pogovoru v Sobotni prilogi Dela z dne 17. 7. 2004 ste med drugim izjavili: "... medtem ko slovenska Cerkev tega ni naredila za svoje, domače grehe." Kot znanstvenici in družbenopolitični delavki vam postavljam vprašanje. Ste morda kdaj slišali ali celo brali o Spomenici duhovščine ljubljanske nadškofije, ki jo je napisalo in podpisalo 12 najvišjih in najodgovornejših predstavnikov Katoliške cerkve? Ta spomenica je bila objavljena v Slovenskem poročevalcu 14. julija 1945 in na naslovni strani Mohorjevega koledarja za leto 1985, Celje 1984, 134–137.

Tudi pri nastanku nove države, Demosove, katere soustvarjalka ste menda bili, ne bi smeli prezreti izjave Škofovske konference I, objavljen v tedniku Družina. Od vas bi pričakoval, da ta dejanja vnesete v po-

govor; dopustno bi bilo, da pri tem o njih izrazite svoje mnenje.

Nadalje navajate Kučanovo besedovanje: "V Baski grapi je Kučan dejal tudi, da je sodelovanje z okupatorjem delovanje 'zoper svoj narod'. Kako pa gleda Kučan na sodelovanje partizanskih enot in italijanskih topničarjev pri napadu na Grčarice in kasneje na grad Turjak?" In kako bi vi komentirali to sodelovanje? Slovenskemu narodu bo nekega dne treba povedati tudi za sestreleitev dveh ameriških transportnih (ne bojnih) letal leta 1945, že po končanih vojnih operacijah! Ali naj bi bila ta oblast oz. nasledniki te oblasti za to dejanje nagrajeni z navzočnostjo na proslavi izkrcanja zvezniških enot v Normandiji?

Nadalje navajate Kučana: "... pobijanje večjih kmetov in drugih sumljivih ljudi, ki še niso, a bi utegnili sodelovati z okupatorjem, je prav tako zločin. To je bila revolucija med vojno ... O tem zločinu niti besede ..." Tudi vi niste podali dopolnilne razlage, pa bi jo lahko, da se je to začelo dogajati šele po napadu Nemčije na Sovjetsko zvezo, pred tem pa so naši "osvoboditelji" složno skupaj z nemškimi oblastmi vodili protiimperialistično vojno.

V prvi etapi revolucije, ki se je pri nas začela z napadom Hitlerja na Sovjetsko zvezo, pa tam do konca pomladnih dni leta 1942 še noben nasprotnik komunistične revolucije ni imel orožja v posesti, kaj šele da bi pobijal z njim drugače misleče. Komunisti so torej imeli zelo lahko delo, pobijali so nedolžne ljudi brez tehtnega razloga.

Hribarjeva pravi še tole: "Če levica brani revolucijo z vsemi močmi, pa desnica ni niti malo zares obžalovala svoje vpletenosti in soodgovornosti ter krivde za dogajanje med vojno." Na podlagi te vaše ugotovitve bi vas vprašal, kdo naj napravi prvi korak, za koga veljajo etična in moralna načela, da to stori prvi. Morda bi bil vaš nasvet sprejemljiv in bi ga cenili obe strani.

Alojz Primožič, Ljubljana

Bovec - Potemkinova vas

Sanacija, beseda tujega izvora, ki pa bolj kot domača pove njen pomen. Potres v ponedeljek, 12. julija, z epicentrom v Bovcu in njegovi okolici je pokazal tisto, kar so vladni "sanatoriji" skrivali že vse od potresa leta 1998. To pa je neovrgljiv dokaz, da sanacija ni bila narejena strokovno in pošteno. Po zdravi presoji je za to odgovorna vlada in resorni ministri. Bo premier A. Rop, ki je "poleg" že ves čas neuspele in nepošteno sanacije na škodo tamkajšnjih prebivalcev, kaj storil? Bo poklical na odgovornost takratnega ministra Gantarja in njegove naslednike? Dva od teh sta ves čas ministra njegove vlade! Bo zahteval njihovo razrešnico ne le zaradi dokazane, čeprav prikrivane napake, temveč tudi zaradi izginotja milijarde tolarjev, namenjenih izključno za strokovno izpeljana dela na prizadetih domovih tamkajšnjih prebivalcev? Vsi prebivalci Slovenije smo po potresu leta 1998 prispevali delež k tej neopravljeni sanaciji. Zato ima vsak državljan Slovenije pravico zahtevati od vlade POŠTEN in z dokazili podprt odgovor. Ga bomo dočakali? Menim da ne, zato se lahko pridružimo Bovčanom in njihovem županu z besedami: Ozri se v gnevu! Se bo nekdanji predsednik M. Kučan kaj oglasil in okrcal odgovorne? Koga le, ko pa so vsi "njegovi fantje"? Morda se bo pa temu škandalu "strokovno in poglobljeno" posvetil Grega Repovž, veliki razsvetljitelj "zarobljenih" Slovencev? Res ga tarejo druge skrbi, n. pr. slovenska nanavzočnost v Normandiji, kritika sedanjega predsednika države Janeza Drnovška, ker je podelil odlikovanje Jožefu Berniku, ki da je v času okupacije delal na strani okupatorja, kar je že dokazana laž. Njegov strah, da bi v Ljubljani stal spomenik Quislingu oz. "domnevnemu kvislingu", je odveč. Stojijo pa v Ljubljani in Velenju pa še kje spomeniki morilcem, pa ne le domnevnim, ampak pravim, okrvavljenim s slovensko krvjo in krvjo drugih jugoslovanskih narodov. Tega pa M. Kučan, njegovi forumovci, podrepaniki vseh zvrsti, še posebno pa tisti iz novinarske družine nočejo vedeti. Grega Repovž nam prodaja zgodovino, kakršno so mu pripovedovali mamica, strici in "tršice" v šoli. So aktualne, žgoče zadeve tako prepovedane, da se jih ne le on, temveč številni "resnicoljubni" komentatorji ne upajo lotiti? Jih falcon, hangar, Zbiljski gaj, SIB, Orion, Rdeči križ, Zavarovalnica Triglav, Dars, TE-TOL, Elektro Slovenije in sedaj Posočje ne zanimajo, čeprav so v vseh teh zadevah poniknile težke milijarde? Totalna koruptivnost vseh, ki so s tem kriminalom seznanjeni, a molčijo! Pa ne le mediji, ki nam ob tako očitni korupciji, kot se je pokazala pri zadnjem potresu v Posočju, pri vseh poročilih, na televizijah in v časnikih natančno povejo, koliko je bilo mrtvih v Iraku ali v Palestini, ostro obsodbo si zaslužijo tudi poslanci vladne večine, ki dosledno papagajsko zavračajo vsak dokaz o razširjeni korupciji, ki obvladuje vse pore sedanje oblasti. Menim, da so nujne duševne sanacije potrebni vsi, ki kakor koli sodelujejo pri početju, ki načrtno uničuje Slovenijo. Sem spadajo vsa medijska trobila, ki to s svojimi pristranskimi in lažnimi poročili podpirajo. Primer take medijske manipulacije sta dva članka v Dnevniku 19. julija. Prvi na dolgo opisuje izjave Staneta Beguša, vodje Državne tehnične pisarne, ki seveda zagovarja "sanacije" iz leta 1998, drugi pa na 9. strani skoraj zafrkljivo piše o zahtevah Bovčanov za ugotovitev odgovornosti za nestrokovna popravila. Novinarstvo bi moralo ugotoviti, kam so šle milijardne vsote slovenskega denarja in za čigave honorarje, in postaviti na pranger razne akademske "strokovnjake"!

Marija Vodišek

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

OF drugo ime za partijo

16. del

Krščanski socialisti so bili popolnoma izolirani. Po izjavi so se še malo držali, hkrati pa so bili že obsojeni in ožigosani kot nezanesljivi. Partija jih je tako sprejemala, da ne bi razbijali enotnosti. Že takrat je v svoje vrste zvabila nekatere njihove vidnejše predstavnike, ki so nato še dolgo igrali dvojno vlogo in se delali krščanske socialiste, čeprav to

CK na zaupne partijske in nato oznovske proslave vabili samo izbrane predstavnike krščanskih socialistov. Seveda, saj so bili člani partije, čeprav ilegalno. To je bilo v strogi tajnosti, da so se lahko še naprej predstavljali za krščanske socialiste. Ilegalno so postali člani partije, javno pa so predstavljali krščanske socialiste. Čeprav v CK tega javno niso

vzela popolno diktaturo. Kolikor ni že prej o vseh stvareh koalicije odločala sama, je od podpisa Dolomitske izjave naprej imela za to vsa pooblastila. S tezami partijskega boja proti krščanskim socialistom so ostro nastopili predvsem Maček, Kidrič in Kardelj. Vrh partije je imel vso oblast trdno v svojih rokah. Vodstvo je postalo bolj stalinistično kot

dali, da niso stranka in zato tudi nič ne pomenijo, da pa lahko sodelujejo z njimi. OF je dokončno postalo drugo ime za partijo. Dejansko OF ni bilo več, ostalo je samo še geslo. Partija je iz OF prešla v odkrito diktaturo.

Partija je vodilne krščanske socialiste najprej izključila iz koalicije OF, jih potem obsodila za kršilce enotnosti in jih nazadnje sprejela medse, ker so imeli še nekaj vpliva na terenu in so ji bili zato potrebni. To so bili poslej njihovi kadri. Med njimi ni bilo velike razlike. Tem, ki so ilegalno prestopili v partijske vrste, je partija na stežaj odprla vrata, tiste pa, zlasti mlajše, ki so bili poštene in so ohranili svojo pripadnost, so zapostavljali in jim niso pustili nobenih funkcij. Niso imeli funkcij niti na terenu niti v vojski. Partija jim tega ni dovolila. Med partijo in krščanskimi socialisti ni moglo biti nobene premostitve. Partija se je odločno postavila, da je avantgarda in da ne dovoli nobene druge stranke. In ker je bila avantgarda, se je tega držala. To je bila popolna partijska diktatura, ki se je pozneje zlagoma prenesla v diktaturo Ozne.

Pri mojem partijskem delu na terenu se izključitev krščanskih socialistov in sokolov iz OF, ki jo je prinesla Dolomitska izjava, ni veliko poznala. Na krščanske socialiste, ki so na terenu sicer poskušali vzpostaviti svojo linijo, sem moral poslej še bolj paziti. V partiji so se bali, da krščanski socialisti, kolikor so bili na terenu še povezani in dejavni, ne bi razbijali enotnosti OF. Po Dolomitski izjavi sem v odnosu partije do OF zaznal predvsem izostren ideološki pristop. Pred izjavo namreč ni bilo nobene ovire, če je bil kdo veren ali če je hodil v cerkev. Z Dolomitsko izjavo je bilo tudi tega konec. Pritisk na krščanske socialiste ni bil samo v vrhu, kjer je CK uveljavil avantgardno vlogo partije, ampak tudi na terenu, kjer je partija počasi začela sumničiti krščanske socialiste, ki tako in tako niso imeli pomembnejše vloge. Krščanski socialisti so postali sovražniki. Tisti, ki so prestopili, so bili neiskreni, ker so skrivali, da so postali člani partije.

Albert Svetina

P. S. Odlomek je iz knjige spominov Alberta Svetine. Knjiga bo konec poletja izšla pri založbi Nova Obzorja, ki izdaja revijo Demokracija. V naslednjih številkah bomo objavili še nekaj zanimivih odlomkov.

Večina vodilnih krščanskih socialistov se je podredila partiji. To so bili poslej njeni kadri. Na sliki Edvard Kocbek v družbi z Josipom Vidmarjem in Josipom Brozom - Titom na II. zasedanju Avnoja v Jajcu konec leta 1943

že dolgo niso bili več. Partija je želela pridobiti krščanske socialiste, ki so bili v vrhu OF. Postopoma so večinoma vsi prestopili k njej.

Ker sem delal samo po partijski liniji, še dolgo nisem vedel, da so bili nekateri že člani partije. Nisem vedel, da je ta ali oni član partije, samo nekam čudno je bilo, ko se je na čisto partijski prireditvi pojavil človek, ki je bil znan kot krščanski socialist. Dolgo si nisem znal razlagati, zakaj so iz

pokazali, se je odnos do njih spremenil. V imenu krščanskih socialistov in sokolov so v IO OF delovali naprej, čeprav na terenu tako eni kot drugi niso imeli nikakršnega vpliva.

Z Dolomitsko izjavo so krščanski socialisti izgubili še tisto skromno organizacijsko samostojnost, ki so jo imeli do takrat. Poslej so bili potisnjeni popolnoma ob stran. Uporov ni bilo. Partija je s tem tudi v OF v začetku leta 1943 pre-

sam Stalin in stalinizem je bil v Sloveniji že med vojno. OF je sicer obstajala naprej, vendar brez vsakega vpliva. Vse je vodila partija.

Krščanski socialisti in ob njih tudi sokoli so se pridružili komunistom, ki so jih izrabili že pred koncem vojne. Niso jih prisilili k temu, da se izločijo iz OF, temveč da se odpovedo svojemu bistvu. Po Dolomitski izjavi v OF ni bilo več zaveznikov. V partiji so jim odkrito pove-

OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA - PRIČEVANJE ALBERTA SVETINE

Albert Svetina-Erno, roj. 1915 v Dolnjih Ležehah pri Divači, je danes po vsem, kar je doživel, izpovedal in ne nazadnje tudi zapisal, predvsem živa priča slovenske polpretekle zgodovine. Je priča dogodkov in časa, ko se je hrepenenje po svobodi in pravičnosti utopilo v poplavi laži, prevar in nasilja.

... Ko sem sredi maja 1945 iz Po-
stojne prišel v Slavijo, me je ta-
koj poklical Maček in mi dejal:
"Ti si tu živel in poznaš Ljublja-
no. Vidiš, ljudje so bos in nagi,
brez stanovanja, brez vsega.
Treba jih je obleči, nahraniti in
jim preskrbeti stanovanja. Poj-
di in nabavi vse!" Nato me je
ostreje pogledal in dodal: "Po-
slušaj, ampak računi, računov
ni. Glej, da jih ne dobim. Ničesar
ne bom podpisal. S tem ti bom
plačal," in prijel za pištolo. To
je bil ukaz, naj začnem z brez-
obzirnim ropanjem
povsod tam, kjer je bi-
lo mogoče kaj vzeti ...

Fotografije iz osebnega arhiva Alberta Svetine

Knjiga bo predvidoma
izšla konec
poletja 2004.

Priloženo naročilnico
skupaj s kopijo
potrdila o plačilu
pošljite na naslov:

Nova Obzorja, d. o. o.,
Komenskega 11,
1000 Ljubljana. Številka
TRR: 24200-9004125033.

Knjigo lahko naročite
tudi na telefonski
številki: 01-434-54-63 ali
na elektronskem naslovu:
obzorja.narocnine@siol.net
ali plačate v tajništvu
založbe na
Komenskega 11 v
Ljubljani.

■ ■ ■ Odraščal je na Primorskem, prežet z antifašizmom in krivicami, ki jih je občutil na sebi in jih s seboj prinesel v predvojno Ljubljano. Od primorskega emigranta, ki je v težkih razmerah prišel do poklica in si našel službo, do aktivista v odporu proti italijanski okupaciji med vojno ni bilo daleč. Od delovanja v odborih OF do partije je bila pot še krajša. Hitro je postal partijski sekretar, nato inštruktor CK KPS, obiskoval partijsko šolo CK KPS in od tod prišel v Ozno, kjer je bil najprej začasno Mačkov namestnik, nato pa kot partijski sekretar njegov pomočnik do prihoda v Ljubljano. Tukaj je prevzel ekonomske naloge oz. ropanje za Ozno in med drugim prevzel "čiščenje" Brezarjevega brezna v Podutiku. Kot načelnik Ozne za Primorsko je nadaljeval oznovsko prakso s podtalno dejavnostjo na meji z zavezniško vojaško cono, nato pa v ljubljanski Ozni nadzoroval pošto. Po izključitvi iz Ozne se je vpisal na srednjo tehniško šolo, nato pa je po "čudnih naključjih" postal poverjenik v ljubljanskem mestnem ljudskem odboru. Po preiskavi stanovanja je konec februarja 1949 pobegnil na Madžarsko, kjer je najprej deloval v politični emigraciji, nato pa so ga Madžari, ker mu kot nekdanjemu pripadniku Ozne niso več zaupali, obsodili in zaprli.

Albert Svetina je po letu 1990 ena redkih prič, ki je spregovorila. Tisto, česar se njegovi nekdanji sodelavci ne spominjajo več, mu je še vedno živo pred očmi. Zdaj priča tudi za tiste in o tistih, ki so bili zraven, pa molčijo in se nočejo, ne smejo ali ne morejo spominjati. Prav tako priča za tiste, ki jih takrat še ni bilo in tega krutega časa niso doživeli in ne vedo ali pa nočejo vedeti ali verjeti. Za odkrito besedo, ki jo je najprej zastavil ob odkrivanju resnice o Brezarjevem breznu, so mu nenadoma zastali vsi postopki v zvezi z urejanjem njegovega statusa v novi, svobodni Sloveniji. Kratenje njegovih pravic zato posredno govori o naravi sistema in oblasti v sedanjí Sloveniji. Obremenjenost s polpreteklo zgodovino in strah pred resnico o polpreteklosti sta zelo močna. Svetina torej ne govori samo o preteklosti, ampak tudi o sedanjosti.

Nekaj odlomkov iz spominov Alberta Svetine, ki bodo kmalu izšli pri založbi Nova obzorja, v nadaljevanjih objavljamo tudi na straneh Demokracije.

Po posebni prednaročniški ceni 5.100 SIT nepreklicno naročam knjigo
OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA -
PRIČEVANJE ALBERTA SVETINE

ime in priimek: _____

datum: _____

ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

podpis naročnika: _____

Knjiga bo predvidoma izšla konec poletja 2004. • V ceni je všteti DDV, ni pa všteta poštnina.

Kako hitro je življenje?

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni Mobitelov telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih avdio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

